

LATVIJAS

ZIVSAIMNIECĪBA 2013

LATVIJAS ZIVSAIMNIECĪBAS

GADAGRĀMATA 2013

17. GADS

Latvijas zivsaimniecības gadagrāmata 2013 17. gads

Redaktors: **Normunds Riekstiņš**

Korektore: **Guna Kalniņa, Ieva Lejasmeijere**

Māksliniece: **Agnese Blumfelde–Surna**

Maketētāja: **Alda Palmbaha**

Izdevumā izmantoti: LR Zemkopības ministrijas, Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta "BIOR" un Latvijas Makšķerēšanas sporta federācijas materiāli.

Finansējums:

EIROPAS ZIVSAIMNIECĪBAS FONDS:
ZIVSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBAS IESPĒJA

Izdevējs:
SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

Izdevumu sagatavojis:
Zivsaimniecības Sadarbības tīkls

Materiālu citēšanas gadījumā atsauce obligāta,
bet pārpublicēšanas gadījumā nepieciešama atļauja

Metiens: **1000 eksemplāru**

ISSN 1407–1959

LATVIJAS ZIVSAINNIECĪBAS

GADAGRĀMATA 2013

17. GADS

EIROPAS ZIVSAINNIECĪBAS FONDS:
ZIVSAINNIECĪBAS ATTĪSTĪBAS IESPĒJA

Saturs

Cienījamais lasītāj! <i>Normunds Riekstiņš</i>	6
I Zivsaimniecības nozares pārvaldība	9
Kopējās zivsaimniecības politikas reforma ir klāt. <i>Ginta Pērle-Sīle, Atis Rektiņš</i>	10
Gaidāmi grozījumi Zvejniecības likumā. <i>Jānis Lagūns</i>	15
Zivju fonda aktivitātes 2012. gadā. <i>Jānis Ābele</i>	18
Piekrastes teritorijās ir aktīvi jaunieši un uzņēmēji. <i>Elīna Ozola</i>	32
Liepājas rajona partnerības teritorijā paveiktais, apgūstot Eiropas Zivsaimniecības fonda līdzekļus. <i>Santa Brāle</i>	37
Valsts zivsaimniecības sadarbības tīkla labā prakse. <i>Kristaps Gramanis</i>	41
II Zveja un zivju resursi	43
Zivju krājumu stāvoklis un zvejas regulēšana Baltijas jūrā 2012.–2013. gadā. <i>Georgs Korņilovs</i>	44
Daugavas nēģi – no kurienes nākdami? <i>Kaspars Abersons</i>	57
III Zivju produkcijas ražošana un tirgus	65
Zivju produkcijas ražošana un tirdzniecība – četrus gadus pēc krīzes. <i>Ludmila Ankviča</i>	66
Zivju produktu ražojumu tendences Eiropā un Latvijā. <i>Aina Afanasjeva, Jekaterina Tribilustova</i>	77
Jauns informācijas avots Eiropas zivsaimniecības produktu tirgus novērošanai. <i>Inese Miķelsone</i>	85
Pārstrāde interesē visus. <i>Ilze Rūtenberga-Bērziņa</i>	89
IV Zivkopība un zivju resursu atražošana	104
Latvijas akvakultūras attīstības pamatnostādnes. <i>Mārtiņš Jansons</i>	105
Projekts SUBMARINER – jūras resursu ilgtspējīgas izmantošanas veicināšanai. <i>Kārlis Maulics</i>	110
Garneļu akvakultūras iespējas pasaulē un Latvijā. <i>Andis Mitāns</i>	115
V Vēstures lappuses	122
Latvijas zelts – “Rīgas šprotes”. <i>Sigita Āboltiņa</i>	123
VI Statistika	128
Zvejas statistika	129
Nozvejas kvotas Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī pa zivju sugām un valstīm, 2013	129
Latvijas nozvejas kvotas Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī pa zivju sugām, 2004–2013.....	129
Latvijas nozveja okeānos, Baltijas jūrā un iekšējos ūdeņos.....	130

Latvijas galveno zvejas objektu nozveja Atlantijas okeānā pa sugām	131
Latvijas nozveja Baltijas jūrā pa sugām (kuģu un piekrastes zveja).....	133
Latvijas nozveja Rīgas jūras līcī pa sugām (kuģu un piekrastes zveja).....	135
Nozveja Latvijas jūras piekrastē pa sugām	137
Latvijas galveno zvejas objektu nozveja un zivkopības produkcija iekšējos ūdeņos pa sugām	138
Ražošanas un tirdzniecības statistika	139
Zivju produkcijas (bez konserviem) eksports, 2009–2012	139
Zivju produkcijas (bez konserviem) imports, 2009–2012	140
Sagatavoto un konservēto zivju eksports, 2009–2012	141
Sagatavoto un konservēto zivju imports, 2009–2012.....	142
Zivju produkcijas un zivju konservu realizācija, 2009–2012	143
Zivju produkcijas un zivju konservu ārējās tirdzniecības bilance, 2011–2012.....	144
Valsts zivju audzētavu dabiskajos ūdeņos izlaisto zivju mazuļu un kāpuru skaits	145
Zivju mazuļu ielaišana krājumu ataudzēšanai Latvijā pa ūdenstilpēm	147
Licencētie rūpnieciskās zvejas tiesību nomnieki Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes joslas	171
Licencētās zvejniecības uzņēmēj sabiedrības zvejai starptautiskos un citu valstu ūdeņos	173
Licencētie rūpnieciskās zvejas tiesību nomnieki Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes joslā	174
Valsts apstiprinātais zvejas kuģu saraksts Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes joslas	182
Valsts apstiprinātais zvejas kuģu saraksts tāljūras zvejai	184
Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības departamentā reģistrētie zivju pircēji.....	184
Zvejas produktu apstrādes uzņēmumi	189
Noderīgas saites.....	196
Zivsaimniecības un ar zivsaimniecību saistītas iestādes, dienesti un organizācijas	197
Latvijas makšķernieku rekordi.....	199
Grāmatā lietotie zivju nosaukumi	200
Saturs angļu valodā (Table of contents)	202

Normunds Riekstiņš,
Zemkopības ministrijas
Zivsaimniecības departamenta
direktors

Cienījamais lasītāj!

Atkal ir nācis klajā zivsaimniecības nozarei veltītais rakstu krājums. Kā katru gadu tas sniedz ieskatu nozares aktualitātēs un parāda zivsaimniecības ciešo saistību ar piekrastes reģionu attīstību. gadagrāmata apliecina mūsu uzņēmēju varējumu un spēju virzīties uz priekšu, lai radītu konkurētspējīgus un tirgū pieprasītus zivju produktus.

Nozares veiksmes stāsti un jaunās iniciatīvas droši vien nebūtu tik pārliecinošas bez Eiropas Zivsaimniecības fonda un valsts līdzfinansējuma atbalsta. Kaut arī dalība Eiropas kopējā tirgū nav viegla un ir liels izaicinājums jebkurai tautsaimniecības nozarei, liekas, ka zivsaimnieki ir spējuši to objektīvi novērtēt, tāpēc veiksmīgi izmanto Eiropas Savienības piedāvātās iespējas. Domājams, ka lata pārtapšana par eiro vēl vairāk stimulēs uzņēmēju aktivitāti.

Zivju produkcijas ražošanas jomā Latvijas izstrādājumi ir pilnvērtīgi Eiropas un pasaules tirgus dalībnieki. Tie atrodami daudzās valstīs un nes gan Latvijas, gan Rīgas vārdu pasaulē. Nesenais krīzes periods ir pārvarēts un palicis aiz muguras. Arī Briselē un Eiropas Komisijā jau ir labi iepazinuši “Rīgas šprotes” un to, cik daudz pievienotās vērtības Latvijas zvejnieki un zivju apstrādātāji spēj ielikt tik mazā zivtiņā kā brētliņa. Par to var pateikties gan politiķiem, gan nozares pārstāvjiem, kas Briseles ierēdņiem vienmēr ir uzsvēruši Baltijas jūras zivju resursu nozīmību. To akcentējam arī nesenajā Jūrlietu un zivsaimniecības direktorāta ģenerāldirektores Lorijas Evansas vizītē Latvijā, kura notika šī gada oktobrī.

Savukārt nozares uzņēmēju asociācijas savas spējas ir vairākkārt apliecinājušas starptautiskās izstādēs, kurās prezentējušas zivju apstrādes produktus vienotā Latvijas stendā. Gandrīz katrā izstādē Latvijā ražotie produkti ir guvuši lielu atzinību un saņēmuši izstādes medaļas. Mūsu ražotāji ik gadu nāk klajā ar jauniem un patērētājam arvien pievilcīgākiem un draudzīgākiem ražojumiem.

Tirgus situācijas stabilitātes un informācijas pieejamības svarīgumu par zivju izejvielām un tirgus cenām labi izprot arī Eiropas Komisija, kas šajā sakarā ir izveidojusi tirgus novērošanas informācijas sistēmu, kurā tiek apkopotas Eiropas Savienības dalībvalstu sniegtās ziņas par zivju cenām un tirgiem.

Uzņēmēju investīcijas un sadarbību visos nozares sektoros noteikti sekmē Eiropas Zivsaimniecības fonda sniegtais atbalsts. Šajā izdevumā iepazīstinām ar nopietnām fonda atbalstītām investīcijām, kas ieguldītas lielajos zivju apstrādes uzņēmumos.

Fonda atbalsts ļauj attīstīt arī uzņēmējdarbību stimulējošus pasākumus piekrastes teritorijās, ko rosina Valsts zivsaimniecības sadarbības tīkla piedāvātās aktivitātes. Īpaši svarīga ir jauniešu iesaistīšana zivsaimniecības tradīciju uzturēšanā, jo tikai tā varēsīm nodrošināt nozares tālāko stabilitāti un nākotni. Valsts zivsaimniecības sadarbības tīkls cenšas turēt roku uz nozares pulsa un piedāvāt dažāda veida seminārus un pieredzes apmaiņas pasākumus, tai skaitā ārvalstīs. Piekrastes zvejnieki, zivju audzētāji un, ja nepieciešams, arī zivju apstrādātāji var droši sadarboties ar tīklu un gūt tā atsaucību jautājumos, kas tiem liekas svarīgi un ir pieredzes vērti.

Ļoti labi, ka zivsaimniecības teritoriju attīstības nodrošināšanai ir izveidotas un aktīvi darbojas arī vietējās iniciatīvas grupas, kas spēj realizēt pašu izstrādātās stratēģijas un īstenot projektus, kas veicina zivsaimniecības reģionu dzīvotspēju. Protams, mums gribētos, lai šīs teritorijas un tajās īstenojamie projekti saturētu “zivju garšu un smaržu”. Ne vienmēr tas izdodas, bet Liepājas rajona partnerību šajā ziņā var atzīmēt kā pozitīvu piemēru, jo tajā aktīvi iesaistīti un darbojas piekrastes zvejnieku pārstāvji.

Lai piekrastes teritorijas justos drošāk par savu nākotni, tām ļoti svarīga ir zivju resursu pieejamība un stabilitāte. Kaut arī zinātnieki nevar to droši garantēt, nozīmīgs ir viņu devums zivju resursu novērtēšanā un rekomendāciju izstrādē, kas nākotnē varētu ļaut sasniegt zvejas iespēju ilgtspēju. Varam būt lepni, ka zivju krājumi Baltijas jūrā ir pietiekoši bagātīgi, un pat Eiropas Komisija ir atzinīgi novērtējusi Baltijas jūras valstu ieguldījumu resursu atbildīgā pārvaldībā.

Latvijas zvejniekiem nozīmīgi resursi ir ne tikai jūrā, bet arī iekšējos ūdeņos. Svarīgākā no tur sastopamajām sugām ir upes nēģis, kas tiek zvejots vairākās Latvijas upēs, tai skaitā Latvijas lielākajā upē – Daugavā. Šoreiz būs stāsts tieši par to.

Par ļoti būtisku nozares tālākas attīstības elementu gan Eiropā, gan arī Latvijā tiek uzskatīta akvakultūra. Tāpēc jaunajā Eiropas Kopējā zivsaimniecības politikā un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda atbalsta pasākumos bez zvejas ilgtspējas jautājumiem liela nozīme ir tieši akvakulturai. Lai noteiktu šī sektora nākotnes mērķus un uzdevumus atbilstoši Kopējās zivsaimniecības politikas prasībām, Latvijā ir izstrādātas akvakultūras attīstības pamatnostādnes.

Akvakultūras perspektīvas jūras ūdeņos atzīmētas arī Eiropas Savienības Baltijas jūras reģiona stratēģijas ietvaros īstenojamajā projektā *SUBMARINER*. Savukārt akvakultūras objektu audzēšana ūdens recirkulācijas sistēmās ļauj audzēt gandrīz jebkurus ūdens iemītņiekus. Kāpēc tās nevarētu būt eksotiskās tīģergarneles, kuru cena tirgū tiešām ir ļoti pievilcīga? Nekad neteiksim nekad, ja neesam to mēģinājuši.

Skaidrs, ka visas zivsaimniecības nozares darbības tiek pakļautas plašam un dažādam tiesiskajam regulējumam. Diemžēl bez tā nevar iztikt. Nozare attīstās, un līdz ar to tiek pilnveidoti likumdošanas akti kā Eiropas, tā arī nacionālajā līmenī. No nākamā gada stāsies spēkā jaunā Kopējā zivsaimniecības politika, tāpat jaunas normas tiks iekļautas Zvejniecības likumā. Politiski Eiropā un Latvijā ir teikuši savu vārdu, un turpmāk nozares cilvēkiem ar to būs jārēķinās.

Ar zivju resursu saglabāšanu un aizsardzību saistītas aktivitātes vietējo pašvaldību un reģionu līmenī turpinās atbalstīt Zivju fonds. Liekas, ka politiķi ir sadzirdējuši iepriekš sabiedrībā izskanējušo neapmierinātību par Zivju fonda dotācijas nelielo apjomu, salīdzinot ar Zivju fonda ieņēmumu daļu. Nākamajā gadā varam sagaidīt Zivju fonda līdzekļu pieaugumu, kas noteikti ļaus paveikt vairāk mūsu zivju resursu labā.

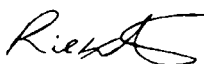
Minētās tēmas varat plašāk skatīt gadagrāmatas rakstos, kuru autoriem gribētu izteikt arī dziļu pateicību par to uzticību nozares jautājumu popularizēšanai Latvijā.

Tāpat gribētu pateikties Valsts zivsaimniecības sadarbības tīklam, kas isā laikā spēja pārņemt gādību par šo grāmatu, lai tā veiksmīgi atrastu ceļu pie lasītājiem. Manuprāt, nozares gadagrāmata ir ļoti piemērota un atbilst sadarbības tīkla misijai – sniegt informāciju un pieredzi, kā arī popularizēt nozares sasniegumus un pēdējā laikā paveikto.

Ļoti ceru, ka grāmata stimulēs uzņēmējus un Latvijas iedzīvotājus tiekties pēc jauniem izaicinājumiem un mērķiem.

Lasiet, labi nomērķējiet, un – lai izdodas trāpīt!

Gadagrāmatas veidotāju kolektīva vārdā

Normunds Riekstiņš,
Zemkopības ministrijas
Zivsaimniecības departamenta direktors

I
**Zivsaimniecības
nozares pārvaldība**

Ginta Pērle-Sīle
ZM Zivsaimniecības
departaments

Atis Rektiņš
ZM Zivsaimniecības
departaments

Kopējās zivsaimniecības politikas reforma ir klāt

2013. gadā ir pabeigta nozīmīga Eiropas Savienības (ES) Kopējās zivsaimniecības politikas (KZP) reforma, kas kopš KZP izveides 1983. gadā tiek veikta aptuveni reizi desmitgadē, un šajā reizē izmaiņas ir pielāgotas arī septiņgadu ES budžeta cikla (2014–2020) sākumam.

Darbs pie pēdējās KZP reformas tika uzsākts pirms četriem gadiem, un 2011. gada jūlijā Eiropas Komisija prezentēja pirmo KZP reformas priekšlikumu. Šo divu gadu laikā notika plašas diskusijas gan iesaistītājās ES institūcijās, gan visās ES dalībvalstīs. Apjomīgu un bieži vien pretrunīgus priekšlikumus iesniedza zivsaimniecības sektora pārstāvji, vides aizsardzības aktivisti, kā arī valsts institūcijas. Ņemot vērā ļoti plašās plānotās reformas un dažādos viedokļus, izmaiņas KZP tika pieņemtas smagu diskusiju rezultātā, un gala risinājums bieži vien bija nopietna politiska izšķiršanās vai pat piekāpšanās “sakostiem zobiem”. Tādēļ var saprast jaunās KZP apstiprināšanas ievērojamo aizkavēšanos. KZP reformas sākumā tika plānots, ka jaunā KZP regula varētu stāties spēkā jau 2013. gada 1. janvārī, taču tolaik vēl pat nebija sākušās sarunas starp Eiropas Komisiju, Eiropas Parlamentu un Eiropas Savienības Padomi jeb tā sauktie triālogi, kuru gaitā šīs institūcijas vienojas par galīgo regulas variantu. Pēdējā vienošanās tika panākta pēc septiņiem triālogiem 2013. gada jūnijā. Latvijas skatījumā rezultāts ir vērtējams kā liela pre-timnākšana Eiropas Parlamenta idejām, kas atsevišķos gadījumos noteikti radīs papildus administratīvo slogu bez vērā ņemama atguvuma zivju resursu saglabāšanā.

Diskusiju, apspriežu un kompromisa veidošanas laikā KZP regula ir piedzīvojusi būtiskas izmaiņas. Salīdzinot ar 2011. gada sākotnējo priekšlikumu, tā ir kļuvusi manāmi “zaļāka”, jo tajā iekļauti vairāki noteikumi, kas attiecas uz vides aizsardzības politikas īstenošanu, kam, daudzuprāt, nemaz nebūtu jābūt zivsaimniecības politikas pamatdokumentā.

Zivju izkraušanas pienākums

Būtiskākais KZP reformas jaunums ir visu nozvejoto zivju izkraušanas pienākums (*landing obligation*), kas nozīmē turpmāku zivju izmešanas aizliegumu. Iepriekš izmetumi tika praktizēti, ja zvejniekam, piemēram, nebija piešķirta kvota jeb limits konkrētu zivju nozvejai, zivis bija īsākas par paturēt atļauto izmēru vai arī nozveju šķirošanas (*high-grading*) gadījumos. Nozveju šķirošana ir plaši izplatīta Eiropas rietumu valstu zvejnieku prakse, kad mazākās zivis, kaut arī tās atbilst atļautajam ieguves izmēram, tiek mestas atpakaļ jūrā, neraugoties uz to, ka tās vienalga aiziet bojā. Par lielākām zivīm zvejnieks var saņemt augstāku cenu, un uz izmetumu rēķina tiek ietaupīts ierobežotais nozvejas limits, lai no tā iegūtu lielāko iespējamo vērtību.

Tiek atzīts, ka izmetumi nodara būtisku kaitējumu zivju resursiem, un Eiropas Komisija ir norādījusi, ka atsevišķās zvejniecībās līdz pat 40 % noķerto zivju tiek izmetas atpakaļ jūrā, kur tās lielākoties iet bojā. Lai arī Baltijas jūrā izmetumi ir ievērojami mazāki un atkarībā no zivju sugas var svārstīties 5–20 % robežās, tie ne vienmēr tiek veikti tādēļ, ka zivis ir mazvērtīgas un tirgū nav pieprasītas, drīzāk galvenais iemesls ir zivju neatbilstība noteiktajiem izmēriem vai tas, ka zvejniekiem nav iedalīts attiecīgo zivju limits.

Jaunā KZP regula nosaka, ka līdz 2019. gada 1. janvārim visos ES ūdeņos ir ieviešams izmetumu aizliegums. Baltijas jūras zivju sugām, kurām ir noteiktas kvotas, izmetumu aizliegums stāsies spēkā no 2015. gada 1. janvāra. Zivju izmetumu aizliegums neattiecas tikai uz ES ūdeņiem, jo tas noteiktiem krājumiem ir ieviests arī citu valstu ūdeņos, piemēram, Kanādā vai Jaunzēlandē. Tāpat Norvēģijā tiek īstenots izmetumu aizliegums, un 2013. gadā ES un Norvēģija vienojās par zivju izmetumu aizlieguma ieviešanu ES valstu un Norvēģijas kopīgi apsaimniekotajos Skageraka ūdeņos, kur no ES puses pārsvarā zvejo Zviedrijas un Dānijas kuģi.

Diskutējot par izmetumu aizlieguma ieviešanu, Latvijai ļoti būtisks bija jautājums par zivīm, kas šobrīd neatbilst minimālajiem izmēriem, bet kuras turpmāk būs jāved kras-tā un jāizkrauj. KZP regulas priekšlikums paredzēja aizliegt šādas zivis izmantot cilvēku pārtikai, lai neradītu tirgus iespējas mazizmēra un nepieaugušām zivīm, kas veicinātu pastiprinātu zivju mazuļu nozveju. Līdz pat dialogu beigām Latvija neatkāpās no viedokļa, ka nav pareizi izniekot vērtīgu cilvēku pārtikas resursu, jo izkrautās zemizmēra zivis, atbilstoši regulas nosacījumiem, nāksies pārstrādāt tikai to izmantošanai dzīvnieku barībai vai industriālām vajadzībām (zivju miltu vai eļļas ražošanai). Latvija nepiekrita arī uzskatam, ka zvejnieki izmantos izdevību un pastiprināti pievērsīsies zivju mazuļu zvejai, ja tos varēs izmantot pārtikas tirgū. Diemžēl Latvijas viedokli par nozvejoto zivju maksimālu izmantošanu cilvēku pārtikas ražošanai neatbalstīja ne Eiropas Parlamenta deputāti (izņemot atsevišķus Latvijas deputātus), ne Eiropas Komisija.

Līdz ar izkraušanas pienākuma ieviešanu plānots palielināt kopējās pieļaujamas nozvejas apjomu, kurā tiks ieskaitīti arī iepriekš notikušie zivju izmetumi. Tāpat ir plānoti vairāki izņēmumi izmetumu aizlieguma ieviešanai, īpaši jau pārejas posmā, aizlieguma ieviešanas sākumā. Lielākā pielaide ir *de-minimis* izņēmums, kas konkrētai sugai piemērojams 7 % apmērā pirmajos divos gados pēc izkraušanas pienākuma uzsākšanas, tā-

lāk to samazinot līdz 6 % trešajā gadā un 5 % visos vēlākajos gados. Šī nozveja netiks atskaitīta no kvotas, taču arī tā būs jāreģistrē nozvejas dokumentos. Cits izņēmums ir starpgadu elastības princips, kas ES dalībvalstīm dod iespēju atļaut saviem zvejniekiem attiecīgajā zvejas gadā papildus izkraut līdz 10 % kvotēto zivju sugu, šo daudzumu attiecīgi atvelkot no nākamā gada nozvejas.

Maksimālais ilgtspējīgas ieguves apjoms (MSY)

Svarīgs jaunās KZP regulas princips ir *MSY (Maximum Sustainable Yield)* panākšana visiem zivju krājumiem. Ar šo jēdzienu tiek apzīmēts lielākais zivju daudzums, kuru iespējams nozvejojot ilgtspējīgi, negatīvi neietekmējot zivju krājumu atjaunošanos. Zvejas nozares tālākai darbībai šis bija ārkārtīgi svarīgs jautājums, jo Eiropas Parlamenta KZP regulas priekšlikumā tika paredzēts šādu nozvejas līmeni sasniegt jau no 2015. gada. Jāņem vērā, ka, pamatojoties uz Johannesburgas 2002. gada ANO samitā par ilgtspējīgu attīstību ES dalībvalstu izteikto apņemšanos, visos ES ūdeņos, tai skaitā Baltijas jūrā, jau vairākus gadus tiek pakāpeniski samazinātas zvejas iespējas, lai varētu nodrošināt tādus zivju mirstības rādītājus (iekļaujot nozveju un izmetumus), kas nodrošinātu *MSY* sasniegšanu. Pēc Eiropas Komisijas un vairāku zaļi domājošu dalībvalstu ieskata tas būtu panākams līdz 2015. gadam. Tajā pašā laikā lielākā daļa ES dalībvalstu pievērs uzmanību tam, ka šajā procesā ir jāievēro pakāpeniskums, lai dažkārt ievērojamie zvejas iespēju samazinājumi neradītu ievērojamu ekonomisko triecienu reģioniem, kuri ir atkarīgi no zvejniecības. Nesēnā ekonomiskā krīze šo jautājumu saasinājusi vēl vairāk, tādēļ sarežģītās diskusijās tika panākts kompromiss, ka *MSY* pieļaujams sasniegt ne vēlāk, kā līdz 2020. gadam tajās zvejniecībās, kur ātrāka mērķa sasniegšana nopietni apdraudētu sociālo un ekonomisko ilgtspēju.

Zveja ārpus Eiropas Savienības ūdeņiem

Reformas gaitā aktualizēts tika arī jautājums par zveju trešo valstu ekonomisko zonu ūdeņos. Šajā jomā ir paredzēti papildus kritēriji, kas nosaka, ka apmaiņā pret finansiālo palīdzību trešajām valstīm ES kuģiem būs pieejams tikai tas zvejas iespēju atlikums, kuru trešā valsts pati nespēj nozvejojot. KZP reformā ir vērojama attieksmes maiņa pret iepriekš pastāvējušo līgumu darbības ietvaru, jo dažas ES valstis aktīvi politizē šo jautājumu, panākot, ka ekonomiskās sadarbības līgumos tiek iekļauti politiskas dabas nosacījumi, piemēram, iespējamās cilvēktiesību problēmas Rietumsahāras teritorijā Marokā. Turklāt Eiropas Komisija vēlas panākt aizvien lielāku kuģu īpašnieku finansiālo līdzdalību līguma ietvaros piešķirto zvejas iespēju maksājumiem, kas nozīmē ievērojamu licenču saņemšanas izmaksu pieaugumu. Tāpat KZP regulā ir ieviesti ierobežojumi tiem kuģiem, kas īslaicīgi – uz laiku līdz 24 mēnešiem – ir nomainījuši karoga valsti, paredzot, ka zvejas licence zvejai noslēgtā līguma ietvaros šādiem kuģiem var tikt piešķirta tikai tad, ja zvejas kuģis spēj pierādīt, ka zem trešās valsts karoga tas ir veicis zveju atbilstoši visiem spēkā esošajiem ES noteikumiem, īpaši ņemot vērā, lai šī trešā valsts nebūtu nelegālās, neregistrētās un neregulētās zvejas nesadarbīgo valstu sarakstā, kurā pašlaik ir iekļauta Beliza, Panama un citas valstis.

Reformas gaitā Latvijai bija negatīva nostāja pret vēl stingrāku ierobežojumu noteik-

šanu, piemēram, pilnīgu aizliegumu zvejot ES noslēgto ligumu ietvaros kuģiem, kas īslaicīgi nomanījuši karoga valsti. Šāds Latvijas viedoklis pārsvarā balstījās uz neseno pieredzi, kad politisku jautājumu dēļ pirms diviem gadiem negaidīti tika pilnībā apturēta zveja Marokas ekonomiskās zonas ūdeņos. Tas radīja lielas problēmas tām valstīm, kurām nebija citu zvejas iespēju Rietumāfrikas piekrastē, tādēļ vairākiem Latvijas kuģiem piespiedu kārtā nācās uz laiku pāriet zem trešo valstu karogiem.

Vides aizsardzības prasības

Var droši apgalvot, ka jaunajā KZP regulā ir iekļauts līdz šim visvairāk dažādu vides aizsardzības aspektu. Lielā mērā tieši vides jautājumi izraisīja garākās un sarežģītākās diskusijas, mēģinot vienoties par regulas kompromisu. Ja ES dalībvalstu vairākums, attiecīgi arī Eiropas Padome, lielākoties aizstāvēja viedokli, ka nav vēlama vides aizsardzības regulu un šīs jomas direktīvu dublējošu prasību iekļaušana KZP regulā, tad pavisam cits uzskats bija Eiropas Parlamenta deputātiem, kuri uzskatīja, ka vides aizsardzības noteikumi veido īpaši svarīgu jaunās KZP regulas daļu.

Zivsaimniecības datu vākšana

Papildus noteikumi un prasības jaunajā KZP regulā ir noteikti ne tikai zvejniekiem, bet arī visu dalībvalstu nacionālajām institūcijām, kas nodarbojas ar zvejas pārvaldību un kontroli. Šīm institūcijām īsā laikā jāspēj nodrošināt visu no jauna ieviesto pasākumu uzraudzību, kas jo īpaši izmetumu aizlieguma gadījumā var būt sarežģīts uzdevums. Jāņem vērā, ka būs jāveic visu izkrauto zivju uzskaitē, attiecīgajos gadījumos lemjot par izņēmumu piemērošanu. Tāpat KZP regula nosaka, ka dalībvalstīm jāuzsāk jaunas un ļoti apjomīgas zivsaimniecības datu vākšanas programmas, nodrošinot šādu datu plašu pieejamību, kā arī daudzu atskaišu un novērtējumu sagatavošanu. Līdz ar to ES dalībvalstīs būs harmonizētas, ticamas un precīzas datu kopas, ar kuru palīdzību varēs labāk novērtēt KZP aktivitāšu ekonomisko un sociālo ietekmi uz zvejniecības sektoru, kā arī zvejniecības ietekmi uz jūras ekosistēmu.

Tomēr ne visas datu vākšanas un ziņošanas prasības var vērtēt kā patiešām nepieciešamas. Latvija ir bijusi īpaši negatīva pret zvejas iespēju sabalansēšanas plānu izstrādi, kas ES dalībvalstīm uzliek par pienākumu ik gadu sagatavot ziņojumu, kurā tiek novērtēta zvejas kapacitātes sabalansēšana ar pieejamām zvejas iespējām. Latvija jau pašlaik ir veikusi optimālus zvejas flotes sabalansēšanas pasākumus, un šādu ziņojumu sagatavošana būtu uzskatāma par lieku administratīvo resursu tērēšanu.

Reģionalizācija

Kopš pēdējām KZP izmaiņām aizvien vairāk ir aktualizējusies lēmumu pieņemšanas nepieciešamība reģionālā līmenī. Īpaši sekmīga šī pieredze izvēršusies Baltijas jūrā, kur visas ES Baltijas jūras piekrastes valstis apvienojušās *BALTFISH* forumā. Pagājušajā gadā pirmo reizi tika panākts kopīgs Baltijas jūras valstu viedoklis par zvejas iespējām (nozvejas kvotām) Baltijas jūrā, un šī foruma darbību pozitīvi novērtējusi arī Eiropas Komisija. Jaunā KZP nosaka, ka reģiona dalībvalstis var izstrādāt kopīgus pasākumus un rekomendācijas KZP mērķu sasniegšanai.

Tāpat ES Padomei izdevās panākt vienošanos ar Eiropas Parlamentu par to, ka reģionālo padomdevēju padomju sastāvā 60 % vietu tiks zvejnieku un zvejas produktu apstrādes sektora pārstāvjiem, bet atlikušos 40 % vietu piedāvās vides aizsardzības un patērētāju interešu aizstāvības grupām. Eiropas Parlamenta sākotnējais priekšlikums paredzēja katram no šiem sektoriem nodrošināt pusi no vietām.

Krājumu pārvaldības plāni

KZP regula nosaka zivju sugu krājumu daudzgadu pārvaldības mērķus un principus. Latvijai ir svarīgi, ka tika ņemts vērā tās viedoklis par zivju sugu savstarpējo ietekmi, kas ir saistošs, izstrādājot plānus, kuri kalpo par pamatu zvejas iespēju noteikšanai. Daudzgadu plānus būs iespējams izstrādāt vienai vai vairākām zivju sugām, ievērojot to savstarpējo ietekmi. Latvijas gadījumā tas ir ļoti svarīgi attiecībā uz mencas un brētliņas krājumiem Baltijas jūrā, kur, nosakot kopējo pieļaujamo nozveju, šo sugu mijiedarbība iepriekš netika ņemta vērā.

Akvakultūra

Jaunajā KZP ir iekļautas plašas atsauces uz akvakultūru, norādot uz šī sektora nozīmību un nepieciešamību attīstīt tā konkurētspēju, uzlabot pārvaldību, paplašināt akvakultūras produktu ražošanu un veicināt to apstrādi, kā arī palielināt šādu produktu mārketinga aktivitātes. Akvakultūras attīstība tiek uzskatīta par efektīvu līdzekli ilgtspējīgas pārtikas ražošanas nodrošināšanai, kas reizē samazina slodzi uz dabiskajiem ūdeņu resursiem. Jaunā KZP regula paredz īpašas akvakultūras padomdevēju padomes izveidi. Tāpat KZP nosaka, ka katrai dalībvalstij ir jāsagatavo daudzgadu nacionālais stratēģiskais plāns akvakultūras attīstībai, kurā iekļaujama plaša pasākumu virkne plānotā mērķa sasniegšanai. Latvija darbu pie šāda plāna "Akvakultūras daudzgadu stratēģiskās pamatnostādnes 2014.–2020. gadam" uzsāka jau 2013. gada sākumā. Pēc konsultācijām ar nozares pārstāvjiem un atbildīgajām institūcijām tika noteiktas darbības, kas jāveic akvakultūras nozares konkurētspējas palielināšanai Latvijā, tai skaitā sekmējot saimniecisko darbību Latvijas reģionos. Visas minētās aktivitātes ir cieši saistītas arī ar ES finansiālā atbalsta mehānisma – Eiropas Jūrlietu un Zivsaimniecības fonda piedāvāto iespēju aktīvu izmantošanu. Īstenojot pamatnostādnēs paredzētos pasākumus, akvakultūras uzņēmējiem būtu jānodrošina piekļuve ūdeņiem un to darbībai nepieciešamai teritorijai, lai radītu iespēju ražot produkciju ar augstāku pievienoto vērtību, kas Latvijas ražotājiem ļautu sekmīgi konkurēt arī ārvalstīs. Darbs pie minētajām pamatnostādnēm tika sekmīgi paveikts vēl pirms KZP regulas apstiprināšanas, un 2013. gada augustā tas tika apstiprināts Ministru Kabinētā un iesniegts Eiropas Komisijai.

Kopumā jauno KZP regulu var vērtēt kā līdz šim ambiciozāko, plašāko un detalizētāko zivsaimniecības nozares politikas dokumentu, kas, cerams, sniegs atbalstu zivsaimniecības nozarei, to padarot konkurētspējīgāku un vienlaikus nodrošinot tās darbības un zivju krājumu ilgtspēju.

Jānis Lagūns
ZM Zivsaimniecības
departaments

Gaidāmi grozījumi Zvejniecības likumā

Zivsaimniecības nozares pamatlikums – Zvejniecības likums – ir grozīts jau 14 reizes kopš tā pieņemšanas Saeimā tālajā 1995. gada 12. maijā. Pēdējie likuma grozījumi stājās spēkā 2011. gada 1. janvārī, kad nosaukumu “Vides ministrija” aizstāja ar “Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija”, kas, protams, nav būtiskākie grozījumi, kādi līdz tam bija veikti likumā. Kā svarīgas izmaiņas gribētu atzīmēt 2009.–2010. gadā notikušo Valsts zivsaimniecības pārvaldes un Latvijas Zivju resursu aģentūras reorganizāciju. Tika arī veikta attiecīgu zivju resursu pārzināšanas funkciju pārdale starp Zemkopības ministriju, vietējām pašvaldībām un valsts zinātnisko institūtu “Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides aizsardzības institūts”.

Laika gaitā mainoties situācijai zivsaimniecības nozarē, 2011. gada rudenī Zemkopības ministrijā atkal tika uzsākts aktīvs darbs pie šobrīd apspriešanā esošajiem Zvejniecības likuma grozījumiem, kas raksta tapšanas laikā vēl arvien atrodas Saeimā un tiek gatavoti trešajam lasījumam. Šajā sakarā Zemkopības ministrijā notika plašas konsultācijas ar zivsaimniecībā iesaistītajām nevalstiskajām organizācijām, kā arī ar valsts iestādēm, kas veic zvejniecības kontroli un pārstāv zivju resursu izmantošanas zinātniskās izpētes jomu. Gatavojoties minētajiem grozījumiem, arī Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības konsultatīvajā padomē tika lemts par nozvejas kvotu sadali starp piekrastes zvejniekiem un jūras zvejniekiem, paredzot konkrētus procentus, cik no Eiropas Savienībā Baltijas jūras zivju sugām noteiktās nozvejas kvotas jānodala piekrastes zvejai, kā arī piedāvāts risinājums, lai piekrastē neizmantotā limita daļa varētu tikt apgūta zvejā aiz piekrastes ūdeņiem. Jānorāda, ka viens no svarīgākajiem Zvejniecības likuma grozījumu iemesliem bija nepieciešamība Latvijas likumdošanā noteikt kompetentās iestādes un pārņemt tās normas, kuras paredz regula, ar ko izveido Kopienas sistēmu, lai aizkavētu, novērstu un izskaustu nelegālu, neregistrētu un neregulētu zveju.

Līdz pat pēdējam laikam dažādās problēmsituācijas nozarē tika risinātas, izrunājot aktuālos jautājumus sanāsmēs un darba grupās gan ar nevalstiskajām organizācijām,

gan ar valsts iestādēm, kā arī izskatot tos Zivsaimniecības konsultatīvajā padomē un Ministru kabinetā. Tomēr šoreiz nācās secināt, ka problēmas ir daudz dziļākas, un tās būs iespējams risināt tikai ar Zvejniecības likuma izmaiņām, iesaistot arī Saeimas deputātus. Sekojot Zvejniecības virzībai Saeimā, var secināt, ka izmaiņas būs pamatīgas, kaut arī liela daļa no grozījumiem ir tikai vārdu, jēdzienu, definīciju un formas maiņa.

Turpinājumā vēlētos iepazīstināt ar izmaiņām, par kurām jau ir panākta Saeimas deputātu kopēja nostāja pēc Zvejniecības likuma izskatīšanas otrajā lasījumā.

Ir virkne izmaiņu, kas skar terminus, piemēram, maksšķerēšanu vairs nesauks par amatierzveju, un tā vairs netiks saukta par rekreācijas darbību. Atsevišķi tiks izdalīti visi trīs ikdienas atpūtā pazīstamie zvejas tiesību izmantošanas veidi – maksšķerēšana, vēžošana un zemūdens medības –, kas veicami atpūtas vai sporta nolūkā. Tāpat likumā pirmo reizi iekļauts likuma mērķis un tā darbības joma. Zivju resursus turpmāk pārvaldīs, pamatojoties nevis uz “to uzskaiti” un “zinātniskajām rekomendācijām”, bet gan uz “to izpēti” un “zinātniski pamatotām rekomendācijām”. Vai tās ir lielas izmaiņas vai ne, to lai vērtē lasītāji paši.

Būtiskākās izmaiņas:

1. Ņemot vērā akvakultūras sektorā nodarbināto bažas par to, ka likumdošanā nav skaidri noteikts, kā būtu izmantojamas tās zivis, kas tiek izaudzētas un ielaistas mazos privātos ezeros, kā arī lai sekmētu šādu ezeru apsaimniekošanu, tika ierosināti grozījumi, kas nosaka, ka zivis, kas izaudzētas specializētai zivkopībai un mākslīgai pavairošanai pielāgotos privātos ezeros, piederēs attiecīgajām personām. Šādos ezeros līdz ar to nedarbosies vispārējie zvejas un maksšķerēšanas noteikumi.
2. Lai attīstītu zivju resursu pārvaldībā iesaistīto valsts institūciju, pašvaldību un ieinteresēto nevalstisko organizāciju sadarbību, nodrošinātu to savstarpējās konsultēšanās iespējas un tādējādi dotu ieguldījumu iekšējo ūdeņu un jūras piekrastes ūdeņu resursu ilgtspējīgā izmantošanā, ir paredzēts izveidot Latvijas iekšējo un jūras piekrastes ūdeņu resursu ilgtspējīgas izmantošanas un pārvaldības konsultatīvo padomi sadarbībā ar nevalstiskajām organizācijām. Zemkopības ministrija jau strādā pie padomes nolikuma.
3. Turpmāk pašvaldība, iznomājot zvejas tiesības pašpatēriņa zvejai iekšējos publiskajos ūdeņos, drīkstēs iedalīt tikai murdu limitu. Tas nozīmē, ka pašpatēriņa zvejā iekšējos publiskajos ūdeņos vairs nebūs iespējams izmantot ierastos tīklus, bet gan tikai murdus.
4. Ilgas diskusijas bija par zemūdens medībām, un līdz pat pēdējam laikam tika izteikti ļoti atšķirīgi viedokļi. Sākot ar to, ka tā ir augsti traumatiska un ļoti bīstama nodarbošanās ne tikai pašiem zemūdens medniekiem un zivīm, bet arī apkārtējai sabiedrībai, kas atrodas pie ūdeņiem, un beidzot ar to, ka neviens likuma paklausīgs zemūdens mednieks nevienu Latvijā līdz šim nav traumējis un ka tiek šauts tikai uz zivīm, kas droši pārsniedz minimālo atļauto izmēru. Visbeidzot, diskusiju rezultātā tika lemts, ka maksšķerēšanas noteikumi turpmāk sauksies “Maksšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi” un tajos tiks iestrādāta atsevišķa sadaļa par zemūdens medībām, kā arī tiks norādītas konkrētas vietas, kurās drīkst nodarboties ar zemūdens

medībām. Likums noteiks, ka zemūdens medības bez Ministru kabineta noteikumos norādītajām vietām pieļaujamas tikai jūras piekrastē, privātos ezeros un vietās, kur ir ieviestas licencētās zemūdens medības.

5. Diskutējot par maksšķerēšanas noteikumu “Maksšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi” saturu, Saeimas deputāti lēma, ka atsevišķos gadījumos vietējām pašvaldībām būtu nepieciešams atļaut to administratīvajā teritorijā esošajos ūdeņos noteikt papildus nosacījumus zivju un vēžu ieguves kārtībai. Ministru kabineta kompetencē būs lemt par to, kādi būs šie “atsevišķie gadījumi”.
6. Svarīgas izmaiņas skars arī piekrastes zvejniekus. Turpmāk, nosakot nozvejas limitus no visām Eiropas Savienības tiesību aktos Baltijas jūrai noteiktām nozvejas kvotām, piekrastei tiks iedalīts konkrēts procentuāls nozvejas apjoms. Ja mainīsies Eiropā noteiktās nozvejas kvotas, proporcionāli mainīsies arī nozvejas apjoms visām konkrētajām sugām piekrastē. Bez tam, piekrastē dažādu apstākļu dēļ nenozvejotais apjoms varēs tikt iedalīts tā izmantošanai zvejā aiz piekrastes. Iepriekšējā likuma redakcijā piekrastē vairākām zivju sugām tika noteikts garantēts nozvejas apjoms, un to neietekmēja nozvejas kvotas svārstības.
7. Vēl svarīgākas izmaiņas skars iekšējo ūdeņu zvejniekus. Līdz šim nozvejas tiem tika regulētas tikai ar zvejas rīku skaita ierobežojumiem, bet turpmāk tiks noteikts arī nozvejas apjoma limits atsevišķām zivju sugām – visticamāk, līdakām, zandartiem un varbūt vēl kādai sugai.
8. Lai novērstu nelegālu, neregistrētu un neregulētu zveju, likumā paredzētas izmaiņas, kas attieksies uz juridiskām un fiziskām personām, kuru īpašumā ir trešajā valstī reģistrēts kuģis vai tāda uzņēmuma daļas, kuram pieder trešajā valstī reģistrēts kuģis. Šīm personām būs jāsniedz informācija Valsts vides dienestam par veiktajām zvejas darbībām.
9. Ar grozījumiem ir plānots arī atļaut izmantot zivju vadu zvejā iekšējos ūdeņos. Tam gan būs jānotiek saskaņā ar normatīvajiem aktiem par rūpnieciskās zvejas limitiem un to izmantošanas kārtību iekšējos ūdeņos. Limits zvejai ar zivju vadu tiks noteikts kā proporcionāla daļa no kopējā ūdenstilpei paredzētā zvejas rīku limita.
10. Vēl joprojām Saeimas deputātiem nav skaidras atbildes uz jautājumu, vai un cik lielā mērā zveja Buļļupē ietekmē zivju resursu stāvokli Lielupē un kādā mērā tiek ietekmēta vimbu migrācija. Tāpat nav noskaidrots, cik zivju no Buļļupes nonāk tirdzniecībā Rīgas Centrāltirgū un kādā veidā tiktu ietekmēta zveja iekšējos ūdeņos Latvijā, ja zveja Buļļupē tiktu aizliegta. Par šiem jautājumiem Saeima lems tuvākajā laikā rudens sesijā.

Tā kā darbs pie Zvejniecības likuma grozījumiem notiek ļoti intensīvi gan Saeimā, gan Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijā, gan šīs komisijas Vides apakškomisijā, gan Saeimas juridiskajā birojā, gan Zemkopības ministrijā, jāsaprot, ka esam pārmaiņu priekšā. Vai būs labāk? Vai sliktāk? Skaidrs, ka būs savādāk.

Jānis Ābele
ZM Zivsaimniecības
departaments

Zivju fonda aktivitātes 2012. gadā

Zivju fonds 2012. gadā jau 17. gadu ir turpinājis sniegt būtisku atbalstu zivju resursu saglabāšanai un zivsaimniecības nozares attīstībai Latvijā. Zivju fonda sešās padomes sēdēs 2012. gadā tika izskatīti 102 iesniegtie projektu finansējuma pieteikumi ar kopējo pieprasītā finansējuma summu 411,8 tūkstoši latu, no kuriem pilnā vai daļējā apmērā Zivju fonda padome atbalstīja 76 projektus, kuru īstenošanai piešķīra finanšu līdzekļus par kopējo summu 200 636 Ls.

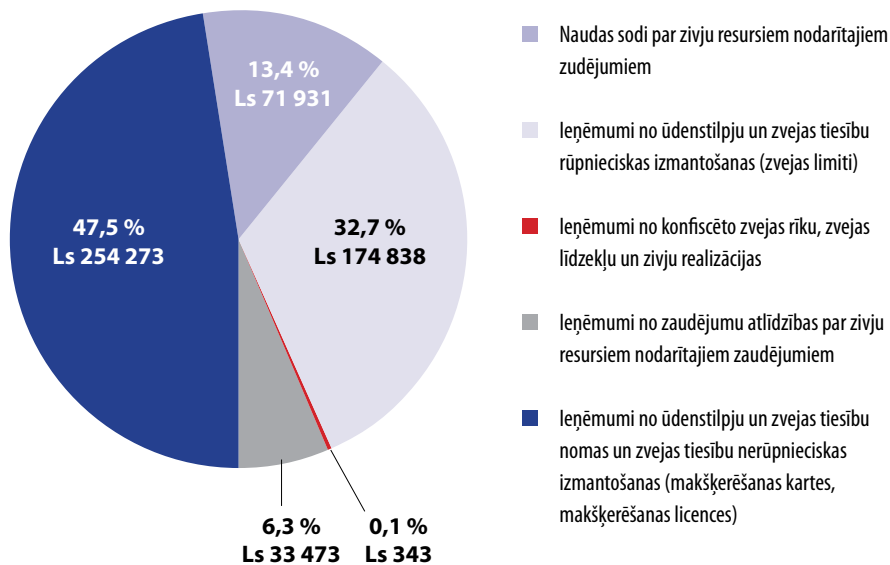
Arī 2012. gadā par Zivju fonda finanšu līdzekļu piešķiršanu lēma Zivju fonda padome, bet Zivju fonda finanšu līdzekļus administrēja Lauku atbalsta dienests.

Ievērojot valsts budžeta izdevumu konsolidācijas nepieciešamību, Zemkopības ministrijas apakšprogrammai "Zivju fonds" 2012. gadam piešķirtā valsts budžeta dotācija no vispārējiem ieņēmumiem bija Ls 204 457, kas sastādīja tādu pašu apjomu kā 2010. un 2011. gadam piešķirtā dotācija.

Zivju fonda ieņēmumu daļa

Ieņēmumi valsts pamatbudžetā Zivju fonda dotācijas veidošanai 2012. gadā sastādīja Ls 534 857, kas bija par Ls 132 189 mazāk nekā 2011. gadā. (1. attēls)

1. attēls. Zivju fonda dotāciju veidojošo mērķa maksājumu (Ls 534 857) struktūra 2012. gadā, latos un procentos.

Ieņēmumu samazinājums 2012. gadā, salīdzinot ar 2011. gadu, daļēji skaidrojams ar ieņēmumu daļas no maksšķerēšanas karšu realizācijas 2012. gadā ieskaitīšanu valsts budžetā tikai 2013. gada sākumā. Tam par pamatu bija sarežģījumi ar maksšķerēšanas karšu pārdošanu saistītā pievienotās vērtības nodokļa pārrēķina veikšanu, jo pievienotās vērtības nodoklis valstī, sākot ar 2012. gada 1. jūliju, tika samazināts no 22 % uz 21 %. Turklāt 2012. gadā bija vērojams liels nozvejas kritums, kas varētu būt par iemeslu zvejas tiesību nomas maksājumu ieņēmumu kritumam.

2012. gadā lielākais ieņēmumu samazinājums valsts pamatbudžetā Zivju fonda dotācijas veidošanai, salīdzinot ar 2011. gadu, bija ieņēmumi no zaudējumu atlīdzības par zivju resursiem nodarītiem zaudējumiem (60,2 % no 2011. gada ieņēmumiem), ieņēmumi no ūdenstilpju un zvejas tiesību nomas un zvejas tiesību rūpnieciskās izmantošanas (zvejas limiti) (78,3 % no 2011. gada ieņēmumiem), un ieņēmumi no ūdenstilpju un zvejas tiesību nomas un zvejas tiesību nerūpnieciskās izmantošanas (maksšķerēšanas kartes, maksšķerēšanas licences) (81,5 % no 2011. gada ieņēmumiem). 2012. gadā, salīdzinot ar 2011. gadu, nedaudz samazinājās arī ieņēmumi no naudas sodiem par zivju resursiem nodarītajiem zaudējumiem (94,6 % no 2011. gada ieņēmumiem). Kopumā iemaksas Zivju fonda dotācijas veidošanai 2012. gadā bija 80,2 % no attiecīgajām iemaksām 2011. gadā.

1. tabula

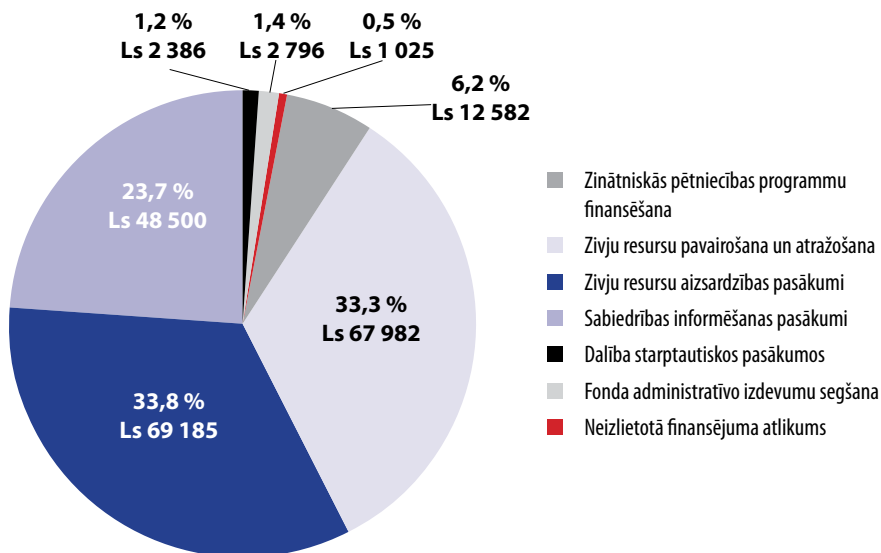
Zivju fonda dotāciju veidojošo ieņēmumu un piešķirtās dotācijas izdevumu daļa sadalījumā pa gadiem (2005–2012).

Gads	Valsts budžetā plānotie ieņēmumi Zivju fonda dotācijas veidošanai, latos	Faktiskie ieņēmumi valsts budžetā Zivju fonda dotācijas veidošanai, latos	Valsts budžeta dotācija apakšprogrammai "Zivju fonds", latos
2005	900 000	852 283	368 078
2006	900 000	840 040	361 652
2007	869 100	845 046	359 742
2008	869 100	850 560	353 265
2009	869 100	858 773	300 000
2010	869 100	662 429	204 457
2011	650 000	667 046	204 457
2012	650 000	534857	204 457

Zivju fonda atbalsta pasākumi 2012. gadā

2012. gadā Zivju fonda pasākumiem piešķirtais valsts budžeta dotācijas finansējums bija 204 457 Ls, un tas tika izmantots Zivju fondā iesniegto projektu īstenošanai, apgūstot 203 432 Ls (99,5 % no kopējās pieejamās summas). Lielākā finansējuma daļa 2012. gadā, kā tas redzams 2. attēlā zemāk, tika izlietota valsts iestāžu vai pašvaldību (34,5 %) veiktajiem zivju resursu aizsardzības pasākumiem zivju resursu pavairošanai un atražošanai publiskajās ūdenstilpēs un ūdenstilpēs, kurās zvejas tiesības pieder valstij (33,9 %), kā arī sabiedrības informēšanas pasākumiem par zivju resursu pētījumiem, to racionālu un saudzīgu izmantošanu, atražošanu un aizsardzību (24,2 %). Tādējādi 2012. gadā, salīdzinot ar 2011. gadu, Zivju fonda finansējuma daļa, kas izlietota zivju resursu pavairošanai un zivju resursu aizsardzībai, turpināja palielināties. Ja 2011. gadā abu minēto pasākumu atbalstam kopā tika izlietoti 61,2 % no kopējā finansējuma apjoma, tad 2012. gadā šiem diviem pasākumiem tika izlietoti jau 68,4 %.

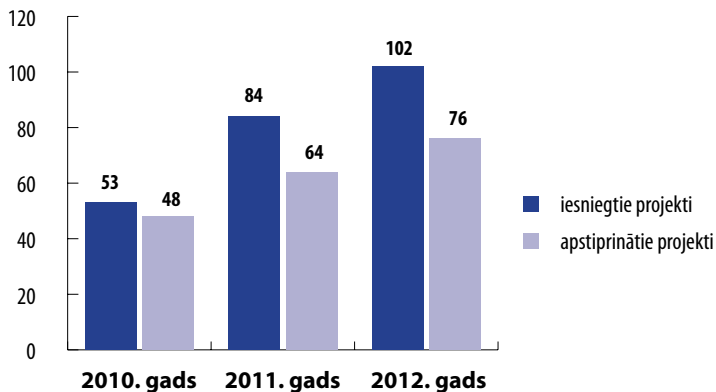
2. attēls. Zivju fonda projektu īstenošanai 2012. gadā piešķirto līdzekļu (Ls 204 457) izlietojuma struktūra

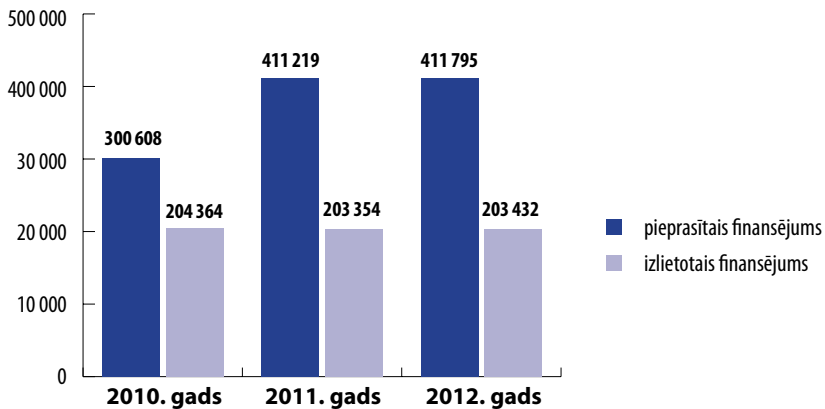
Zivju fonda 2012. gadā atbalstītie projekti

2012. gadā, salīdzinot ar 2011. gadu, pieauga Zivju fonda atbalsta saņemšanai iesniegto projektu skaits, kas norāda uz lielāku projektu iesniedzēju ieinteresētību ar zivju resursiem saistītu pasākumu īstenošanā visā Latvijas teritorijā. 2012. gadā Zivju fonda atbalsta saņemšanai tika iesniegti 102 projekti, kas ir par 18 projektiem jeb 21,4 % vairāk nekā 2011. gadā. (3. attēls) Tomēr 2012. gadā iesniegtajos projektos, salīdzinot ar 2011. gadu, kopējais pieprasītais finansējums bija diezgan tuvs iepriekšējā gada līmenim un palielinājās tikai par 576 Ls jeb 0,14 %. (4. attēls)

3. attēls. 2010., 2011. un 2012. gadā Zivju fonda atbalsta saņemšanai iesniegto projektu skaits un padomes apstiprināto projektu skaits

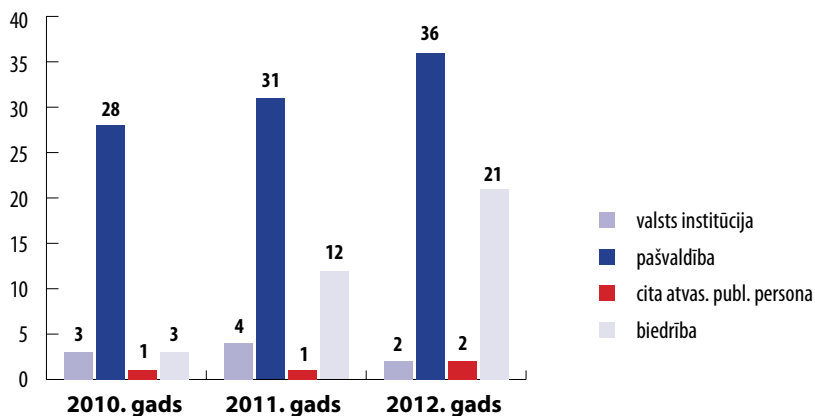
4. attēls. 2010., 2011. un 2012. gadā Zivju fonda atbalsta saņemšanai iesniegtajos projektos pieprasītais finansējums un Zivju fonda izlietotais finansējums, latos

2011. un 2012. gadā iesniegto projektu skaita pieaugums, salīdzinot ar 2010. gadu, ir daļēji izskaidrojams arī ar 2011. gada sākumā izdarītajiem grozījumiem Zivju fonda nolikumā, kas ļāva projektus par pasākumu zivju resursu pavairošanai un atražošanai publikajās ūdenstilpēs un ūdenstilpēs, kurās zvejas tiesības pieder valstij, iesniegt izskatīšanai Zivju fonda padomē arī biedrībām, kurām ir nomas līgums ar pašvaldību par konkrēto ūdenstilpju apsaimniekošanu un šādu biedrību darbības mērķi ir saistīti ar zivju resursu izmantošanu un aizsardzību. (5. attēls) Savukārt padomes atbalstīto projektu skaita pie-

augums 2012. gadā, visticamāk, bija saistīts ar atbalstāmā apjoma ierobežojumu noteikšanu vienam projektam atsevišķos atbalsta pasākumos. Minētie ierobežojumi samazināja iesniegto projektu kopējā pieprasītā finansējuma apjomu, un līdz ar to Zivju fonda padomei bija iespējams atbalstīt lielāku projektu skaitu.

5. attēls. Zivju fonda atbalsta pretendentu skaits pēc projekta iesniedzēja tipa 2010., 2011. un 2012. gadā

Zivju fonda atbalsta pretendentu skaita pieaugums 2010.–2012. gadā parāda biedrību un pašvaldību aktivitātes pieaugumu projektu iesniegšanā, kam par pamatu varētu būt arī pieaugusi Zivju fonda atpazīstamība dažādos Latvijas reģionos.

Tālāk sekojošajā 2. tabulā apkopoti 2012. gadā saskaņā ar Zivju fonda padomes piešķirto finansiālo atbalstu realizētie projekti.

2. tabula

Ar Zivju fonda atbalstu realizētie projekti 2012. gadā

Nr.	Atbalsta saņēmējs	Projekta nosaukums	Sasniegtais rezultāts	Izlietotā summa
1. Pasākums "Zinātniskās pētniecības programmu finansēšana un līdzdalība starpvalstu sadarbībā zinātniskajos pētījumos zivsaimniecībā"				
1.1.	Daugavpils Universitāte	Lašveidīgo zivju ekoloģiskās sertifikācijas ģenētisko principu izstrāde	Izstrādāti populāciju ģenētiskās sertifikācijas principi, balstoties uz taimiņa (<i>Salmo trutta</i> L.) atražojamās populācijas piemēru.	Ls 2 567,99
1.2.	Valkas novada dome	Zivsaimniecības ekspluatācijas noteikumu izstrāde Zāģezeram, Bērzezeram	Izstrādāti zivsaimniecības ekspluatācijas noteikumi Zāģezeram un Bērzezeram.	Ls 620,00
1.3.	Aglonas novada dome	Aglonas novada Dubuļu, Karašu, Okras, Bēšonu, Pakalniņu, Ilzes ezeru zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumu izstrāde	Izstrādāti zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi Aglonas novada Dubuļu, Karašu, Okras, Bēšonu, Pakalniņu un Ilzes ezeram.	Ls 2 576,39
1.4.	Krāslavas novada dome	Zivsaimniecības ekspluatācijas noteikumu izstrāde Krāslavas novada ezeriem	Izstrādāti zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi Krāslavas novada Ata (Ota), Garajam, Skaistas un Stirnu ezeram.	Ls 1 727,88
1.5.	Madonas novada pašvaldība	Viešūra ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumu izstrāde	Izstrādāti zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi Viešūra ezeram.	Ls 617,10
1.6.	Krustpils novada pašvaldība	Zivsaimniecisko ekspluatācijas noteikumu izstrāde Krustpils novada ūdenstīpēs	Izstrādāti Zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi Krustpils novada Laukezeram, kā arī Baļotes, Marinzejas un Ildzenieku ezeram.	Ls 2 017,00
1.7.	Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR"	Zivju resursu bioloģisko un ekonomisko pētījumu informatīvās bāzes papildināšana zinātniskās darbības nodrošināšanai	Iegādātas 4 grāmatas par jūras un ceļotājzivju bioloģiju, ekoloģiju un to krājumu pārvaldīšanu; 1 grāmata par recirkulācijas akvakultūru; 2 grāmatas par zivsaimniecību un zivsaimniecības ekonomiku; 2 grāmatas par jaunākajām programmām, kas izmantojamas bioloģisko un ekonomisko rādītāju aprēķināšanā un modelēšanā.	Ls 755,64
1.8.	Dabas aizsardzības pārvalde	Hidroloģiskā režīma izmaiņu ietekmes novērtējums uz zivju resursiem un citām dabas vērtībām Kaņiera ezerā	Veikta zinātniskā nozveja Kaņiera ezerā, informācijas apkopošana un iegūto datu analīze, ezera virsūdens aizauguma un ezera ekoloģiskā stāvokļa un zoobentos noteikšana, kā arī izdarītas ezera hidroķīmiskās analīzes.	Ls 1 700,00
KOPĀ PASĀKUMĀ:				Ls 12 582,00

2. Pasākums "Zivju resursu pavairošana un atražošana publiskajās ūdenstilpēs un ūdenstilpēs, kurās zvejas tiesības pieder valstij, kā arī citās ūdenstilpēs, kas ir valsts vai pašvaldību īpašumā"

* Zivju resursu pavairošanas un atražošanas pasākumā projektu iesniedzēji nespēja realizēt trīs Zivju fonda padomes apstiprinātos projektus: Krāslavas novada domes projekts "Zivju mazuļu ielaišana Krāslavas novada ezeros", Priekules novada domes projekts "Zivju resursu pavairošana un atražošana Priekules novada publiskajā ūdenstilpē – Prūšu ūdenskrātuvē" un biedrības "Zaņas makšķernieku klubs" projekts "Zivju resursu pavairošana Zaņas dzirnavu ūdenskrātuvē".

2.1.	Salacgrīvas novada dome	Taimiņu mazuļu ielaišana Salacas baseina mazajās upēs	Korgē, Noriņā, Iļģē, Svētupē, Jaunupē, Melnupē, Pužupē, Puršēnupē, Joglā, Vedamurgā un Arupītē ielaisti 25 000 gab. vienasaras taimiņu mazuļu.	Ls 4 417,50
2.2.	Nīcas novada dome	Zivju resursu pavairošana Bārtas upē Nīcas novadā	Bārtas upē ielaisti 24 000 gab. vienasaras vēdzeļu mazuļu.	Ls 2 584,56
2.3.	Rēzeknes novada pašvaldības Feimaņu pagasta pārvalde	Zivju resursu pavairošana un atražošana Feimaņu pagasta Feimaņu ezerā	Feimaņu ezerā ielaisti 24 000 gab. vienasaras zandartu mazuļu.	Ls 3 000,00
2.4.	Madonas novada pašvaldība	Zandarta mazuļu ielaišana Vestienas pagasta Kāla ezerā	Kāla ezerā ielaisti 24 000 gab. vienasaras zandartu mazuļu.	Ls 1 798,55
2.5.	Saukas dabas parka biedrība	Zivju resursu papildināšana Saukas ezerā	Saukas ezerā ielaisti 24 590 gab. vienasaras zandartu mazuļu.	Ls 2 216,67
2.6.	Saulkrastu novada dome	Zivju resursu pavairošana un atražošana Saulkrastu novada ūdenstilpēs, 2 kārtā	Nozvejoti taimiņu vaislinieki (23 mātītes un 23 tēviņi), iegūti taimiņu ikri un nodrošināta smoltu audzēšana zivju audzētavā "Tome". 2013. gadā izaudzētos taimiņu smoltus paredzēts ielaist Saulkrastu novada upēs (Aģes upe, Kīšupe, Pēterupe un Inčupe).	Ls 3 024,11
2.7.	Jēkabpils novada pašvaldība	Zivju resursu papildināšana Daugavas upē posmā no Dunavas līdz Dignājai	Daugavā ielaisti 14 000 gab. vienasaras zandartu mazuļu.	Ls 1 250,00
2.8.	Rēzeknes novada pašvaldības Vērēmu pagasta pārvalde	Zivju resursu atražošana un pavairošana Vērēmu pagasta Adamovas ezerā	Adamovas ezerā ielaisti 15 000 gab. vienasaras zandartu mazuļu.	Ls 1 485,00
2.9.	Limbažu novada pašvaldība	Zivju resursu pavairošana un atražošana Lādes ezerā	Lādes ezerā ielaisti 10000 gab. vienasaras zandartu mazuļu.	Ls 1 309,26
2.10.	Valkas novada dome	Zivju resursu pavairošana un atražošana Salaini, Bērzerā	Salaiņa ezerā ielaisti 7700 gab. vienasaras līdaku mazuļu un Bērzerā ielaisti 1000 gab. vienasaras līdaku mazuļu.	Ls 1 479,00
2.11.	Rojas novada dome	Taimiņu mazuļu ataudzēšanai un ielaišanai Rojas upē nepieciešamo vaislinieku nozveja	Rīgas jūras līča un Rojas upes grīvas piegulošajos ūdeņos nozvejoti 50 taimiņu vaislinieki, kuri nodoti zivjaudzētavai "Tome" ikru ieguvei un maksīgai ataudzēšanai to turpmākai ielaišanai Rojas upē.	Ls 1 720,00
2.12.	Limbažu novada pašvaldība	Zivju resursu pavairošana un atražošana Katvaru ezerā	Katvaru ezerā ielaisti 7000 gab. vienasaras līdaku mazuļu.	Ls 1 219,68

2.13.	Limbažu novada pašvaldība	Zivju un vēžu resursu pavairošana un atražošana Limbažu Liel ezerā	Limbažu Liel ezerā ielaisti 1500 gab. trīsvasaru platspilju vēžu mazuļu.	Ls 1 080,00
2.14.	Aglonas novada dome	Zivju resursu kvalitātes uzlabošana Aglonas novada ezeros	Lielajā Kustara ezerā ielaisti 70 000 gab. līdaku kāpuru, Birzgaļa ezerā ielaisti 100 000 gab. līdaku kāpuru, Jazinkas ezerā ielaisti 125 000 gab. līdaku kāpuru, Akšenovas ezerā ielaisti 50 000 gab. līdaku kāpuru un Užuņu ezerā ielaisti 150 000 gab. līdaku kāpuru.	Ls 1 748,00
2.15.	Cīblas novada pašvaldība	Zivju resursu pavairošana Cīblas novada ezeros	Zvirgzdenes ezerā ielaisti 13 800 gab. vienasaras līdaku mazuļu.	Ls 2 802,12
2.16.	Saulkrastu novada dome	Dabisko dzīvotņu kvalitātes uzlabošana Ķīšupē Saulkrastu novada teritorijā	Dažādos Ķīšupes posmos likvidēti koku sagāzumi, izzāģēti aizaugušie upes krasti, nojaukti bebru dambji, izplauta un mehāniski uzirdināta upes gultne un demontēts dzelzsbetona aizsprosts.	Ls 3 717,12
2.17.	Balvu novada pašvaldība	Zivju resursu palielināšana Balvu ezerā	Balvu ezerā ielaisti 6200 gab. vienasaras līdaku mazuļu.	Ls 1 181,56
2.18.	Balvu novada pašvaldība	Zivju resursu palielināšana Pērkonu ezerā	Pērkonu ezerā ielaisti 4700 gab. vienasaras līdaku mazuļu.	Ls 895,71
2.19.	Saulkrastu novada dome	Dabisko dzīvotņu kvalitātes uzlabošana Pēterupē Saulkrastu novada teritorijā	Dažādos Pēterupes posmos ir likvidēti koku sagāzumi, izzāģēti aizaugušie upes krasti, nojaukti bebru dambji, izplauta un mehāniski uzirdināta upes gultne, atjaunojot upes hidroloģisko režīmu.	Ls 3 137,53
2.20.	Dagdas novada pašvaldība	Zivju resursu pavairošana Dagdas novada ūdenstīpēs	Kaitras ezerā ielaisti 5000 gab. vienasaras līdaku mazuļu.	Ls 1 037,00
2.21.	Jaunpils novada dome	Zivju resursu atjaunošana Jaunpils ezerā	Jaunpils ezerā ielaisti 1000 gab. vienasaras līdaku mazuļu.	Ls 883,00
2.22.	Balvu novada pašvaldība	Zivju krājumu palielināšana Balvu novada Ploskines ezerā, Sprūgu ezerā un Lielajā Pokuļevas ezerā	Ploskines ezerā ielaisti 6000 gab. vienasaras zandartu mazuļu, Sprūgu ezerā ielaisti 5000 gab. vienasaras zandartu mazuļu un Lielajā Pokuļevas ezerā ielaisti 2000 gab. vienasaras zandartu mazuļu.	Ls 1 170,00
2.23.	Rēzeknes novada pašvaldības Mākoņkalna pagasta pārvalde	Zivju resursu pavairošana Viraudas ezerā	Viraudas ezerā ielaisti 12 000 gab. šīgadeņa zandartu mazuļu.	Ls 1 899,38
2.24.	Preiļu novada dome	Zivju resursu pavairošana un atražošana Pelēču ezerā	Pelēču ezerā ielaisti 16 000 gab. vienasaras zandartu mazuļu.	Ls 1 920,00
2.25.	Mērsraga novada pašvaldība	Zivju resursu pavairošana Mērsraga novada ūdenstīpēs	Engures ezerā ielaisti 700 gab. vienasaras ālantu mazuļu.	Ls 105,00
2.26.	Biedrība "Ārdava"	Krāslavas novada Ārdavas ezera zivju krājumu papildināšana	Ārdavas ezerā ielaisti 100 000 gab. līdaku kāpuru.	Ls 435,60

2.27.	Engures novada dome	Engures novada Lapmežciema pagasta Kaņiera ezera zivju krājumu atjaunošana un papildināšana	Kaņiera ezerā ielaisti 400 000 gab. līdaku kāpuru.	Ls 1 756,80
2.28.	Dobeles novada pašvaldība	Dobeles novada Bikstu pagasta Zebrus ezera zivju krājumu papildināšana	Zebrus ezerā ielaisti 18000 gab. vienasaras zandartu mazuļu.	Ls 2 831,40
2.29.	Kocēnu novada dome	Vēžu resursu atjaunošana Kocēnu novada Vaidavas ezerā	Vaidavas ezerā ielaisti 4500 gab. platspīļu vēžu mazuļu.	Ls 2 123,55
2.30.	Talsu novada pašvaldība	Talsu novada Ģibuļu pagasta Gulbju ezera zivju krājumu papildināšana	Gulbju ezerā ielaisti 50 000 gab. līdaku kāpuru.	Ls 219,60
2.31.	Talsu novada pašvaldība	Talsu novada Ģibuļu pagasta Spāres ezera zivju krājumu papildināšana	Spāres ezerā ielaisti 3800 gab. vienasaras līdaku mazuļu.	Ls 788,12
2.32.	Višķu pagasta pārvalde	Līdaku resursu papildināšana Luknas ezerā	Luknas ezerā ielaisti 14 050 gab. vienasaras līdaku mazuļu.	Ls 2 975,09
2.33.	Dabas aizsardzības pārvalde	Lašveidīgo zivju nārsta un dzīvotņu kvalitātes uzlabošana Raunas upē	No koku sanesumiem attīrīts ap 900 m garš Raunas upes posms un no upes izvācīts ap 70 kubikmetru kritušās koksnes.	Ls 762,30
2.34.	Talsu novada pašvaldība	Talsu novada Ārlavas pagasta Lubezera zivju krājumu papildināšana	Lubezerā ielaisti 3000 gab. vienasaras zandartu mazuļu.	Ls 471,90
2.35.	Riebiņu novada dome	Zivju resursu pavairošana Riebiņu novada Bicānu un Jāšezerā	Jāšezerā ielaisti 9458 gab. vienasaras zandartu mazuļu.	Ls 1 229,48
2.36.	Auces novada pašvaldība	Zivju krājumu papildināšana Auces novada Lielaucis ezerā	Lielaucis ezerā ielaisti 180 000 gab. līdaku kāpuru.	Ls 790,56
2.37.	Dabas aizsardzības pārvalde	Lašveidīgo zivju un upes nēģu resursu pavairošana un atražošanas publiskajās ūdenstilpēs (Pitragupē, Mazirbes upē, Melnsilupē un Pilsupē) – nārsta vietu atjaunošana un ierīkošana	No koku sanesumiem atbrīvoti aptuveni 12 km gari upes posmi, katrā upē atstājot tikai minimāli pieļaujamo koku daudzumu – vidēji 3–14 kg/m ² ; uzlabota pa vienai nārsta vietai Pitragupē, Pilsupē un Mazirbē; ierīkotas divas nārsta vietas Melnsilupes un tās pietekas Lorumupes attīrītajā posmā.	Ls 1 586,00
2.38.	Dabas aizsardzības pārvalde	Zivju dzīvotņu kvalitātes uzlabošana un zivju resursu aizsardzība Vitrupē	No koku sanesumiem un liela izmēra kokiem atbrīvots ap 5 km garš Vitrupes posms un izvācīts ap 155 m ³ kritušās koksnes.	Ls 2 806,00
2.39.	Talsu novada pašvaldība	Talsu novada Valdemārpils pilsētas un Ārlavas pagasta Sasmakas ezera zivju krājumu papildināšana	Sasmakas ezerā ielaisti 4000 gab. vienasaras zandartu mazuļu.	Ls 629,20
2.40.	Biedrība "Kukšu ezers"	Kukšu ezera zivju resursu pavairošana	Kukšu ezerā ielaisti 4200 gab. vienasaras zandartu mazuļu.	Ls 1 024,80
2.41.	Vecpiebalgas novada pašvaldība	Zivju resursu saglabāšana un pavairošana Vecpiebalgas novada ezeros IV	Alauksta ezerā ielaisti 2400 gab. vienasaras līdaku mazuļu.	Ls 471,26
			KOPĀ PASĀKUMĀ:	Ls 67 982,41

3. Pasākums "Zivju resursu aizsardzības pasākumi, ko veic valsts iestādes un pašvaldības, kuru kompetencē ir zivju resursu aizsardzība"

3.1.	Rēzeknes novada pašvaldības Bērzgales pagasta pārvalde	Zivju resursu aizsardzība Bērzgales pagasta ezeros	Kontroles nodrošināšanai iegādāts kvadracikls.	Ls 3 385,00
3.2.	Salaspils novada dome	Sargāsīm zivis Salaspils novadā 2012	Kontroles nodrošināšanai iegādāta piepūšamā laiva, piekabe laivas transportēšanai un nakts redzamības iekārta.	Ls 4 545,00
3.3.	Mālpils novada dome	Zivju resursu aizsardzībai nepieciešamā aprīkojuma iegāde	Kontroles nodrošināšanai iegādāta piepūšamā gumijas laiva, laivas motors un piekabe laivas transportēšanai.	Ls 1 750,13
3.4.	Limbažu novada pašvaldība	Zivju resursu aizsardzība Limbažu Dūņezērā	Kontroles nodrošināšanai iegādāts laivas iekšdedzes motors.	Ls 495,00
3.5.	Jēkabpils pilsētas pašvaldība	Kvalitatīva un efektīva zivju resursu un vides aizsardzība Radžu ūdenskrātuvē	Kontroles nodrošināšanai iegādāts sniega motocikls.	Ls 5 663,20
3.6.	Krāslavas novada dome	Zivju resursu aizsardzības efektivitātes paaugstināšana Krāslavas novadā	Kontroles nodrošināšanai iegādāts motorlaivas motors.	Ls 1 657,50
3.7.	Burtnieku novada pašvaldība	Zivju resursu un nārstu vietu aizsardzība	Kontroles nodrošināšanai iegādāts teleskops un GPS iekārta.	Ls 411,39
3.8.	Valsts vides dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde	Valsts vides inspektoru zvejas kontroles materiāli tehniskās bāzes uzlabošana	Kontroles nodrošināšanai iegādāti trīs kvadracikli, trīs kvadracikla-laivas piekabe, divi laivu dzinēji, pieci sertificēti svāri, plastikāta laiva, trīs lāzera tālmēri, digitālā fotokamera, videokamera ar statīvu un septiņas sertificētas mērlentes.	Ls 28 174,70
3.9.	Krustpils novada pašvaldība	Zivju resursu aizsardzība Krustpils novada ūdenstilpēs	Kontroles nodrošināšanai iegādāts binoklis, nakts redzamības iekārta un tūrisma GPS.	Ls 1 015,99
3.10.	Dabas aizsardzības pārvalde	Laivas un laivas motora iegāde	Kontroles nodrošināšanai iegādāta laiva un laivas motors.	Ls 2 380,00
3.11.	Kuldīgas novada pašvaldība	Videonovērošanas sistēmas uzlabošana zivju resursu aizsardzībai Ventas rumbā	Kontroles nodrošināšanai iegādāta un uzstādīta videonovērošanas sistēma, kas ietver kameru, prožektoru, videoserveri u. c.	Ls 9 016,40
3.12.	Saulkrastu novada dome	Zivju resursu aizsardzības pasākumu nodrošināšana Saulkrastu novadā	Kontroles nodrošināšanai iegādāta laiva, elektromotors, akumulators un akumulatora lādētājs.	Ls 846,90
3.13.	Mērsraga novada pašvaldība	Zivju resursu izmantošanas kontrole Mērsraga novada ūdenstilpēs	Kontroles nodrošināšanai iegādāta airu laiva, laivas motors un laivas piekabe.	Ls 1 950,00
3.14.	Riebiņu novada dome	Zivju resursu uzraudzības efektivitātes paaugstināšana Riebiņu novada ezeros	Kontroles nodrošināšanai iegādāts laivas motors.	Ls 1 529,39

3.15.	Madonas novada pašvaldības Ošupes pagasta pārvalde	Zivju resursu kontrole Lubānas ezerā un tam pieguļošajās ūdenstilpēs	Kontroles nodrošināšanai iegādāta laivas piekabe un videokamera.	Ls 1 644,88
3.16.	Alūksnes novada pašvaldība	Alūksnes novada publisko ūdenstilpju zivju resursu aizsardzība	Kontroles nodrošināšanai iegādāts sniega motocikls.	Ls 4 720,00
KOPĀ PASĀKUMĀ:				Ls 69 185,48

4. Pasākums "Dalība starptautiskos pasākumos, konferencēs un apmācībās saistībā ar zivju resursu pētījumiem, to racionālu un saudzīgu izmantošanu, atražošanu un aizsardzību"

4.1.	Biedrība "Latvijas Makšķerēšanas sporta federācija"	Latvijas izlases komandas līdzdalība 2012. gada pasaules meistarsacīkstēs spinningošanā no laivām	Atbalstīta Latvijas izlases dalība pasaules meistarsacīkstēs spinningošanā 7 cilvēku sastāvā, kurā Latvija 13 komandu konkurencē izcīnīja 5. vietu.	Ls 1 500,00
4.2.	Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR"	Zinātniskā institūta "BIOR" pārstāvja dalība Starptautiskajā statistiskās ekoloģijas konferencē "ISEC 2012"	Konferencē piedalījās "BIOR" speciālists D. Elferts.	Ls 886,14
KOPĀ PASĀKUMĀ:				Ls 2 386,14

5. Pasākums "Sabiedrības informēšanas pasākumi par zivju resursu pētījumiem, to racionālu un saudzīgu izmantošanu, atražošanu un aizsardzību"

5.1.	Biedrība "Latvijas Makšķerēšanas sporta federācija" (LMSF)	Televīzijas raidījums "MAKŠKERĒŠANAS NOSLĒPUMI", TV kanālā LTV 7	Sagatavoti un Latvijas TV parādīti 50 oriģinālraidījumi "Makšķerēšanas noslēpumi"; izveidoti DVD ar raidījumu videoierakstiem; raidījumu arhivs izvietots interneta portālā.	Ls 15 000,00
5.2.	Biedrība "Ziemeļu puse"	Informatīvi izglītojošo TV raidījumu "Makšķerē ar Olti" un "Jūrā ar Olti" cikls ar interaktīvas interneta platformas atbalstu	Sagatavoti un Latvijas TV parādīti 13 TV cikla oriģinālraidījumi "Makšķerē ar Olti" un "Jūrā ar Olti"; izveidoti DVD ar raidījumu videoierakstiem; raidījumu arhivs izvietots interneta portālā.	Ls 14 714,80
5.3.	Dabas muzeja atbalsta biedrība	Nodarbības par Latvijas zivīm pamatskolas vecuma bērniem lauku skolās	Izveidota interaktīva ceļojoša nodarbība "Latvijas zivis" 3.–6. klašu skolēniem; organizēts konkurss "Cielavas gudrības" 5.–6. klašu skolēniem; nodarbības piedalījušies ap 540 skolēnu, bet konkursa "Cielavas gudrības" divās atlasēs kārtās piedalījās 322 skolēni.	Ls 2 820,00
5.4.	Biedrība "Ziemeļu puse"	Informatīvi izglītojoša TV filma "Latvijas zutis"	Uzfilmēta filma, kuras paredzamais garums ir 56 minūtes; filma izvietota interneta portālā www.nomad.lv .	Ls 6 899,40
5.5.	Biedrība "Ziemeļu puse"	Informatīvi izglītojoša TV filma "Latvijas lasis"	Uzfilmēta filma, kuras paredzamais garums ir 56 minūtes; filma izvietota interneta portālā www.nomad.lv .	Ls 6 899,40

5.6.	Biedrība "Zaļā skola"	Kas dzīvo manā upē?	Izgatavota brošūra – mācību palīglīdzeklis "Kas dzīvo manā upē" (5000 eks.), kas paredzēta 4.–7. klašu skolēniem; brošūra tika izplatīta visās Latvijas vispārīgglītojošajās skolās.	Ls 2 166,40
			KOPĀ PASĀKUMĀ:	Ls 48 500,00
			PIECOS PASĀKUMOS KOPĀ:	Ls 200 636,03

Grozījumi normatīvajos aktos attiecībā uz Zivju fondu

2012. gada 15. novembra Valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināti Zemkopības ministrijas izstrādātie Ministru kabineta noteikumu projekti "Grozījumi Ministru kabineta 1995. gada 19. decembra noteikumos Nr. 388 "Zivju fonda nolikums"" un "Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 2. marta noteikumos Nr. 215 "Noteikumi par valsts atbalsta piešķiršanu zivsaimniecības attīstībai no Zivju fonda finanšu līdzekļiem"".

Izmaiņas Zivju fonda nolikumā paredz paplašināt to valstiski nozīmīgo ūdeņu sarakstu, kuros ar Zivju fonda atbalstu ir iespējama zivju resursu pavairošana un atražošana, papildinot pašreiz noteiktos ūdeņus – publiskās ūdenstilpes un ūdenstilpes, kurās zvejas tiesības pieder valstij (tai skaitā citas ūdenstilpes, kas ir valsts vai pašvaldību īpašumā) – ar privātajām ūpēm, kurās saskaņā ar normatīvajiem aktiem visiem ir atļauta maksšķerēšana. Palielinoties iesniegto projektu iesniegumu skaitam, Zivju fonda padomei būs iespēja konkursa kārtībā atlasīt un atbalstīt kvalitatīvākos zivju resursu pavairošanas un atražošanas projektus atbilstoši projektu vērtēšanas kritērijiem.

Savukārt izmaiņas Ministru kabineta 2010. gada 2. marta noteikumos Nr. 215 "Noteikumi par valsts atbalsta piešķiršanu zivsaimniecības attīstībai no Zivju fonda finanšu līdzekļiem", paredz, ka uz atbalstu zivju resursu pavairošanai un atražošanai publiskajās ūdenstilpēs un ūdenstilpēs, kurās zvejas tiesības pieder valstij (tai skaitā citās ūdenstilpēs, kas ir valsts vai pašvaldību īpašumā), kā arī privātajās ūpēs, kurās visiem ir atļauta maksšķerēšana, var pretendēt arī biedrība, kurai ir līgums par licencētās maksšķerēšanas organizēšanu konkrētajā ūdenstilpē, kas noslēgts ar vienu vai vairākām pašvaldībām, kuru administratīvajā teritorijā atrodas ūdenstilpe. Iepriekš Zivju fonda atbalsta saņemšanai varēja pieteikties tikai tās biedrības, kurām bija nomas līgums par konkrētās ūdenstilpes apsaimniekošanu, kas noslēgts ar pašvaldību vai pašvaldībām, kuru administratīvajā teritorijā atrodas ūdenstilpe. Tas ievērojami ierobežoja biedrību iespējas pieteikties minētajam Zivju fonda atbalsta pasākumam.

Cerams, ka Zivju fonda finansējuma iespējas un interese par projektu īstenošanu zivju resursu saglabāšanai un pavairošanai visā Latvijas teritorijā turpinās pieaugt, līdz ar to palielinot mūsu ūdeņu bagātību.

Informācija par Zivju fonda aktivitātēm ir atrodama gan Zemkopības ministrijas mājaslapā (<http://www.zm.gov.lv>), gan Lauku atbalsta dienesta mājaslapā (<http://www.lad.gov.lv>).

Vēl saistībā ar Zivju fonda darbību ir vērts atzīmēt, ka 2012. gada 15. maijā tika izdots Ministru prezidenta rīkojums Nr. 188, ar kuru tika izveidota darba grupa, lai nodrošinātu rekomendāciju ieviešanu, kas izriet no pētījuma “Valsts dibināto fondu sistēmas turpmākās attīstības modelis” (pētījums veikts Valsts kancelejas iepirkuma (identifikācijas Nr. MK VK 2010/24 ESF) ietvaros), un sagatavotu priekšlikumus tiesiskā regulējuma izmaiņām attiecībā uz valsts dibināto fondu turpmāko darbību. Šajā darba grupā tika iekļauts arī Zivju fonda vadītājs N. Riekstiņš.

Elina Ozola
LLKC Lauku attīstības
nodaļa

Piekrastes teritorijās ir aktīvi jaunieši un uzņēmēji

Viena no lielākajām problēmām lauku (tai skaitā arī piekrastes) teritorijās ir to iztukšošanās. Jaunieši un ne tikai viņi dodas gan uz Latvijas lielākajām pilsētām, gan arī – uz ārzemēm. Līdz ar to pazūd ne tikai uzņēmējdarbība laukos, bet arī kultūrvidē, kas lauku iedzīvotājiem ir tikpat svarīga kā pilsētas iedzīvotājiem. Tāpēc Valsts zivsaimniecības sadarbības tīkla (ZST) pasākumu ietvaros jau otro gadu tiek organizēti dažādi pasākumi, lai piekrastes teritorijās mēģinātu saglabāt gan uzņēmējdarbību, gan arī tradīcijas un nodrošināt to pārmantošanu.

Arī jaunieši tagad māc tīklus lāpīt

Ja par lauksaimniecību un nozarē strādājošo paaudžu nomainītu tiek runāts bieži un šīs problēmas risināšanai tiek piemēroti arī dažādi atbalsta mehānismi, tad diemžēl jāsecina, ka piekrastes teritorijas zivsaimniecībās uzņēmējdarbības un zvejniecības tradīciju turpinātāju ir vēl mazāk nekā lauksaimniecības tradīciju turpinātāju. Var saprast – darbs ir grūts un atbildīgs, un šajos gadījumos arī nav tieša atbalsta piekrastes zvejniecības attīstībai. Tāpēc ZST pasākumu ietvaros SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” (LLKC) jau otro gadu organizē pasākumu “Atbalsts jauniešiem zivsaimniecības tradīciju apguves un uzņēmējdarbības veicināšanai”.

Pāvilostā, Grobiņā, Engurē un Salacgrīvā 2013. gadā piekrastes jaunieši tika aicināti iepazīties ar dažādām zivsaimniecības tradīcijām (špleisēšanu, tīklu lāpīšanu, Morzas ābece apgūšanu, produkcijas apstrādi un pārstrādi u. c.), kā arī mācīties rakstīt biznesa plānus un attīstīt savas idejas, kuras varētu īstenot turpat piekrastes teritorijā. Lai jauniešus motivētu piedalīties pasākumā, rudenī tiek organizēts konkurss ar iespēju saņemt naudas balvu. Jācer, ka iegūtā naudas balva tiks izlietota savas idejas īstenošanai – vai nu tieši saistītai ar zivsaimniecību vai arī ar citām nozarēm. Galvenais, lai tā veicinātu piekrastes teritorijas attīstību, jaunieši paliktu pie jūras un tiktu saglabātas zvejniecības tradīcijas.

2012. gadā šāds pasākums notika Pāvilostā. Sešu dienu mācībās jaunieši apguva gan dažādas zvejniecības tradīcijas – špleisēšana, tīklu lāpīšanu, Morzas ābece pamatus un

2013. gada finālisti un koordinatori noslēguma pasākumā Engurē (foto: A. Graudiņš)

zvejniecībā izplatītāko mezglu siešanu, kā arī zivju kūpināšanu un zivju ēdienu gatavošanu, gan ieguva zināšanas par uzņēmējdarbības pamatiem, biznesa plāna izstrādāšanu, kā arī informāciju par mājražošanu un aktuālajiem finansējuma piesaistīšanas instrumentiem zivsaimniecības nozarē, t. sk. EZF rīcības programmu un LEADER programmu. Mācībās vidēji piedalījās 16 jaunieši no Pāvilostas un tuvākās apkārtnes. Mācību laikā viņi izstrādāja arī rīcības plānus saviem biznesa projektiem. Mācību noslēgumā tika organizēts konkurss, kurā piedalījās pieci jaunieši no tiem, kas martā beidza šī pasākuma mācības. Tā kā daļa no konkursantiem vēl bija skolēni (četri no pieciem), tad, iespējams, tā bija arī viņu pirmā tāda mēroga pārbaude sava darba prezentēšanā un aizstāvēšanā. Naudas balvas saņēma visi pieci savu ideju iesniedzēji.

Redzot aktivitāti un interesi, 2013. gadā šāds pasākums tika organizēts jau četrās vietās – Pāvilostā, Grobiņā, Engurē un Salacgrīvā. Mācības notika sešas septiņas dienas. Tēmas bija līdzīgas iepriekšējā gada tēmām, jo tradīciju apguve ir tikpat nozīmīga kā uzņēmējdarbības un savas idejas īstenošanas izpratne. 2013. gadā jauniešiem vēl vairāk tika rādīta pieredze, notika arī braucieni jūrā, kur tas bija iespējams, piedaloties zvejā un vadu vilkšanā. Jauniešiem, kas beiguši skolas gaitas, jau bija konkrētas idejas, kuras viņi vēlas īstenot, uzsākot uzņēmējdarbību. Kopumā mācības 2013. gadā šajā programmā pabeidza un sertifikātus saņēma 43 jaunieši, kopumā mācībās piedalījās vidēji 60 jauniešu. Konkurssā no visām pilsētām kopā piedalījās desmit jauniešu ar savām idejām piekrastes attīstībai. Idejas bija dažādas – izveidot laivu nomas punktu, pārstrādāt nēģus un nozvejojāt zivis, nodarboties ar kokapstrādi vai fotografēšanu. Galvenais ir saglabāt apdzīvotu piekrasti, kurā notiek aktīva uzņēmējdarbība dažādās jomās.

2013. gadā Konkurssā uzvarēja salacgrīviešu Jāņa Auziņa un Riharda Kastova projekts “Nēģu pārstrādes uzņēmuma izveide un iekārtu iegāde”, saņemot naudas balvu 1000 Ls. Starp veiksmīgākajiem ir arī Jānis Raginskis no Ķesterciema ar projektu “Zivju apstrāde” (naudas balva 700 Ls), Sandija Kauliņa no Salacgrīvas ar projektu “Zivsaimniecības Tūrisma informācijas centra izveide Salacgrīvā” (naudas balva 500 Ls), Pauls Vinklers no Sa-

2012. gada nēgu svētkos top degustācijas nēgi (foto no IK "J.A.N.K.I." arhīva)

lacgrīvas ar projektu "Mēbeļu un dažādu aksesuāru izgatavošana no jūrā izskalo tiem koku zariem" (naudas balva 400 Ls), Agnis Pūris no Lapmežciema ar projektu "Latvji, brauciet jūrīnā!" (naudas balva 350 Ls) un Baiba Andersone no Tumes pagasta ar projektu "Jāšanas sporta popularizēšana, aploka atjaunošana" (naudas balva 250 Ls).

Jauniešiem visvairāk patika praktiskās nodarbības. Ar lielu interesi viņi mācījās lāpīt tīklus un diskutēja ar pieredzējušiem vietējiem zvejniekiem – vislabākajiem lektoriem, kas zina tieši praktiskā lietas. Tāpat ar lielu interesi jaunieši apmeklēja vietējos uzņēmējus, uzdeva jautājumus par to darbību, lai saprastu, kas pašiem jāņem vērā, uzsākot uzņēmējdarbību. Konkursā iegūtā naudas balva ne vienmēr spēj dot pilnīgu ieguldīju idejas īstenošanā, bet tiem, kuri tiešām vēlas ideju īstenot, tas noteikti var palīdzēt, tāpat kā iegūtās zināšanas.

Visi aptaujātie jaunieši atzīst, ka šādu pasākumu noteikti vajag turpināt un ieviest arī citus gadus, jo tas palīdzēja ne tikai paplašināt redzesloku un zināšanas, bet iegūt jaunus kontaktus un kādam arī uzsākt savu uzņēmējdarbību.

Lai kūpinātu zivju smarža neizzūd

Dažviet piekrastes ciematos vairs nejut ne tikai kūpinātu zivju smaržu, bet arī cilvēku kustību un aktivitāti. Lai piekrastē smaržotu pēc kūpinātām zivīm, lai redzētu izvilktus tīklus un, galvenais, darbīgus un apmierinātus cilvēkus, ZST pasākumu ietvaros LLKC jau otro gadu organizē pasākumu "Piekrastes teritoriju ekonomiskās aktivitātes veicināšanas programma". Ar mērķi paaugstināt piekrastes rūpnieciskās zvejas tiesību nomnieku saimniecisko aktivitāti, sniedzot nepieciešamo atbalstu saimnieciskās darbības veicināšanai, attīstīšanai un paplašināšanai, 2012. gadā pasākums tika uzsākts četrās piekrastes pilsētās – Tukumā, Talsos, Salacgrīvā, Liepājā, aptverot to tuvumā esošos novadus, uzrunājot tieši piekrastes teritoriju rūpnieciskās zvejas tiesību nomniekus. 2012. gadā pasākumā iesaistījās desmit zvejnieki, kuri piedalījās konkursā, lai iegūtu kaut nelielu naudas balvu savu attīstības vai uzņēmējdarbības dažādošanas ideju īstenošanai.

Svarīgi ir ne tikai attīstīt esošo darbību, bet arī to dažādot, lai samazinātu zvejniecības sezonālītāti un varētu nodrošināt stabilāku uzņēmuma naudas plūsmu.

Programmas un konkursa dalībnieki atzinīgi vērtē dotās iespējas

Nikolajs un Inese Koluškina Salacgrīvas novada IK "J.A.N.K.I."

"Gribam vairāk attīstīt tūrismu, ar nēgu zveju tas jau pamazām sāks. Nēgu sezonā tūristi brauc uz nēgu taci paskatīties un paklausīties, kā notiek zveja, degustē nēgus.

Pagājušajā gadā pie mums notika nēgu svētki. Visiem piedāvājām nēgu zupu, ceptus un kūpinātus nēgus, kā arī marinādes želejā sagatavotus nēgus. Pasākums izdevās, visiem patika, tāpēc domāju, ka šogad arī rīkosim nēgu svētkus, un, ceru, ka tie kļūs par tradīciju. Jūrā arī dodas pa kādam tūristam, bet vēl salīdzinoši maz. Varbūt tāpēc, ka vasarā uz jūru jādodas ļoti agri – četros, piecos no rīta. Paredzu, ka cilvēkus tas varētu ieinteresēt arvien vairāk." Pēc piedalīšanās konkursā saimnieki atzīst, ka bijis vērtīgi savas idejas uzlikt uz papīra, kā arī saņemt naudas balvu, par kuru varēja jau sākt īstenot iecerētās idejas par tūrisma attīstību, iegādājoties laivu un glābšanas vestes.

Oskars un Iveta Celkarti, Engures novada IK "Oskars Celkarts"

Ivetas un Oskara nākotnes mērķis ir labiekārtot un pilnveidot esošo zvejnieku sētu, kas būtu pieejama tūristiem un kurā ne tikai kūpinātu zivis un gatavotu dažādu zivju produkciju, bet arī varētu izmitināt viesus senā zvejnieku namiņā, uzņemt tūristus, demonstrēt kūpināšanas procesu, organizēt zivju degustācijas, vienlaicīgi saglabājot zvejnieku gadsimtiem ilgi izveidotās tradīcijas un dzīvesveidu. 2012. gadā iegūstot pirmo vietu konkursā un naudas balvu, tika iegūts neplānots papildu finansējums, līdz ar to varēja jau īstenot daļu no iecerētā, lai uzņemtu pie sevis tūristus. 2013. gadā uzņēmumā jau tiek uzņemti tūristi, rīkotas degustācijas un citas aktivitātes zvejas tradīciju saglabāšanai.

Iveta Celkarte savā sētā, sagaidot viesus
(foto: A. Jermuts)

2013. gadā vairāk uzņēmēju

Šogad pasākuma dalībnieku skaits ir paplašināts. Ja pagājušajā gadā piedalījās desmit rūpnieciskās zvejas nomnieki (zvejnieki, kuriem ir tiesības zvejot Baltijas jūrā un līcī), tad šogad papildus šiem zvejniekiem pasākumā varēja piedalīties gan piekrastes rūpnieciskās zvejas tiesību nomnieki, gan uzņēmēji, kuri nodarbojas ar zivsaimniecību un kuru uzņēmējdarbības teritorija atrodas ne vairāk kā 15 km attālumā no jūras. Šogad uzņēmēji bija arī no Ventspils puses. Konkurss piedalījās gan 2012. gada programmā iesaistītie desmit zvejnieki, gan desmit jaunie 2013. gadā iesaistījušies uzņēmēji. Viņiem bija un vēl arvien ir iespēja saņemt LLKC bezmaksas konsultācijas attīstības plānu sagatavošanā, ekonomikas un atbalsta saņemšanas jautājumos, kā arī iesaistīties citos ZST pasākumos, un paši zvejnieki īpaši atzinīgi vērtē iespēju doties pieredzes apmaiņas braucienos. Projektu autoru veikums tika vērtēts divās kategorijās, piešķirot finansiālu atbalstu mērķu realizēšanai. Iepriekšējā gada dalībnieku grupā balvas saņēma: z/s “Rāmas”, IK “Oskars Celkarts”, “U. Meiera Tukuma rajona Lapmežciema pagasta z/s Ozolu 20”, IK “DALLE”, zv/s “Lucītis”, IK “J.A.N.K.I”, SIA “VIGA 3”, z/s “Priesteri”, zv/s “Kaija” un SIA “Mistrāls”. Jauno dalībnieku grupā: SIA “Branga”, z/s “Knaģi”, Pauls Ķergalvis, z/s “Vējavas”, SIA “Jurita B”, Liepupes pagasta zv/s “Lasiši”, z/s “Kurķis”, Aleksandrs Stockis, SIA “Lampetra” un IK “Zvilnis”.

Kā atzīst **Pauls Ķergalvis**, tad no līdzdalības konkursā noteikti būs ieguvums. Izstrādājot projektu, viņš vēlējas savā uzņēmumā Liepājas rajona Jūrmalciemā attīstīt zvejošanu, zivju kūpināšanu un tirdzniecību. “LLKC konsultanti daudz palīdzēja, viens pats es laikam nebūtu saņēmis drosmi to darīt.”

Toties IK “DALLE” īpašnieks **Ervīns Vilciņš**, kurš piedalās jau otro gadu atzīst, ka ieguvums no līdzdalības pasākumā ir milzīgs. Visvairāk tieši no tā, ka iegūto naudas balvu bez šaubīšanās, ātri un ar ideju var ieguldīt saimniecības attīstībā. Pagājušo gadu viņš iegādājās eholotu, bet šogad paredzējis laivas motora nomaiņu.

Gan jauniešiem, gan jau pieredzējušiem uzņēmējiem būtiski ir arī tikšanās reizēs un pieredzes braucienos iegūtie kontakti. Citādi, vienam strādājot, reizēm liekas, ka sanāk tikai cīnīšanās, bet, kad satiek līdzīgi domājošus un darbojošos cilvēkus, rodas gan jaunas idejas, gan arī cits skats uz savu darbu. Īpaši, ja to novērtē. Tāpēc tie, kuri dara, domā, veido un attīsta, ir jānovērtē, jo tieši viņi veido Latvijas laukus un piekrasti aktīvu un skaistu.

Santa Brāle,
Eiropas Zivsaimniecības fonda administratīvā vadītāja
Biedrība "Liepājas rajona partnerība"

Liepājas rajona partnerības teritorijā paveiktais, apgūstot Eiropas Zivsaimniecības fonda līdzekļus

Biedrība "Liepājas rajona partnerība" ir dibināta 2006. gada 19. septembrī. Tās darbības mērķis ir veicināt un atbalstīt sabiedrības iesaistīšanos lauku teritorijas attīstībā. Partnerības darbības teritorija aptver 8 novadus – Aizputes, Grobiņas, Durbes, Priekules, Pāvilostas, Vaiņodes, Nīcas un Rucavas – gan lauku teritorijas, gan novadu administratīvos centrus, ciemus un pilsētas.

Partnerības teritorijas jūras krasta robeža ir 94,87 km, kas veido piekto daļu no visas Latvijas krasta līnijas kopgaruma. Garā piekrastes zona un iekšējo ūdeņu daudzums veicinājis zivsaimniecības uzņēmumu attīstību partnerības teritorijā – piekrastes un iekšējo ūdeņu zveju, akvakultūras attīstību un zivju pārstrādi. Pateicoties salīdzinoši augstajiem nodarbinātības rādītājiem zivsaimniecības nozarē, partnerības teritorija ir zivsaimniecībai nozīmīga, tādēļ tās attīstībai ir pieejams Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsts.

Eiropas Zivsaimniecības fonda ceturrtā prioritārā virziena būtība ir palīdzēt zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju iedzīvotājiem paaugstināt ieņēmumus, attīstot jaunus un alternatīvus nodarbinātības veidus, atbalstot zvejnieku kopienu pasākumus papildus ienākumu veidošanai zvejniekiem un viņu ģimenēm. Katra Eiropas Savienības dalībvalsts izvēlas atbalstu piešķirt pasākumiem, kas šajā valstī ir būtiskāki un risina dalībvalsts specifiskās problēmas. Latvija ir izvēlējusies veicināt maza mēroga infrastruktūras, ar zivsaimniecību saistītās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu, kā arī nodarbošanās dažādošanu zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās apdzīvotības un teritoriju pievilcības saglabāšanai.

Šajā plānošanas periodā partnerības teritorijā kopumā apstiprināti 60 projekti. Apgūts turpat 1,5 miljoni latu liels Eiropas Zivsaimniecības fonda finansējums, lielākā daļa – 73 % – tika apgūti rīcībā ar nosaukumu "Teritoriju, kurās veic zivsaimniecības darbības, atjaunošana un attīstība". Šis rīcības mērķis bija sniegt atbalstu vietējā līmenī nozīmīgu ar zivsaimniecību saistītu infrastruktūras objektu sakārtošanai un attīstībai, kā

arī teritorijas labiekārtošanai un dzīves vides uzlabošanai zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās.

Četros partnerības teritorijas novados ir piekļuve jūrai. Piekļuvei Baltijas jūrai un iekšējiem ūdeņiem īstenoti pašvaldību projekti jaunas infrastruktūras izveidei vai vecās uzlabošanai. Tas ir nozīmīgs ieguldījums zivsaimniecības attīstībai ilgtermiņā – jaunu uzņēmumu izveidei, tūrisma pakalpojumu veicināšanai un attīstībai. Izbūvēts Akmensraga ceļš Pāvilostas novadā, atjaunots ceļa segums piekļuvei jūrai Bernātos Nīcas novadā.

Bernātu ceļš (foto: Liepājas rajona partnerība)

Pašlaik Grobiņas un Rucavas novados notiek ceļu izbūves darbi, kas uzlabos piekļuvei jūrai. Vairāki ceļu posmi sakārtoti pie Durbes ezera, izveidoti stāvlaukumi. Labiekārtotas teritorijas pie Kazdangas zivju diķiem un Cīravas pagastā pie Dzēkaiņu diķa. Grobiņas pilsētas centra diķa apkārtnē ir labiekārtota, un izbūvēta pārceltuve, kas priecē gan atpūtniekus, gan makšķerniekus. Atjaunota Pāvilostas pilsētas estrāde, kur notiek ikgadējie zvejnieku svētki. Šie un arī daudzi citi īstenotie projekti padara partnerības teritoriju pievilcīgāku ne tikai vietējiem iedzīvotājiem, bet arī uzņēmējiem un tūristiem.

Grobiņas dzirnavu dīķis (foto: Liepājas rajona partnerība)

22 % pieejamā finansējuma tika ieguldīti rīcībā “Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītās maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība”. Tās mērķis bija dažādot tūrisma pakalpojumu piedāvājumu klāstu, novērst tūrisma negatīvo ietekmi uz vidi, kā arī attīstīt jaunus pakalpojumus zivsaimniecībai un radīt jaunas nodarbinātības iespējas teritorijā. Gandrīz trešā daļa no realizētajiem projektiem ir veicinājusi tūrisma pakalpojumu klāsta dažādošanu Liepājas rajona partnerības teritorijā. Ir izveidoti jauni tūrisma maršruti, aprīkotas viesu mājas gan jūras piekrastē, gan iekšzemes ūdeņu tuvumā. Izveidota laivu bāze un putnu novērošanas tornis pie Tāšu ezera. Priekules novadā pie Prūšu ūdens krātuves izveidota atpūtas vieta, nodrošinot iedzīvotājiem atpūtas un rekreācijas iespējas labiekārtotā vidē. Turklāt šī vieta īpaši pielāgota cilvēkiem ar redzes un kustību traucējumiem – izveidota taktilā karte ar vietas apzīmējumiem Braila rakstā, kā arī citi pasākumi, kas nodrošina vides pieejamību. Durbes un Papes ezeram iegādāti niedru plāvēji aizauguma mazināšanai un ezeru ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanai. Sakas upē izveidotas pietātnes ūdens tūristiem un makšķerniekiem, dažādoti pasākumi viesu mājā “Jūrnieka ligzda”, piedāvājot zivju kūpināšanu un veidojot bērnu rotaļu “Zivju taka”. Viesu nams “Vērbeļnieki” izveidojis bērnu laukumu un koka laipas pieejai jūrai. Minētās vietas ir iecienījuši atpūtnieki. Ūdens tūrisma attīstībai Bārtas upē ir iegādātas laivas un izveidotas pieejas vietas tūristiem.

Īpaši lepojamies ar aktīvā tūrisma centru “Kuršu vikingu apmetne” Grobiņā, ko izveidojusi biedrība “Tūrisma klubs “Oga””. Vasarā Grobiņā viesojās ASV televīzijas raidījumu producente Ešlija Kolbērna (*Ashley Colburn*), lai uzņemtu piecus videostāstus par mūsu valsts īpašo pievilcību. Viens no tiem bija veltīts “Kuršu vikingu apmetnei”, nesot pasaulē ne tikai Liepājas, bet arī Latvijas vārdu. “*Ashley Colburn Production*” stāsti par Latviju tiks demonstrēti ne tikai ASV, bet tulkoti un rādīti arī Horvātijā, Polijā, Bulgārijā un Slovēnijā u. c. Šis projekts izvirzīts Tūrisma attīstības valsts aģentūras organizētajam konkursam “Veiksmīgākais jaunais tūrisma produkts 2013”!

Vikingu laiva (foto: Liepājas rajona partnerība)

Trešā rīcība biedrības stratēģijas īstenošanai bija “ekonomiskās darbības restrukturēšana, pārorientācija un darbību dažādošana”, kurā tika novirzīti 5 % no pieejamā finansējuma. Šajā rīcībā ir realizēti trīs projekti, piekrastes zvejniekiem uzsākot ar zivsaimniecību nesaistītu uzņēmējdarbību Pāvilostas novadā.

Plānojot nākamo periodu, būtu jāpārskata šīs rīcības projektu nosacījumus, lai dažādotu zvejnieku uzņēmējdarbību arī ar zivsaimniecību saistītās jomās. Arī nākošajā periodā biedrība plāno aktīvi strādāt, lai mūsu teritorijā attīstītos uzņēmējdarbība, uzlabotos vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitāte un viesotos tūristi gan no Latvijas, gan arī no citām valstīm.

Kristaps Gramanis,
Valsts zivsaimniecības sadarbības tīkla
projektu vadītājs

Valsts zivsaimniecības sadarbības tīkla labā prakse

Jaunas zināšanas, iespēju gūt lietderīgus kontaktus un izzināt praktisku pieredzi zivsaimniecībā nodrošina Valsts zivsaimniecības sadarbības tīkls (ZST). Tas Eiropas Zivsaimniecības fonda ietvaros jau vairākus gadus darbojas gan Latvijā, gan citās Eiropas Savienības dalībvalstīs. ZST ietvaros tiek organizēti un rīkoti dažādi pasākumi zivsaimniecībai nozīmīgu teritoriju un to iedzīvotāju attīstībai, dodot iespējas uzzināt jaunumus savā nozarē un dalīties pieredzē. ZST veicina piekrastē dzīvojošo cilvēku sadarbību un komunikāciju, radot jaunas idejas tuvākiem un tālākiem nākotnes plāniem.

No piedāvātajiem Zivsaimniecības sadarbības tīkla pasākumiem lielu atsaucību guvuši semināri, kas tika organizēti visā Latvijā. Kopš ZST darbības uzsākšanas 2010. gada vidū notikuši gan vietēja līmeņa semināri par aktuāliem jautājumiem norises vietās, gan arī starptautiski, zivsaimniecības jautājumus apspriežot un analizējot augsti profesionālā līmenī, ar ārvalstu lektoru un speciālistu dalību.

Semināru tematu izvēle ir notikusi ciešā saiknē ar nozarē strādājošajiem. Katru gadu mēs izvērtējam īstenotos pasākumus un veicam aptaujas, lai veidotu tādus pasākumus, kas ir noderīgi visiem zivsaimniecības nozares pārstāvjiem. Kopš ZST darbības sākuma ir noorganizēti 146 semināri, kuros piedalījušies 3726 dalībnieki. Semināru dalībnieku skaits pieaug ik gadu, jo paplašinās tajos aplūkoto tematu loks.

Zivsaimniekiem organizētajos semināros esam apskatījuši tēmas no zivju audzēšanas, kopšanas un barošanas, ūdenskrātuvju veidošanas līdz pat akvakultūras produktu apstrādei un mārketingam. Plašais tēmu loks ļāvis iegūt noderīgu informāciju gan tiem semināru dalībniekiem, kas jau strādā zivsaimniecības nozarē, gan arī tiem, kas vēl tikai plāno kaut ko šajā nozarē darīt. Tā ir bijusi lieliska iespēja dzirdēt speciālistu viedokli konkrētos jautājumos un uzzināt par praktiķu pieredzi.

Lai teorētiskās zināšanas papildinātu ar praktisku pieredzi, ZST interesentiem ir organizējis pieredzes apmaiņas braucienus. Tie notikuši gan tepat Latvijā, gan ārpus valsts. Latvijā apmeklētas gan akvakultūras saimniecības, gan nelieli pārstrādes uzņēmumi un redzēti Eiropas Zivsaimniecības fonda ietvaros realizēti projekti.

Lielu atsaucību un pozitīvu vērtējumu guvuši pieredzes apmaiņas braucieni ārpus Latvijas, kuros ir piedalījušies vairāk nekā 2000 dalībnieku. Kopš darbības sākuma ZST ir organizējis braucienus uz Igauniju, Lietuvu, Poliju, Čehiju, Zviedriju, Somiju, Austriju un Vāciju. Ir apmeklēti akvakultūras un pārstrādes uzņēmumi, piekrastes zvejnieki, zivsaimnieku un zvejnieku organizācijas. Piedāvātie braucieni devuši iespēju redzēt zivsaimniecības nozares attīstību, problēmas un to risinājumus citās valstīs. Šo braucienus pievienotā vērtība ir izveidotā sadarbība un pēc tam īstenotās kopīgās aktivitātes. Piemēram, kopīgi ar Zviedrijas kolēģiem uzsākti projekti roņu drošu murdu uzstādīšanai Latvijā un murdu testēšanai Zivsaimniecības sadarbības tīkla demonstrējumu ietvaros.

Neraugoties uz iegūtajām zināšanām, pieredzi un pozitīvajām emocijām brauciena laikā, braucienus dalībnieki nereti īpaši atzinīgi vērtē savstarpējo komunikāciju. Brauciena laikā tiek pārrunātas un apspriestas problēmas un risinājumi, dalībnieki dalās pieredzē, meklē sadarbības iespējas un, atgriežoties mājās, tās īsteno. Tāpēc šādi braucieni ne vien ļauj iegūt kontaktus ar kolēģiem ārzemēs, bet arī satikt labus sadarbības partnerus tepat Latvijā.

Kā atzinuši dalībnieki, ne vienmēr ir jāatved mājās citur redzēta ideja, dažkārt pietiek ar iedvesmu!

The background of the slide is a close-up photograph of numerous bubbles of various sizes. The bubbles are translucent and catch the light, creating bright highlights and shadows. They are set against a clear, light blue sky. The bubbles are most densely packed in the lower-left and bottom-right areas, with the sky visible in the upper-right corner.

II Zveja un zivju resursi

Georgs Korņilovs, Dr. Biol.,
ZI "BIOR" Zivju resursu pētniecības
departamenta vadītājs

Zivju krājumu stāvoklis un zvejas regulēšana Baltijas jūrā 2012.–2013. gadā

Latvijas zivsaimniecības gadagrāmatas regulāri iepazīstina lasītājus ar svarīgāko zivju sugu krājumu stāvokli Baltijas jūrā, zvejas norisi iepriekšējā gadā un zvejas iespējām tuvākajos divos gados.

Svarīgāko zivju sugu – mencas, reņģes, brētliņas un laša – krājumus Baltijas jūrā novērtē Starptautiskā Jūras pētniecības padome (*ICES*), kas arī izstrādā priekšlikumus to saudzīgai ekspluatācijai. *ICES* darba grupās un Padomdevēja komitejā darbojas arī Latvijas speciālisti, kas no 2010. gada 1. janvāra strādā Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta "BIOR" Zivju resursu pētniecības departamentā. *ICES* Baltijas jūras zivju krājumu novērtēšanas darba grupā kopā ar citu valstu zinātniekiem krājumu novērtējumu Rīgas jūras līča reņģei veic departamenta vadītājs Georgs Korņilovs, plekstei – Jūras nodaļas vadītājs Didzis Ustups un brētliņai – vadošais pētnieks Fausts Švecovs. *ICES* Baltijas laša un taimiņa krājumu novērtēšanas darba grupā strādā Iekšējo ūdeņu nodaļas vadītājs Jānis Birzaks.

Kopš 2005. gada galvenā iniciatīva zvejas regulēšanā un valstu nozvejas kvotu noteikšanā Baltijas jūrā pieder Eiropas Komisijai, jo Eiropas Kopienas valstis nozvejā Baltijas jūrā dod 95 %, lai gan formāli pieļaujamo nozveju apjomi jāsaskaņo divpusējās Eiropas Kopienas un Krievijas sarunās.

2012. gadam Latvijai piešķirtā nozvejas kvota mencai, reņģei, brētliņai un lasim bija 56 435 t (1. tabula), no kurām nozvejotas 55 085 t. Salīdzinājumā ar 2012. gadu nozveja samazinājās par 5,7 tūkst. t, ko pamatā noteica nozvejas kvotu būtiskais samazinājums, sevišķi brētliņai. Kopējais nozvejas kvotu izmantošanas procents 2012. gadā bija 97,6 % – augstāks nekā iepriekšējos trijos gados. Kvotas gandrīz pilnībā izmantotas brētliņai, Rīgas jūras līča un Baltijas jūras centrālās daļas reņģei, bet samērā slikti zvejas apstākļi bija mencas zvejā, kur kvota izmantota tikai par 65,2 %. Kā parasti pēdējos gados gandrīz nemaz netiek izmantota laša nozvejas kvota – tikai 8,5 %. 2012. gadā būtiski palielinājās plekstes nozveja, bet akmeņplekstes nozveja bija iepriekšējā gada līmenī.

2013. gadā Latvijas zvejas iespējas uzlabojušās brētliņai un Baltijas jūras centrālās daļas reņģei, bet pasliktinājušās mencai un lasim. Rīgas jūras liča reņģei nozvejas kvota palika iepriekšējā gada līmenī. Kopējā nozvejas kvota ir 59 594 t, kas ir par 3,16 tūkst. t vairāk nekā iepriekšējā gadā.

Jāņem vērā, ka ar 2011. gadu EK uzsāka pāreju uz F_{MSY} zvejas mirstību. *Maximal sustainable yield (MSY)* jeb maksimālā ilgtspējīgā nozveja pēc zinātnieku domām nodrošinās visraciālāko zivju resursu izmantošanu. Ērtības dēļ F_{MSY} zvejas mirstību saucim par jauno zvejas mirstību, kas ilgtermiņā ļaus palielināt zivju krājumus un arī palielināt nozvejas, nodrošinot arī, ka krājumi pilnībā izmanto savu atražošanās potenciālu un līdz minimumam samazinās pārzvejas iespējas. Diemžēl jaunā zvejas mirstība nav pastāvīgs, nemainīgs lielums, bet atkarīgs no dažādiem faktoriem, piemēram, dabīgās mirstības, zivju vidējiem svāriem vecuma grupās, paaudžu ražības u. c. Tāpēc parasti, pievienojot datu kopai jaunus iepriekšējā gada datus, aprēķinātais jaunās zvejas mirstības lielums var atšķirties no iepriekšējā gadā aprēķinātā. Domājams, ka, lai zveju padarītu pēc iespējas stabilāku, nepieciešams politisks lēmums par to, cik bieži un kādos apstākļos ir nepieciešams jauno zvejas mirstību pārskatīt. Būtu pareizi, ka, ja krājuma stāvoklis ir stabils un nav novērojamas augšanas vai atražošanās sekmju izmaiņas, jaunās zvejas mirstības vērtība netiktu mainīta.

2013. gada februārī svarīgākajām Baltijas jūras krājuma vienībām ICES darba grupā tika veikts padziļināts krājumu novērtējums (*benchmark assessment*). Tā ir speciāla zinātnieku sanāksme, kas notiek reizi trīs vai piecos gados un kurā tiek pārbaudīti un analizēti krājumu novērtējumā izmantotie dati, kā arī testētas dažādas matemātiskā modeļa aprēķina opcijas. Krājumu novērtējums tika veikts abām mencas krājuma vienībām, kā arī brētliņai un Baltijas jūras centrālās daļas reņģei. Aprēķinā izmantotās dabīgās mirstības vērtības tika iegūtas no jaunā daudzugu modeļa, kas ņem attiecības starp plēsēju mencu un pelāģiskajām zivīm brētliņu un reņģi, kas ir svarīgākie mencas barības objekti. Visumā jaunie krājuma novērtējumi priekšstatu par krājumu stāvokli un attīstību būtiski neizmainīja. Sanāksmē tika pārrēķinātas arī jaunās zvejas mirstības (F_{MSY}) vērtības. Brētliņai tā ir zemāka par iepriekšējo (0,29; 0,35), bet Baltijas jūras centrālās daļas reņģei un austrumu mencai tās aprēķinātas augstākā līmenī, attiecīgi (0,26; 0,16) un (0,46; 0,30). Tas nozīmē, ka brētliņu jāzvejo mazāk intensīvi, bet abas pārējās krājuma vienības var zvejot intensīvāk nekā tika uzskatīts iepriekš.

Pašlaik pakāpeniska pāreja uz jauno zvejas mirstību ir iesākta reņģes, brētliņas un laša krājuma vienībām, un jaunās zvejas mirstības līmeni paredzēts sasniegt 2015. gadā. Pārejas perioda pirmajos divos gados (2011–2012) pieļaujamā nozveja tika būtiski samazināta. Pēdējos divos gados tik drastisku samazinājumu vairs nav, un dažos gadījumos nozveju pat palielina. Mencas krājuma vienībām pagaidām tiek saglabāta ilgtermiņa pārvaldības plānu īstenošana, un mencai pāreja uz jauno zvejas mirstību varētu tikt uzsākta pēc jaunu pārvaldības plānu pieņemšanas.

2013. gada aprīlī ICES darba grupā tika veikts arī parastais svarīgāko zivju sugu krājumu stāvokļa novērtējums, kas visumā uzrādīja līdzīgas attīstības tendences kā iepriekšējā gadā. Turpinājumā detalizētāk aplūkosim katras zivju sugas pašreizējo krājuma stāvokli, kas novērtēts ICES krājumu novērtēšanas darba grupās, tā attīstības tendences un zvejas perspektīvas 2014. gadā.

1. tabula. Latvijas zvejas iespējas un nozveja Baltijas jūrā (t)

	Menca	Reņģe	Brētliņa	Lasis ¹	Plekste	Akmeņplekste	Kopā
2012							
Nozvejas kvota	6 564	18 630	31 160	81	–	–	56 435
Nozveja	4 280	20 080	30 717	8	631	8	61 091
2013							
Nozvejas kvota	5 983	18 956	34 583	72	–	–	59 594

¹ Lašu kvotu iedala zivju skaita gabalos, tabulā zivju skaits pārrēķināts svarā, par vidējo vienas zivs svaru lomos pieņemot 5 kg.

Menca

2012. gadā Latvijas zvejniekiem pieejamā mencas nozvejas kvota bija 6 564 t, kas ir par 849 tonnām vairāk nekā 2011. gadā. Nozvejas kvota bija sadalīta pa zvejas apakšrajoniem, proti, 22.–24. apakšrajonā 769 t (11,7 % no kopējās kvotas), bet 25.–32. apakšrajonā – 5 795 t. Lai gan Latvijas mencas nozvejas kvota 2012. gadā pieauga par 13,9 %, nozveja samazinājās par 220 t un bija 4 940 t, kas nozīmē, ka pieļaujamā nozveja tika izmantota par 65,2 %. Pēc saņemtās informācijas no zvejniekiem zvejas kvota netika izmantota tāpēc, ka menca bija izplatīta ļoti izklaidus un neveidoja blīvas koncentrācijas. Nozvejas uz piepūles vienību sevišķi samazinājās tīklu zvejā, nedaudz labākas tās bija traļu zvejā. Mencas zveju neveicināja arī būtiskā mencas cenu samazināšanās. Tīrgū ir samazinājies pieprasījums pēc mencas, jo bija liels norvēģu mencas piedāvājums, kuras krājumu stāvoklis ir ļoti labs.

Zvejas žurnālu analīze rāda, ka zvejnieki pagājušajā gadā mencas ir izkrāvuši Zviedrijā, Dānijā un Polijā. Latvijā izkrauto mencu daļa ir 52,2 %, no kurām 86,6 % Liepājas ostā.

2012. gadā zveja visaktīvāk ir norisinājusies 26. apakšrajonā, kur tika nozvejotas 3 441 t jeb 80,4 % no kopējās nozvejas (pirms gada – 4 017 t jeb 81,3 % no kopējās nozvejas).

2012. gadā menca pārsvarā tika zvejota ar traļiem – 69,2 % no kopējās nozvejas. Mencu tīklu zvejas īpatsvars, salīdzinot ar 2011. gadu, kad ar tīkliem nozvejoja 36,1 %, ir samazinājies līdz 30,8 %. Mencu tīklu zvejas īpatsvars pēdējos gados samazinās, jo Latvijas flotē tiek sagriezti attiecīgie kuģi. Arī 2012. gadā bija par vienu tīklu kuģi mazāk nekā 2011. gadā.

Kopējā visu valstu nozveja 2012. gadā palielinājās tikai par 604 t un bija 51,0 tūkst. t, tādejādi nozvejas kvotu izmantošana sagādājusi grūtības visām valstīm, lai gan nozvejas spējuši palielināt Dānijas un Polijas zvejnieki. Zinātnieki uzskatīja, ka 2012. gadā nebija neregistrēto nozveju tāpat kā 2010.–2011. gadā. 2000.–2007. gadā tās tika novērtētas 35–40 % apmērā, bet 2008.–2009. gadā tās samazinājās līdz 6–7 %. Stāvoklis mencas zvejā ir ievērojami uzlabojies, jo ir pastiprinājusies zvejas kontrole un palielinājušās nozvejas kvotas.

Mencas izmēra un vecuma sastāvs rūpnieciskajā traļu un tīklu zvejā 2012. gadā uzrādīja, ka pieauga vecāko zivju īpatsvars, bet samazinājās vidējie izmēri vecuma grupās.

Tā kā mencas zvejas mirstība ir ievērojami samazinājusies, vecākas zivis lomos ir sastopamas biežāk. Mencas vidējo izmēru samazināšanās norāda uz sliktajiem barošanās apstākļiem. Samazinoties mencas galveno barošanās objektu pieejamībai, palielinās mencas kanibālisms.

ICES 2013. gada analīze parādīja, ka iepriekšējā gada mencas krājumu novērtējums Baltijas jūras austrumdaļā (25.–32. apakšrajons) bija pārāk optimistisks, un krājumu pieaugums ir daudz mazāks. Pamatā to noteikusi mencas vidējo svaru vecuma grupās samazināšanās. 2012. gadā mencas izplatībā izmaiņas netika konstatētas. Joprojām menca galvenokārt uzturas Baltijas jūras dienviddaļā (25.–26. apakšrajoni), un to daudzums Baltijas jūras centrālajā un ziemeļdaļā ir zems. Kad 70. gadu beigās palielinājās mencas krājumi, to izplatības areāls pieauga ziemeļaustrumu virzienā un mencas bija sastopamas pat Botnijas un Rīgas jūras līčos. Pēdējo gadu zinātnisko uzskaišu un nozveju vecuma sastāva analīze norāda uz to, ka tagad austrumu menca vairāk migrē uz Baltijas jūras rietumdaļu un sajaucas ar rietumu mencas populāciju. Tas būtiski apgrūtina abu krājuma vienību novērtējumus. Pašreizējā mencas izplatība nosaka sliktos mencas barošanās apstākļus, jo tās galvenie barības objekti brētliņa un reņģe ir vairāk izplatīti Baltijas jūras centrālajā un ziemeļdaļā. Mencas nobarotības pasliktināšanās samazina ne tikai kopējo krājuma biomasu, bet ietekmē arī mencas kvalitāti, kā arī var ietekmēt mencas vairošanās sekmes. Zvejas izraisītā zivju mirstība kopš 2004. gada pakāpeniski samazinājās un 2012. gadā bija $F=0,328$. Pēc Eiropas Komisijas Mencas krājumu daudzgadu pārvaldības plāna austrumu mencai ir jāsasniedz zvejas mirstība $F=0,30$, un krājumi jāturpina ekspluatēt ar šādu zvejas mirstību. 2012. gada prognoze parādīja, ka šāda zvejas mirstība tiks sasniegta 2014. gadā. 2012. gadā tika aprēķināta jaunā zvejas mirstība $F_{MSY}=0,46$. Tas nozīmē, ka, pieņemot jaunu pārvaldības plānu, mencas krājumus varēs apzvejot daudz intensīvāk. Prognoze arī parādīja, ka austrumu mencas krājumi turpinās lēnām palielināties, un 2015. gadā nārsta bara biomasu sasniegs 265 tūkst. t.

Kopš 2003. gada ir uzlabojusies mencas paaudžu ražība. Lai gan mencas atražošanās apstākļi Baltijas jūras austrumu daļā nav būtiski uzlabojusies, jo Ziemeļjūras sāļo ūdeņu ieplūdumi joprojām ir reti un apjomos nelieli, pēdējo gadu paaudžu ražība ir palielinājusies. Sevišķi ražīgas ir 2009.–2010. gada paaudzes. Lai gan mencas barošanās apstākļu un līdz ar to augšanas un kvalitātes pasliktināšanās var ietekmēt arī atražošanās sekmes, pagaidām tas nav ticis konstatēts.

Kopumā Eiropas Komisijas Mencas krājumu daudzgadu pārvaldīšanas plānam ir pozitīva ietekme uz mencas krājumu attīstību. Zvejas piepūle jeb zvejas laiks tiek sabalansēts ar pieejamiem mencas krājumiem, tas vienlaicīgi samazina arī neregistrētās zvejas iespējas un izmetumu apjomu. Daudzgadu plānam ir arī trūkumi, proti, nevar operatīvi veikt izmaiņas plāna darbībā un tas neņem vērā starpsugu attiecības. Cerams, ka jaunajā pārvaldības plānā, kas būs kopīgs mencai, reņģei un brētliņai, šie trūkumi tiks novērsti.

2013. gadā Latvijas kopējā mencas nozvejas kvota ir 5 983 t, no kurām 179 t paredzētas piekrastes zvejai. Paredzams, ka uz 2014. gadu mencas nozvejas kvota varētu tikt nedaudz palielināta.

ICES 2013. gada krājumu novērtējums Baltijas jūras rietummencai 22.–24. apakšrajonā atšķirās ar to, ka aprēķinos tika ņemta vērā arī mencas nozveja atpūtas zvejā jeb

makšķerēšanā, kas Baltijas jūras rietumu daļā ir ļoti populāra un, kā izrādās, arī ietekmē krājumu stāvokli. Nārsta krājuma biomasa pēdējos gados ir lēnām palielinājusies, taču galvenokārt tāpēc, ka tika būtiski samazinātas nozvejas. Kopš 2004. gada paaudžu ražīgums ir zemā līmenī, un tas kavē krājumu pieaugumu. Atpūtas zvejas iekļaušana novērtējumā paaugstināja zvejas mirstības vērtības, un tās ir augstākas nekā to paredz daudzgadīgais mencas pārvaldības plāns. Līdz ar to nākošajā gadā būs nepieciešams samazināt gan pieļaujamo nozveju, gan zvejas piepūli – zvejas dienu skaitu jūrā. Rietumu mencas novērtējumā būtiski ietekmē austrumu mencas, sevišķi vecākas mencas migrācija uz rietumu Baltiju. Pašlaik nav izstrādātas metodes, kas ļautu atšķirt abas populācijas nozvejā un zinātniskajās uzskaitēs. Jaunā zvejas mirstība rietumu mencai aprēķināta ļoti zemā līmenī, un, ja to būtu jāievieš uzreiz, nozveja būtu jāsamazina divas reizes. Tagad gan spēkā joprojām ir daudzgadū pārvaldības plāns.

2012. gadā rietummencas nozveja bija 17 072 t, kas ir par 740 t vairāk nekā 2011. gadā, tomēr tas joprojām ir ievērojami zemāk par nozvejām līdz 2008. gadam. Pieļaujamā nozveja tika izmantota par 80,2 %.

Rietummencas pieļaujamā nozveja 2013. gadam tika samazināta par 5,9 %. Paredzams, ka 2014. gadā pieļaujamā nozveja tiks samazināta par 15 %, kas Latvijai būtu par 109 t mazāk nekā 2013. gadā.

2013. gadā, zvejojot mencas Baltijas jūras Latvijas Republikas teritoriālajos ūdeņos aiz piekrastes ūdeņiem, Latvijas Republikas ekonomiskajā zonā un citu Eiropas Savienības dalībvalstu ekonomiskajās zonās Baltijas jūrā, zvejniekiem jāievēro iepriekšējo gadu prasības, pievēršot uzmanību Padomes regulai (ES) Nr. 1256/2011, ar ko 2013. gadam nosaka zvejas iespējas un ar tām saistītus Baltijas jūrā piemērojamus nosacījumus konkrētiem zivju krājumiem un zivju krājumu grupām.

Plekste

2012. gadā kopējā plekstes nozveja Latvijā bija 631 t, no kurām 174 t iegūtas piekrastes un 457 t – jūras zvejā. Salīdzinot ar 2011. gadu, kopējā nozveja palielinājās par 311 t. 2012. gadā piekrastē nozvejas palielinājās par 20 t, bet jūrā – par 291 t. Kopumā tā ir augstākā plekstes nozveja pēdējos četros gados. Piekrastē visvairāk plekste nozvejota ar velkamajiem vadiem, bet jūrā – kā piezveja mencas zvejā. Domājams, ka plekstes nozveju svārstības pamatā nosaka tirgus pieprasījums. 2012. gadā sakarā ar sliktu mencu zveju zvejnieki acimredzot bija vairāk ieinteresēti plekstes nozveju realizācijā. Visvairāk Latvijas zvejnieki piekrastē pleksti nozvejo 28. apakšrajonā, bet jūrā – 26. apakšrajonā.

Kopējā plekstes nozveja Baltijas jūrā 2012. gadā bija 15,9 tūkst. t, kas bija par 0,6 tūkst. t lielāka nekā iepriekšējā gadā. Visaugstākās plekstes nozvejas ir Polijai, kas nozvejoja 64,1 % no kopējās nozvejas, tāpat samērā daudz pleksti zvejo Krievija, Dānija un Vācija. Visvairāk pleksti zvejo Baltijas jūras dienviddaļā, 24., 25. un 26. apakšrajonos – 88,6 % no kopējās nozvejas Baltijas jūrā, savukārt 25. apakšrajonā nozvejo gandrīz pusi no kopējās nozvejas. No 70. gadu sākuma līdz 90. gadu vidum plekstes nozvejas bija samērā stabilas un svārstījās 11–14 tūkst. t robežās, bet turpmākajos gados tās palielinājās līdz 15–19 tūkst. t gadā. Visaugstākā plekstes nozveja Baltijas jūrā bija 2005. gadā – 19,6 tūkst. t.

Eiropas Komisija plāno ieviest zvejas regulēšanu arī tām zivju sugām, kurām *ICES* ne-veic analītisko novērtējumu, kura rezultātā iegūst konkrētas zivju mirstības un nārsta bara biomasas skaitliskās vērtības. Daudzām citām zivju krājuma vienībām *ICES* dod tikai indikatīvu novērtējumu par krājuma attīstības tendencēm – vai krājumi ir stabili, vai tie palielinās vai samazinās. Šādām krājuma vienībām, kuras Eiropas Komisija nosaukusi par datu nabadzīgām krājuma vienībām (*data poor stocks*), arī tiek plānota zvejas regulēšana, bet pagaidām nav skaidrs, vai tā attieksies arī uz pleksti, kas visumā netiek uzskatīta par vērtīgu zivju sugu un kuras krājumu stāvoklis visumā bažas neizsauc. Pamatojoties uz plekstes krājumu novērtējumu 2013. gadā, *ICES* rekomendācija ir nepalielināt nozvejas virs 13,5 tūkst. t, kas ir par 2,4 tūkst. t mazāk nekā nozvejots 2012. gadā. Domājams, ka šī *ICES* rekomendācija gan netiks izmantota plekstes zvejas regulēšanai, kas prasītu ļoti sarežģītu nozvejas kvotu sadalījumu gan starp dalībvalstīm, gan starp Baltijas jūras rajoniem.

Lai novērtētu plekstes krājumu attīstības tendences, tiek aprēķināts to skaits pētnieciskajās bentisko traļu uzskaitēs, kas tiek veiktas divas reizes gadā, lai pamatā novērtētu mencas krājumus. Pēdējos gados plekstes skaits uzskaitēs ir nedaudz samazinājies, tāpēc *ICES* rekomendē samazināt pašreizējo nozveju līmeni. Plekstes krājumu stāvokli var būtiski ietekmēt izmetumu apjoms. Kopējo plekstes izmetumu apjomu ir grūti novērtēt, jo ir lielas atšķirības gan rajonos, gan sezonās, gan pat vienā kuģī, bet precīzam novērtējumam to būtu nepieciešams zināt. Tomēr aptuveni novērtējumi norāda uz to, ka plekstes izmetumi varētu būt lielāki par kopējo nozveju. Precīzāku datu iegūšanai būtu ievērojami jāpalielina novērojamu skaits zvejā.

Jāatzīmē, ka Baltijas jūras valstis ir vākušas pietiekoši daudz datu gan par plekstes un akmeņplekstes nozvejām, gan arī par to sastopamību zinātniskajās uzskaitēs, tomēr līdz šim šie dati netika izmantoti krājuma novērtējumam, jo šo zivju sugu zveja netika starptautiski regulēta. Pastāv vairākas problēmas, kas varētu traucēt veikt kvalitatīvu plekstes krājumu novērtējumu. Nav pilnīgi skaidra plekstes populacionālā struktūra Baltijas jūrā. Piemēram, reņģes populacionālās struktūras saskaņošana aizņēma daudzus gadus, un 80.–90. gados reņģes krājuma vienības tika daudzkārt mainītas. Tikai pēdējos desmit gados tās ir stabilas. Plekstei ir arī problēmas ar vecuma noteikšanu. Pēdējos gados ir notikušas vairākas *ICES* Plekstes darba grupas, kas veica eksperimentālus plekstes krājumu novērtējumus. Darba grupa veica lielu darbu, apkopojot esošos dalībvalstu plekstes bioloģiskos datus un veicot vairāku krājumu vienību eksperimentālos novērtējumus. Tomēr pagaidām novērtējumu kvalitāte nav apmierinoša, un darbs tiks turpināts. Lai gan var secināt, ka krājumu novērtējuma kvalitāte pagaidām nav pārāk augsta, visi krājumu novērtējumi norādīja uz stabilu krājumu stāvokli. Visumā par to liecina samērā stabilās plekstes nozvejas Baltijas jūrā, kā arī nozveju izmēru un vecuma struktūra.

“BIOR” katru gadu veic pelkstveidīgo mazuļu uzskaites Baltijas jūras piekrastē. Latvijas piekraste, sevišķi Irbes jūras šaurums, ir svarīga plekstes mazuļu dzīvesvieta. Arī mazuļu uzskaites rezultātus ir plānots izmantot krājumu novērtējumā.

2012. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, plekstes nozvejas limits netika noteikts, jo Latvija drīkst ieviest savus nacionālos zvejas ierobežojumus tikai 12 jūras jūdžu piekrastes zonā. Tā kā plekstes krājumi atrodas samērā labā stāvoklī, nav nepieciešams ierobežot nozveju.

Akmeņplekste

2010. gadā Latvijā tika atsākta ierobežota akmeņplekstes specializētā zveja Baltijas jūras piekrastē, kas tika turpināta arī 2011.–2012. gadā. Kopējā nozveja 2012. gadā bija 7,7 t, kas bija par 0,5 t mazāka nekā iepriekšējā gadā. Tā kā Latvijas ūdeņi ir akmeņplekstes izplatības ziemeļu robeža Baltijas jūrā, tad, domājams, ka te tā nekad nebūs pārāk daudzskaitlīga. Baltijas jūras centrālajā daļā vidēji nozvejo tikai 3–4 % akmeņplekstes. Kopējā kameņplekstes nozveja Baltijas jūrā 2012. gadā bija 232 t, kas bija par 84 t mazāk nekā iepriekšējā gadā, un tā bija zemākā nozveja pēdējos 27 gados. Vislielākās nozvejas ir Baltijas jūras dienvidrietumu daļā – 22. un 24. apakšrajonā.

Visu valstu akmeņplekstes nozveja krasi palielinājās 90. gadu vidū, 1996. gadā sasniedzot 1206 t apjomu. Pēc tam nozvejas sāka pakāpeniski samazināties, 2007.–2011. gados tās nostabilizējās 300–400 t līmenī, bet krasi samazinājās 2012. gadā. “BIOR” veiktās akmeņplekstes zinātniskās uzskaites parādīja, ka nārsta bara indekss (akmeņplekstu nozveja (kg) uz 10 tīkliem 24 stundās) joprojām bija zem ilggadējā vidējā līmeņa. Tātad atcelt pašreizējos akmeņplekstes zvejas ierobežojumus nav pamata.

Starptautiskās bentisko traļu uzskaites dati par akmeņpleksti ir samēra nenoteikti, bet ICES uzskata, ka nozvejas ir jāsamazina līdz 220 t gadā. Tā kā akmeņplekstes nozvejas ir zemas, ir grūti ievākt nepieciešamos bioloģiskos datus pietiekošā daudzumā, līdz ar to akmeņplekstes krājumu analītisks novērtējums nav iespējams.

Arī 2013. gadā ir atļauta akmeņplekstes specializētā zveja Baltijas jūras piekrastē, nosakot 350 tīklu limitu, izņemot zvejas liegumu jūnijā un jūlijā, kad akmeņplekste nārsto.

Rīgas jūras līča reņģe

Latvijas jurisdikcijas ūdeņos ir sastopamas divas reņģu populācijas – līča reņģe un atklātās jūras reņģe. Izmēros mazākā līča reņģe lielākoties dzīvo un vairojas Rīgas jūras līcī.

2012. gadā Rīgas jūras līcī Latvija un Igaunija kopā nozvejoja 31,7 tūkst. t reņģu, kas ir par 3,3 tūkst. t mazāk nekā 2011. gadā. 2012. gadā Latvija savu nozvejas kvotu pārzvejoja, jo apmainīja brētliņas zvejas iespējas pret Rīgas jūras līča reņģi. Kopā Latvija un Igaunija nozvejas kvotu izmantoja pilnībā. Rīgas jūras līcī visaugstākās nozvejas bija 2002.–2004. gadā – ap 40 tūkst. t, bet pēc tam tās samazinājās līdz 31–35 tūkst. t līmenim. 2012. gada nozveja bija zemākā kopš 2006. gada.

2012. gada ziema bija samērā silta, tāpēc zveja bija iespējama arī ziemā. Visaugstākās nozvejas ar traļiem bija janvārī, martā un septembrī. gados, kad nozvejas kvota bija augstāka, visaugstākās nozvejas parasti bija gada pēdējos trīs mēnešos, kad zvejnieki centās izzvejot tiem piešķirtos limitus. Pirmajā pusgadā nozvejās visvairāk bija trīs, četrus un piecus gadus veca reņģe, kas ir 2008. un 2009. gada vidēji ražīgās un 2007. gada ļoti ražīgā paaudzes. Vasaras otrajā pusē nozvejās dominēja viengadnieki, kas ir 2011. gada ražīgā paudze.

2012. gadā no aprīļa līdz jūlijam līča piekrastē nozvejotas 2 279 t reņģu, kas ir par 576 t mazāk nekā 2011. gadā, tomēr tā ir samērā laba nozveja, ja ņem vērā iepriekšējo gadu lomu piekrastē. 2012. gadā reņģes nārsts iesākās aprīļa beigās un beidzās jūlijā sākumā. Kā jau pēc siltām ziemām, augstākās nozvejas bija maijā. Nozvejās dominēja trīs, četrus un piecus gadus veca reņģe.

Jūras reņģe, kas ienāk Rīgas jūras līcī uz nārstu, stāvvadu nozvejās pēc svara bija 14,4 %, kas ir mazāk nekā 2011. gadā, bet tuvu 2009.–2010. gada līmenim. Tāpat kā iepriekšējos gados, jūras reņģe stāvvadu nozvejās visvairāk bija nārsta perioda sākumā, bet vēlāk to skaits samazinājās. Arī kopumā 2012. gadā Latvijas un Igaunijas nozvejās jūras reņģes bija mazāk nekā iepriekšējos gados – 3,8 tūkst. t, bet tas ir arī saistīts ar kopējās nozvejas kvotas samazinājumu 2012. gadā.

2012. gada vasarā notika kopējā Latvijas un Igaunijas hidroakustiskā reņģes krājumu uzskaitē Rīgas jūras līcī. Krājumu pamatmasu veido 1 un 3 gadus veca reņģe. Uzskaitē apstiprināja, ka 2010. gada paaudze ir ļoti neražīga, kas ietekmēs nārsta bara biomasas apjomu nākamajos gados. Kopējais reņģu skaits līcī bija novērtēts zemākā līmenī salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

Barošanās apstākļi 2012. gadā bija labi, un, tā kā arī iepriekšējā gadā reņģes labi auga, to vidējie izmēri būtiski palielinājās salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. Acīmredzot labos barošanās apstākļus nodrošināja gan siltais laiks, gan pietiekoši augstais nokrišņu daudzums, tāpēc upju notece bija augsta, un līcī lielā daudzumā nonāca planktona at-tīstībai nepieciešamās barības vielas. Labie barošanās apstākļi 2012. gada vasarā varēja labvēlīgi ietekmēt šī gada paaudzes attīstību.

Kopš 90. gadu sākuma Rīgas jūras līča reņģes krājumi bija lieli, ko veicināja labvēlīgi vairošanās un mazuļu attīstības apstākļi. Parasti pēc siltām ziemām veidojas ražīgas paaudzes, bet no 1989. līdz 2009. gadam siltu ziemu bija vairākums. Pēdējos četros gados klimatiskā aina ziemā ir mainījusies, jo trīs no tām bija aukstas, un līcī klāja ledus. Līdzīga klimatiskā aina līcī novērota arī 70. gadu otrajā pusē un 80. gados. Sakarā ar zemo paaudžu ražību līča reņģes krājumi tad būtiski samazinājās, un bija jāsamazina arī nozvejas. Tuvākajos gados redzēsim, vai arī mūsdienās aukstās ziemas pasliktina līča reņģes atražošanās apstākļus. Šādos apstākļos būtu svarīgi uzturēt krājumu noteiktā līmenī un necensties panākt nozvejas kvotas, pie kurām krājumi samazinās.

2013. gadā veiktais ICES Rīgas jūras līča reņģes stāvokļa novērtējums parādīja, ka 2012. gadā nārsta bara biomasa būtiski samazinājās, jo to papildināja neražīgā 2010. gada paaudze. Turpmākajos gados paredzama krājumu pakāpeniska palielināšanās, jo 2011. gada paaudze ir samērā ražīga.

Kopš 90. gadu otrās puses zvejas izraisītā mirstība Rīgas jūras līča reņģei bija relatīvi augstā līmenī, un tikai pēdējos četros gados tai ir tendence samazināties, jo arī nozvejas ir kritušas. Jau 2010. gadā tika sasniegts jaunās zvejas mirstības līmenis ($F_{MSY}=0.35$). Nākamajos divos gados zvejas mirstība bija nedaudz augstāka. Zvejas izraisītās mirstības samazināšanās pēdējos gados norāda, ka neregistrētās nozvejas samazinās. Domājams, ka to nosaka zvejas kuģu skaita samazināšanās. Samazinoties zvejas kuģu skaitam, nozvejas kvota uz vienu kuģi palielinās, un ir mazāk iespēju un nepieciešamības zvejot nelegāli. Domājams, ka šāda zvejas rakstura maiņai jāatstāj pozitīvs iespaids uz krājumu attīstību.

Atbilstoši krājumu attīstības prognozei 2014.–2015. gadā nārsta bara biomasa būs ap 82 un 86 tūkst t, kas ir virs vidējā daudzgadīgā līmeņa. Lai gan 2013. gadā ICES rekomendēja pieļaujamo reņģes nozveju Rīgas jūras līcī samazināt par 11 %, Latvija sarunās ar Eiropas Komisiju un pārējām dalībvalstīm panāca zvejas iespēju saglabāšanu 2012. gada līmenī. Domājams, ka 2014. gadā pieļaujamā nozveja saglabāsies tajā pašā līmenī, bet zvejas mir-

stība būs sasniegusi jauno zvejas mirstības līmeni. Tas nozīmē, ka turpmākajos gados, nesamazinoties krājumam, arī pieļaujamajai nozvejai vajadzētu saglabāties samērā stabili, bet, palielinoties krājumam, pieaugs arī zvejas iespējas. Galīgā nozvejas kvota būs atkarīga no EK un dalībvalstu sarunām 2013. gada rudenī.

2013. gadam noteikta 30 576 t pieļaujamā nozveja. Latvija Rīgas jūras līcī var nozvejot 16 456 t un Igaunija – 14 120 t reņģu. No Latvijas reņģes nozvejas limita Rīgas jūras līcī 2013. gadā stāvvadu zvejai piekrastē paredzētas 2 937 t un traļu zvejai Rīgas jūras līča atklātajā daļā – 13 519 t.

Baltijas jūras centrālās daļas reņģe

2012. gadā Baltijas jūras centrālajā daļā Latvijas zvejnieki varēja zvejot reņģi tikai kā piezveju brētliņas zvejā. 2012. gadā Latvijas kopējā reņģes nozveja šai rajonā bija 2 136 t, kas bija par 314 t mazāk nekā 2011. gadā. Mazākā reņģes nozveja konstatēta 3. ceturksnī – tikai 260 t, bet pārējos ceturksņos nozvejas bija samērā līdzīgas. No kopējās nozvejas 89,4 % reņģes nozvejoja 28. apakšrajonā. Latvijas reņģes nozvejas kvota jūras centrālajā daļā 2012. gadam bija 2 174 t, kas izmantota par 98,3 %. Nozvejas piekrastē bija 105,3 t, kas ir par 37,3 t vairāk nekā iepriekšējā gadā.

2012. gadā reņģes nozvejās Baltijas jūrā pamatā bija 4–6 gadus veca reņģe. Tādu bija vidēji 55,7 % no kopskaita. No vecumgrupām nosacīti vairāk sastopama bija piecus gadus veca reņģe, kas ir 2007. gada paaudze. Pēc 2002. gada ražīgas paaudzes sāk parādīties biežāk nekā 90. gados. Kopā ar nozveju samazinājumu tas varētu būt otrs Baltijas jūras centrālās daļas reņģes krājumu palielināšanās iemesls. Reņģes vidējie bioloģiskie rādītāji lielākajā daļā vecuma grupu bija zemāki nekā iepriekšējā gadā, tātad Baltijas jūras atklātajā daļā barošanās apstākļi nebija tik labi kā iepriekšējā gadā. Kopumā 28.2. apakšrajonā tika nozvejotas 166 t liča reņģu, kas vasarā un rudenī veic barošanās migrācijas no Rīgas jūras līča. Šis apjoms ir tuvs vidējam daudzgadīgam rādītājam.

Visu valstu kopējā nozveja Baltijas jūras centrālajā daļā 2012. gadā bija 97,8 tūkst. t, kas ir par 19 tūkst. t mazāk nekā 2011. gadā. Te jāņem vērā, ka 2012. gadā Baltijas jūras centrālās daļas reņģes pieļaujamā nozveja tika ievērojami samazināta. Kopumā 2012. gada pieļaujamā reņģes nozveja ir pārsniegta, jo vairāk par savām nozvejas kvotām nozvejoja Polija, Somija un Vācija. Jāatzīmē, ka Polija un Somija reņģes nozvejas kvotas pārzvejoja arī 2011. gadā.

Baltijas jūras centrālās daļas reņģes krājumu novērtējums balstās uz visu valstu nozveju bioloģiskajiem rādītājiem, kā arī uz kopīgo starptautisko hidroakustisko uzskaiti, kurā piedalās arī Latvijas zinātnieki. 2013. gada krājumu novērtējums konstatēja, ka reņģes krājumi kopš 2002. gada lēnām palielinās, lai gan vēl joprojām atrodas zem vidējā daudzgadīgā līmeņa. Reņģes krājumi Baltijas jūras centrālajā daļā pakāpeniski samazinājās kopš 70. gadiem un gadsimtu mijā sasniedza zemāko līmeni – 420 tūkst. t. Pēc tam krājumi sāka lēnām palielināties un 2009. gadā pārsniedza 740 tūkst. t. Krājumu prognoze rāda, ka arī 2013.–2015. gadā krājumi saglabāsies šajā līmenī. Zvejas izraisītā mirstība kopš 2004. gada ir samērā stabila, nedaudz zemāka par $F=0.20$. 2013. gadā šai krājuma vienībai pārrēķināja jauno zvejas mirstību, un tās vērtība tagad ir $F_{MSY}=0.26$, bet iepriekš

tā bija daudz zemāka, proti, $F=0.16$. Tas nozīmē, ka jau 2014. gadā nozveju varētu būtiski palielināt. Tomēr iespējams, ka dalībvalstis pieturēsies pie principa, ka pieļaujamā nozveja netiek mainīta par vairāk nekā 15 %.

Sakarā ar to, ka Latvijas reņģes kvota ir neliela salīdzinājumā ar brētliņas kvotu, reņģes specializētās zvejas liegums un reņģes 5 % piezvejas limits brētliņas zvejā 2013. gadā tika saglabāts iepriekšējo gadu līmeni. 2013. gadā reņģes pieļaujamā nozveja tika palielināta par 15 %. Latvijas reņģes kvota Baltijas jūras centrālajā daļā 2013. gadā ir 2 500 t, kas ir par 326 t vairāk nekā iepriekšējā gadā un paredzēta reņģes piezvejas segšanai brētliņas specializētajā zvejā. Nozvejas apjoms, kas rezervēts zvejai Baltijas jūras piekrastē, noteikts 100 t.

Brētliņa

2012. gadā Latvijas zvejnieki nozvejoja 30,7 tūkst. t, kas ir par 2,7 tūkst. t mazāk nekā 2011. gadā. Pieļaujamā nozveja uz 2012. gadu tika samazināta par 22 %. Latvijas brētliņas kvota 2012. gadā bija 31 160 t, bet, ņemot vērā, ka daļa brētliņu tika iemainīta pret Rīgas jūras liča reņģi, nozvejas kvota izmantota pilnībā. Brētliņas kvotas izmantošana 2011. gadā bija daudz sliktāka – 83,7 %.

Visu valstu kopējā brētliņas nozveja 2012. gadā samazinājās par 36,7 tūkst. t un bija 230,9 tūkst. t, ko galvenokārt noteica pieļaujamās nozvejas krasais samazinājums. Kopumā Eiropas Savienības dalībvalstis brētliņas nozvejas kvotu izmantojušas par 91,4 %. Somija, Vācija un Polija savas nozvejas kvotas nedaudz pārzvejoja, bet savu kvotu slikti izmantoja Dānija.

Brētliņas krājumi krasi palielinājās 90. gadu sākumā. Pieaugumu veicināja ražīgas paaudzes, zemā zvejas intensitāte un mencas kā plēsēja ietekmes uz brētliņas krājumiem samazināšanās. Visaugstākā nārsta krājuma biomasa bija 1996.–1997. gadā, bet pēc tam tā samazinājās, tomēr visu laiku atrodoties samērā augstā līmenī. Jāatzīmē, ka 2012. gadā brētliņas nārsta bara biomasa bija nedaudz zem vidējā daudzgadīgā līmeņa. Brētliņai ir raksturīgs ļoti svārstīgs paaudžu ražīgums, un tas var būtiski ietekmēt krājumu dinamiku. Pēdējos gados ļoti ražīgās paaudzes bija 2003. un 2008. gadā, pēc kuru parādīšanās krājumi būtiski palielinājās. 2009. gada paaudze ir neražīga, bet 2010.–2012. gada paaudzes ir tuvas vidējam ražīgumam, tāpēc krājumi lēnām samazinās. Visumā var teikt, ka pēdējā desmitgadē, salīdzinot ar 90. gadiem, ļoti ražīgu paaudžu skaits ir samazinājies. Domājams, ka, līdzīgi kā Rīgas jūras liča reņģei, arī brētliņas atražošanās procesam ir labvēlīgas siltas ziemas, bet pēdējos gados aukstu ziemu īpatsvars palielinās.

Brētliņas krājumu novērtējumu visvairāk ietekmē starptautiskajās Baltijas jūras hidroakustiskajās uzskaitēs, kuras veic visu Baltijas valstu zinātnieki, iegūtie rezultāti. Latvijas zinātnieki šo uzskaiti veic uz Polijas pētnieciskā kuģa "Baltica". Vienlaicīgi tiek veikta arī brētliņas mazuļu uzskaitē, lai prognozētu krājumu papildinājumu.

2013. gadā ICES veiktā brētliņas krājumu analīze bija līdzīga iepriekšējā gada novērtējumam, tomēr bija arī dažas svarīgas atšķirības. Kopš 2005. gada krājumiem ir tendence samazināties, lai gan, pateicoties 2008. gada ražīgajai paaudzei un arī nozvejas samazinājumam, krājumi nesamazinās strauji. Tika konstatēts, ka brētliņas pašreizējā izplatība

Baltijas jūras centrālajā un ziemeļu daļā zināmā mērā to pasargā no mencas izēšanas, jo menca galvenokārt koncentrējas Baltijas jūras dienvidu daļā. Tāpēc mencas ietekme uz brētliņas krājumiem nozīmīga ir tikai mencas koncentrēšanās rajonā. 2013. gadā tika pārrēķināta arī brētliņas jaunā zvejas mirstība, un tā tagad ir zemāka – $F_{MSY}=0.29$ (iepriekš $F=0.35$). Brētliņas krājumu novērtējums parādīja, ka zvejas mirstība pēdējos divos gados ir bijusi pat zemāka par jauno zvejas mirstību, tāpēc arī, aprēķinot pieļaujamo nozveju uz 2014. gadu, tā tika aprēķināta attiecībā pret jauno zvejas mirstību. 2014. gadā iespējama pieļaujamās nozvejas samazināšana par apmēram 10 %.

Brētliņas krājumu un nozveju prognoze tuvākajiem gadiem parādīja, ka brētliņas krājumi 2014.–2015. gadā turpinās lēnām samazināties, kas nozīmē arī, ka pieļaujamā nozveja turpmākajos gados varētu vēl nedaudz sarukt.

Latvijas brētliņas kvota 2013. gadā ir 34 583 t, kas tāpat kā pārējām valstīm ir par 11 % vairāk nekā 2012. gadā. No šīs kvotas rezervētas 15 t zvejai Baltijas jūras un 10 t Rīgas jūras līča piekrastes ūdeņos.

Lasis

Kopējā lašu nozveja 2012. gadā Latvijā bija 8,4 t, kas ir 0,4 t vairāk nekā iepriekšējā gadā. Piekrastē nozvejoja 4,5 t, bet upēs 3,9 t lašu, kas ietver sevī arī vaislinieku zveju un maksšķerēšanu. Kā jau rakstīts iepriekšējos gados, laša zveju piekrastē negatīvi ietekmē lielais pelēko roņu skaits. No 2012. gada ir atcelts tirdzniecības ierobežojums paaugstinātā dioksīna satura dēļ, un tas varētu paaugstināt zvejnieku interesi laša zvejā. Domājams, ka tas uzlabos arī laša zvejas informāciju, jo pēdējos gados zvejas žurnālos parādās tikai dati par maza izmēra lašu nozveju, lai gan noteikti lomos ir arī liela izmēra laši. 2012. gadā Latvija daļu savas laša nozvejas kvotas apmaiņā pret brētliņu nodeva Somijai. Arī 2013. gadā notikusi šāda abām valstīm izdevīga apmaiņa.

2012. gadā kopējā laša nozveja Baltijas jūrā (bez Somu jūras līča) bija gandrīz 187 tūkst. gab., kas ir par 19 tūkst. gab. vairāk nekā 2011. gadā. ICES darba grupa uzskatīja, ka 2012. gadā neregistrētā nozveja laša zvejā bija gandrīz 10 %. Iepriekšējos gados neregistrētās nozvejas apjoms tika vērtēts pat 30 % apmērā no oficiālās nozvejas. Tāpat kā pirms dažiem gadiem tika uzskatīts, ka vislielākās neregistrētās nozvejas ir Polijas zvejā, kurā lasis bieži tiek uzrādīts kā taimiņš, tāpēc Eiropas Komisija pievērsa pastiprinātu uzmanību šīs zvejas kontrolei. Laša pieļaujamā nozveja kopumā izmantota par 97,1 %, tāvad izmantošanas pakāpe ievērojami palielinājusies salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. Kad 2008. gadā tika aizliegta zveja ar driftertikliem, nozvejas samazinājās līdz zemākajam līmenim 2010. gadā, bet pēdējos divos gados tās atkal pieaug. Daudzās valstīs pieaug laša nozvejas maksšķerēšanā, un prognozēts, ka šīs nozvejas turpinās pieaugt. Piemēram, Somijā un Zviedrijā maksšķerniki nozvejo attiecīgi 30 % un 40 % no kopējās nozvejas.

ICES uzskata, ka laša krājumu pārvaldībai jābalstās uz atsevišķu laša populāciju novērtējumiem. Jūras zveja, kur tiek noķerti dažādu populāciju īpatņi, ir jāsamazina, jo nav iespējams izvairīties no vāju laša populācijas īpatņu nozvejas. Tāpēc lielāks uzsvars jāliek uz zveju piekrastē un upēs, kur zveju varētu regulēt atkarībā no dotās populācijas

krājumu stāvokļa. Jāatzīmē, ka Zviedrija un Somija, atbalstot ICES rekomendācijas laša krājumu izmantošanā, ir pārtraukušas zveju jūrā, un tagad šim valstīm ir tikai laša zveja piekrastē un upēs.

Daudzu upju populācijas atrodas sliktā stāvoklī, un, lai tās atjaunotu, ir nepieciešama gan zvejas ierobežošana, gan nārsta vietu atjaunošana un dažādu maksīgo šķēršļu nojaukšana. Piemēram, Staiceles aizsprosta nojaukšana Salacā palielinātu lasim izmantojamo nārsta vietu platību un arī potenciālo smoltu daudzumu. 2014. gadam ICES rekomendē pieļaujamo rūpniecisko nozveju – 78 tūkst. gab. lašu. Nosakot šādu apjomu, ICES uzskata, ka, saglabājoties pašreizējam zvejas raksturam, vēl papildus 38 tūkst. lašu tiks nozvejoti nelegālajā zvejā vai nokļūs izmetumā. 2013. gadā laša pieļaujamā nozveja tika noteikta 108,8 tūkst. gabalu, kas bija par 11,3 % mazāk nekā 2012. gadā. Latvijai 2013. gadā nozvejas kvota lasim ir 14335 laši.

2010.–2011. gadā visā Baltijas jūrā novērota arī zema laša nārsta migrāciju aktivitāte. Uz nārstu ienākušo lašu skaits bija zemāks nekā iepriekšējos gados. Arī Latvijas piekrastē laša nozvejas bija zemas, bet Daugavā bija problēmas nozvejojot nepieciešamo daudzumu laša vaislinieku. Zinātnieki uzskata, ka tas var ietekmēt arī lašu skaitu un zvejas iespējas jūrā pēc dažiem gadiem. Iespējams, ka tas bija saistīts ar 2010.–2011. gada aukstajām ziemām, kad laša nobriešana aizkavējās. 2012. gadā uz nārstu migrējošo lašu skaits bija daudz lielāks.

Latvijas svarīgākā lašu ir Salaca. Pēc mūsu speciālistu domām Salacā ir sasniegts iepriekšējā Laša pārvaldības plānā paredzētais 50 % potenciālās smoltu produkcijas līmenis. Katru gadu Salacā “BIOR” Zivju resursu pētniecības departamenta pētnieki uzskaita laša un taimiņa smoltus, kas migrē uz jūru. 2011. gadā novērtētais laša smolta daudzums bija zemākais kopš 60. gadiem. Iespējams, smoltu migrāciju ietekmēja 2011. gada aukstā ziema.

Kopš 1997. gada, kad tika pieņemts Lašu pārvaldības plāns, kopīgā dabīgo smoltu produkcija Baltijas jūrā ir ievērojami palielinājusies. Lielākoties tas saistīts ar Botnijas līča upēm, bet citur šāds pieaugums nav novērots. Pēdējos gados kopējo smoltu produkcijas pieaugums ir apstājies.

2010. gadā beidzās 1997. gadā pieņemtais “Laša Rīcības plāns”, kura mērķis bija novērst laša dabīgo populāciju izzušanu un dabīgo smoltu produkcijas samazināšanos. Jaunā laša rīcības plāna pieņemšana ir stipri aizkavējusies, lai gan paredzams, ka jaunais plāns varētu ieviest būtiskas izmaiņas zvejas struktūrā un lašu maksīgās pavairošanas politikā.

Kopsavilkums

2013. gadā zvejas iespējas uzlabojās Baltijas jūras centrālās daļas reņģes un brētliņas krājuma vienībām. Zvejas iespējas tika samazinātas mencai, bet, ņemot vērā to, kā nozvejas kvota tika izmantota 2012. gadā, šis samazinājums maz ietekmēs mencas zvejas iespējas. Pieļaujamās nozvejas samazinājums lasim Latvijas zvejnieku zvejas iespējas praktiski neietekmēs. Ir labi, ka pēdējos gados ir aktivizējusies nozvejas kvotu apmaiņa starp valstīm. Tas ļauj pilnīgāk izmantot piešķirtās nozvejas kvotas un vieglāk pārdzīvot zvejas iespēju samazinājumus, kas ir regulāra parādība zvejas regulēšanā. Paredzams, ka 2014. gadā zvejas

iespējas pasliktināsies brētliņai un lasim, bet būtisks uzlabojums būs Baltijas jūras centrālās daļas reņģei. Izmaiņas austrumu mencai un Rīgas jūras liča reņģei būs minimālas.

Arī 2012. gadā galvenais austrumu mencas izplatības rajons bija Baltijas jūras dienviddaļā, konstatēta pat būtiska vecākās mencas migrācija uz Baltijas jūras rietumu daļu. Pie šādas izplatības saglabājas negatīvi mencas barošanās apstākļi, un tas var negatīvi ietekmēt arī vairošanās sekmes un paaudžu ražību. Šāda mencas izplatības īpatnība ir labvēlīga brētliņas krājumiem, jo brētliņas dabīgā mirstība izēšanas dēļ nepieaug tik strauji, kā tas būtu, ja mencas izplatība virzītos vairāk uz Baltijas jūras centrālo un ziemeļu daļu.

Visu svarīgāko zivju sugu – mencas, reņģes un brētliņas – zvejas iespējas var būtiski ietekmēt plānoto pārvaldības plānu ieviešana. Diemžēl šī gada laikā nav jaunu ziņu par šo tēmu, un šo plānu apspriešana nav notikusi. Pagaidām nav skaidrs, vai būs atsevišķi pārvaldības plāni reņģei, brētliņai un mencai, vai arī viens daudzsugu pārvaldības plāns, kas ņemtu vērā ne tikai starpsugu bioloģiskās attiecības, bet arī to, kā vienas zivju sugas zveja var ietekmēt citu zivju sugu krājumu stāvokli un zvejas iespējas. Pamati šāda daudzsugu pārvaldības plāna izstrādāšanai ielikti vairākās ICES darba grupās 2011.–2013. gadā. Galvenā problēma šajā pārvaldības plānā ir mencas un brētliņas izplatības prognozēšana, kas nosaka arī šo sugu savstarpējās attiecības, sevišķi brētliņas izēšanu.

Visumā tuvākajos gados mūs gaida lielas izmaiņas zivju resursu pārvaldībā. Liela nozīme šajā procesā būs jaunajai Kopējai zivsaimniecības politikai, kura ietvers arī pilnīgu izmetumu aizliegumu. No zinātniskā viedokļa izmetumu aizliegums ir atbalstāms, jo pašlaik daudzām zivju sugām zinātnieki tērē daudz laika un līdzekļu, lai izmetumus novērtētu jūrā. Tas ļautu arī daudz precīzāk novērtēt nozvejas, kas ir kvalitatīva novērtējuma viens no stūrakmeņiem. Tā kā zveja tiktu regulēta ar pieļaujamo nozvejas, nevis izkrāvumu apjomu, zvejnieki būtu ieinteresēti pēc iespējas samazināt to nozveju daļu, kuru nevar realizēt, piemēram, nepietiekama izmēra dēļ. Tātad tas varētu veicināt zivju krājumu daudz racionālāku izmantošanu. Jaunus pārvaldības plānus ir jāpieņem reņģei un brētliņai, un jācer, ka šie plāni būs sasaistīti ar mencas krājumu pārvaldību. Jāievieš jauns laša rīcības plāns. Iespējama arī plekstveidīgo zivju zvejas pārvaldības attīstība. Cerams, ka visi šie plāni darbosies zivju resursu un zvejnieku interesēs.

Kaspars Abersons

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta "BIOR" Zivju resursu pētniecības departaments

Daugavas nēgi – no kurienes nākdami?

Ievads – kādēļ šāds jautājums?

Daugava vēsturiski ir bijusi nozīmīga ceļotājzivju – lašu, taimiņu un vimbu, kā arī upes nēgu *Lampetra fluviatilis* – zvejas upe. Nēgu zvejas pirmsākumi ir tinušies gadsimtu miglā, savukārt pirmie Daugavas nozvejas statistikas dati ir pieejami par 19. un 20. gs. miju. Balstoties uz nozvejas statistikas un citiem datiem, R. Eglīte (1961) ir aprēķinājusi, ka 19. gs. beigās un 20. gs. sākumā upes nēgu gada nozveja Daugavā sasniedza vismaz 26 tonnu apjomu. Pārsteidzoši, bet līdzīgā daudzumā nēgi Daugavā tiek nozvejoti arī pašlaik – pēdējo piecu gadu vidējā nozveja Daugavā nedaudz pārsniedz 27 tonnas.

Jautāties – kas gan šeit pārsteidzošs? Pašlaik nēgi Daugavā tiek ķerti līdzīgā daudzumā kā pirms vesela gadsimta, vai tad tā tam nav arī jābūt? Vai ir kādi iemesli, kāpēc nēgu nozvejai vajadzētu būt ievērojami lielākai vai mazākai? Šādi iemesli tik tiešām ir, un tie ir saistīti galvenokārt ar cilvēka darbību.

Pēdējo simt gadu laikā Daugavas lejteci pārveidojusi vērīenīgā Rīgas ostas attīstība un ar to saistītie padziļināšanas, jaunu piestātņu izbūves, krastu nostiprināšanas un citi darbi. Arī Rīgas pilsēta nav vairs iepriekšējā – tā pletusies plašumā, apaugusi ar jauniem mikrorajoniem, tiltiem, ielām, peldvietām un krasta nostiprinājumiem. Tomēr visnozīmīgākās izmaiņas ir meklējamas citur. Jau 20. gs. 30. gados Daugavas ūdeņi tika iesprostoti Ķeguma HES ūdenskrātuvē. Sekojošā Daugavas HES kaskādes papildināšana ar Rīgas un Pļaviņu spēkstacijām upes nēgu vairošanās iespējas Daugavas baseinā samazināja līdz minimumam. Turklāt ir maldīgi uzskatīt, ka Daugavas HES kaskādes izveidošanas vienīgā ietekme ir nēgu migrācijas ceļu aizsprostošana. Ne mazāk svarīga ir arī ūdenskrātuvju uzpludināšana kādreizējo Daugavas krāču vietā un HES turbīnu cikliska ekspluatācija, kas samazina nārsta iespējas lejpus Rīgas HES.

Daudzo Daugavas pārveidojumu dēļ upes nēgiem šajā upē vajadzētu būt noķeramiem niecīgā daudzumā. Likumsakarīgi, ka tieši šāda aina tika prognozēta pirms Daugavas HES kaskādes pabeigšanas veiktajos pētījumos (Maļikova, 1966; Rjapolova, 1972). Tolaik tika prognozēts, ka upes nēgu nozveja Latvijā uz Daugavas nozvejas krituma rēķina samazināsies par 15 līdz 40 tonnām. Diemžēl vai par laimi, bet fakti liecina par pretējo.

Nēgi Daugavā ieceļo regulāri un masveidā. Pēdējos gados Daugavas nozvejas apjoms stabili pārsniedz 20 tonnas.

Negaidīti lielā un stabilā Daugavas nēģu nozveja arī liek mums meklēt atbildi uz jautājumu – Daugavas nēģi – no kurienes nākdami. Šī gan nav pirmā reize, kad šāds jautājums tiek uzdots. Daugavas nēģu teju mistiskā izcelsme ir pieminēta arī iepriekš (Birzaks u. c., 2011; Abersons, 2012). Plašāk Daugavas nēģu izcelsmes jautājums ir skatīts publikācijā par antropogēno faktoru ietekmi uz daudzgadīgo upes nēģu nozvejas dinamiku Daugavā (Birzaks un Abersons, 2011). Tomēr, manuprāt, šim jautājumam vēl arvien tiek pievērsts nepelnīti maz uzmanības. Ar J. Birzaka atļauju un atbalstu šis raksts ir iecerēts kā mūsu kopīgās publikācijas par Daugavas nēģu daudzgadīgo nozvejas dinamiku Daugavā saīsināta un nedaudz pārveidota versija latviešu valodā.

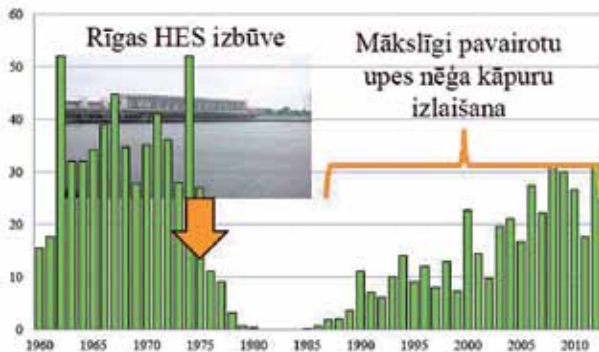
Vispirms – daži fakti par nēģiem un nēģu zveju.

Īsi atgādināšu nozīmīgākās upes nēģu bioloģijas un dzīves cikla īpatnības. Upes nēģi nārsto vienu reizi mūžā un pēc nārsta iet bojā. Nēģu nārsts Latvijā ir saistīts ar strauji tekošiem un pat krāčainiem upju posmiem, kuru grunts klāta ar granti vai oļiem. Pēc nārsta nēģu kāpuri (ņurņiki) iesākumā ar straumes palīdzību, bet vēlāk arī patstāvīgi pārvietojas uz lēnāk tekošiem upju posmiem, līčiem, atstraumēm un citām vietām, kur upes grunti ir pietiekami biezs smilšu vai cita substrāta slānis. Turpmākos vismaz piecus gadus upes nēģi pavada, ierakušies upes gruntī. Pēdējā upes dzīves gadā nēģi veic metamorfozi, kuras laikā no gruntī dzīvojošiem filtrētājiem pārtop aktīvos un brīvi peldošos plēsējos. Kopā ar palu ūdeņiem jaunie plēsēji dodas uz jūru, kur, intensīvi barojoties, pavada vienu līdz trīs gadus. Interesanti, ka vairākās Eiropas valstīs ir izveidojušās par saldūdeņos iesprostotām (*landlocked*) dēvētas upes nēģu populācijas, kurās aktīvā plēsēja fāze tiek aizvadīta nevis jūrā, bet gan lielos ezeros. Latvijā šādas populācijas līdz šim nav konstatētas. Kad nēģi jūrā ir gana nobrieduši un pieņēmušies spēkā, tie pārstāj baroties un dodas savā pēdējā – kāzu ceļojumā uz nārsta vietām upju straujtecēs. Nēģu ienākšana upēs sākas jau jūlija beigās un ar mainīgu intensitāti turpinās līdz pat nārsta laikam nākamā gada maijā vai jūnijā.

Nēģu zveja norisinās to nārsta migrācijas laikā. Fakts, ka zvejoti tiek tikai uz nārstu migrējošiem nēģi, ir ļāvis izdarīt pieņēmumu, ka nozvejas dinamikas svārstības caurmērā atbilst izmaiņām upes nēģa nārsta barā (Rjapolova, 1962; Eglīte, 1961). Jāņem gan vērā, ka nozvejas apjomu var ietekmēt arī visādi ar resursu stāvokli nesaistīti faktori, kas iespaido zvejas apstākļus (plūdi, vižņu iešana u. c.), un uz nārsta bara izmaiņu precīzu atspoguļošanu nozvejā ir jāraugās visai skeptiski. Lai arī piesardzīgi vērtējami, nozvejas statistikas dati pašlaik ir un paliek vienīgā pieejamā ilggadīgā upes nēģu resursu novērtēšanā pieejamā informācija. Nozvejas dati var neuzrādīt nelielas un īslaicīgas resursu stāvokļa svārstības, taču liela mēroga ilglaicīgas izmaiņas nozvejā atspoguļosies pilnīgi noteikti.

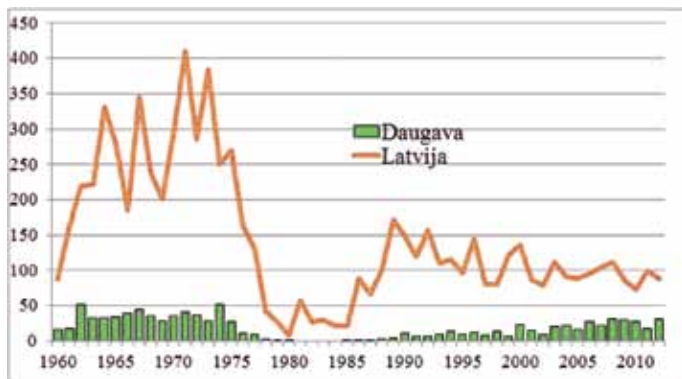
Par ko vēsta nēgu nozvejas statistikas dati?

Pirmajā acu uzmetienā varētu šķist, ka nēgu nozvejas dinamika Daugavā samērā precīzi atspoguļo antropogēno jeb cilvēka darbības ietekmi. Zvejas intensitātes palielināšanās un zvejas rīku evolūcija pirmajās padomju varas desmitgadēs saskan ar nozvejas pieaugumu. Nozvejas kāpumam sekojošā straujā nozvejas samazināšanās sakrīt ar pirmajiem gadiem pēc Daugavas HES kaskādes pabeigšanas. Savukārt, uzsākot upes nēgu kāpuru mākslīgo pavairošanu, Daugavas gada nozveja sāk palielināties un arī pašlaik saglabā pieaugošu tendenci. It kā vienkārši, saprotami un pareizi. (1. attēls.)

1. attēls. Upes nēgu nozvejas dinamika no 1960. līdz 2012. gadam Daugavā

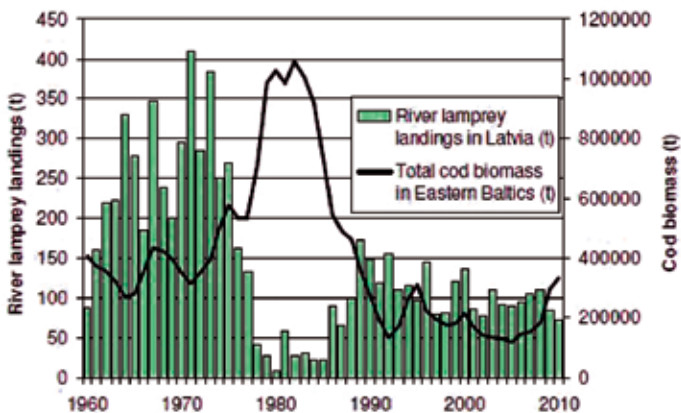
Aina mainās, ja ilggadīgo nēgu nozvejas dinamiku apskatām visas Latvijas mērogā. Izrādās, ka Daugavas nozvejas dinamika gandrīz precīzi saskan ar ilggadīgajām izmaiņām visas Latvijas kopējā nozvejā. Pieaugums 20. gs. 60. gados un 70. gadu sākumā, kritums septiņdesmitajos, un tam sekojoša atjaunošanās 80. gados vērojama arī visas Latvijas kopējā nozvejā. (2. attēls.)

2. attēls. Upes nēgu nozvejas dinamika (1960–2012) Daugavā un visā Latvijā

Nozīmīgākās atšķirības Daugavas un visas Latvijas nozvejas dinamikā ir konstatējamas jau pēc neatkarības atjaunošanas. Daugavā gada nozvejas pieaugums joprojām turpinās, bet Latvijā kopumā vērojama pretēja tendence. Pēc īslaicīgas pietuvošanās 150 tonnu robežai 20. gs. 90. gadu sākumā, Latvijas kopējās nozvejas pieaugums apstājās, un kopš tā laika nozvejai ir tendence samazināties.

Līdz pat 20. gs. 90. gadiem vērojamās līdzības Daugavas un visas Latvijas nozvejas dinamikā, līdztekus tikai Daugavu skārušajai Rīgas HES izbūvei, liek meklēt arī visas Latvijas vai pat visas Baltijas jūras mēroga faktoros. Viens no ticamākajiem faktoriem bija mencu biomasas palielināšanās Austrumbaltijā 20. gs. septiņdesmitajos un samazināšanās astoņdesmitajos gados. Mēncu ir Baltijas jūras nozīmīgākais plēsējs, tāpēc tās biomasas pieaugums Rīgas jūras līcī neizbēgami bija saistīts ar vietējo zivju un nēģu krājumu samazināšanos (*Ojaver and Gaumiga, 1995*). Arī mūsu pētījumi (*Birzaks et. al., 2011*) liecina, ka upes nēģu nozvejas dinamika 20. gs. septiņdesmitajos un astoņdesmitajos gados ir apgriezti proporcionāla mencas biomasas izmaiņām. (3. attēls.)

3. attēls. Mencas biomasas svārstības Austrumbaltijā un upes nēģa nozvejas svārstības Latvijā (Attēls – *Birzaks et. al. 2011*)

Bet mākslīgā pavairošana?

Kā jau minēju, nēģu mākslīgās pavairošanas uzsākšana sakrita ar Daugavas (un arī visas Latvijas) nozvejas atjaunošanos. Vai mākslīgi pavairotu upes nēģu kāpuru izlaišana nevarētu būt par iemeslu nēģu krājuma pieaugumam 20. gs. 80. gados un stabilas Daugavas populācijas uzturēšanai pašlaik?

Par kāpuru izlaišanas ietekmi uz krājuma atjaunošanos 20. gs. 80. gados pašlaik ir grūti spriest. Pārāk daudz ūdens kopš tā laika aiztecējis, un pārāk daudzas nēģu paudzes nomainījušās. Savukārt pašreizējo nēģu mākslīgās pavairošanas nozīmi Daugavas nēģu nozvejas uzturēšanā liek apšaubīt salīdzinoši nelielai pēdējos gados Daugavā un tās sa-

teces baseina ūdeņos ielaisto kāpuru daudzums – vidēji ap 7,5 miljoniem kāpuru gadā. Lai arī 7,5 miljoni šķiet visai prāvs skaits, tā iespaidīgums saglabājas tikai gadījumā, ja pieņemam, ka izdzīvos un zvejnieku rikos nonāks pilnīgi visi kāpura stadijā izlaistie nēgi. Šādā gadījumā zvejnieki Daugavā papildus iegūtu $7\,500\,000 \text{ gab.} \times 0,07 \text{ kg} = 525\,000 \text{ kg} = 525 \text{ t}$ nēgu.

Tomēr šādi aprēķini ir utopiski. Pirmkārt, tāpēc, ka zvejnieku tiklos nekad nenonāks pilnīgi visi migrējošie nēgi. Otrkārt, mērslīgi pavairotajiem kāpuriem pēc izlaišanas ir jāspēj adaptēties dzīvei savvaļā, turpmākos piecus gadus jāizvairās no plēsējiem upē, pēc tam jāveic metamorfoze, jāaizpeld līdz jūrai. Turklāt jūrā tos apdraud mencas un citi plēsēji, kā arī ietekmē barības pieejamība. Šo iemeslu dēļ lielākā daļa ielaisto kāpuru savas šissaules gaitas beidz jau ilgu gadus pirms iespējamās nonākšanas zvejnieku tiklos.

Visoptimistiskākais literatūrā (Mitāns un Rjapolova, 1991) minētais upes nēgu kāpuru nozvejas atguvuma koeficients (skaitlis, kas norāda, cik liela daļa no kāpuriem nākotnē varētu tikt iegūta zvejā) ir 0,7 %, t. i., 0,007. Pareizinot iepriekš iegūtās 525 tonnas ar 0,007, jāsecina, ka 7 500 000 kāpuru ielaišana nozvejai labākajā gadījumā var dot ne vairāk kā $525 \times 0,007 = 3,675$ tonnas nēgu gadā. Turklāt arī šis daudzums ir jāuzskata par visai optimistisku. 2001. gada 8. maija MK noteikumos “Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība” norādītais nozvejas atguvuma koeficients upes nēga kāpuriem, ir tieši septiņas reizes mazāks: 0,001. Iespējams, ka kāpuru mākslīgās pavairošanas piensūms Daugavas nozvejā nesasniedz pat vienu tonnu.

Pirmie secinājumi

Visu iepriekš rakstīto var apkopot divos secinājumos:

- 1) līdzīga nozvejas dinamikas tendence Latvijā un Daugavā vērojama tikai līdz 20. gs. 90. gadu vidum. Kopš tā laika Daugavas nozveja ir stabila un ar augšupejošu tendenci, savukārt pārējo Latvijas upju kopējai gada nozvejai ir tendence samazināties;
- 2) upes nēgu dabiskās atražošanās potenciāls Daugavas baseinā kopš Daugavas HES kasķādes izbūves ir pārāk mazs, lai nodrošinātu vērā ņemamu nozvejas apjomu. Nepietiekamā ielaisto mākslīgi pavairoto kāpuru daudzuma dēļ pašreizējo nozveju nespēj nodrošināt arī upes nēgu kāpuru mākslīgā pavairošana.

Meklējot atbildi uz jautājumu par Daugavā noķerto nēgu izcelsmi, šie abi zināmā mērā pretrunīgie secinājumi liek skatīties citu upju virzienā. Vai būtu iespējams, ka Daugavā noķertie nēgi izšķīlušies un savu kāpura stadiju aizvadījuši citās upēs? Un cik lielā mērā šāds viedoklis ir savienojams ar ceļotājzivīm un nēgiem raksturīgo homingu?

Jāatzīst, ka Baltijas jūras reģionā upes nēgu hominga izteiktība un nārsta migrācijas orientācijas īpatnības līdz šim ir salīdzinoši maz pētītas. Atšķiras arī pētījumu secinājumi. Somijā veiktajos pētījumos secināts, ka upes nēgu homings ir salīdzinoši maz izteikts (Tuunainen et. al, 1980; Valtonen, 1980). Latvijas pētnieki savukārt nonākuši pie slēdziena, ka homings tomēr ir nozīmīgākais faktors upes nēgu nārsta migrācijas ceļa izvēlē (Eglīte, 1961; Rjapolova, 1970). Lai arī viedokļi par upes nēgu hominga izteiktību ir atšķirīgi, nav apstrīdama iespēja, ka migrējošie nēgi tādu vai citādu iemeslu dēļ var mainīt sā-

kontnējo migrācijas virzienu. Gan Latvijā, gan Somijā veiktajos eksperimentos konstatēti gadījumi, kad vienā upē iezīmēti un jūras piekrastes zonā atlaisti nēgi nākamajās dienās vai nedēļās tiek noķerti pavisam citā upē. Interesanti, ka Latvijā šāda ieešana blakus upē ir konstatēta tieši saistībā ar Daugavu un tai līdzās esošo Gauju. Šis fakts liek domāt, ka Daugavā noķertie nēgi savus kāpura gadus varētu būt aizvadījuši Gaujā. Tomēr nevaram izslēgt, ka cerībā uz sekmīgu nārstu Daugavā ienāk arī nēgi, kas savu dzīvi sākuši Salacā vai kādā no Rīgas jūras līcī ietekošām nelielām upēm.

Kādi varētu būt iemesli šādi uz nārstu migrējošo nēgu "aiziešanai neceļos"? Upes nēgu ienākšanu upēs ietekmē vairāki faktori – mēness fāzes, ūdens kvalitāte, līmenis un caurplūdums, kā arī vēja virziens. Ceļotājsivis nārsta migrācijas laikā lielā mērā orientējas ar ožas palīdzību, tāpēc vienā upē iezīmētu nēgu atguve blakus upē tiek skaidrota galvenokārt ar jūrā novadītā saldūdens daudzumu un tā izkļiedēšanas vēja, strauņju un citu faktoru iespaidā (Rjapolova, 1970). Ļoti iespējams, ka lielās saldūdens masas, ko Rīgas jūras līcī ieplūdina Daugava, ievilina Daugavā uz citām upēm sākotnēji migrējošos nēgus. Šeit gan jāņem vērā vēl kāds apstāklis, proti, Daugavas caurplūdums un līdz ar to arī jūrā novadītā saldūdens daudzums vienmēr ir bijis lielāks nekā Gaujai vai citām tuvumā esošām upēm. R. Eglite (1961) savu viedokli par salīdzinoši izteikto upes nēga hominga instinktu ir pamatojusi tieši ar to, ka, Gaujā, neraugoties uz mazāku līcī novadītā saldūdens apjomu, tiek nozvejots daudz vairāk nēgu nekā blakus esošajā un ūdeņiem bagātākajā Daugavā. Šis apstāklis nēgu ienākšanu Daugavā liek skaidrot ne tik daudz ar kopējo Daugavas caurplūduma apjomu, kā ar caurplūduma svārstībām.

Gaujā veiktajos upes nēgu migrācijas pētījumos (Jevtjuhova un Rjapolova, 1967; Rjapolova, 1970) konstatēts, ka nēgu ienākšana upēs lielā mērā ir saistīta ar vēja virzienu un tā izraisītajām ūdens līmeņa un upju caurplūduma svārstībām. Vispārīgās likumsakarības ir šādas – pūšot jūras vējam, upju grīvās paaugstinās ūdens līmenis un tiek aizkavēta saldūdens ieplūde jūrā. Vēja virzienam nomainoties, upju grīvās un to tuvumā uzkrātais saldūdens izplatās jūrā un pieviline migrējošos nēgus.

Iespējams, ka līdzīgu ietekmi uz Daugavas ūdens caurplūdumu atstāj arī Rīgas HES. Tā tiek ekspluatēta cikliski, ūdens uzkrāšanas periodi secīgi mijas ar periodiem, kad uzkrātais ūdens tiek izmantots hidroturbīnu darbināšanai. Šāds ūdens izmantošanas režīms neizbēgami ir saistīts ar periodisku palielinātu ūdens caurplūduma novadīšanu Daugavā un Rīgas jūras līcī. Iespējams, ka Rīgas HES ekspluatācijas izraisītā caurplūduma svārstības ietekmē upes nēgu ieešanu upēs līdzīgi kā vēja virziena izmaiņu ietekmētās svārstības. Interesanti, ka Jevtjuhova un Rjapolova (1967) iesaka mākslīgu ūdens līmeņa regulēšanu tolaik vēl tikai plānotajā Rīgas HES ūdenskrātuvē izmantot, lai ievilinātu nēgus Daugavas zvejnieku muros.

Pašreiz mūsu rīcībā esošie dati nav pietiekami, lai hipotēzi par Rīgas HES cikliskās ekspluatācijas ietekmi uz nēgu ienākšanu Daugavā varētu pilnībā apstiprināt vai noliegt. Tomēr šobrīd šis Daugavas nēgu nozvejas apjoma izskaidrojums liekas visticamākais. Iespējams, ka lielāku skaidrību šajā jautājumā varētu viest 2013. gada rudenī plānotie upes nēgu iezīmēšanas eksperimenti Daugavā, Gaujā un citās Rīgas jūras līcī ietekošajās upēs.

Nobeiguma vietā

Neatbildēts ir vēl viens jautājums, proti, kādu iespaidu uz Latvijas nēģu resursiem var atstāt citu upju izcelsmes nēģu nozvejošana Daugavā. Citiem vārdiem sakot – vai migrācijas strupceļā – Daugavā ienākušo nēģu skaita palielināšanās nesamazinās vaislinieku skaitu Gaujas un citu nēģu nārstam un kāpuru attīstībai daudz piemērotāku upju baseinos? Diemžēl skaidri atbildēt pašlaik nav iespējams. Līdzšinējie nēģu kāpuru uzskaites rezultāti Gaujā un tās baseina upēs gan neliecina par būtisku nēģu nārsta sekmju samazināšanos. Tātad tūlītējai trauksmes zvanišanai it kā nav iemesla. Tomēr kāpuru uzskaites rezultāti lielā mērā ir atkarīgi no nejaušībām, piemēram, nesenu notikušu ūdens līmeņa izmaiņu dēļ kāpuri pārvietojušies vai uzskaitē bijusi nepilnīga paaugstināta ūdens līmeņa dēļ. Līdz ar to īsākā laika sprīdī kāpuru uzskaitē var arī neliecināt par nozīmīgām populācijas izmaiņām.

Lai gūtu plašāku priekšstatu par Daugavas nēģu “fenomena” ietekmi uz blakus upju nēģu populācijām, nākotnē būtu jāvērs uzmanība divos pētījumu virzienos. Pirmkārt, nepieciešams paplašināt upes nēģu kāpuru monitoringu, izveidojot jaunus uzskaites parauglaukumus un meklējot labākas uzskaites metodes. Otrkārt, ir jāuzsāk upes nēģu migrācijas pētījumi, kas nākotnē ļautu pārliecināties par Daugavas un Gaujas nēģu populāciju saistību. Ja nākotnes pētījumi norādīs, ka nēģu nozveja to migrācijas strupceļā – Daugavā ietekmē nēģu atražošanas blakus upēs, mums jābūt gataviem aktīvi rīkoties šīs ietekmes samazināšanai. Par konkrētiem soļiem gan vēl ir pārāgri spriest, taču pagaidām loģiskākais liekas daļu Daugavā noķerto nēģu izlaist to nārsta vietu tuvumā Gaujā.

Literatūra

Abersons K. Kādu nēģīti? // Latvijas Zivsaimniecības gadagrāmata 2012. – Rīga: BIOR, 2012. – 75.–81. lpp.

Birzaks J., Abersons K. *Anthropogenic Influence on the Dynamics of the River Lamprey *Lampetra fluviatilis* Landings in the River Daugava Basin* // RTU zinātniskie raksti. – 2011. – 13. sēr., Vides un klimata tehnoloģijas. 7. sēj. – 32.–38. lpp.

Birzaks J., Abersons K., Baranova T. *Long-term dynamics of river lamprey fishery in Latvia*. Stenda referāts ICES ikgadējā zinātniskajā konferencē Gdaņskā, 2011.

Eglīte R. Upes nēģa – *Lampetra fluviatilis* (L.) migrācijas un nārsts Latvijas PSR upēs. // Pēteris Stučka Latvijas Valsts universitātes Zinātniskie raksti. Nr. 39., 1961. – 9.–23. lpp.

Jevtjuhova B. un Rjapolova N. I. *Влияние гидрометеорологических факторов на динамику нерестового хода лосося и миноги* [Hidrometeoroloģisko faktoru ietekme uz laša un nēģa nārsta migrāciju]. // Zivsaimnieciskie pētījumi Baltijas jūras baseinā. 2. sējums. – Rīga: Zvaigzne, 1967. – 53.–64. lpp.

Maļikova E. *К вопросу о сохранении запасов и промысла ценных пород рыб в связи с регулированием Даугавы* [Par vērtīgo zivju sugu krājumu un nozvejas saglabāšanu saistībā ar Daugavas noteces izmaiņām]. // Zivsaimnieciskie pētījumi Baltijas jūras baseinā. 1. sējums. – Rīga: Zvaigzne, 1966. – 61.–74. lpp.

Ojaveer E., Gaumiga R. *Cyclostomes, Fishes and Fisheries. In: Ecosystem of the Gulf of Riga between 1920 and 1990*. – Tallinn: Estonian Academy Publishers, 1995. – P. 225.

Rjapolova N. I. *Биологические предпосылки и биотехнические основы заводского воспроизводства речной миноги *Lampetra fluviatilis* (L.)*. – Rīga: Avots, 1991. – 84.–99. lpp.

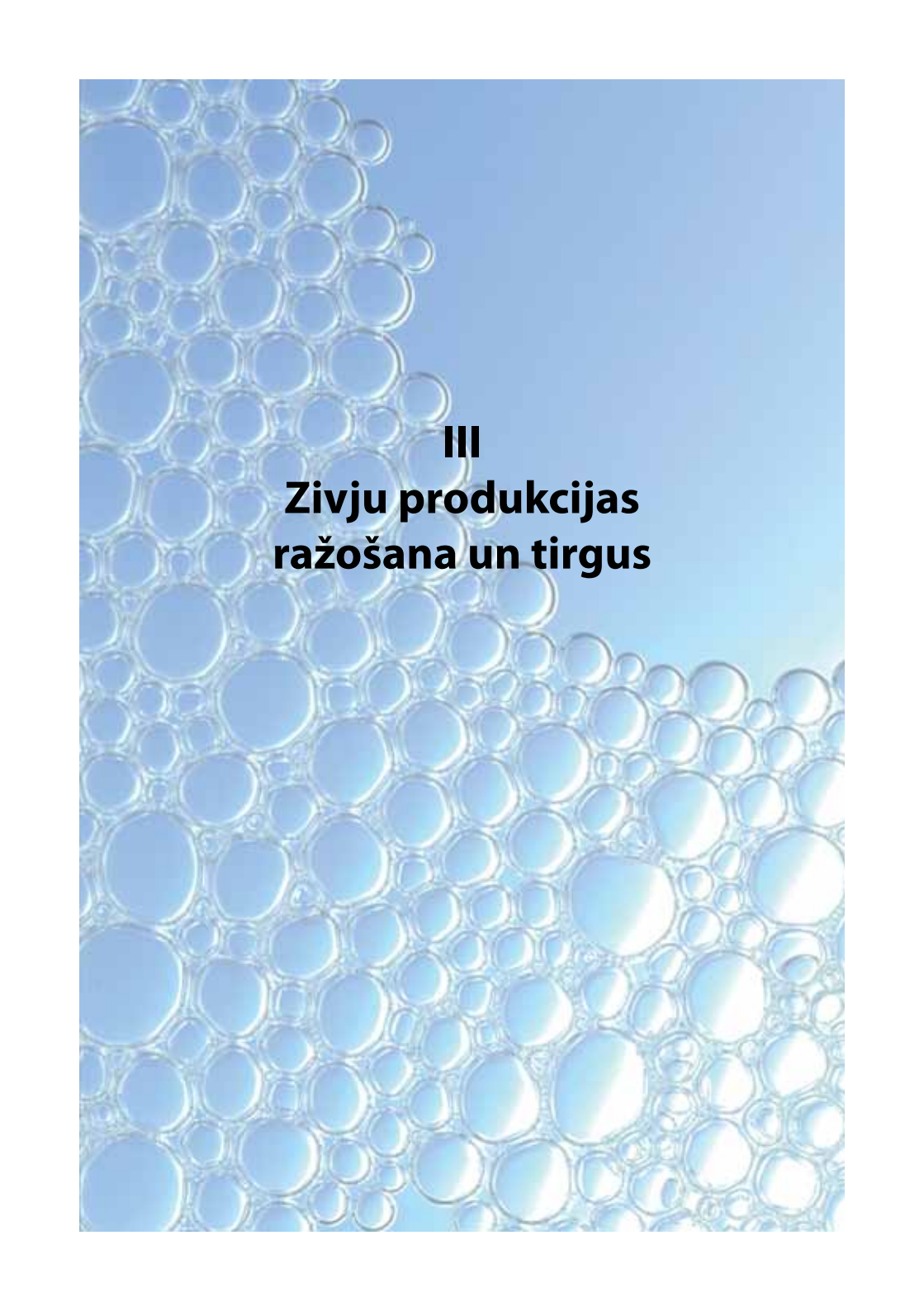
Rjapolova N. I. *Некоторые данные по состоянию запасов речной миноги – *Lampetra fluviatilis* (Linne) в реках Латвийской ССР* [Daži dati par upes nēģa – *Lampetra fluviatilis* (Linne) krājumu stāvokli Latvijas PSR upēs]. // Jauno speciālistu konferences darbi. Rīga: Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas izdevniecība, 1962. – 73.–81. lpp.

Rjapolova N. I. *Речная минога Восточной Балтики: промыслово-биологическая характеристика* [Austrumbaltijas upes nēģis: saimnieciski zinātniskais raksturojums]. – Rīga: Zinātne, 1972.

Rjapolova N. I. *Результаты мечения речной миноги (*Lampetra fluviatilis* L.) в реке Гае* [Upes nēģa (*Lampetra fluviatilis* L.) iezīmēšanas rezultāti Gaujā]. // Baltijas Zivsaimniecības zinātniski-pētnieciskā institūta darbi. 4. sējums. – Rīga: Zvaigzne, 1970. – 379.–389. lpp.

Tuunainen P., Ikonen E., Auvinen H. *Lampreys and Lamprey Fisheries in Finland*. – Can. J. Fish. Aquat. Sci, 1980. – Vol. 37. – Pp. 1953–1959.

Valtonen T. *European River Lamprey (*Lampetra fluviatilis*) Fishing and Lamprey Population in some Rivers Running into Bothnian Bay, Finland*. – Can. J. Fish. Aquat. Sci, 1980. – Vol. 37. – Pp. 1967–1973.

The background of the page is a photograph of numerous bubbles of various sizes, some overlapping, set against a clear, light blue sky. The bubbles are in sharp focus, showing their spherical shape and the way light reflects off their surfaces.

III

Zivju produkcijas ražošana un tirgus

Ludmila Ankviča
ZM Zivsaimniecības
departaments

Zivju produkcijas ražošana un tirdzniecība – četrus gadus pēc krīzes

Zivju produkcijas ražošanas apjomi parasti ir cieši saistīti ar tirdzniecības apjomiem un tirgus pieprasījumu. Latvijā kopējais saražotās zivju produkcijas apjoms, ieskaitot zivju konservus, 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu samazinājās par 19 %, bet tas bija saistīts tikai ar saldētās un atvēsinātās zivju produkcijas ražošanas apjoma kritumu, jo pārējo sagatavoto un konservēto zivju apjomi palielinājās par 9,7 %. Pārdotās produkcijas, ieskaitot zivju konservus, kopējais apjoms veidoja 138 tūkstošus tonnu. Tajā pašā laikā 2012. gadā zivju produkcijas, ieskaitot zivju konservus, apjoms naudas izteiksmē pieauga par 6,2 %, un tā tika realizēta 110,3 milj. latu (156,9 milj. eiro) vērtībā. Pārdotās zivju produkcijas pieaugums naudas izteiksmē īpaši attiecās uz sagatavoto un konservēto zivju realizācijas apjomu, kurš pieauga par 14,8 %.

Izejot no nozares pozīcijām, var atzīmēt pozitīvu tendenci sagatavoto un konservēto zivju produktu realizācijā: zivju konservu realizācijas cenas palielinājās par 6 %, un tas 2012. gada laikā notika gandrīz visiem sagatavoto un konservēto zivju veidiem, izņemot zivju konservus no makrelēm, kā arī sagatavotos produktus un gatavos ēdienus, kam par pamatu izmantotas zivis, kuru cenas samazinājās attiecīgi par 3 % un 24 %. Būtiski pieauga cenas zivju konserviem no silķēm (par 18 %), kā arī no sardinēm, sardinellām un brētliņām (par 8 %).

Taču, neraugoties uz sagatavoto un konservēto zivju apjoma būtisku pieaugumu, citas zivju produkcijas (bez konserviem) apjoms dramatiski samazinājās. Tā 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu zivju produkcijas apjoms tonnās kritās par 39 % un veidoja tikai 81,9 tūkstošus tonnu. Par 14 % samazinājās arī šīs zivju produkcijas apjoms naudas izteiksmē. Zivju produkcijas ražošanas apjoma kritumu galvenokārt ietekmēja zivju nozvejas apjoma samazināšanās tālējūrā. Pamatā tālējūras zveja notika CECAF (Centrāl-austrumu Atlantijas) zvejas rajonā, it īpaši Maurītānijas Islāma Republikas (turpmāk – Maurītānija) ūdeņos. Latvijas zvejnieki Maurītānijas ūdeņos zvejoja tikai 2012. gada I pusgadā, jo netika panākta savlaicīga vienošanās par jauno nolīguma Protokolu starp

Eiropas Savienību (ES) un Mauritaniju. Tādējādi Latvijas zvejas kuģiem nebija juridisku tiesību veikt zveju šajos ūdeņos. Situācija neuzlabojās arī pēc Protokola noslēgšanas, jo tajā ietvertie zvejas tehniskie nosacījumi nedeva iespēju veikt rentablu zveju. 2012. gadā Latvijas kuģi nezvejoja arī Marokas Karalistes (turpmāk – Maroka) ūdeņos, jo 2011. gada beigās ar Eiropas Parlamenta balsojumu tika pārtraukts protokols par ES kuģu zvejas iespējām šajos ūdeņos. Līgums par zveju Marokas ūdeņos līdz šim vēl nav atjaunots. Šo apstākļu dēļ 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu zivju nozveja tālējūrā samazinājās par divām trešdaļām un veidoja tikai 31,9 tūkstošus tonnu.

Eksports

Zivsaimniecība un it īpaši zivju apstrāde ir viena no Latvijas tradicionālajām un eksportspējīgākajām nozarēm, kas sniedz būtisku devumu Latvijas ekonomikas attīstībai. Vērtējot 2012. gada rezultātus, zivsaimniecības nozares ieguldījums kopējā Latvijas eksporta apjomā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu palielinājās. Kopumā 2012. gadā zivju produkcija un zivju konservi tika eksportēti uz 54 valstīm. Zivju produkcijas, ieskaitot zivju konservus, eksporta apjoms naudas izteiksmē sasniedza 140,6 miljonus latu (200,1 milj. eiro). Tomēr jāņem vērā, ka šajā saummā ietilpst arī ievērojams lašu dzimtas zivju reeksporta apjoms naudas izteiksmē, kas būtiski palielina šo rādītāju, ja to salīdzina ar zivju apstrādātāju 2012. gadā saražoto un realizēto zivju produkcijas, ieskaitot zivju konservus, vērtību.

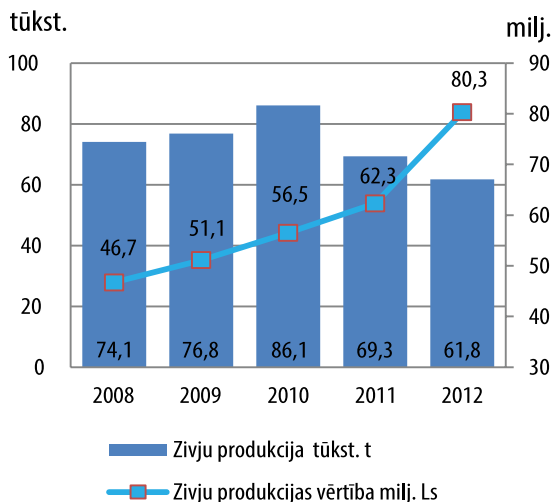
Kopumā ārējās tirdzniecības bilance zivju produkcijai un sagatavotām un konservētām zivīm ir saglabājusies pozitīva, proti, + 33 milj. latu, un salīdzinājumā ar 2011. gadu ir palielinājusies 1,5 reizes.

Neraugoties uz to, ka 2012. gadā zivju produkcijas ražošanas apjomi tonnās no zvejas kuģiem būtiski samazinājās, gada laikā palielinājās gan zivju produkcijas, gan sagatavoto un konservēto zivju eksporta apjomi naudas izteiksmē. Tas bija saistīts ar to, ka zivju produkcijas eksportā dominēja zivju produkti ar augstāku cenu nekā iepriekš realizētā zivju produkcija no tāljūras zvejas kuģiem. Kā jau minēju, ievērojamu daļu zivju produkcijas eksportā veidoja lašu dzimtas zivju reeksports.

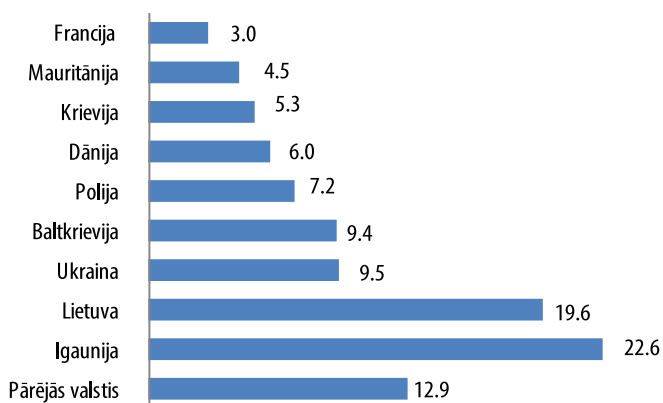
Zivju produkcijas (bez konserviem) eksports

Latvija pasaulē ierindojas starp valstīm, kuras lielāko daļu saražotās zivju produkcijas eksportē. 2012. gadā Latvija eksportēja zivju produkciju uz 35 valstīm.

Zivju produkcijas eksporta dinamika, 2008–2012 (milj.)

Galvenās Latvijas zivju produkcijas eksporta valstis 2012. gadā (% no kopējā apjoma)

Avots: CSP dati

Salīdzinājumā ar 2011. gadu zivju produkcijas (bez konserviem) eksporta apjoms tonnās samazinājās par 11 % un veidoja 61,8 tūkstošus tonnu. Tas bija saistīts ar zivju nozvejas apjomu samazināšanos gan Baltijas jūrā, gan tālējūrā. Naudas izteiksmē zivju produkcijas (bez konserviem) eksports veidoja 80,3 miljonus latu (114,3 milj. eiro).

Nozīmīgu daļu zivju produkcijas eksporta apjomā tradicionāli ieņēma ES un Neatkarīgo Valstu Sadraudzības (NVS) valstis. Jau trešo gadu zivju produkcijas (bez konserviem) eksporta struktūrā saglabājās situācija, kurā līderpozīcijas ieņēma ES valstis, bet NVS valstis ir pārvietojušās uz otro vietu. Neraugoties uz to, ka 2012. gadā zivju produkcijas eksports uz ES valstīm nedaudz samazinājās, šo valstu īpatsvars salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu pat palielinājās un veidoja 61,5 % no Latvijas kopējā zivju produkcijas (bez konserviem) eksporta apjoma. Savukārt NVS un pārējo trešo valstu īpatsvars Latvijai kopējā zivju produkcijas eksportā samazinājās un attiecīgi veidoja 25,3 % un 13,2 %.

ES valstu vidū līderpozīcijas ieņēma trīs valstis – Igaunija, Lietuva un Polija – attiecīgi ar 22,6 %, 19,6 % un 7,2 % īpatsvaru no kopējā Latvijas zivju produkcijas (bez konserviem) eksporta apjoma. Zivju produkcijas eksports salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu palielinājās gan uz Igauniju (par 30,5 %), gan uz Lietuvu (par 4,5 %), bet uz Poliju zivju produkcijas apjoms samazinājās par vienu ceturtdaļu. Bez tam bija vērojams kritums zivju produkcijas eksportam arī uz Dāniju (par 41 %) Nīderlandi (par 52 %) un Franciju (par 21 %). Samazinājās zivju produkcijas eksports arī uz Vāciju un Itāliju. Latvija pārtrauca zivju produkcijas eksportu uz Austriju, Portugāli un Ungāriju. Savukārt zivju produkcijas eksporta pieaugums uz Bulgāriju, Grieķiju, Īriju, Lielbritāniju un Zviedriju nebija būtisks, un tas īpaši neietekmēja kopējo zivju produkcijas (bez konserviem) eksportu.

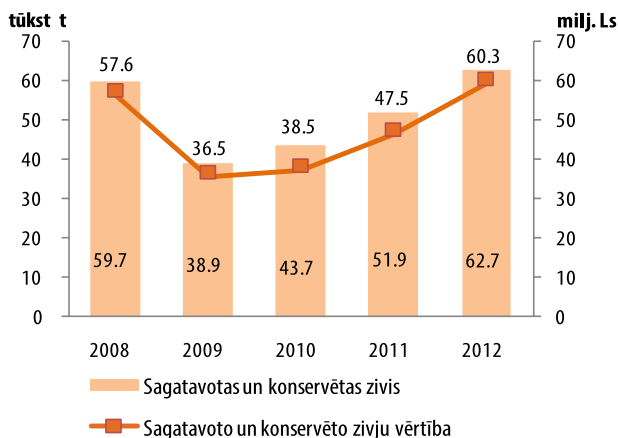
Starp trešajām valstīm Latvija zivju produkciju (bez konserviem) galvenokārt eksportēja uz NVS valstīm – Ukrainu, Baltkrieviju un Krieviju). Šo valstu īpatsvars kopējā zivju produkcijas eksporta apjomā bija pietiekoši liels un sasniedza attiecīgi 9,5 %, 9,4 % un 5,3 %. Taču 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu zivju produkcijas (bez konserviem) eksports uz NVS valstīm samazinājās par 18 %, un šis samazinājums skāra lielāko daļu NVS valstu, izņemot Ukrainu un Moldovu, uz kuriem zivju produkcijas eksporta apjomi palielinājās attiecīgi par 19% un 11%. Tonnās vislielākais kritums bija Baltkrievijas tirgū, kurā Latvijas zivju produkcijas (bez konserviem) eksporta apjoms samazinājās par vairāk nekā 3800 t.

Saldētu zivju produkciju no zvejas kuģiem, kas zvejo Maurītānijas ūdeņos, Latvija galvenokārt eksportēja uz Maurītāniju. 2012. gadā zivju produkcijas eksports uz Maurītāniju samazinājās un veidoja tikai 32 % no iepriekšējā gada attiecīgā perioda līmeņa. Vienlaicīgi no 12,4 % līdz 4,5 % samazinājās arī šis valsts īpatsvars Latvijas kopējā zivju produkcijas eksporta apjomā.

Sagatavoto un konservēto zivju eksports

Ņemot vērā to, ka sterilizētus un nesterilizētus zivju konservus Latvijā ražo vairāk nekā 60 apstrādes uzņēmumu, šiem produktiem ir liela nozīme zivju produktu tirdzniecībā, it īpaši Latvijas ārējā tirgū. Kopš 2009. gada sagatavoto un konservēto zivju īpatsvars Latvijas kopējā zivju produktu eksporta apjomā ik gadu aug, un pērn pirmo reizi pēdējo desmit gadu laikā sagatavoto un konservēto zivju īpatsvars pārsniedza 50 % robežu. Tas nozīmē, ka 2012. gadā gan zivju produktu ražošanā, gan eksportā dominēja zivju produkti ar lielāku pievienoto vērtību.

Sagatavoto un konservēto zivju eksporta dinamika, 2008–2012

Galvenās Latvijas sagatavoto un konservēto zivju eksporta valstis, 2012 (% no kopējā apjoma)

Avots: CSP dati

Kā liecina statistikas dati, 2012. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu sagatavoto un konservēto zivju eksports tonnās palielinājās par 21 % un veidoja 62,7 tūkstošus tonnu. Naudas izteiksmē sniegums bija vēl lielāks – sagatavoto un konservēto zivju eksports palielinājās par 27 % un sasniedza 60,3 miljonus latu (85,8 milj. eiro). Vislielākais sagatavoto un konservēto zivju eksporta apjoma pieaugums bija uz NVS valstīm. NVS valstu tirgus turpina būt viens no svarīgākajiem Latvijas sagatavoto un konservēto zivju eksportā. 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu zivju konservu eksporta apjoms uz NVS valstīm palielinājās par 30 %, un vienlaicīgi no 73,2 % līdz 79 % palielinājās NVS valstu īpatsvars Latvijas kopējā zivju konservu eksporta apjomā. Sagatavoto un konservēto zivju eksports palielinājās gandrīz uz visām NVS valstīm, izņemot Baltkrieviju un Armēniju. Vislielākais pieaugums sagatavoto un konservēto zivju eksporta apjomā bija Krievijā un Ukrainā, attiecīgi par 7,0 tūkstošiem tonnu un par 1,85 tūkstošiem tonnu. Latvija stabilizēja savas pozīcijas arī Vidusāzijas valstu tirgū. 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu sagatavoto un konservēto zivju eksports uz Vidusāzijas valstīm palielinājās par 39 % tonnās un vairāk nekā par 50 % naudas izteiksmē. Zivju konservu eksports palielinājās uz visām Vidusāzijas valstīm, īpaši atzīmējama Kazahstāna, Turkmēnistāna un Tadžikistāna, uz kuriem zivju konservu eksports palielinājās attiecīgi par 60 %, 55 % un par 42 %. Starp citām NVS valstīm zivju konservu eksporta apjomi palielinājās uz Azerbaidžānu (par 27 %) un Moldovu (par 2 %). Taču salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu negatīvas tendences bija vērojamas sagatavoto un konservēto zivju eksportā uz Armēniju un Baltkrieviju. Latvijā ražoto zivju konservu noieta apjomi šajās valstīs samazinājās attiecīgi par 27 % un 4 %.

Uz citām trešajām valstīm (neieskaitot NVS valstis) visvairāk zivju konservu eksporta apjomi palielinājās uz Japānu, Kanādu, Apvienotajiem Arābu Emirātiem, Norvēģiju un Maķedoniju, bet eksporta apjomi uz šīm valstīm nebija būtiski un īpaši neietekmēja Latvijas kopējā zivju konservu eksporta apjomu. Situācija uzlabojās ASV tirgū, kurā pieprasījums pēc Latvijā ražotiem zivju konserviem palielinājās par 21 %. Kopumā zivju konservu eksporta apjomi uz citām trešajām valstīm 2012. gada laikā palielinājās par 9 % tonnās un 21 % naudas izteiksmē.

Otrajā vietā starp valstu grupām, kas dominē Latvijas kopējā sagatavoto un konservēto zivju eksporta apjomā, pēc NVS valstīm ierindojās ES valstis. 2012. gadā Latvija eksportēja sagatavotās un konservētās zivis uz 22 ES dalībvalstīm. Salīdzinājumā ar 2011. gadu sagatavoto un konservēto zivju eksports uz ES valstīm samazinājās par 900 t, un vienlaicīgi no 22,5 % līdz 17,1 % samazinājās ES valstu īpatsvars Latvijas kopējā sagatavoto un konservēto zivju eksporta apjomā. Taču, neraugoties uz to, ka zivju konservu eksports tonnās uz ES valstīm samazinājās par 7,8 %, naudas izteiksmē zivju konservu eksports uz ES valstīm palielinājās par vienu ceturtdaļu. Zivju konservu eksports tonnās samazinājās kā uz rietumdaļas, tā arī uz austrumdaļas ES valstīm. Starp ES rietumvalstīm vislielākais zivju konservu eksporta samazinājums tonnās bija Vācijā. Samazinājās arī sagatavoto un konservēto zivju eksports uz Austriju, Lielbritāniju, Grieķiju, Itāliju, Franciju, Somiju un Spāniju, bet samazinājums tonnās nebija būtisks. Uz citām valstīm sagatavoto un konservēto zivju eksporta apjomi pat palielinājās – pieauga sagatavoto un konservēto zivju eksporta apjoms uz Zviedriju, Dāniju, Īriju, Portugāli un Nīderlandi.

Bet zivju konservu eksporta apjoma pieaugums šajās valstīs nekompensēja zivju konservu apjoma kritumu Vācijas tirgū. Kopumā 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu zivju konservu eksporta apjoms uz ES rietumdaļas valstīm samazinājās par 2 %. Uz ES rietumdaļas valstīm pārsvarā eksportēja sterilizētus un nesterilizētus konservus no brētliņām un siļķēm, kā arī anšovu un makreļu konservus.

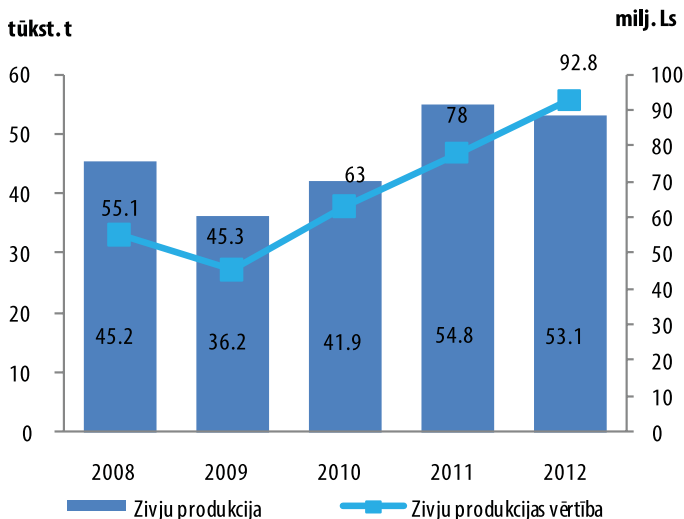
2012. gadā notika būtiskas izmaiņas eksporta struktūrā starp ES austrumdaļas valstīm. Vairākus gadus liela nozīme Latvijas kopējā zivju konservu eksporta apjomā bija Igaunijai, bet 2012. gadā Igaunijas īpatsvars Latvijas kopējā zivju konservu eksporta apjomā bija viszemākais un veidoja tikai 4,9 %. Neraugoties uz to, ka gada laikā zivju konservu eksports uz Lietuvu palielinājās tikai par 5 %, starp ES austrumdaļas valstīm Lietuva stabili ierindojās otrajā vietā pēc Igaunijas. Uzlabojās arī situācija Čehijas tirgū. 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu Latvijas zivju konservu eksports uz Čehiju palielinājās par 18 %. Pārējās ES austrumdaļas valstīs, it īpaši Slovākijā, Ungārijā un Polijā, pieprasījums pēc konserviem samazinājās.

Imports

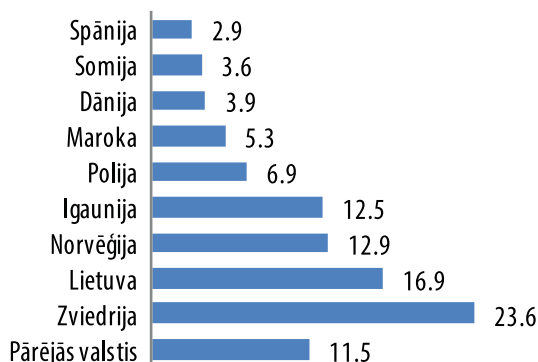
Lai apgādātu zivju apstrādes sektoru ar nepieciešamo izejvielas daudzumu, kā arī paplašinātu zivju produkcijas un zivju konservu sortimentu vietējā tirgū, 2012. gadā Latvija zivju produkciju un zivju konservus importēja no 45 valstīm.

Zivju produkcijas (bez konserviem) imports

Zivju produkcijas importa dinamika, 2008–2012

Latvijas galvenās partnervalstis zivju produkcijas importā 2012. gadā (% no kopējā apjoma)

Avots: CSP dati

Pērn salīdzinājumā ar 2011. gadu zivju produkcijas (bez konserviem) importa apjoms samazinājās, bet samazinājums nebija būtisks (3 %) un veidoja 53,1 tūkstošus tonnu. Savukārt importētās zivju produkcijas apjoms naudas izteiksmē palielinājās par 19 % un veidoja 92,8 miljonus latu (132 milj. eiro). 2012. gadā līdera pozīcijas starp zivju izejvielu piegādātājvalstīm saglabāja Zviedrija, Lietuva, Norvēģija un Igaunija. 2012. gadā arī Polija pirmo reizi ierindojās starp zivju produkcijas piegādātāju līderiem ar 6,9 % īpatsvaru kopējā zivju produkcijas (bez konserviem) importa apjomā. Zivju produkcijas piegādātāju līderu grupu ar 5,3 % īpatsvaru kopējā zivju produkcijas importa apjomā noslēdza Maroka.

Taču, neraugoties uz to, ka 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu samazinājums kopējās zivju produkcijas (bez konserviem) importa apjomā nebija būtisks, zivju produkcijas imports samazinājās lielākajai daļai piegādātāju valstu, it īpaši no Marokas (par 57 %), Igaunijas (par 22 %), Lietuvas (par 20 %) un Norvēģijas (par 6,6 %). Savukārt Polija un Zviedrija nostiprināja savas pozīcijas Latvijas tirgū – zivju produkcijas imports no Polijas palielinājās gandrīz 9 reizes un no Zviedrijas – par 35 %. Pirmajā vietā starp zivju piegādātājvalstīm ierindojās Zviedrija, tai sekoja Lietuva, Norvēģija, Igaunija, Polija un Maroka. Šīs sešas valstis 2012. gadā veidoja 78,1 % no Latvijas kopējā zivju produkcijas (bez konserviem) importa apjoma, bet šo valstu īpatsvars Latvijas kopējā zivju produkcijas (bez konserviem) importā salīdzinājumā ar 2011. gadu nedaudz samazinājās.

2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu notika būtiskas izmaiņas zivju produkcijas importā no Somijas. Ja 2011. gadā Latvija no Somijas importēja tikai 0,5 % no Latvijas kopējā zivju produkcijas importa, tad 2012. gadā Somijas īpatsvars jau veidoja 3,6 % no šo produktu kopējā importa. Bez tam palielinājās arī zivju produkcijas imports no ES valstīm – no Dānijas (vairāk nekā par pusi), Īrijas (5 reizes) un Nīderlandes (par 43 %). Palielinājās zivju produkcijas imports no Beļģijas, Francijas un Grieķijas, bet zivju produkcijas importa apjoma pieaugums nebija būtisks un īpaši neietekmēja

kopējā zivju produkcijas (bez konserviem) importa apjomu. Neraugoties uz to, ka zivju produkcijas imports no Lietuvas, Igaunijas un Spānijas būtiski samazinājās, kopumā ES valstu īpatsvars Latvijas kopējā zivju produkcijas (bez konserviem) importa apjomā salīdzinājumā ar 2011. gadu palielinājās no 66 % līdz 75,8 %.

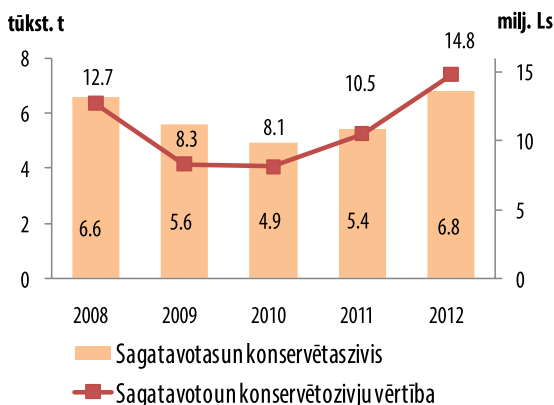
Savukārt zivju produkcijas imports no trešajām valstīm samazinājās par 31 %. Vislielākais kritums bija zivju produkcijas importa apjomam tonnās no Islandes un Vjetnamas, attiecīgi par 490 t un 316 t. Kritās arī zivju produkcijas imports no Argentīnas un Kazahstānas (par 30 % katrā valstī), Čīles un Krievijas (par divām trešdaļām), kā arī no Jaunzēlandes (5 reizes), kaut apjomu ziņā samazinājumi no pēdējām trim valstīm nebija būtiski.

Zivju produkcijas (bez konserviem) importa apjomā lielāko daļu veidoja saldētas zivis (38,3 %), dzīvas un atvēsinātas zivis (43,5 %) un atvēsināta un saldēta zivju fileja (10,5 %). Molusku un jūras vēžveidīgo īpatsvars Latvijas kopējā importētajā zivju produkcijā nebija liels – 3,6 %, bet kūpinātas, sālītas zivis un zivis sālījumā – 4,1 %. No Latvijas kopējā zivju produkcijas importa apjoma visvairāk tika importētas atvēsinātas un saldētas lašu dzimtas zivis (25,3 %), saldētas un atvēsinātas brētliņas (18,7 %), saldētas un atvēsinātas siļķes un to filejas (8 %), saldētas sardinellas (4,4 %), kā arī saldēti heki, makreles un saidas (2–5 % no katras zivju sugas).

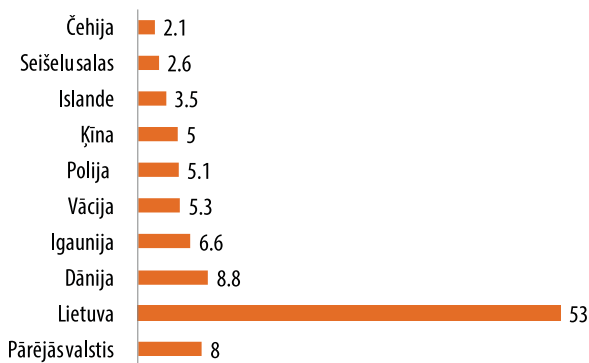
Sagatavoto un konservēto zivju imports

2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu sagatavoto un konservēto zivju un jūras produktu importa apjoms pieauga par 26 % un veidoja 6,8 tūkstošus tonnu. Savukārt sagatavoto un konservēto zivju un jūras produktu imports naudas izteiksmē pieauga 1,4 reizes un sasniedza 14,8 miljonus latu (21,1 milj. eiro).

Sagatavoto un konservēto zivju importa dinamika, 2008–2012

Galvenās Latvijas partnervalstis sagatavoto un konservēto zivju importā 2012.gadā (% no kopējā apjoma)

Avots: CSP dati

Zivju konservus Latvija galvenokārt importēja no ES valstīm, un vislielākais pieaugums zivju konservu importa apjomā bija no ES rietumdaļas. Kopumā ES valstu īpatsvars Latvijas kopējā zivju konservu importa apjomā pieauga no 82,7 % līdz 86,6 %. 2012. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu zivju konservu imports palielinājās gandrīz no visām ES valstīm gan tonnās, gan naudas izteiksmē. Izņēmums bija Beļģija, Nīderlande, Francija un Austrija, kaut gan importa apjoma kritums no šīm valstīm tonnās nebija būtisks. Īpaši jāatzīmē situācija zivju konservu importā no Polijas. Pērn 43 % no Polijas importa veidoja lašu konservi un, kaut arī lašu konservu apjoms nebija liels – tikai 157 tonnas, tomēr augsto cenu dēļ šo konservu imports būtiski ietekmēja Latvijas kopējo zivju konservu importa apjomu naudas izteiksmē.

Trešo valstu īpatsvars veidoja tikai 13,3 % no Latvijas kopējā zivju konservu importa apjoma, bet salīdzinājumā ar 2011. gadu zivju konservu importa apjoms no šīm valstīm samazinājās par 3 %. Latvija pārtrauca sagatavoto un konservēto zivju importu no Bangladešas, Čīles, Grieķijas, Vjetnamas un Urugvajas. Taču šo valstu īpatsvars Latvijas kopējā zivju konservu importa apjomā nebija liels un to būtiski neietekmēja. Zivju konservu imports samazinājās no visām trešajām valstīm, un tikai no Islandes sagatavoto un konservēto zivju imports palielinājās par 129 t.

Zivju sugu griezumā Latvija visvairāk importēja sagatavoto un konservēto produkciju no siļķēm (26,5 % no Latvijas kopējā importa apjoma). Otro vietu starp produktu veidiem ar 18,6 % īpatsvaru Latvijas kopējā sagatavoto un konservēto zivju importa apjomā jau vairākus gadus ieņem zivju produkcija no *surimi* jeb krabju nūjiņām u. c. olbaltumvielu masas produktiem. Bez tam Latvija importēja lašu (9,5 %) un tunzivju (9,3 %) konservus, brētliņu, sardīņu un sardinellu konservus (8,2 %), konservētas makreles (7,2 %), kā arī vēžveidīgo un molusku konservus (5,4 %).

Ar optimismu – uz priekšu!

Spriežot par 2012. gada sasniegumiem zivju apstrādes nozarē un tirdzniecībā ar zivju produktiem, varam secināt, ka trešo gadu pēc kārtas stabili aug sagatavoto un konservēto zivju ražošanas un eksporta apjomi. Neraugoties uz to, ka pēdējos trīs gados būtiski samazinājās nozveja Baltijas jūrā un tā rezultātā vairāk nekā trīs reizes, salīdzinot ar laiku pirms pieciem gadiem, ir palielinājušās izejvielu cenas, Latvijas zivju apstrādātāji ir noskaņoti optimiski. Lielais pieprasījums pēc Latvijā ražotiem konserviem eksporta tirgos 2012. gadā ļāva pārsniegt pirmkrīzes eksporta apjomus.

Viens no instrumentiem, kā turpināt izaugsmi zivju apstrādes nozarē un piesaistīt jaunus pircējus, – piedāvāt tirgū inovatīvus produktus. Latvijas apstrādātāji ir sasnieguši labus rezultātus starptautiskās izstādēs. Kopš 2010. gada, kad Latvijas šprotu ražotāji ar kopēju standu pirmo reizi piedalījās starptautiskajā izstādē “World Food” Maskavā, pieprasījums pēc Latvijas konserviem ir palielinājies, un, kā liecina paši šprotu ražotāji, šo pieaugumu viņi saista ar produktu piedāvājumu *premium* segmentā, kas dod priekšroku salīdzinājumā ar citiem ražotājiem. Vēl nesen tirgū tika laisti zivju konservi “Šprotes eļļa” stikla burciņās, bet tagad tiek piedāvāts jauns iepakojums – “Šprotes eļļa” metāla kārbīnā ar caurspīdīgu plastikāta vāciņu. Starptautiskajā izstādē “World Food” Maskavā SIA “Līcis 93” saņēma zelta medaļu par jauno iepakojuma veidu. Produkciju šādā iepakojumā jau sākuši piedāvāt tirgū arī citi Latvijas zivju apstrādes uzņēmumi, kuri spēj patērētājiem nodrošināt un garantēt kvalitatīvu produkciju.

Zivju apstrādes uzņēmumu attīstības iespējas galvenokārt ir atkarīgas no tā, cik spēcīgi būs paši uzņēmumi, lai efektīvi izmantotu pieejamos zivju resursus, ražojot augstas kvalitātes un tirgū pieprasītu produkciju. Lai arī nākamajā gadā labi sokas katram uzņēmumam, kurš attīstās un domā par pircēju interesēm un valsts nākotni!

**Jekaterina
Tribilustova**
Starptautiskā
organizācija
"Eirofish"

Aina Afanasjeva
Starptautiskā
organizācija
"Eirofish"

Zivju produktu ražojumu tendences Eiropā un Latvijā

Tradicionāli zivju produktu apstrāde un tirdzniecība Latvijā ir bijusi viena no svarīgām tautsaimniecības nozarēm. Šobrīd praktiski visās NVS valstīs ir sastopami Latvijā ražotie zivju produkti. Arī to piegādes Eiropas valstu tirgos arvien pieaug. Kopējais Latvijas zivju produktu eksporta apjoms 2012. gadā sasniedza 113,3 tūkstošus tonnu ar kopējo vērtību 124 miljoni eiro. Šie skaitļi parāda, ka pēckrīzes periodā eksporta apjomi ir pieauguši par 9 % un to vērtība par 31 % pārsniegusi iepriekšējā – 2011. gada līmeni. Tas neapšaubāmi norāda uz nozares uzņēmumu darbības stabilitāti un spēju konkurēt globālajā tirgū, kur par vietu cīnās ikviens eksportētājvalsts, kurai ir pieejami zivju resursi un ir vairāk vai mazāk attīstīta zivju apstrāde. 2012. gadā zivju produktu eksports uz NVS valstīm veidoja 60 % no kopējā Latvijas eksportētās produkcijas apjoma jeb 66,3 tūkstošus tonnu. NVS valstis, īpaši Krievija ir strauji augošs tirgus, par kuru savstarpēji cīnās visas līdzšinējās un potenciālās eksportētājvalstis. Mums šajā ziņā ir lielas priekšrocības, jo Latvija jau izsenis ir ieguvusi stabilu vietu šajā tirgū un Latvijas produkti šajās valstīs ir labi pazīstami.

Neoliedzot NVS tirgus nozīmi, tajā pašā laikā aptuveni 40 % eksportētās Latvijas zivju produkcijas nonāk Eiropas valstu tirgū, un 2012. gadā eksportētās produkcijas apjoms sasniedza 46 tūkstošus tonnu. Vislielākie apjomi nonāca kaimiņvalstīs – Igaunijā un Lietuvā, kā arī Dānijā, Polijā, Francijā, Čehijā, Vācijā, Rumānijā un Zviedrijā. Dānija šobrīd eksportē 4,3 tūkstošus tonnu Latvijā ražotās zivju produkcijas. Pretstatā NVS tirgum, kur vēl joprojām ir vērojams pieprasījuma pieaugums, Eiropas tirgus patērētāji ir diezgan izlepuši, un šajā tirgū ir raksturīga sīva konkurence. Lai veiksmīgi sacenstos ar citu valstu ražotājiem Eiropā, Latvijas uzņēmumi ne tikai izmanto savas priekšrocības – salīdzinoši zemās ražošanas izmaksas, bet arī piedāvā produkciju mūsdienīgā iepakojumā un nepārtraukti pilnveido produkcijas prezentācijas veidu.

Jaunākās tendences pārtikas ražošanas nozarē

Analizējot jaunākās tendences globālajā pārtikas rūpniecībā, ir redzams, ka ik gadu līdz patērētājiem nonāk jauni un inovatīvi produkti. Tie tiek prezentēti gan starptautiska, gan reģionāla un nacionāla līmeņa izstādēs, gan arī parādās lielveikalu un mazumtirdzniecības veikalu plauktos. Liela daļa no šiem produktiem veidoti jau uz esošo pruduktu bāzes, uzlabojot iepakojumu, kombinējot dažādas sastāvdaļas, atjaunojot pamatkonceptiju un domājot par produkta funkcionalitāti. Šis produkta attīstības tendences tiek uzskatītas par noteicošajiem virzieniem produktu izpētē un attīstībā. Izvērtējot nesenos pasaules pārtikas rūpniecības attīstības virzienus, viegli saskatīt līdzību ar zivju produktu ražojumu attīstību Eiropā. 2012. gadā Nīderlandes produktu attīstības uzskaites datubāzē (<http://www.innovadatabase.com/>) tika publicēts apkopojums par galvenajām pasaules līmeņa tendencēm pārtikas produktu aprakstā, marķējumā un lietošanā. Visas 10 pārtikas produktu raksturojošās tendences ir viegli saskatāmas Eiropas zivrrūpniecības sektora darbībā. Arī Latvijas zivju produkcijas ražotājiem tās ir labi zināmas un tiek plaši lietotas.

Termins “tīrs” (*Pure*) aizvieto terminu “dabīgs”

Termins “tīrs” arvien biežāk tiek izmantots produkcijas marķējumā iepriekš plaši lietotā termina “dabīgs” vietā. Patērētājiem un produkcijas ražotājiem ir atšķirīgi viedokļi par “dabīgs” nozīmi. Tāpēc šis termins ir izpelnījies kritiku un domstarpības. Arī Eiropā ražoto produktu marķējumā, logo un tirdzniecības zīmēs arvien biežāk var sastapt terminu “tīrs”. Piemēram, Nīderlandes uzņēmuma “Fishmasters” etiķete “Pure fish” jeb “Tīra zivs” norāda uz to, ka konkrētā zivju suga ir saņēmusi Jūras Uzraudzības padomes (*Marine Stewardship Council*) sertifikātu. Šī etiķete nozīmē arī to, ka produktā nav sastopami konservanti, krāsvielas vai cita veida e–vielas. Latvijā SIA “Sabiedrības IMS” preču zīme “Tīra jūra” (*Pure sea*) tiek plaši izmantota praktiski visu uzņēmumā ražoto produktu marķējumā.

“Zaļš” (*Green*) ir labi pazīstams marķējums

Ētiska veida norādes aizvien biežāk saista ar konkrētu produktu, un uz iepakojuma var sastapt kādu no šiem vārdiem: ekoloģisks, atkārtotai vai bioloģiskai pārstrādei derīgs, kompostējams, dzīvniekiem draudzīgs utt.

Ja norāde par to, kā ražotājs rūpējas par vidi, ir kļuvusi gandrīz vai obligāta, tad termina “zaļš” lietošanā ir vērojamas lielas atšķirības. Piemēram, norādes “organisks” un “bio” ir biežāk sastopamas Eiropā ražoto zivju produktu marķējumā. Latvijā vienlaikus tiek izmantotas abas norādes – gan “tīrs”, gan “zaļš”. Piemēram, šprotēm lietojamās preču zīmes “Latvijas zelts” gadījumā norāde uz etiķetes liecina, ka produkts nesatur konservantus un krāsvielas.

Uzsvars uz produkta izcelsmi un ražošanas vai ieguves vietu

Patērētāju interese par produktu izcelsmes vietu nepārtraukti pieaug. Pasaules pārtikas rūpniecībā arvien vairāk tiek pievērsta uzmanība patērētāju informēšanai gan par paša produkta, gan izmantoto izejvielu izcelsmi. Tas attiecas gan uz tradicionālajiem produktiem, gan arī uz etniskās virtuves produktiem.

1. attēls. Latvijā ražotu zivju konservu izlase dažādos inovatīvos iepakojumos. Brisele, Eiropas jūras produktu izstāde “ESE 2013”.

Foto: “Eirofish”

Eiropas zivrupniecības sektorā tiek izmantotas norādes gan uz produkta autentiskumu, gan – tradicionālajām apstrādes metodēm. Piemēram, spāņu, franču un itāļu ražotāji īpašu uzsvāru liek uz šo valstu tradicionālajiem produktiem, un patērētāji priekšroku dod tieši vietējiem produktiem. Latvijā šī tendence parādās atsevišķu, jau tradicionālu zivju produktu marķējumā, piemēram, “Rīgas šprotes” un “Rīgas ķilavas”, kas mūsdienās gan ne vienmēr nozīmē to, ka šie produkti tiek ražoti Rīgā.

Pieaug augstas klases jeb *premium* produktu nozīme

Pat šībrīža vēl joprojām samērā sarežģītajā ekonomiskajā situācijā pieprasījums pēc augstas klases produktiem ir saglabājies. Tiek novērots, ka iepirkšanās ieradumos bieži vērojamas divas gluži pretējas tendences. No vienas puses, patērētāji ir ieinteresēti produktu iegādē ar ievērojamām atlaidēm, bet, no otras puses, izvēlas augstas klases produktus. Zivrupniecības nozarē pieprasījums pēc šīs kategorijas produktiem, piemēram, lietošanai gataviem restorāna klases produktiem, pakāpeniski pieaug. Tomēr šo situāciju var skaidrot arī ar to, ka, iestājoties krīzei, daļa no patērētājiem ierobežoja ēšanas reizes restorānos un kafējnīcās un pārgāja uz maltītēm mājās.

Storu melnie ikri un lašu sarkanie ikri jau izsenis Latvijas patērētājiem ir labi pazīstams augstas klases produkts. Atveroties Eiropas tirgum, Latvijā (galvenokārt Rīgā) patērētāji var iegādāties arī plaša klāsta jūras produktus – no garnelēm līdz pat dzīvām austerēm. Taču pie augstas klases produktiem var droši pieskaitīt arī Latvijā ražotās šprotes patērētājiem pievilcīgos un arī neparastos iepakojumos. Piemēram, a/s “Brīvais vilnis” un SIA “Gamma-A” ražotās “Rīgas šprotes”, iepakotas atraktīvos stikla, kartona un metāla iepakojumos, ir populārs un tradicionāls suvenīrs Latvijās viesiem un tūristiem. (1. un 2. attēls.)

2. attēls. SIA “Gamma-A” kūpinātās šprotes stikla iepakojumā. Foto: “Eirofish”

3. attēls. SIA “Gamma–A” kūpinātās šprotes metāla bundžā ar caurspīdīgu novelkamu plastikāta vāciņu. Foto: “Eirofish”

Gados vecākiem patērētājiem tiek pievērsta lielāka vērība

Mūsdienās Eiropā iedzīvotāju skaits 65+ kategorijā arvien palielinās. Līdz ar to pārtikas nozares uzņēmumi pielāgo produktus šai patērētāju kategorijai. Šo produktu galvenie raksturojošie aspekti ir sekojoši: viegli atverami iepakojumi, ērti lietošanai uzturā, etiķetes viegli lasāmas un saprotamas, produkti paredzēti kaulu stiprumam, produktos ir sabalansētas uzturvielas, utt.

Izvēloties ražojumus ar viegli atveramu iepakojumu, kurš tik pat labi ir piemērots arī citām patērētāju grupām, zivju konservu gadījumā tās būs kārbas ar nu jau tradicionālo atveramo mēlīti. Latvijā šī veida iepakojums tiek plaši lietots vairāku gadu garumā. Taču caurspīdīgs novelkams plastikāta vāciņš ir inovatīvs iepakojums, kuru uzņēmums SIA “Gamma–A” prezentēja pavisam nesen pasaulē lielākajā zivju un jūras produktu izstādē Briselē, Beļģijā šī gada maijā. (3. attēls.) “Izmantojot šāda veida caurspīdīgu vāciņu, SIA “Gamma–A” ļoti labi un uzskatāmi parāda pievilcīgo zivju sakārtojumu rindās, kas ir viena no galvenajām šprotes raksturojošām īpašībām. Šāda veida kārbas un zivju sakārtojums ir tik pievilcīgs, ka izstādes apmeklētāji vienkārši apstājās aplūkot šos konservus”, tā “Eirofish” žurnāla redaktoram Benanam Tomasam (*Behnan Thomas*) teica Didzis Šmits, Latvijas Zivrūpnieku asociācijas prezidents.

Četdesmitgadīgie atkal kļūs divdesmitgadīgi

Šī produktu veidošanas tendence ir attiecināma uz jebkura veida pārtikas produktiem, kuriem piemīt jebkādas “pret–novecošanas” īpašības. Izskata saglabāšana noteiktai patērētāju kategorijai ir kļuvusi par prioritāti, un līdz ar to pieaug to produktu ražošana, kuriem piemīt šādas īpašības. Zivrūpniecības nozares uzņēmumi cenšas informēt patē-

rētājus par to, ka zivju produkti ir veselīga uztura sastāvdaļa. Tāpat tiek ziņots par uzturvielu saturu, omega-3 un omega-6, vitamīnu un dažādu citu elementu klātbūtni produktā, kas ir noderīgi ādas, kaulu, sirds un vispārējā veselības stāvokļa uzlabošanai. Savā veidā tas ir paradokss, ka kosmētisko un farmācijas produktu ražotāji ļoti plaši reklamē līdzvērtīgus ieguvumus šo nozaru ražoto produktu lietošanā, kamēr zivju un citu jūras produktu ražotāji ir daudz pieticīgāki šādu produktu īpašību reklamēšanā. Uzskatāms piemērs tam ir norvēģu zivju produktu “skaistuma efekta” reklamēšana Ķīnas tirgū. Norvēģijas Jūras produktu padome organizēja semināru “Skaistuma pārtika” (*Beauty Food*), kurā dermatologi no Pekinas Universitātes slimnīcas un šefpavārs no “Dienas virtuves” (*Daily kitchen*) prezentēja saistību starp zivju produktu patēriņu un skaistas ādas iegūšanu kā veiksmīgu augstas uzturvērtības zivju pārtikas lietošanas rezultātu.

Arī foreles patēriņa veicināšanas kampaņā Polijā, kur plaši izmantoja saukli “Zivs jūsu skaistumam”, galvenais uzsvars tika likts uz sievietēm. Šīs kampaņas laikā tika izplatīta informācija par zivju augsto uzturvērtību, kas pozitīvi ietekmē veselību un arī ārējo izskatu.

Uzsvars uz zinātniskas dabas informāciju

Aizvien vairāk tirgū pieaug to produktu īpatsvars, kuru iepakojums un marķējums informē patērētājus par zinātniski pamatotām produkta īpašībām, piemēram, C vitamīna un imūnās sistēmas sasaisti. Ļoti bieži šāda veida informācija nav ieguvusi atbildīgo nacionālo institūciju apstiprinājumu, tomēr, neraugoties uz to, tiek plaši pielietota. Kā piemēru var minēt, ka aizvien biežāk veikalos plauktos parādās produkti, kuru iepakojums vēsta par antioksidantu esamību un holesterīna līmeņa samazināšanu.

Eiropā, īpaši Itālijā un Spānijā, ražotāji arvien vairāk sāk uzsvērt šos aspektus. Piemēram, uzņēmumā “*Conservas Isabel de Galicia*” ražotie tunča konservi uzskatāmi norāda uz to, ka produkts palīdz regulēt holesterīna līmeni un satur antioksidantus. (4. attēls.)

4. attēls. Spāņu uzņēmuma “*Conservas Isabel de Galicia*” ražotie tunča konservi ar norādi par holesterīna līmeņa samazināšanu un antioksidantiem.

Foto: “*Eirofish*”

Likumdošanas normas piespiež ražotājus pielāgot produktus

Tiek novērots, ka katru reizi, kad tiek veiktas izmaiņas pārtikas produktu ražošanu regulējošā likumdošanā, notiek pārmaiņas arī nozarē. Ražotāji cenšas nonākt līdera pozīcijās, piesaistot zinātnes un produktu attīstības speciālistus, lai izpildītu likumdošanas jaunās prasības.

GMO nesaturoši tauki pārtikas produktos, zivju produkti ar pazeminātu sāls saturu vai uzsvars uz specifisku eļļu izmantošanu var tikt minēti kā daži no piemēriem šajā kategorijā.

Neaizpildītās tirgus nišas

Jebkurā pasaules valstī mazie ražotāji ir pierādījuši spēju konkurēt un iekarot tās tirgus nišas, kur lielražotāji nevēlas piedāvāt savus produktus. Atsevišķas, piemēram, etniskās patērētāju grupas var pat izteikt vēlmes pēc specifiskiem nišas produktiem. Masu mediji šajā ziņā var spēlēt lielu lomu, informējot attiecīgās patērētāju grupas. Piemēram, poļu zivju produktu ražotāji futbola čempionāta laikā piedāvāja kraukšķīgu garneļu popkornu ar asajiem pipariem Polijas futbola faniem un nacionālajai futbola komandai. (5. un 6. attēls.)

5. un 6. attēls. Polijā ražots kraukšķīgs garneļu popkorns ar asajiem pipariem Polijas futbola faniem nacionālā futbola čempionāta laikā.

Foto: "Eirofish"

Arī Latvijas saldēto produktu ražotāju uzņēmums SIA “Salas zivis” ir uzsācis virkni interesantu produktu ražošanu – pelmeņus ar tunci, foreli, lasi un mencu, kā arī dažādiem jūras produktiem (garneles, gliemenes, astoņkāji, kalmārs un jūras produktu kokteilis). SIA “Salas zivis” ir parūpējies arī par veģetāriešiem, un pelmeņi tiek piedāvāti ar jūras kāpostu (jūras makroaļģes) pildījumu. (7. un 8. attēls)

Šogad Briseles izstādes laikā divi SIA „Salas zivis” produkti tika nominēti *Prix d'Elite* balvai. Tā bija panēta kalmāra kūka ar kalmāra (*Dosidicus gigas* jeb Humboldta vai jumbo kalmārs) fileju kā galveno produkta sastāvdaļu. Kalmāra fileju papildina zivs gaļa, rīvmaize un dažādas garšvielas, kas nodrošina zemu tauku saturu (4 %) un augstu proteīna līmeni (13,6 %). Šī kalmāra kūka var tikt lietota kā uzskoda vai kopā ar salātiem un makaroniem. *Prix d'Elite* balvai tika nominēti arī šī uzņēmuma zivju un jūras produktu pelmeņi. Tie ir ērti patēriņam un pagatavojami 5–9 minūšu laikā, vārot vai cepot uz pannas vai cepeškrāsnī. Bez tam SIA “Salas zivis” piedāvātie produkti nesatur konservantus un garšu bagātināšas vielas.

Proteīnu sensācija

Proteīna saturs nozīmē pārtikas produktos neapšaubāmi ir starp tiem jautājumiem, kas interesē patērētājus. Daudzi proteīnus saturoši produkti ir orientēti uz ķermeņa svara vērošanu, tikmēr citi tiek mērķēti uz proteīnus saturošu produktu lietošanas vispārējo nozīmi. Minētajiem SIA “Salas zivis” pelmeņiem ir augsts proteīna saturs un tajā pašā laikā neliels kaloriju daudzums. Šādi piemēri liecina, ka viens un tas pats produkts bieži var apvienot dažādas vērtības.

7. attēls. SIA “Salas zivis” pelmeņi ar spinātu un gliemeņu pildījumu. Starptautiskā izstāde “Barcelona 2012”. Foto: “Eirofish”

8. attēls. SIA “Salas zivis” pelmeņi ar jūras kāpostu pildījumu. Starptautiskā izstāde “Barcelona 2012”. Foto: “Eirofish”

9. attēls. Franču uzņēmuma “*Michel Cluizel*” ražotās šokolādes sardīnes.

Foto: “*Eirofish*”

Ne tikai ārzemju, bet arī vietējie Latvijas ražotāji cītīgi seko produktu un iepakojuma attīstības tendencēm tirgū. Par to liecina gan šajā rakstā iepriekš aplūkotie piemēri, gan arī plašais produktu klāsts lielveikalu plauktos, kur patērētāji var izvēlēties sev tikamos vietējos zivju produktus – no jau tradicionālajām Lapmežciemā tapušajām “Vīra un sievas bučām” līdz brētliņu rolmopšiem ar fetas sieru. Zivis un zivju izskats tiek izmantots ne tikai tradicionālos zivju produktos, bet arī citu pārtikas produktu ražošanā, patērētājiem piedāvājot samērā interesantus produktu veidus. Piemēram, franču uzņēmuma “*Michel Cluizel*” ražotās šokolādes sardīnes labi redzamas caur caurspīdīgo metāla bundžas vāku. (9. attēls) Šāds produkts visdrīzāk varētu tikt ierindots neparasto produktu klāstā.

Sekot līdzī patērētāju vēlmju nepārtrauktai attīstībai, paredzēt jaunu un tirgū pieprasītu tendenču dinamisku attīstību un laicīgi reaģēt uz šīm tendencēm – tie ir ražotāju izaicinājumi gan tuvā, gan arī tālākā nākotnē.

Inese Miķelsone
Zemkopības ministrijas
Zivsaimniecības
departaments

Jauns informācijas avots Eiropas zivsaimniecības produktu tirgus novērošanai

Pēc trīs gadus ilguša pilotprojekta 2013. gada 24. aprīli izstādē “SEAFOOD” Briselē Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības komisāre Marija Damanaki (*Maria Damanaki*) atklāja jaunu tiešsaistes informatīvo rīku – **“Eiropas Zivsaimniecības un akvakultūras produktu tirgus novērošanas centru”** (*European Market Observatory for Fisheries and Aquaculture products – EUMOFA*). (1. attēls)

1. attēls. Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības komisāre Marija Damanaki atklāj EUMOFA. Foto: “Eirofish”

EUMOFA ir Eiropas Savienības (ES) mēroga interaktīvs interneta rīks. To koordinē Eiropas Komisija (EK) un pārvalda zinoša speciālistu komanda. Interneta vietne www.eumofa.eu (2. attēls) piedāvā aktuālus datus par zvejniecības un akvakultūras produktu tirdzniecību, to cenu un vērtību visā to piegādes ķēdē – no brīža, kad šie produkti tiek izkrauti ostā un pārdoti vairumtirdzniecībā, līdz to pārdošanas cenām lielveikalu plauktos.

2. attēls. *EUMOFA* interneta vietne www.eumofa.eu

Ideja par zvejniecības un akvakultūras produktu cenu monitoringa veikšanu un informācijas apkopošanu EK radās jau 2008. gada jūlijā. Arī Eiropas Padome atbalstīja šo EK ideju un piešķīra tās realizācijai 4 miljonus EUR, lai izveidotu mūsdienīgu zivsaimniecības un akvakultūras produktu tirgus novērošanas sistēmu ar mērķi “analizēt zvejniecības un akvakultūras produktu cenu veidošanos visā to piegādes ķēdē”.

EUMOFA jau no pirmsākumiem veidota arī ar mērķi darboties kā viens no kopējās tirgus politikas stūrakmeņiem Kopējās Zivsaimniecības politikas reformas ietvaros. Taču galvenais *EUMOFA* mērķis ir nodrošināt interesentus ar savlaicīgu informāciju par zvejniecības un akvakultūras produktu cenām un tirgus tendencēm, nodrošinot tirgus caurskatāmību. Tās ļautu zvejniekiem, zivju audzētājiem un jo īpaši zvejas produktu ražotājiem labāk apmierināt patērētāju pieprasījumu pēc attiecīgajiem zivju produktiem un identificēt jaunas tirgus iespējas, lai pārdotu savus produktus par

labāko cenu. *EUMOFA* apkopotā informācija var palīdzēt uzņēmējiem attīstīt ražošanas (tirdzniecības) stratēģijas, kas veicinātu gan sociālo, gan ekonomisko, gan arī vides ilgtspēju.

Lai iegūtu labu pārredzamību par zvejniecības un akvakultūras produktu cenu veidošanas visā to piegādes ķēdē, ir nepieciešams iegūt, apkopot un apstrādāt datus no zivju pirmās pārdošanas, vairumtirdzniecības, importa/eksporta, zivju apstrādes un patēriņa jeb mazumtirdzniecības cenām. Tāpēc *EUMOFA* balstās uz informāciju, ko veido:

- “indikatori” – iknedēļas pirmās pārdošanas cenas ES dalībvalstīs atsevišķām reprezentatīvām zivju sugām noteiktās vietās;
- “tirgus tendences” – ikmēneša pirmās pārdošanas dati visām zivju sugām;
- “strukturālie dati” – konsolidēta ikgadēja statistikas informācija par zivju produktu importu un eksportu, to patēriņu, utt.;
- “cenu transmisijas analīzes rīks” – nosaka faktorus, kas veido zvejas un akvakultūras produktu cenu visā to piegādes ķēdē.

Šī raksta gatavošanas brīdī *EUMOFA* datus sniedz 15 ES dalībvalstīs (tai skaitā Latvija), kas nodrošina projekta “indikatoru” sadaļu ar zivju pirmās pārdošanas datiem, 3 ES dalībvalstīs sniedz vairumtirdzniecības datus, no *DG TAXUD* (EK Nodokļu un Muitas ģenerāldirektorāts) tiek iegūta informācija par importu, bet patēriņa cenu datus sniedz aptuveni 10 ES dalībvalstu (tostarp Latvija). Tāpat ar attiecīgu informāciju nodrošina arī *DG MARE* (EK Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts) un *EUROSTAT* (EK Statistikas birojs). *EUMOFA* centra darbībā piedalās arī Īslande un Norvēģija, tāpēc informācijas aptvērumš ir pietiekoši plašs. *EUMOFA* piedāvā datus pa noteiktiem jūru reģioniem (Baltijas jūra, Ziemeļjūra, Ķeltu jūra, Biskajas līcis un Ibērijas piekraste, Melnā jūra, Vidusjūra un attālākie reģioni), kas ļauj spriest par zivju produkcijas tirgus tendencēm konkrētos reģionos.

Patlaban *EUMOFA* ir pieejama informācija par 85 zivju sugām, kas veido 90 % no ES nozvejas, kā arī par akvakultūras un importētajiem zivju produktiem. *EUMOFA* interneta vietnes pamatā ir liela datubāze. Informācija tajā tiek atjaunota katru dienu un ietver datus par pirmās pārdošanas cenām (dažos gadījumos 48 stundu laikā) no galvenajiem zivju tirgiem, vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības cenām, importu, eksportu, patēriņa tendencēm utt.

Pamatojoties uz visu iepriekšminēto, *EUMOFA* piedāvā trīs veidu pakalpojumus:

- Statistiskā informācija – informācija par Eiropas tirgiem, kas tiek nodrošināta ikmēneša un gada pārskata publikācijās. Ikmēneša izdevumā ir informācija par vispārējo makroekonomisko vidi, kas attiecas uz zvejniecības un akvakultūras produktu tirgu (degvielas cenas, valūtas kursi, zivju produkcijas piegāde tirgū, importa apjomi utt.), kā arī pētījumi par zivju produktu izplatīšanas ķēdēm, to patēriņa statistiku konkrētās valstīs u. c. aktuāli jautājumi. Pierakstoties *EUMOFA* interneta vietnē, šo ikmēneša pārskatu var regulāri saņemt uz savu norādīto elektroniskā pasta adresi;
- Iepriekš definētie jautājumi (Pre-defined queries) – virkne standarta ierakstu datubāzes meklētājā, kurus var izvēlēties paši lietotāji pēc vajadzības. Piemēram, var izvēlēties konkrētu valsti un noteiktas zivju sugas, un gūt pārskatu par šo zivju cenām

dažādās ostās pagājušajā nedēļā salīdzinājumā ar cenām aizpagājušajā nedēļā vai tajā pat nedēļā iepriekšējā gadā, turklāt izmaiņu apjoms tiek uzrādīts arī procentos. Tāpat lietotāji var piekļūt datiem par zivju produktu vairumtirdzniecības tirgiem, ES iekšējo tirdzniecību, importa apjomiem, salīdzināt zivju produktu cenas divās dažādās valūtās utt.;

- Iepriekš nedefinēti jautājumi (Ad-hoc queries) – lietotājus interesējoši dati, kurus viņi var izvēlēties jebkuros salikumos un atlasīt, lietojot sarežģītākus atlasē kritērijus, kas nodrošina piekļuvi visām iespējamām meklētāja ierakstu datu kombinācijām. Datus iespējams atlasīt dažādos laika griezumos – piemēram, iknedēļas zivju produktu cenas, mēneša zivju produktu cenu tendences, gada statistikas dati par zivju produktu cenām.

Šajos trīs pakalpojumu veidos ietilpstošo datu ieguvei un analīzei *EUMOFA* ir izstrādājusi attiecīgas rokasgrāmatas, kurās tiek izskaidrots, kādā veidā šajā interneta vietnē ir pieejama interesējošā informācija. Rokasgrāmatas ir atrodamas un lejupielādējamas www.eumofa.eu.

Lai aplūkotu un vairāk iepazītos ar *EUMOFA* piedāvāto informāciju, kā arī ar zvejas produktu tirdzniecības datiem no Latvijas vai mūsu kaimiņvalstīm Lietuvas un Igaunijas, vai no visa Baltijas jūras reģiona, kā arī no citiem *EUMOFA* piedāvātajiem jūru reģioniem, aicinām apmeklēt interneta vietni: www.eumofa.eu.

Ceram, ka šī informācija būs noderīga ne tikai zivsaimniecības nozares uzņēmumiem, organizācijām un valsts institūcijām, bet arī pētniekiem, žurnālistiem un citiem interesentiem. *EUMOFA* vēlas rosināt zivju produktu tirgus pētījumus un atsevišķu gadījumu analīzi, lai varētu izvērtēt un spriest, kas notiek tuvākos vai tālākos zivju tirgos.

Ilze Rūtenberga-Bērziņa

Pārstrāde interesē visus

Lauku atbalsta dienesta (LAD) apkopotā informācija liecina, ka Latvijas zivju pārstrādes uzņēmumi ļoti aktīvi izmanto Eiropas Savienības (ES) piedāvāto finansējumu kā ražošanas iekārtu iegādei, tā modernizācijai – visās šī plānošanas perioda kārtās pieteikto projektu skaits būtiski pārsniedzis izsludināto summu. Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) finansētā pasākuma “Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde” ietvaros kopumā sadalīti 25,6 miljoni latu. Valsts šajā pasākumā uzņēmusies saistības 2,8 miljonu latu apmērā.

2013. gada otrā pusē apstiprināti projekti par kopējo publiskā finansējuma summu – 27,6 miljoni latu. LAD arī informē, ka no iesniegtajiem projektiem pilnībā īstenoti 57, bet procesā ir vēl 33 pārstrādes projekti.

Lai labāk izprastu, ko uzņēmumi ar ES līdzfinansējumu iespējuši īstenot dzīvē, kā sokas ar jaunu eksporta tirgu apgūšanu un esošo saglabāšanu, kā arī lai izprastu nozares tālākas attīstības iespējas no pašu uzņēmēju skatpunkta, šajā Zivsaimniecības gadagrāmatā piedāvājam ielūkoties trīs atšķirīgos zivju pārstrādes uzņēmumos.

“UNDA” prot sevi pozicionēt

Piejūras ciems Engure izsenis saistās ar zivju pārstrādi, jo jau kopš 1931. gada šeit darbojas uzņēmums, kas ražo zivju konservus. Pēc neatkarības atgūšanas uzņēmums no no zvejnieku kolhoza “Padomju Zvejnieks” kļuvis par paju sabiedrību “Engure”, bet pēc 1992. gada privatizācijas tas zināms ar nosaukumu SIA “UNDA”. Tieši šeit jau vairāk nekā 80 gadus top Latvijā tik iecienītās un arī pasaulē pazīstamās “Rīgas šprotes eļļa”.

SIA “UNDA” (Foto: SIA “UNDA” arhīvs)

Bez kredītiem un darbības pārtraukšanas

Pašlaik uzņēmumā strādā vairāk nekā 370 (325) darbinieku, no kuriem lielākā daļa – 60 % ir Engures novada iedzīvotāji. SIA “Unda” ir viens no retajiem uzņēmumiem, kam joprojām ir savi kuģi – divi “Baltikas” tipa zvejas kuģi, kas nodrošina, ka nozvejotās zivis pa visīsāko ceļu tieši no klāja nonāk pārstrādē, garantējot svaigu un kvalitatīvu izejvielu. Uzņēmumā ražo vairāk nekā 50 zivju konservu veidu – gan no Baltijas jūras zivīm – reņģēm, brētliņām, salakām, gan no okeāna zivīm – siļķēm, sardinellām, sardīnēm un makrelēm. Turklāt iepakojums pieejams kā tradicionālajās apaļajās kārbīņās, tā mūsdienīgajās figurālajās *Hansa* un *Club* tipa kārbīņās ar viegli atveramo jeb *easy open* vāciņu.

“Unda” ir viens no stabilākajiem zivrupniecības uzņēmumiem valstī. Gan finansiāli, jo nekad nav izmantojis kredītus, gan tādā ziņā, ka kopš Krievijas krīzes ne reizi nav pārtraucis ražošanu. Tomēr, strādājot šajā nozarē, nepārtraukti jāsaskaras ar dažādiem izaicinājumiem. Stabilitāte ir, bet nav drošības sajūtas, jo nepārtraukti mainās spēles noteikumi gan rietumu, gan austrumu tirgos.

SIA “UNDA” vadība atzīst – attīstībai jābūt nepārtrauktai, neraugoties uz nemitīgo nestabilitāti, kāda valda šīs nozares tirgū. “Lai gan 2013. gadā varam teikt, ka ir bijuši zināmi panākumi, piemēram, pieaudzis apgrozījums, tas nebūt nenozīmē, ka sākām ražot vairāk,” norāda valdes priekšsēdētājs Juris Bubišs. “Šajā uzņēmumā strādāju jau divpadsmit gadus un, liekot roku uz sirds, varu teikt – nevienu gadu neesam varējuši pateikt, ka situācija ir stabila un jūtamies droši, jo dažādi apstākļi regulāri šūpo nozari,” uzsver J. Bubišs. Kā piemēru viņš min tā dēvēto šprotu skandālu, kad Krievija noteica šprotu eksporta aizliegumu. “Tas bija liels trieciens nozarei, jo procentuāli liela daļa šprotu nonāk tieši austrumu virzienā. Turklāt, ja šādu lēmumu pieņēma Krievija, tad tam sekoja arī aizliegumi no Kazahstānas un citām bijušās PSRS valstīm,” skaidro J. Bubišs.

Riski un bīstamas situācijas rodoties arī rietumu virzienā, kur tiekot noteiktas kvotas un dažādi limiti. “Katru gadu mums samazina nozvejas kvotas. Regulāri ir valstis, piemēram, Dānija un Zviedrija, kuras iniciē jautājumu par dioksinu. Tāpat nepārtraukti dzirdam runas, ka brētliņu nozveju varētu aizliegt vispār vai aizliegt šo zivi izmantot pārtikas ražošanai, atļaujot no tās gatavot vien zivju miltus. Tādējādi mēs nebūt nezinām, kādas kvotas mūs sagaida 2014. gadā, jo pagaidām izskanējuši vien zinātnieku priekšlikumi brētliņu nozveju samazināt par aptuveni 15 procentiem,” nestabilo situāciju nozarē ieskicē Juris Bubišs.

Prognozi tuvākajiem četriem gadiem nozarei nav varējuši sniegt arī Eiropas Savienības Zivsaimniecības un jūras lietu komisāre Marija Damanaki (*Maria Damanaki*), kura 2013. gadā viesojās Latvijā. “Tā ir ļoti kutelīga situācija. No vienas puses, dzīve pieprasa nepārtraukt modernizāciju, bet no otras – mēs neesam droši, vai un kāda mums būs pieejama nepieciešamā izejviela,” uzsver J. Bubišs. Ja brētliņu nozveja Baltijas jūrā tiktu aizliegta un brētliņas nāktos iepirkt, piemēram, Holandē, neizbēgams būtu cenas kāpums un garšas īpašību maiņa, kas atstātu iespaidu arī uz pircēja izvēli. “Ja pašlaik izejvielu mēs pērkam, pieņemsim, par 500 eiro par tonnu, tad, pērkot Holandē, cena varētu būt 700 eiro,” norāda uzņēmuma vadītājs.

Tomēr viss minētais SIA “UNDA” darbību nespēj nobremzēt, un tā joprojām cerīgi raugās nākotnē, jo uzņēmums spēj operatīvi reaģēt uz situācijas izmaiņām ekonomikā.

ES projekti – visi labākie

Lielu paldies SIA “UNDA” saka Eiropas Savienības piedāvātajam finansējumam, kā arī Zemkopības ministrijas un valdības sniegtajam atbalstam nozarei. Kopumā uzņēmums realizējis vairākus projektus – četrus ar *SAPARD* un sešus ar ES fondu līdzekļiem. “Vēsturiski mēs bijām pirmie no nozares, kas ar Lauku atbalsta dienestu (LAD) parakstīja līgumu par *SAPARD* finansējumu. Izvēloties projektus, lielāko uzmanību pievērsām tam, lai mēs tos spētu īstenot tikai ar pašu līdzekļiem. Protams, var paņemt kredītā miljonu un realizēt kādu lielu projektu. Taču nedrošība nozarē šādu izvēli neveicināja, un tādēļ mēs esam gatavi riskēt tikai ar pašu, nevis ar svešiem līdzekļiem,” stāsta Juris Bubišs.

Turklāt uzņēmumam ir vēl kāds principiāls uzstādījums – visi projekti tiek rakstīti pašu spēkiem. “Mūsu darbiniece Daiga Ozoliņa, kurai ir atbilstoša izglītība un iemaņas, šo darbu veica patstāvīgi,” palepojas uzņēmuma vadītājs.

Tiesa gan, tik vērienīgus projektus, kādus par pieciem miljoniem latu īstenojuši kolēģi Liepājā, SIA “UNDA” nav īstenojusi un arī tuvākā laikā neplāno. No 2004. līdz 2013. gadam uzņēmums īstenojis sešus projektus par 720 tūkstošiem latu, no kuriem atbalsta summa bijusi 420 tūkstoši latu.

Lai arī atbalsts šķiet ievērojams, nozarē tā apjomi joprojām raisa diskusijas. “Kā liels uzņēmums mēs varam saņemt tikai 30 % lielu atbalstu, jo to nosaka ierobežojumi pēc darbinieku skaita un apgrozījuma,” skaidro Juris Bubišs. “Ja kādā Eiropas uzņēmumā strādā simt cilvēku, tad apgrozījums parasti ir daudz miljonu. Savukārt pie mums strādā vairāk nekā 300 cilvēku, bet apgrozījums ne tuvu nav tāds, kā citviet Eiropā. Tādēļ šķiet nesamērīgi, ka trīs cilvēku dibināts SIA var saņemt pat 60 % atbalsta maksājumu no ES,

bet "UNDA", kas ir viens no lielākajiem nodokļu maksātājiem reģionā, atbalsta maksājumu saņem tikai 30 %. Turklāt tie vēl tiek aplikti ar uzņēmumu ienākuma nodokli (UIN) 15 % apmērā."

J. Bubišs norāda vēl uz kādu savdabību. Ar UIN netiek aplikti zvejnieki. Arī SIA "UNDA" sevi uzskata par zvejniekiem, jo zivis zvejo ar tās rīcībā esošiem zvejas kuģiem, uzņēmumam ir noteikts arī kvotu apjoms – aptuveni 2000 tonnu. Neraugoties uz to, par uzņēmuma pamatdarbību tiek uzskatīta konservu ražošana, un par visu, ko SIA "UNDA" saņem, jāmaksā arī UIN. "Atbalsts varētu būt lielāks, piemēram, 60 %. Mutiski tam piekritušas visas amatpersonas, ar kurām esam runājuši. Diemžēl spēles noteikumi un vadlīnijas sarakstītas Briselē, un jādzīvo, kā ir," saka J. Bubišs.

Juris Bubišs uzsver – aizvadīto gadu laikā izveidojusies patiesi laba sadarbība ar Zemkopības ministriju, Zivsaimniecības pārvaldi, Lauku atbalsta dienestu un Pārtikas un veterināro dienestu (PVD). Ikkatra problēma vai neskaidrība tiekot izrunāta, un katrai situācijai kopīgi piemeklēts atbilstošs risinājums. Šajā darbā aktīvi līdzdarbojoties arī zvejnieku un zivsaimnieku asociācijas, kā arī biedrība "Rīgas šprotes". "Domāju, ka jāsaņem paldies mūsu ierēdņiem par līdzšinējo sadarbību, jo mēs nejutām negatīvu attieksmi vai tendenciozu pieeju. Piemēram, PVD ir savas skaidri definētas prasības, kuras mēs strikti ievērojam. Taču – vairs nav tās sajūtas, kā kādreiz, kad šķita PVD vienkārši "brauc virsū". Tā vairs nenotiek," uzsver J. Bubišs.

Par ikdienu

Pirms 12 gadiem SIA "UNDA" piederēja divi kuģi – "Kate" un "Unda". Viens no tiem bija ražots vēl 1977. gadā, kas kuģiem ir cienijams vecums, savukārt otrs – 90. gadu sākumā. Ilggadējais nozvejas kvotu samazinājums licis saprast, ka kvota izpildāma arī ar vienu kuģi, tādēļ pieņemts lēmums vecāko kuģi sagriezt. "Mēs ļoti ilgi to nevēlējāmies darīt, jo mūsu kvota ir sadalīta – daļa ir reņģu nozvejai līcī, bet daļa – brētliņu zvejai atklātā jūrā. Tas bija ļoti izdevīgi – viens kuģis bāzējās Ventspilī un zvejoja jūras brētliņu, bet otrs atradās Engurē vai Mērsragā un zvejoja līcī," skaidro J. Bubišs.

Kuģa sagriešanu SIA "UNDA" veica viena no pēdējām, tomēr, domājot par attīstību, uzņēmums kuģu sarakstā rezervējis jaunu kuģi, ko varēs iegādāties, piemēram, iespējamās kvotu palielināšanas gadījumā.

Būtisks aspekts ir arī pārliecība par izejvielas pieejamību, jo 60–70 % uzņēmuma izejvielu veido pašu nozvejotās zivis. Ja ir pieejams šāds izejvielu apjoms, tad ir skaidri zināms, kādu apjomu gatavās produkcijas uzņēmums no tā varēs saražot un cik zivju nāksies piepirkt. Turklāt produkcija, kas tapusi no pašu nozvejotā, ļauj skaidrāk noteikt arī gala cenu pircējam. "Ja šodien saldēta brētliņa maksā, piemēram, 500 eiro par tonnu, tad pirms diviem gadiem uz Ziemassvētkiem no zvejniekiem to pirkām par 700 eiro. Skaidrs – ja zvejnieks par šādu naudu var zivi pārdot, viņš to darīs. Tādēļ par ļoti lielu ieguvumu uzskatu to, ka spējam paši sevi nodrošināt ar izejvielām," turpina J. Bubišs.

Tirgū sevi jāpozicionē

SIA "UNDA" gadu no gada intensīvi strādā arī pie jaunu un inovatīvu produktu ražošanas. Viens no šādiem produktiem ir smoketi – kūpināta siļķes fileja, sagriezta šprotu lieluma šķēlītēs. Šo produktu SIA "UNDA" radīja brīdī, kad Krievija noteica brētliņu un reņģu importa aizliegumu. "Mūsu Krievijas partneri to nodēvēja pat par 21. gadsimta šprotēm," smeļ J. Bubišs. Smoketi guvuši Krievijas pircēju atzinību, un nu šis ir jau pieprasīts produkts, kādu neražo neviena cita kompānija, ļaujot SIA "UNDA" vēl labāk sevi pozicionēt tirgū.

Inovatīvi risinājumi nepieciešami, domājot arī par iepakojumu. Pašlaik tirgū ejošs un patikams pircējam ir stikla iepakojums, ko pirmais sāka piedāvāt uzņēmums "Gamma A". Šim uzņēmumam ir filiāle Ģipkā, kas specializējas tikai uz produkcijas ražošanu stikla tarā. "Stikls ļauj pircējam redzēt, kas "lācītim vēderā", jo cilvēki grib būt pārliecināti, ka pērķ to, kas uz iepakojuma rakstīts. Tiesa gan, produkciju stikla tarā nevar pārdot tik lielos apjomos, kā klasiskajā kārbīņā, jo šāda produkta cena var būt pat trīs reizes dārgāka," norāda J. Bubišs.

2013. gadā SIA "UNDA" sācis piedāvāt vēl kādu jaunu un inovatīvu iepakojumu – Dānijā ražotu alumīnija kārbu. Litogrāfija uz tās ir daudz košāka, bet krāsas – piesātinātākas nekā uz skārda kārbīņām. Šādi fasēts produkts ir daudz vieglāk pamanāms plašajā zivju konservu klāstā. Lielu interesi par kārbu jau izrādījuši Krievijas partneri. Ierastās skārda kārbas tilpums ir 160 un 240 g, bet jaunās alumīnija kārbas ietilpība –180 g.

Eksports būs vienmēr

Lai gan SIA "UNDA" pie pirmās iespējas devās izpētīt Rietumu tirgu, piedāvājot savu produkciju, uzņēmuma galvenie eksporta tirgi ir austrumu virzienā – bijuši PSRS teritorija. "UNDA" un "Brīvais vilnis" bija divi pirmie Latvijas uzņēmumi, kas jau 90. gadu sākumā bija sertificēti Vācijas tirgum. Piedaloties dažādās izstādēs, vēlējamies līdzsvārot eksporta apjomus austrumu un rietumu virzienā tā, lai tas būtu puse uz pusi," atzīst J. Bubišs. Taču pieredze parādīja ko citu. Šprotēs, kas ir uzņēmuma galvenais produkts, austrumos zina ļoti labi, bet rietumos – ne pārāk. "Neraugoties uz to, manuprāt, esam lielākie šprotu eksportētāji Rietumeiropas virzienā. Arī uz Ameriku mēnesī nosūtām ap tuveni divus konteinerus ar šprotēm. Tomēr procentuāli vismaz 85 % no mūsu saražotajām šprotēm nonāk austrumu tirgū," atzīst J. Bubišs.

SIA "UNDA" valdes priekšsēdētājs norāda – iekarot sev vietu Rietumu tirgū patlaban ir ļoti sarežģīti. Taču viņš ir pārliecināts, ka līdz ar jaunām iekārtām un modernām tehnoloģijām tas varētu izdoties SIA "Karavela".

Viņš arī atzīst, ka panākt 50 % produkcijas eksportu uz austrumiem un 50 % – uz rietumiem diez vai izdosies. Tādēļ SIA "UNDA" turpinās koncentrēties uz austrumu virzienu, nostiprinot jau iegūtās pozīcijas, jo bijušajā padomju telpā gadu desmitiem izveidojusies pozitīva attieksme pret uzņēmuma saražotajiem zivju konserviem.

UZZIŅA

SIA “UNDA” izmantotie es fondu līdzekļi:

PROJEKTS	summa latos	ES atbalsts latos
zvejas kuģa “Kate” modernizācija	8000	3000
zvejas kuģa “Unda” modernizācija	8000	3430
ražotnes modernizācija	154 913	92 887
kuģa “Unda” sagriešana	291 073	291 073
tuneļkrāsns uzstādīšana	147 835	44 350
zivju atļaidināšanas kompleksa, saldētavas modernizācija (2013)	118 365	35 510
KOPĀ:	728 186	470 249

Sasniegumi

- Par labiem eksporta rādītājiem un inovācijām uzņēmumā – LTRK ceļojošā Kr. Valdemāra balva “Latvji, brauciet jūriņā!”;
- Valsts Kancelejas un LDDK atzinība “Par labas pārvaldības principu ieviešanu uzņēmējdarbībā un efektīvu finanšu vadību”;
- Zivju konservi “Smoketi eļļā” saņēma augstu novērtējumu LR Ekonomikas ministrijas un LIAA konkursā “Eksporta un inovācijas balva 2011”.

“Karavela” burā uz rietumiem

SIA “Karavela” – pazīstamā zīmola “Kaija” īpašniece – aizvadītajā gadā īstenojusi sen lolotu sapni, iekļūstot Skandināvijas tirgū.

“2013. gads noteikti ir vēsturisks ar to, ka esam spēruši pilnvērtīgu soli rietumu virzienā,” atzīst SIA “Karavela” direktors Andris Bite.

Nokļūšana Rietumeiropas tirgū SIA “Karavela” prasīja četrus gadus. 2009. gadā uzņēmumā radās ideja par nepieciešamību apgūt Rietumeiropas tirgu. 2012. gada sākumā aizsākās šī projekta īstenošana, bet pērn tas tika pabeigts, telpu rekonstrukcijā un jaunās iekārtās investējot 3,4 miljonus latu. “Jāatzīst, ka jau pirmajā gadā esam piedzīvojuši ļoti strauju kāpumu – no nulles līdz astoņu miljonu eiro vērtiem līgumiem ar Skandināvijas klientiem par aptuveni 15 miljonu kārbu piegādi. Tas viss klāt pie jau esošā apgrozījuma,” skaidro Andris Bite. Jāpiezīmē, ka noslēgtie līgumi rūpnīcai ļauj pilnībā noslogot vienas maiņas darbu visa gada garumā.

Uzņēmuma vadītājs atzīst, ka tik veiksmīgu pirmo darbības gadu rietumu virzienā viņi nebija gaidījuši. Panākumus noteikusi ne vien SIA “Karavela” izvēlētā produkcija un tehnoloģijas, bet arī liktenīga apstākļu sakritība. “Skandināvijā nobrieda situācija, kad tirdzniecības tīkli un arī pircēji bija gatavi nomainīt piegādātāju, jo, ja viss ir labi, tur neviens nav ieinteresēts kaut ko mainīt,” uzsver A. Bite.

Tomēr iekļūšana savrupajā skandināvu tirgū no SIA “Karavela” prasījusi arī spēju sa-

ražot un piedāvāt tieši tādu produktu, kādu cilvēki pērk pašlaik. Taču vēl svarīgāk esot bijis pierādīt, ka uzņēmums ir uzticams piegādātājs šajā reģionā. “Esam noslēguši tiešas piegādes līgumus ar visiem lielākajiem skandināvu tirdzniecības tīkliem Zviedrijā, Somijā un Dānijā. Jāsaka, pirmkārt, esam priecīgi, ka tas sanāca, bet, otrkārt, jāatzīst, ka visu 2013. gadu mācāmies strādāt ar viņiem,” atklāj A. Bite.

Ārprāts, kas ir noderīgs

Mācīties nozīmē sākotot uzņēmuma iekšējo sistēmu tā, lai spētu nepieļaut kļūdas. Izvairīšanās no kļūdām 2013. gadā uzņēmumam izmaksājusi ļoti dārgi, jo darīts viss, lai skandināviem pierādītu – SIA “Karavela” var izdarīt visu kā nākas.

Andris Bite: “Nācās pārveidot iekšējo struktūru – cilvēku domāšanu, procedūras, kvalitātes sistēmas, jo Rietumos visas sistēmas ir daudz standartizētākas. Piemēram, klients no Dānijas atsūta pēc produkcijas transporta mašīnu, kurai konkrētā dienā ir konkrēta stunda, kas atvēlēta iekraušanai. Ja stundas laikā mēs mašīnu nepiekraujam, šoferis aiztaisa durvis un aizbrauc prom. Pēc tam tu saņem 30–40 tūkstošus eiro lielu soda naudu. Ja kaut kas nav gatavs, nevienam sazvānīt nav iespējams – pretī ir automātiskais atbildētājs.”

Standartizācija un precizitāte skandināvu partneriem ir izstrādāta tik lielā mērā, ka, piemēram, kravai, kas ietīta plēvē un uzlikta uz paletes, jāatrodas tā, lai preces etiķete atrastos precīzi divus centimetrus no viena un divus centimetrus no otra stūra. Andris Bite atzīst, ka tradicionālajos tirgos – aptuveni 40 pasaules valstīs, kurp SIA “Karavela” eksportē savu produkciju, šādas nianšes nav piedzīvotas. “Ja gadījās misēklis, piezvanījām, atvainojāmies, pateicām, ka nākošreiz viss būs labi un iedevām santīma atlaidi. Viss bija kārtībā. Šeit tas nestrādā,” atzīst direktors.

Pūles atmaksājušās, jo iemantota to skandināvu uzticība, kuri bijuši pārliecināti, ka šeit neko kvalitatīvu saražot neprot. Skandināvu tirgum piegādātājiem zivju konserviem jābūt ar tādu garšu, kādu zviedrs, soms vai dānis pieradis pirkt jau vairāk nekā 40 gadus. “Pamatā viņi ēd skumbrijas fileju bez ādas un asakām tomātu mērcē, kas arī ir lielākais produkta apjoms, kuru ražojam šim tirgum. Garšai un konsistencei jābūt tādai, pie kādas viņi pieraduši. Mēs nevarējām aizvest savu produkciju un teikt – šis ir garšīgāks. Jāatzīst, kad pirmo reizi pats to pagāršoju, man tas likās pilnīgi bezgaršīgs, bet ar laiku domas mainījās,” atzīst A. Bite.

Uzņēmuma vadītājs arī norāda – lai gan Baltijas reģions it kā ir neliels, garšas izjūtas Latvijā, Dānijā vai Zviedrijā ir pavisam atšķirīgas, un tieši tādēļ šis process ir interesants, jo rada iespēju iemācīties daudz ko jaunu.

Positīvs aspekts ir arī tas, ka izdevies zviedriem pierādīt – šaipus Baltijas jūrai ne vien spēj saražot kvalitatīvu produktu, bet arī piedāvā dzīvei drošu vidi. “Liels iepircējs no dāņu tirdzniecības tīkla, pirmo reizi braucot uz Latviju, man visā nopietnībā vaicāja – vai un cik droši ir braukt pa Latviju, kā arī Lietuvu, kurp viņam tālāk bija jādodas,” atceras A. Bite.

SIA “Karavela” saražotā produkcija (Foto: SIA “Karavela” arhīvs)

Standarti tikai palīdz

Šajā gadā uzņēmums apguvis vēl kādu efektīvas darbības niansi. “Varbūt tas skan ne pārāk labi, bet mums bija jāpanāk, lai strādnieki ražošanas procesa laikā nedomātu – viņa vietā jādome vadītājam un jāpasaka, kas jādara. Šāda sistēma nepieciešama, jo brīdi, kad strādnieks līmēt vai pakot sāk pēc savas saprašanas, rodas problēmas,” uzsver A. Bite.

Tādējādi SIA “Karavela” virzās uz pilnīgu procesu standartizāciju, kur katru darbību nosaka dokuments, kas ļauj saprast, kas un kā jādara, kam un kur jāziņo, ja kas atgadās. “Sākumā šķita, ka tas ir ārpriests un kam tas vispār vajadzīgs,” atzīst uzņēmuma direktors. “Taču, kad vairākas problēmas ar šo kārtību tika atrisinātas, sapratām, ka tas tomēr ir nepieciešams, jo šie tirgi kļūdas nepieļauj. Ja vienreiz problēma nonāks līdz turienei, tas tirgus tev būs ciet,” ir pārliecināts A. Bite.

Turklāt guvums no šīm pārmaiņām nākotnē noteikti veicinās SIA “Karavela” konkurētspēju, jo agri vai vēl šādas pašas prasības būs gan Latvijā, gan plašajā austrumu tirgū. “Vieni un tie paši tirdzniecības tīkli ekspansīvi izplešas. Mūsu lielākajam zviedru klientam, piemēram, pieder “Rimi”, līdz ar to viņu prasības jau virzās arī uz Latviju un mēs tām esam gatavi. Arī Krievijā skandināviem pieder lielle tirdzniecības tīkli, un pēc gadiem pieciem arī tur būs šādas prasības. Īstenojot šo projektu, mums vairs nebūs viss jāmacās no jauna,” uzskata A. Bite.

Jāpiezīmē, ka SIA “Karavela” 2013. gadā augusi ne tikai kvalitatīvi, bet arī kvantitatīvi. Salīdzinot ar 2012. gadu, kad saražoti 25 miljoni kārbu, pērn šis skaitlis sasniedzis jau 45 miljonus. Audzis arī apgrozījums – no 14 miljoniem latu 2012. gadā līdz aptuveni 20 miljoniem latu 2013. gadā.

Bez ES atbalsta neizdotos

SIA “Karavela” jaunajā zivju konservu ražotnē kopumā ieguldījusi 3,5 miljonus latu – trīs miljoni apgūti ES projekta ietvaros, no Eiropas atpakaļ atgūstot 1,8 miljonus latu. “Bez Eiropas atbalsta mēs šo projektu “nepavilktu” – noteikti nebūtu riskējuši spert tik lielu soli”, atzīst Andris Bite. Pateicoties ES atbalstam, finansēt šo projektu piekrikušas arī bankas.

Esošajā plānošanas periodā visu pieejamo limitu uzņēmums ir izmantojis, tādēļ ar nepacietību tiek gaidīts nākamais ES plānošanas periods, lai redzētu, kas būs pieejams, jo ES līmenī pašlaik vēl notiek šķēpu laušana par to, vai atbalsts pienāksies arī pārstrādei un ražošanai. “Cerams, ka būs,” nosaka Andris Bite.

Ja SIA “Karavela” atkal būs pieejami ES fondu līdzekļi, tad tos uzņēmums neplāno izmantot kaut kā jauna radišanai. Šī brīža aktualitāte esot efektivizācija – gan energoresursu taupīšanā, gan darbaspēka resursu racionālākā izmantošanā. “Daļa darbu nav veicama ar mašīnām, piemēram, šprotu vēršana vai pakošana, kas visur pasaulē ir roku darbs”, norāda A. Bite. “Pārējais – etiķešu līmēšana, kraušana – ir vēl vairāk automatizējams process. Tādēļ investīcijas būtu nepieciešamas tieši tam, jo nevienam nav noslēpums, ka darbaspēka izmaksas tikai pieaug. Tādēļ ir skaidrs, ka mēs un arī nozare kopumā nespēs uzturēt tik daudz cilvēku, cik ir pašlaik,” uzsver A. Bite.

Andris Bite arī norāda, ka viņš tuvākajā nākotnē saviem kopumā 430 strādniekiem nespētu maksāt pat pusi no algas, kādu par šādu darbu saņem strādnieki Zviedrijas rūpnīcās. Tādēļ ir skaidrs, ka finansējums modernizācijai un automatizācijai būs akūti nepieciešams. Tiesa gan, iekārojamāks darbs zivju pārstrādes rūpnīcā tādēļ tomēr nekļūs, domā A. Bite. “Visvairāk cilvēku nepieciešams pie šprotu vēršanas un pakošanas. Modernizējoties jāsamazina kopējais cilvēku skaits, lai tiem pakotājiem un vērējiem varētu maksāt vairāk,” viņš skaidro.

Zivju produkcijas pakošana (Foto: SIA “Karavela” arhīvs)

Zīmīgi, ka jaunajās ražotnes līnijās darba algas ir divreiz lielākas nekā vecajās. Neraugoties uz to, daudz grūtāk bijis atrast cilvēkus, kuri spētu strādāt tikpat intensīvi kā Dānijā. “Saņemt dubultu samaksu gatavi bija visi, bet strādāt divreiz ātrāk gan ne – reāli palika tikai viens no desmitiem pretendentiem,” stāsta A. Bite.

Nozare ir, kur augt

Runājot par to, vai zivrupniecībai Latvijā vēl ir kur augt, SIA “Karavela” direktors uzsver – šis jautājums jādala divās daļās. Pirmkārt, jārunā par esošajiem tirgiem. Tie nepieciešami, lai paliktu jau izcīnītajās pozīcijās, kļūtu vēl efektīvāki un spētu palielināt darba algas. “Bijušās savienības teritorijā ir vismaz 150 miljoni cilvēku. Tur Rīgas šprote ir zīmols, kas ļoti augstu kotējas kā pircēju, tā veikalu tiklu vidū. Tādēļ šajā tirgū jābūt tik ilgi, cik vien iespējams, jo ekonomiski mūs no turienes izstumt nevar – ja nu vienīgi politiskā līmenī kādas problēmas sagādāt,” ir pārliecināts Andris Bite.

Otrkārt, jārunā par pārējo pasauli. Šajā virzienā darāmā vēl esot ļoti daudz, jo šproti visur nepazīst. “Taču tai ir aizvietotājprodukti, ko pasaulē ražo no brētliņām. Tie izskatās līdzīgi šprotēm, vienīgi ir mazāk kūpināti, piemēram, brisling vai baltic sardīnes, kuras ražo Norvēģijā, Polijā, Skotijā un citviet,” norāda A. Bite.

Tādēļ nozares nākotni viņš saskata zivju pārstrādes rūpnīcu sava veida kooperācijā, kurā tiktu iesaistīti gan vietējie iekārtu ražotāji, gan Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts “BIOR” nepieciešamo tehnoloģiju izstrādei. “Izstrādājot visiem vienotu tehnisko ražošanas modeli, tālāk katrs pats jau varētu strādāt uz rietumu pusi, lai “izspiestu” no tirgus, piemēram, norvēģu ražotājus,” skaidro A. Bite.

Iespējams, ka šāds modelis arī varētu darboties, jo “zivenieki” lai arī nerādot viens otram, kas makā un grāmatvedībā, atšķirībā no daudzām citām nozarēm, esot sadarboties spējīgi. Andris Bite: “To apliecinājam pirms gadiem sešiem septiņiem, kad atradām divus punktus, kas mūs apvienoja un pie tiem arī palikām. Mēs atmetām sarunas par to, cik, kurš, par ko un kam tirgo un koncentrējamies iespējai kopīgi braukt uz starptautiskām izstādēm. Mēs vienīgi panācām, ka caur fondiem mums kā asociācijai ir simtprocentīgs atbalsts šajā plānošanas periodā.”

2013. gadā nozares uzņēmumi piedalījušies sešās starptautiskās izstādēs, kas rada tālākas domas un sniedz informāciju jaunu projektu īstenošanai. Turklāt zivju pārstrādātājus apvienojusi arī benzopirēna problēma. “Mēs panācām, ka Briselē tikai Latvijas šprotu dēļ tika nomainīta regula. Pateicoties aktīvai mūsu asociācijas un pašu līdzdarbībai, esam panākuši arī, ka mūs respektē vietējā ierēdniecība un dara to, kas tiešām nepieciešams,” uzsver A. Bite.

SIA “Karavela” direktors ir gandarīts, ka konstruktīva un laba sadarbība izveidojusies ar visiem Zemkopības ministrijas paspārnē esošajiem dienestiem. Tomēr joprojām negatīva pieredze ir sadarbībā ar Ekonomikas ministriju un tās padotības iestādēm.

Andris Bite atzīst, ka nedaudz žēl esot pārējo nozaru kolēģus, kuri nav spējuši atrast kop-saucēju, kas ļautu attīstīties. “Manuprāt, problēma ir tā, ka viņi visi darbojas tikai iekšējā tirgū, cīnoties par pircēju. Mēs savā starpā šo konkurenci nejutām – to izjūt mūsu klienti, kuri, piemēram, Krievijā un citviet par mūsu produkciju burtiski kaujas”, saka A. Bite.

UZZIŅA

SIA “Karavela” piedāvājums:

- zivju konservu “Kaija” ražotājs SIA “Karavela” ir viens no lielākajiem zivju pārstrādes uzņēmumiem Baltijā;
- uz Skandināviju uzņēmums eksportē divu veidu zivju – skumbrijas un siļķes – konservus četru veidu iepakojumos;
- citos tirgos SIA “Karavela” piedāvā 87 dažādus produktus no astoņām zivīm;
- galvenā uzņēmuma specializācija ir zivju izstrādājumi no Atlantijas okeāna zivīm dažādos iepakojumos;
- vairāk nekā 90 % uzņēmuma produkcijas tiek eksportēta;
- ar preču zīmi “Kaija” tiek ražoti ap 100 produktu veidi, no kuriem gandrīz visus eksportē uz 30 pasaules valstīm.

Vēsture:

- uzņēmuma pirmsākums meklējams 1882. gadā, kad Rīgas uzņēmējs Arnolds Sarensens nodibināja uzņēmumu, kurš nodarbojās ar metāla bundžu un dažādu konservētu produktu ražošanu. Laikam ritot, produkcija iekaroja pircēju sirdis, un uzņēmējs sāka paplašināt sortimentu ar dažādiem zivju produktiem;
- pēc Pirmā pasaules kara par fabrikas preču zīmi kļuva lidojoša kaija ar zivi knābī. To var uzskatīt par laiku, kad uzņēmums nostiprinājās tirgū un izveidoja savu zīmolu, lai pircējam būtu vieglāk atšķirt šīs rūpnīcas ražoto produkciju no citu rūpnīcu ražojumiem;
- uzņēmums strauji attīstās Latvijas 30. gadu ekonomiskā uzplaukuma laikā, ražojot ne tikai zivju, gaļas, sakņu, augļu, ogu un sēņu konservus, bet arī dažādus mājāsaimniecībā noderīgus skārda piederumus;
- pēc Otrā pasaules kara uzņēmums nepārtraukti palielina ražošanas jaudas un nepārtraukti veic ieguldījumus ražošanas modernizācijā un attīstībā. Līdz ar to uzņēmumā tiek uzsākta jaunu produkcijas veidu ražošana, kā arī kulinārijas izstrādājumu un zivju kūpinājumu ražošana;
- 80. gadu vidū uzņēmums izveidojas par zivju konservu un kulinārijas izstrādājumu līderi bijušās PSRS teritorijā, kļūstot par mācību bāzi citiem tā laika uzņēmumu darbiniekiem.

Pašiem jābūt noteicējiem

Engures novada Smārdes pagastā kopš 1997. gada darbojas zivju pārstrādes uzņēmums SIA “Zamelsons”, kas specializējies lašu un foreļu apstrādē. Uzņēmuma vadošie darbinieki ir zivju nozares speciālisti ar vairāk nekā 30 gadu praktiskā darba pieredzi, kas ļāvis izstrādāt produktu receptūras, izmantojot zvejnieku senās zivju apstrādes metodes.

“Lai gan neesam lieli, interesi par mums izrādījuši vairāki investori. Tomēr mēs izvēlamies darboties saviem spēkiem, lai būtu pārliecība par uzņēmuma ilgtspēju,” atzīst SIA “Zamelsons” dibinātājs Dzintars Zariņš. Tiesa viņš pašlaik bauda pensijas laiku, uzņēmuma vadības grožus nododot dēla – Jāņa Zariņa rokās.

SIA “Zamelsons” dibinātājs Dzintars Zariņš (Foto: SIA “Zemelsons” arhīvs)

Uzrāviens klajā vietā

Latvijai 2004. gadā iestājoties Eiropas Savienībā, SIA “Zamelsons” irējis telpas, kas nav atbildušas ES prasībām. Tāpēc bija jālemj par uzņēmuma likvidāciju vai par jaunas ražotnes būvēšanu. “Parādījās ES līdzekļi un SAPARD atbalsts, kas ļāva izlemt par labu jaunas ražotnes celtniecībai,” atceras Jānis Zariņš.

Taču viss nav ritējis tik viegli, kā sākotnēji cerēts. “Ar naudu bija diezgan grūti, jo neviena banka negribēja to dot – mums nepiederēja nekādi īpašumi, ko iekļāt. Pateicoties tam, ka bija SAPARD līdzekļi, kur, laikam 50 % atmaksāja valsts un ES, darbojās arī Latvijas Garantiju aģentūras sniegtās garantijas, bankas tomēr piekāpās un mēs naudu dabūjām,” stāsta Dzintars Zariņš. Par šiem līdzekļiem klajā laukā aiz Smārdes pašvaldības nama tapa jauna, visām ES prasībām atbilstoša ražotne.

Tā kā SIA “Zamelsons” bijis jau ražojošs uzņēmums, daudz vieglāk klājies arī ar kredītu atmaksu. “Kopīgi ar banku sastādījām kredīta atmaksas grafiku tā, lai tas neietekmētu ražošanu un, taupīgi dzīvojot, būtu iespējams kredītu atmaksāt. Naudu bankai izdevās atdot divarpus gadu laikā,” skaidro Dz. Zariņš.

Kopš tā brīža ES līdzekļi izmantoti vēl trīs reizes – divreiz ražošanas iekārtu iegādei un vienu reizi specializētā auto ar dzesēšanas iekārtām iegādei gatavās produkcijas izvadīšanai.

Domājot par turpmāku attīstību, SIA “Zamelsons” cerīgi raugās uz nākamo ES finanšu plānošanas periodu, kad nauda būtu nepieciešama jau savādāku ražošanas iekārtu iegādei, kuras ļautu tirgū piedāvāt jaunus produkcijas veidus. “Kas tieši tas būs, pagaidām ir firmas noslēpums,” smeļ Dzintars Zariņš.

Pašlaik uzņēmums specializējas lašu un foreļu apstrādē, pircējiem piedāvājot tās ar dažādām garšām vakuumpakojumā. Savai produkcijai zivis SIA “Zamelsons” iepērk tieši no audzētāvam Norvēģijā. “Otrdienā mēs pasūtām svaigu un atvēsinātu lasi vai foreli, ceturtdien viņi izzvejo pieteikto daudzumu, piektdien iekrauj mašīnā, bet svētdien zivis jau ir pie mums. Ar šo daudzumu ražošanas iekārtas tiek nodarbinātas nedēļu,” skaidro Jānis Zariņš. Šāda kārtība ļaujot iekļauties norvēģu noteiktajā 10–12 dienu ciklā, kas atvēlēts konkrētas zivju partijas pārstrādei.

Uzņēmums pircējiem piedāvā mazzāļu lasi dažāda svara iepakojumos, kā arī foreli speciālā sāļījumā. Neatklājot receptūru, SIA “Zamelsons” uzsver – liela uzmanība tiek pievērsta tam, lai saglabātu konkrētajai zivju sugai raksturīgo garšu un tās uzturvērtību.

Jāpiebilst, ka SIA “Zamelsons” ražoto produkciju var iegādāties visos lielākajos pārtikas tirdzniecības veikalos Latvijā, piemēram, “Rimi”, “Maxima”, “Mego”, “Sky”, “Stockmann”, “Top”, “Prisma” un citos.

Lielražošana nevilina

Zivju pārstrādes rūpniecībai abi Zariņi saredz visnotaļ pozitīvu nākotni. “Ja 16 gadu laikā neesam nogrimuši, tad viss ir labi,” uzsver Dz. Zariņš. Arī J. Zariņš ir pārliecināts: “Attīstība un izaugsme noteikti ir iespējama, tikai jāspēj radīt aizvien jaunus produktus ar augstāku pievienoto vērtību.”

Savu darbību ārpus Latvijas robežām SIA “Zamelsons” pagaidām neplāno attīstīt, jo, piemēram, pie mums iecienīto mazzāļu lasi Rietumeiropā neatpazīst. “Viņi lielākoties ēd kūpinātus lašus, un mazzāļtais viņu garšas kārpiņām nepatīk,” domā Jānis Zariņš.

Tam gan īsti nepiekrīt Zariņš seniors, norādot, ka Smārdei ir sadraudzības pilsēta Vācijā, kuras pārstāvji, viesojoties Smārdē, vienmēr pieprasot tieši SIA “Zamelsons” mazzāļtos lašus. Tie gan, pēc Zamelsonu domām, ir atsevišķi gadījumi, un diez vai lielo veikalu ķēdes vecajā Eiropā šādu produktu ņemtu plašākai tirdzniecībai.

Tikmēr Dzintars Zariņš norāda – būvējot pašreizējo ražotni, nav bijuši plāni, kas būtu saistīti ar eksporta tirgiem. “Mēs vairāk orientējamies uz vietējo tirgu. Jā, mēs varētu dubultot vai pat trīskāršot savus ražošanas apjomus, ja vien atrastu tādu noņēmēju ārzemēs, kas to pirktu. Taču tik lielus apjomus, kādi nepieciešami, piemēram, Krievijas tirgum, mēs nevaram ražot – tad jābūvē vēl viena ražotne,” skaidro Dz. Zariņš.

Turklāt gan tēvs, gan dēls ir pārliecināti, ka, uzbūvējot lielu ražotni, zudīs produkta kvalitāte, jo pašlaik tiek izmantotas vecās zvejnieku metodes, un ražošanas process tādēļ pārsvarā ir roku darbs. “Šis process ir lēnāks, bet tādējādi varam saglabāt visu garšas buķeti un produkta dzīvīgumu, ja tā var sacīt. Ar roku darbu var panākt to, ka iepakojumā

tiesām ir zivis, nevis nenosakāma masa. Ja pārkam iekārtas, kuras produktam ļauj daudz ko pievienot, ir teju neiespējami to savienot ar senajām receptēm,” uzsver Dz. Zariņš.

Uzņēmēji arī uzskata – maziem un vidējiem uzņēmumiem nav obligāti jādomā par iespējām attīstīt lielražošanu vai kļūt par nopietnu eksportētāju. “Var jau radīt ko lielu, attīstīt to un vēlāk pārdot kādam investoram. Taču mēs esam ģimenes uzņēmums, kas veiksmīgi aizņēmis savu nišu, varbūt kaut ko nedaudz varam arī eksportēt – katrā ziņā ar lielummāniju nesirgstam,” nosaka Dz. Zariņš.

Tikmēr Jānis Zariņš atklāj savu vīziju par uzņēmuma attīstību: “Āorientējas nevis uz lielo un globālo masveida atpazīstamību, bet uz nišas spēlētāja lomu, kas rada savus, jaunus projektus, dodot darbu vietējiem iedzīvotājiem.”

Kopumā SIA “Zamelsons” pašlaik strādā deviņi cilvēki, kurus sākotnēji nācās apmācīt, jo tik tālu no jūras darbā ar zivīm nevienam pieredzes nebija. Uzņēmuma dibinātājs Dzintars Zariņš iesākumā pirmos piecus gadus arī pats strādājis pie līnijas ceļā, kopīgi ar darbiniekiem apgūstot visus ražošanas posmus. Arī kadru mainība esot ļoti maza, jo strādājošie lielākoties ir vietējie smārdenieki, kas, kā smeļ īpašnieki, ātri apjautuši – jo ātrāk iemācīsies un spēsī pabeigt darbu, jo ātrāk tiksī mājās.

Tomēr nav tā, ka SIA “Zamelsons” ārpus Latvijas ne par ko neinteresējas. Uzņēmuma saimnieki apmeklējuši arī vairākas nozares izstādes, tostarp Briselē, lai sekotu laša tirgus tendencēm un uzzinātu vairāk par jaunām tehnoloģiskām iekārtām. Tur iepazīts arī izslavētais Aļaskas kūpinātais lasis. “Tas bija gumijots un absolūti neēdams. Tomēr ražotājs norādīja, ka produkts esot pieprasīts un tiekot labi pirkts. Mūs tas izbrīnīja, bet acīmredzot ir tautas, kuru garšas kārpiņām šāds produkts šķiet pieņemams,” iespaidos dalās Dzintars Zariņš.

Pārrunas bijušas arī par SIA “Zamelsons” produkcijas piegādēm Lietuvas “Maxima” un “Iki” veikalu tīkliem. “Taču tur bija tik neizdevīgi noteikumi, ka tas mums nebija pieņemams,” atklāj J. Zariņš.

Turklāt vēlmi iekļūt kādā tirgū ārpus Latvijas mazinājis arī izejvielu sadārdzinājums gada sākumā un sajūta, ka globālā finanšu krīze daudzviet vēl nav pārvarēta.

Viss ir normāli

Runājot par to, cik atbalstīta un uz izaugsmi orientēta ir zivju pārstrādes joma Latvijā, SIA “Zamelsons” norāda – viss ir normāli. Šī brīža situācija neesot salīdzināma ar to laiku pirms 16 gadiem, kad uzņēmums ļoti smagi uzsāka darbu. Ir pieejami ES fondu līdzekļi, sūdzēties nevarot arī par tirdzniecības apjomiem.

“Mums kā nišas uzņēmumam situācija ir ļoti stabila. Grūtāk nozarē varbūt ir tiem, kuriem nepieciešama savādāka izejviela, kurus ietekmē, piemēram, noteikto zivju nozvejas kvotu apjoms. Mūsu situācija ir stabilāka,” uzsver Jānis Zariņš.

To, ka uzņēmumam klājas labi, apliecina arī fakts, ka pēdējo gadu laikā vismaz trīs ārzemju investori no Dānijas un Vācijas izrādījuši interesi sadarboties. Tomēr sadarbība netiek veidota. “Ka nepaliek pie sasistas siles,” domīgs ir Dzintars Zariņš. Investoriem ir nauda, plāni, ko un kā gribētos attīstīt, taču tas viss šķiet pārlietu nedrošs. Dāņu investoram ļoti patikusi ražotne Smārdē, un viņš bijis gatavs būvēt vēl daudz lielāku ražotni.

Vienīgais, kas būtu jānodrošina Zariņiem, – “tikai” 300 strādnieku. “Kur tad tos mēs dabūtu?”, neizpratnē ir Dz. Zariņš.

Jānis Zariņš: “Izaugsmei jānotiek dabīgi un nesteidzīgi. Nevar tā, ka atnāk investors, un uzreiz parādās ļoti liels ražošanas apjoms, ar lieliem kapitālieguldījumiem un cilvēkresursiem. Vienā brīdī šis investors var nolemt pārtraukt darbu, slēgt ražotni, un tad viss beidzas.”

Nepiesaistot investoru, uzņēmumam ir iespēja pašam kontrolēt situāciju, nevis būt atkarīgam no akcionāru iegribām, nesaskaņām vai problēmām, ir pārliecināti abi Zariņi.

UZZIŅA:

SIA “Zamelsons” apgūtais ES līdzfinansējums:

2004	SAPARD	Ls 168 729
2006	ZVFI	Ls 76 901
2009	EZF	Ls 33 518
2012	EZF	Ls 23 791

IV
Zivkopība un zivju resursu
atražošana

Mārtiņš Jansons
Zemkopības ministrijas
Zivsaimniecības departaments

Latvijas akvakultūras attīstības pamatnostādnes

Pasaulē akvakultūra vēl joprojām tiek uzskatīta par visstraujāk augošo pārtikas produktu ražošanas sektoru. Tā jau patlaban nodrošina aptuveni pusi no visām pārtikā patērētajām zivīm, taču tās iespējas vēl nebūt nav izsmeltas.

Ne tikai Latvijas akvakultūra ir izslāpusi pēc attīstību stimulējošiem instrumentiem, zināmas raizes par šīs nozares nākotni jūtamas arī ES. Tieši tādēļ šim sektoram Eiropā tiek noteikti augsti standarti, kas nepieciešami, lai akvakultūras pieejamība un metodes balstītos ilgtspējas principos. Kaut arī Eiropas akvakultūras nozare pētniecībā un tehnoloģiju izstrādē ieņem vadošo vietu pasaulē, šie izcilie sasniegumi pagaidām netiek pietiekoši izmantoti ražošanā, kuras apjoms ES ir nemainīgs, pretēji straujam pieaugumam citās pasaules daļās.

Lai veicinātu ES akvakultūras attīstību, Eiropas Komisija ir izstrādājusi stratēģiskās vadlīnijas, ar kurām tiek rosināta dalībvalstu un ieinteresēto personu iesaiste šīs nozares problēmu risināšanā. ES akvakultūras nozarei ir nozīmīgs izaugsmes potenciāls, un tā var palīdzēt aizstāt pārmērīgi izmantotos jūras resursus.

Eiropas Komisija vadlīnijās ir izvērtējusi ES akvakultūras ražošanas stagnācijas galvenos cēloņus un centusies atrast veidus, kā uzlabot nozares konkurētspēju, ilgtspēju un pārvaldi. Vadlīnijās ir minēti šādi galvenie mērķi:

- 1) vienkāršot administratīvās procedūras, jo īpaši attiecībā uz atļauju piešķiršanu akvakultūras darbības uzsākšanai;
- 2) ar telpiskās plānošanas palīdzību nodrošināt akvakultūrai piekļuvi (pieeju) zemes un ūdeņu teritorijai saldūdeņos un jūrā;
- 3) sekmēt darbību dažādošanu akvakultūrā, lai nodrošinātu papildu ienākumus un sektora ilgtspējīgu attīstību;
- 4) maksimāli izmantot visus konkurences faktoros, lai sekmīgi sacenstos ar trešo valstu akvakultūras produkcijas ražotājiem.

Lai panāktu atbildīgu attieksmi pret akvakultūras sektoru, ES Priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par kopējo zivsaimniecības politiku ES dalībvalstīm ir izvirzīts uzdevums izstrādāt nacionālos akvakultūras stratēģiskos plānus.

Situācija Latvijas akvakultūrā

Kopš 2007. gada Latvijas akvakultūras politika tiek īstenota saskaņā ar Zivsaimniecības nozares stratēģisko plānu 2007.–2013. gadam. Minētajā periodā Latvijas akvakultūra ir attīstījusies visumā pozitīvi – pieaugušas ražošanas jaudas un arī produktivitāte. Pēdējos gados ir vērojama tendence, ka kopējais ekonomiski aktīvo akvakultūras uzņēmumu skaits palielinās. Ir veiktas nozīmīgas investīcijas akvakultūras uzņēmumos, sniegts atbalsts tradicionālajai diķsaimniecībai, zivju produktu apstrādei un vides saglabāšanas pasākumiem, taču gaidāmā atdeve vēl nav redzama visa sektora produktivitātes un efektivitātes pieaugumā. Daļēji tas izskaidrojams ar vispārējo saimniecisko krīzi, taču visdrīzāk ieviesto projektu ekonomisko izaugsmi pilnvērtīgi varēs sākt vērtēt tikai no nākošā gada, jo investīciju atdeve šajā nozarē parādās ne agrāk kā 3 gadus pēc projekta ieviešanas.

2011. gadā apmēram 90 % no Latvijas akvakultūras uzņēmumiem produkcijas ražošanai izmantoja diķus (kopējā platība – 5,6 tūkst. ha) un tikai ap 10 % no kopējā uzņēmuma skaita izmantoja intensīvās audzēšanas tehnoloģijas baseinos un recirkulācijas iekārtās. Galvenais akvakultūras produkcijas apjoms – 87,9 % pārtikas patēriņam – 2012. gadā tika iegūts atklātajos zemes platību diķos, kas vietējos apstākļos ir piemēroti galvenokārt karpveidīgo zivju audzēšanai. Ūdens dabiskās caurplūdes baseinos tika iegūts 7,3 %, bet recirkulācijas sistēmās – 4,8 % no akvakultūras produkcijas. Dabiskajos iekšējos ūdeņos (upēs, ezeros, ūdenskrātuvēs) un jūras piekrastes ūdeņos akvakultūras metodes pagaidām netiek izmantotas. Pēc ekspertu novērtējuma, akvakultūrā saražotā produkcija tiek realizēta vietējā tirgū, tostarp lielākā daļa produkcijas – apmēram 80% – svaigā veidā.

Pamatnostādņu izstrādes gaita

Akvakultūras daudzgadu stratēģiskās pamatnostādnes 2014.–2020. gadam paredz akvakultūras sektora attīstības pamatprincipus. Pamatnostādnes pamatojas uz iepriekšējo akvakultūras attīstības politiku, laika gaitā konstatētajām problēmām un ES Kopējās zivsaimniecības politikas 2014.–2020. gadam izvirzītajiem mērķiem.

Pamatnostādņu projekts tika sagatavots Zemkopības ministrijā, piedaloties daudzu akvakultūras sektorā ieinteresēto pušu pārstāvjiem.

2013. gada 1. februārī Zivsaimniecības konsultatīvās padomes izveidotajā darba grupā notika aktīva diskusijas ar akvakultūras nozares uzņēmējiem, nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, pētniekiem u. c. ieinteresētām pusēm par pašreizējo situāciju akvakultūras sektorā un tā ekonomiskā izrāviena iespējām. Sanāksmē tika analizētas akvakultūras sektora stiprās un vājās puses, iespējas un apdraudējumi, identificētas nozīmīgākās akvakultūras attīstību kavējošās problēmas, kā arī panākta vienošanās par atslēgas vārdiem Pamatnostādņu mērķa formulējumam.

Pēc minētajām konsultācijām un dokumenta projekta pielabošanas 2013. gada 23. martā ZM mājaslapā tika publicēts Pamatnostādņu projekts, un tā publiskā apspriešana ilga vienu mēnesi. Apkopojot apspriešanā apzinātos viedokļus, tika identificēti 69 priekšlikumi.

Pamatnostādņu projekts tā sagatavošanas laikā 2013. gada 28. martā un 12. jūnijā tika prezentēts, apspriests un arī atbalstīts Zivsaimniecības konsultatīvās padomes sēdēs. 2013. gada 28. maijā notika publiskās apspriešanas rezultātu izvērtēšanas sanāksme. Bū-tiskāko sabiedrības priekšlikumu rezultātā vienā no darbības virzieniem tika iekļauts akv-kultūras vidi saudzējošais aspekts un norādes par tirgus veicināšanas nepieciešamību. Viedokļi, kas netika ņemti vērā, ietvēra plānošanas dokumentam pārāk konkrētus priekšli-kumus, kas nebūtu risināmi šāda veida dokumentā, vai arī ierosinājumu argumentācija bija pārāk vispārīga un neskaidra. Netika ņemti vērā arī priekšlikumi par detaļām, kas attiecas uz zivju krājumu atražošanu, jo tās ir ietveramas citā plānošanas dokumentā.

Akvakultūras attīstības virzības principi

Izstrādātā stratēģija balstās uz šādiem Latvijas akvakultūras virzošiem principiem:

Ilgspējīgas attīstības princips – sabiedrības labklājības, vides un ekonomikas integrētas un līdzsvarotas attīstības nodrošināšana, kas apmierina iedzīvotāju pašreizējās sociālās un ekonomiskās vajadzības un vides aizsardzības prasību ievērošanu, neapdraudot nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanas iespējas.

Līdzdalības princips – politikas plānošanas procesā tiek iesaistītas nevalstiskās organi-zācijas, privātais sektors un citu publiskās pārvaldes institūciju pārstāvji.

Finansiālo iespēju princips – risinot uzdevumus izvirzīto mērķu sasniegšanai un izvēr-tējot esošos un prognozētos nākotnes resursus, tiek ievērotas valsts budžeta un Eiropas Jūr-lietu un zivsaimniecības fonds finanšu instrumenta iespējas.

Samērīguma un koordinētības princips – akvakultūras politikas plānošana notiek sa-skaņā ar augstākā līmeņa attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm, no-drošinot pēctecību un plānošanas dokumentu savstarpējo saistību, novēršot lieku dublējo-šu dokumentu sagatavošanu.

Piesardzības princips – ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, pat ja tā ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātnis-ki pierādīta un ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēka veselības aizsardzību.

Novērtēšanas princips – paredzēts regulāri sagatavot pārskatu par sasniegtajiem rezul-tātiem.

Stiprās un vājās puses, iespējas un draudi

Zemkopības ministrija, gatavojot pamatnostādnes, sanāksmēs ar nozares pārstāvjiem, zivsaimniecības nevalstiskajām organizācijām, zinātnes pārstāvjiem u. c. sadarbības part-neriem Latvijas akvakultūras pašreizējā stāvokļa analizē izvērtēja stiprās un vājās puses, kā arī iespējas un draudus. Sadarbībā ar nozares pārstāvjiem nozare tika novērtēta sekojoši:

Stiprās puses:

- zemes un jebkuri ūdens resursi Latvijā ir pieejami pietiekamā daudzumā, lai nodrošinātu akvakultūras darbību;
- akvakultūras sektorā iesaistītajiem ir iniciatīva un vēlme attīstīt savu darbību;
- akvakultūras darbība Latvijā kopumā ir vērtējama kā videi draudzīgs sektors;
- ar publisko atbalstu akvakultūrā veikti ievērojami kapitālieguldījumi jaunu audzētavu veidošanā vai esošo būvju un tehnoloģiju modernizēšanā;
- valsts zivju audzētavām ir ilglaicīga pieredze kvalitatīvu zivju mazuļu audzēšanā.

Vājās puses:

- akvakultūras produkcijai ir ekstensīva ražošana, maza produktivitāte un maza bruto pievienotā vērtība;
- produkcijas ražošanā dominē akvakultūras dzīvnieku audzēšana atklātās ūdenstilpēs un viena akvakultūras dzīvnieku suga – karpas;
- ražošanas struktūra ir sadrumstalota, tā konkurē iekšējā tirgū un nav orientēta uz eksportu;
- nav sadarbības starp audzētājiem produkcijas realizācijas un citās jomās;
- akvakultūras produkcijas apstrāde ir vāji attīstīta;
- vāji attīstīta zinātnes un ražošanas sadarbība augstākās pievienotās vērtības, inovatīvu produktu ražošanā;
- ierobežotas iespējas izglītības, zināšanu, kā arī pieredzes un labas prakses apguvei par akvakultūrai specifiskām un jaunām tehnoloģijām;
- akvakultūras produkcijai Latvijā ir mazs patēriņš;
- trūkst statistiskās informācijas un datu par akvakultūras sektoru tā darbības un attīstības plānošanai.

Iespējas:

- paaugstināt darba ražīgumu un efektivitāti, ieviešot jaunas tehnoloģijas akvakultūrā;
- palielināt produktu pievienoto vērtību un attīstīt to apstrādi;
- veikt mārketinga pasākumus produkcijas (t. sk. nišas produktu) noieta tirgus paplašināšanai vietējā un it īpaši eksporta tirgū;
- pilnveidot inovācijas apjomu un saikni ar zinātni (t. sk. selekcijas darbu);
- attīstīt sadarbību un kooperāciju ražošanas un tirgus jomā;
- veicināt jūras akvakultūras attīstību;
- attīstīt ekoloģiskas un bioloģiskas produkcijas ražošanu.

Draudi:

- ekonomisku, krīzes situāciju izraisīta nestabilitāte tirgū, kas apdraud produkcijas realizāciju;
- ražošanai nepieciešamo resursu cenu pārmērīgs kāpums;
- invazīvo sugu un akvakultūras dzīvnieku slimību izplatība akvakultūrā;
- starptautiskas saistības vides aizsardzības un citās jomās, kas ierobežo akvakultūras sektora attīstību;
- plēsīgo savvaļas dzīvnieku sugu (zivjēdāju) nodarītais kaitējums diķsaimniecībām;
- vides faktoru kvalitātes pasliktināšanās avārijas vai katastrofu gadījumā.

Akvakultūrā risināmās problēmas

Sanāksmēs ar nozares pārstāvjiem, zivsaimniecības nevalstiskajām organizācijām, zinātnes pārstāvjiem u. c. sadarbības partneriem tika identificētas šādas galvenās plānošanas dokumentā iekļautās problēmas:

- akvakultūras sektoram ir maza ražošanas efektivitāte un produktivitāte;
- sadrumstalota, savstarpēji konkurējoša ražošanas struktūra ar neskaidrām tirgus, it īpaši eksporta tirgus iespējām;
- kooperācijas trūkums akvakultūras sektorā produkcijas ražošanas un realizācijas jomā;
- vāji attīstīta zinātnes, izglītības un ražošanas saikne augstākās pievienotās vērtības un inovatīvu produktu ražošanā;
- produkcija ir ar mazu pievienoto vērtību, un akvakultūras produkcijas apstrāde ir vāji attīstīta;
- trūkst statistiskās informācijas un datu par akvakultūras sektoru.

Akvakultūras politikas mērķis un rīcības virzieni

Stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīzes rezultātā, kā arī ņemot vērā identificētās problēmas, tika noteikts akvakultūras politikas mērķis – **konkurētspējīga, produktīva un darbībā ilgtspējīga akvakultūra Latvijā.**

Lai risinātu iepriekšējā sadaļā norādītās problēmas, pamatnostādņēs tiek plānota rīcība divos virzienos:

Pirmais virziens paredz tirgū pieprasītu akvakultūras produktu efektīvu un inovatīvu ražošanu, ko var panākt, sniedzot atbalstu akvakultūras ražošanas attīstībai, tostarp vidi saudzējošo audzēšanas tehnoloģiju izmantošanai, kā arī produkcijas tirgus veicināšanai.

Otrs virziens paredz akvakultūras pētniecības attīstību un zināšanu pārnesi ražošanā, sniedzot atbalstu inovāciju izstrādei un ieviešanai akvakultūrā, nodrošinot akvakultūras sektoram nepieciešamo pētījumu veikšanu un konsultācijas, pilnveidojot apmācības un zināšanu pārnesi, kā arī pārskatot un pilnveidojot Centrālās statistikas pārvaldes rādītājus un nodrošinot ES Zivsaimniecības datu vākšanas programmas efektīvu izpildi.

Pamatnostādņu īstenošanas rezultātā tiek sagaidīts, ka palielināsies akvakultūras produkcijas ražošanas efektivitāte – līdz 2020. gadam baseinos un recirkulācijas sistēmās saražotās akvakultūras produkcijas īpatsvars pret diļos saražotās akvakultūras produkciju pieaugtu par 50 % salīdzinājumā ar 2011. gadu. Tāpat tiek prognozēts, ka palielināsies akvakultūras sektorā nodarbināto produktivitāte – līdz 2020. gadam akvakultūras sektora darbaspēka produktivitāte Latvijā pieaugs par 20 %, salīdzinot ar 2011. gadu.

Iecerēts, ka pamatnostādnes tiks īstenotas, aktīvi piesaistot Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda un attiecīgo valsts budžeta līdzekļu daļas finansējumu, tam paredzot atbilstošus pasākumus Rīcības programmā fonda ieviešanai Latvijā 2014.–2020. gadā. Ar sagatavotajām pamatnostādņēm ir pabeigts svarīgs darba cēliens akvakultūras sektorā, kas norāda uz šajā jomā sasniedzamo mērķi un nosprauž akvakultūras attīstības virzienus valstī.

Ar pamatnostādņēm var iepazīties Zemkopības ministrijas mājas lapas sadaļā “Zivsaimniecība”.

Kārlis Maulics
Vides attīstības biedrība

Projekts *SUBMARINER* – jūras resursu ilgtspējīgas izmantošanas veicināšanai

Ievadam

Baltijas jūra ir Zemes jaunākā jūra – radusies tikai pirms 10–15 tūkstošiem gadu ledāju kušanas rezultātā. To var uzskatīt arī par vienu no lielākajām iesālā ūdens platībām uz zemes. Dzīvnieku un augu sugas strauji pielāgojušās dzīvei šādos apstākļos, un izveidojusies savdabīga un reti sastopama ekosistēma. Tomēr pēdējo 100 gadu laikā Baltijas jūra ir piedzīvojusi straujas pārmaiņas un mainījusies no tīra ūdens ekosistēmas uz eitrofisku – barības vielām pārbagātu – jūras vidi.

Ģeogrāfisko, klimata un okeanogrāfisko apstākļu dēļ Baltijas jūra ir ārkārtīgi jutīga pret cilvēku darbību, kas risinās ne tikai jūrā un tās tuvumā, bet arī visu Baltijas jūrā ietekošo upju baseinos, kurus kopumā apdzīvo aptuveni 85 miljoni cilvēku. Baltijas jūras reģions sastopas ar problēmām, ko rada strauji augošais gan sauszemes, gan jūras transporta apjoms, intensīvs jūras teritorijas lietojums, zivju resursu intensīva izmantošana, piesārņojums un klimata pārmaiņas. Lai stātos pretī šiem draudiem, notiek cīņa ar jūras piesārņošanu, tiek piemērotas augstākas prasības ražotājiem un Baltijas jūras valstu iedzīvotājiem, izstrādāts detalizēts un visaptverošs jūras plānojums. Tomēr līdz šim izmantotie līdzekļi nav bijuši gana efektīvi, tādēļ projekta *SUBMARINER* ietvaros tiek meklētas pilnīgi jaunas iespējas izmantot modernākās tehnoloģijas un pieaugošās zināšanas par mūsu jūras ekosistēmu. Tā rezultātā nākotnē būtu iespējams attīstīt jaunus jūras resursu izmantošanas veidus, kas būtu ne tikai ekonomiski pamatoti un videi draudzīgi, bet arī palīdzētu risināt līdz šim radušās jūras vides problēmas.

Dažādas Baltijas jūras reģiona valstu institūcijas un organizācijas apvienojušās vienā projektā, lai ar Eiropas Savienības finansiālu atbalstu apskatītu, izvērtētu un attīstītu alternatīvus, videi draudzīgus jūras resursu izmantošanas veidus. Projekts “Ilgspējīga Baltijas jūras resursu izmantošana” (*Sustainable Uses of Baltic Marine Resources*) jeb *SUBMARINER* tika īstenots no 2010. līdz 2013. gadam Baltijas jūras reģiona sadarbības programmas ietvaros (*EU Baltic Sea Region Programme 2007–2013*). Projekts apvienoja 19 partnerus no Dānijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Polijas, Somijas, Vācijas un Zviedrijas. Projekta veiksmīgo izpildi pierāda tam piešķirtais paraugprojekta (*Flagship project*) statuss atbilstoši Eiropas Savienības Stratēģijai Baltijas jūras reģionam. Projekta noslēgumā tika izveidots sadarbības tīkls, kura ietvaros projekta idejas turpina attīstīt projektā iesaistītās un arī citas organizācijas un institūcijas.

SUBMARINER idejas

Projekta *SUBMARINER* darbība attiecas uz šādām astoņām jūras resursu izmantošanas jomām, kuras būtu iespējams attīstīt videi draudzīgi un ilgtspējīgi:

- makroaļģu audzēšana, ievākšana;
- gliemeņu audzēšana;
- niedru ievākšana;
- mikroaļģu audzēšana;
- jūras biotehnoloģijas;
- viļņu enerģijas izmantošana;
- ilgtspējīga akvakultūra;
- jūras vēja parku kombinēšana ar citiem jūras resursu izmantošanas veidiem.

Visi šie resursu izmantošanas veidi ir potenciāli ekonomiski ienesīgi, un nākotnē tiem varētu būt liela nozīme Baltijas jūras reģiona ekonomiskajā attīstībā. Turklāt šīs jomas iespējams attīstīt tā, lai tās ne tikai nenodarītu kaitējumu videi, bet pat palīdzētu atveseļot šobrīd stipri cietušo Baltijas jūru.

Mazliet vairāk par katru no projektā ietvertajām jomām

Makroaļģes – daudzveidīgs jūras resurss. Pasaulē ir ļoti senas aļģu audzēšanas un patērēšanas tradīcijas. Galvenokārt aļģes tiek izmantotas pārtikā, dzīvnieku barībai un augsnes mēslošanai. Mūsdienās aļģes izmanto arī biomasai biogāzes ražošanā. Salīdzinot ar pārējo pasauli, Eiropā aļģes tiek izmantotasniecīgos daudzumos, un var uzskatīt, ka šī resursa potenciāls netiek izmantots.

Baltijas jūrā būtu iespējama aļģu audzēšana, kā arī krastā izskaloto aļģu ievākšana. Makroaļģu izmantošana var būt ļoti daudzveidīga, un šī resursa ekonomiskā vērtība var ļoti svārstīties atkarībā no izmantošanas veida.

No projekta rezultātiem izriet, ka Latvijā visdaudzsološākās makroaļģu izmantošanas iespējas būtu želatīna aizstājēja agara iegūšana no sārtaļģēm jeb *Furcellaria lumbricalis*. Šīs aļģes iespējams ievākt pēc tam, kad tās izskalotas krastā. Pagājušā gadsimta otrajā pusē Kurzemes piekrastē furcelāriju ievākšana agara ražošanai notikusi samērā plaši, un Latvijā notikusi arī to pārstrāde. Mūsdienās furcelārijas Kurzemes piekrastē ievāc

nelielos daudzumos, nav nekādu tuvāku ziņu par precīzām vietām un aļģu vācējiem, un, cik zināms, resurss tiek pārdots pārstrādei uz Igauniju.

No ekoloģiskā viedokļa šī nozare būtu attīstāma, jo aļģu ievākšana nodrošinātu no jūras ekosistēmas lieku barības vielu izņemšanu, tādējādi mazinot jūras pārbagātību ar barības vielām jeb eitrofikāciju, kas šobrīd ir viena no Baltijas jūras nopietnākajām problēmām.

Gliemeņu audzēšana – cīņai par jūras tīrību. Gliemenes plaši tiek audzētas pasaulē un arī Eiropā. Taču Baltijas jūrā gliemenes audzē maz, jo lielākajā daļā jūras zemā ūdens sāļuma dēļ tās nesasniedz pietiekamus izmērus, lai būtu ērti lietojamas pārtikā. Savukārt citi izmantošanas veidi vēl nav pietiekami attīstīti. Arī Latvijas ūdeņos sāļums nav pietiekams, lai izaudzētu pārtikai piemērota izmēra gliemenes.

Projekta rezultātā secināts, ka gliemeņu audzēšanai ir liels ūdens attīrīšanas potenciāls. Gliemenes, filtrējot ūdeni, uzņem barības vielas, tostarp daudz fosfora un slāpekļa. Tiek lēsts, ka Baltijas jūrā mītošās ēdamgliemenes gada laikā izfiltrē ūdens daudzumu, kas atbilst visas Baltijas jūras tilpumam. Atbilstoši ierīkotas ēdamgliemeņu audzētavas varētu būt efektīvs instruments cīņai ar Baltijas jūras pārbagātināšanos ar barības vielām. Eksperimentos Lisekilas (*Lysekil*) pašvaldībā Zviedrijā izpētīts, ka gliemeņu audzētavas izveide ūdens attīrīšanas nolūkos ir finansiāli izdevīgāka nekā līdzvērtīgas efektivitātes attīrīšanas iekārtu ierīkošana. Papildus pozitīvajai ietekmei uz vidi, iegūtās gliemenes iespējams tālāk izmantot kā izejvielu dzīvnieku barībai, biomasai, mēslojumam vai vērtīgu izejvielu ražošanai.

Niedru ievākšana – atklāsim niedres no jauna! Baltijas jūras reģionā ir senas niedru izmantošanas tradīcijas. Arī Latvijā niedres tiek iegūtas jau sen, un tās izmanto arī mūsdienās. Palielinoties barības vielu daudzumam Baltijas jūrā, arī niedru augšana notiek pastiprināti, un ir paredzams šī resursa krājumu pieaugums. Projekta ietvaros secināts, ka niedres ir gan labs būvniecības materiāls un tikušas lietotas jau izsenis, gan labi izmantojamas atjaunojamās enerģijas ieguvē. Turklāt niedres, tāpat kā iepriekš minētie jūras resursi, saista barības vielas, kas atrodas ūdenī un augsnē, tādējādi mazinot jūras eitrofikāciju.

Mikroaļģes – daudzsološa alternatīva sauszemes augiem. Mikroaļģu audzēšana un izmantošana ir samērā jauna nozare. Saistībā ar to ir ļoti daudz neizpētītu aspektu, un nepieciešams veikt daudz pētījumu, lai izmēģinātu tehnoloģijas un pārliecinātos par rezultātiem. Tomēr jau šobrīd ir saskatāms mikroaļģu milzīgais augstvērtīgu izejvielu un biodegvielas avota potenciāls. Aļģēm piemīt ārkārtīgi liela biodegvielas produktivitāte – no viena hektāra aļģu audzētavas var iegūt desmit reižu vairāk biodegvielas nekā no rapšu sēklām, gadījumā ja tiek lietotas zemas produktivitātes aļģu sugas, un līdz pat 100 reizēm vairāk, ja tiek audzētas augstas produktivitātes aļģes. Aļģu nozīmību vairo arī tas, ka to audzēšanai nav nepieciešama kvalitatīva lauksaimniecības zeme, tādējādi aļģu audzēšana, atšķirībā no citām biodegvielas kultūrām, neatņem lauksaimniecības zemi pārtikas ražošanas nozarei. Tāpat kā iepriekš minētās kultūras, arī mikroaļģes saista barības vielas no ūdens, izmanto ogļskābo gāzi un ražo skābekli. Taču līdz liela mēroga ekonomiski ienesīgai mikroaļģu audzēšanai Latvijā vēl tāls ceļš ejams, jo pie mums ir ļoti maz iestrāžu šajā jomā, nepieciešami dažādi pētījumi un lielas investīcijas.

Jūras (jeb zilās) biotehnoloģijas – nākotne ir jau šodien. Biotehnoloģija ir dzīvu organismu, to daļu, produktu vai modeļu izmantošana, lai ar zinātnes un tehnoloģiju palīdzību iegūtu zināšanas, materiālus vai pakalpojumus. Arī šī nozare ir attīstības stadijā, bet jau ir saskatāmas tās plašās iespējas un nozīmība. Līdz šim jūras biotehnoloģiju rezultāti jau pielietoti farmācijā, medicīnas ierīču ražošanā un lietošanā, veterinārijā, skaistumkopšanas un veselīgas pārtikas jomā, dzīvnieku barības ražošanā, piesārņojuma likvidēšanā, biodegvielas ražošanā un citur. Un, ņemot vērā jūrā sastopamo organismu daudzveidību un ārkārtīgi lielo mikroorganismu sugu skaitu, var secināt, ka jūras biotehnoloģijas nākotnē piedāvā milzīgas iespējas, risinājumus dažādām problēmām un ekonomiskās izaugsmes potenciālu.

Projekta ietvaros nav ievākta visaptveroša informācija par jūras biotehnoloģiju izmantošanu Latvijā, bet zināms, ka atsevišķās nozarēs, piemēram, farmācijā un skaistumkopšanā jau tiek veikti augstas sarežģītības pētījumi un izmantotas jūras biotehnoloģiju sniegtās iespējas, tādēļ var uzskatīt, ka arī Latvijai šajā jomā ir perspektīvas, tikai nepieciešams finansējums tās tālākai attīstībai un zināšanu iegūšanai.

Viļņu enerģija – vēl neapgūti enerģijas resursi arī Baltijas jūrā. Projekta veikto pētījumu rezultātā secināts, ka Baltijas jūras viļņu enerģija ir efektīvi iegūstama, samērā prognozējama, tās uztvērējiem nebūtu negatīva ietekme uz ainavu un, atbilstoši šī brīža zināšanām, nav paredzama arī negatīva ietekme uz vidi. Tomēr, lai šo vērtīgo resursu izmantotu, jāatrisina vairākas tehniskas problēmas – iekārtām jābūt ļoti izturīgām, jo tās būs pakļautas viļņu spēcīgajai iedarbībai, jānovērš rūsēšana un dažādu ūdenī peldošu objektu iespējama apdraudējums, kā arī jāpasargā no ledus ietekmes. Tomēr, šīs problēmas atrisinot, Baltijas jūras viļņi mums var piedāvāt neizsīkstošu un samērā paredzamu enerģijas avotu.

Ilgspējīga akvakultūra – jaunas iespējas, ko piedāvā jaunas tehnoloģijas. Baltijas jūrā akvakultūra koncentrēta galvenokārt pie Somijas un Dānijas krastiem. Salīdzinoši maz zivju fermu ir arī pie Zviedrijas un Igaunijas krastiem. Taču ar līdz šim plaši izmantotajām zivju fermām saistās bažas par to negatīvo ietekmi uz vidi, tādēļ projekta ietvaros tika apskatītas iespējas, kā mazināt vai pilnībā novērst šo ietekmi. Secināts, ka zivju audzēšanu jūrā varētu padarīt videi draudzīgāku, ja zivju barošanā tiktu izmantots materiāls, kas iegūts no tās pašas jūras (piemēram, aļģu un gliemeņu audzēšanas rezultātā), un zivju fermu negatīvās ietekmes kompensēšanai tiktu ierīkotas gliemeņu un aļģu audzētavas. Projekta rezultātā nav iegūti risinājumi pilnīgi visām ar zivju audzēšanu saistītajām vides problēmām, bet, izmantojot projekta rezultātus praksē, kaitīgā ietekme krietni samazinātos. Tā kā Latvijā zivju audzēšana jūrā nenotiek, šie rezultāti uz mums tieši neattiecas, bet tie var veicināt mūsu kopējās jūras vides stāvokļa uzlabošanu.

Jūras vēja parku kombinēšana ar citiem jūras resursu izmantošanas veidiem – jaunas platības gudras kombinēšanas rezultātā. Arī Baltijas jūrā arvien aktuālāks kļūst jautājums par teritorijas izmantojumu. Jūras teritorija nepieciešama tik daudz un dažādām darbībām, ka tām sāk aptrūkt vietas. Jūrā jāsavieto kuģu ceļi, dažādu kultūru audzēšana, vēja un viļņu enerģijas parki, militāro mācību un dabas aizsardzības teritorijas, kultūrvēsturisku objektu saglabāšanai un rekreācijai nepieciešamas teritorijas un daudz kas cits. Līdz ar to aktuāls kļūst jautājums par vietas taupīšanu un esošās teritorijas efektī-

vu izmantošanu. Viens no viediem, kā efektīvi izmantot šo teritoriju, būtu jūras vēja parku apvienošana ar zivju, gliemeņu un aļģu audzētavām, kā arī ar viļņu enerģijas uztvērējiem. Pie vēja rotoru pamatiem varētu stiprināt citas ierīces, kuras nebūtu nepieciešams stiprināt jūras gruntī. Šādi vienu un to pašu jūras platību varētu izmantot divos un pat trīs dažādos veidos, kas turklāt savstarpēji nekonkurē un ir ērti savietojami.

Visi projekta rezultāti un secinājumi apkopoti grāmatā “*Compendium – An Assessment of Innovative and Sustainable Uses of Baltic Marine Resources*”, ko elektroniskā formātā var iegūt projekta mājas lapā.

Īsa oficiālā informācija:

Projekta mājas lapa: www.submariner-project.eu

Projekta periods: 2010. gada oktobris–2013. gada septembris

Kopējais projekta budžets: 3,6 miljoni EUR

Eiropas Savienības līdzfinansējums: 2,8 miljoni EUR

Dalībnieki:

Gdaņskas Jūras institūts, Polija;

Federālā Vides, dabas aizsardzības un kodoldrošības ministrija, Vācija;

Leibnīcas Jūras resursu zinātnes institūts (*IFM-GEOMAR*), Vācija;

Rostokas Universitāte, Vācija;

BioCon Valley Mecklenburg-Vorpommern e. V., Vācija;

Somijas Vides institūts, Somija;

Klaipēdas Universitātes Piekraustes pētniecības un plānošanas institūts, Lietuva;

Klaipēdas Zinātnes un tehnoloģiju parks, Lietuva;

Tallinas Tehnoloģiju universitāte, Igaunija;

Biotehnoloģijas un medicīnas uzņēmējdarbības attīstības centrs, Igaunija;

Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Latvija;

Vides attīstības biedrība, Latvija;

ScanBalt;

LOKE, Lollandes Enerģijas koncerns, Dānija;

Karaliskā Tehnoloģiju institūta (*KTH*) Industriālās ekoloģijas departaments (*IE*),

Zviedrija;

Karaliskā Zviedrijas zinātņu akadēmija, Zviedrija;

Trelleborgas pašvaldība, Zviedrija;

Gdaņskas zinātnes un tehnoloģiju parks (*Gdansk Science and Technology Park*),

SIA Pomožes Speciālā ekonomiskā zona, Polija;

Norgenta – North German Life Science Agency GmbH, Vācija.

Andis Mitāns, Dr. biol.

Garneļu akvakultūras iespējas pasaulē un Latvijā

Latvijas akvakultūras pēdējo gadu attīstības tendences nav vērtējamas viennozīmīgi. No vienas puses, pateicoties Eiropas Zivsaimniecības fonda finansiālā atbalsta instrumentiem, nozare ir saņēmusi ievērojamas investīcijas ražošanas jaudu paplašināšanai un modernizēšanai, tajā skaitā attīstot jaunākās paaudzes akvakultūras objektu audzēšanas iekārtas – ūdens recirkulācijas sistēmas (RES). No otras puses, minētās investīcijas pagaidām vēl nav devušas Latvijas akvakultūras kopējās produkcijas adekvātu pieaugumu un ekonomisko efektivitāti. Lai attaisnotu RES sākotnēji lielās izmaksas, to ieviesēji orientējas uz realizācijas tirgū dārgākajiem, taču Latvijā jau tradicionāliem akvakultūras objektiem, audzējot stores (tai skaitā – kaviāra iegūšanai), samus un foreles, kā arī dažas citas zivis. Meklējot jaunus objektus, kas būtu piemēroti RES, ievēribu pelna garneļu akvakultūras sasniegumi daudzviet pasaulē, jo tās dod vienu no visdārgākajiem nozarē ražotiem produktiem.

Lai informētu Latvijas zivsaimniekus par šo jauno akvakultūras objektu un palīdzētu novērtēt tā piemērotību vietējiem apstākļiem, šai publikācijā dots īss pārskats par garneļu kultivēšanas biotehnoloģiju un projektu attīstību ārvalstīs.

Garneles un to izmantošana pārtikā

Garneles, kuras dažkārt krievu valodas ietekmē sauc arī par krevetēm, taksonomiski pieder pie desmitkājvēžiem (*Decapoda*). Zivsaimniecības produktu tirgū un akvakultūrā pie garnelēm dažkārt vēl pieskaita arī dažus citus vēžveidīgos. Garneles sastopamas visos pasaules okeānu un jūru ūdeņos, atsevišķas sugas arī saldūdeņos. Pavisam zināmas ap 3000 garneļu sugu. Vairums sugu pārstāvju garumā nepārsniedz pāris centimetrus, un tiem nav zivsaimnieciskas nozīmes. Baltijas jūrā plaši sastopamas parastās garneles, retāk – kanālu garneles, bet pēdējās desmitgadēs te invazējušās akmeņu garneles. Pašā Rietumbaltijā var atrast arī Ziemeļjūrā mītošās brūnās jeb smilšu garneles, kuras zvejo

pārtikai. Lielākās un ātraudzīgākās garneļu sugas dzīvo pasaules tropiskās zonas siltūdeņu jūrās.

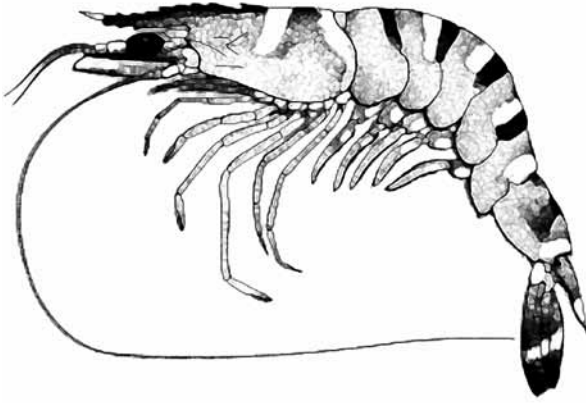
Dažādu sugu garneles cilvēki ķēruši un izmantojuši pārtikā jau kopš aizvēsturiskiem laikiem – senajā Grieķijā, Meksikā, Ķīnā u. c. Mūsdienu pasaulē garneles kā vērtīgas delikateses savu statusu ir nostiprinājušas daudz valstu tirgos. Garneļu produkti izceļas ne tikai ar specifiskām garšas īpašībām, bet arī ar uzturvērtību. Tajās ir maz kaloriju, bet daudz olbaltumvielu, nepiesātināto taukskābju, antioksidantu, dažādu vitamīnu, minerālvielu un joda. Taču garneles nevar ieteikt cilvēkiem, kuriem ir tieksme uz alerģiju. Der zināt, ka garneles ir aizliegtas jūdaisma reliģijas sekotājiem, bet ir atļautas musulmaņu ticības piekritējiem.

Sakarā ar lielo tirgus pieprasījumu un zvejas tehnikas attīstību, garneļu ieguve jūrās pastāvīgi palielinājās līdz pat pagājušā gadsimta beigām, kad galvenie dabiskie resursi visur izrādījās pārzvejoti. Tas deva būtisku ekonomisko pamatojumu garneļu mākslīgās kultivēšanas uzplaukumam.

Sākot no 20. gadsimta 90. gadiem, garneļu audzēšana attīstās uz visjaunāko tehnoloģiju platformas. Rezultātā mūsdienās garneļu akvakultūras kopējā raža pārsniedz to nozveju savvaļā – attiecīgi 3,9 pret 3,1 milj. tonnu, veidojot pasaules garneļu tirgus kopprodukciju pavisam ap 7 milj. tonnu apmērā (2011). No akvakultūras garneļu produkcijas ap 75 % dod Āzijas valstis, galvenokārt Ķīna, Taizeme un Filipīnas. Pārējos 25 % izaudzē Brazīlijā un vairākās Vidusamerikas valstīs.

Tradicionālās audzēšanas metodes un galvenās sugas

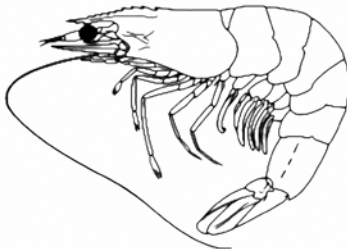
Globālajā tirgū visvairāk piedāvā divas kultivētās garneļu sugas: baltkāju jeb baltās garneles (*Litopenaeus vannamei*) un gigantiskās tiģergarneles (*Penaeus monodon*), retāk japāņu tiģergarneles u. c. radnieciskas sugas. Gan baltkāju, gan tiģergarneļēm ir zemas prasības pret ūdens sāļumu – tikai ap 2 ‰ (promiles). Dažviet tropiskajos platuma grādos saldūdens diķos kultivē arī Malajas jeb gigantisko upju garneli, taču šai sugai raksturīgi, ka katram individam ir prasības pēc savas teritorijas, tāpēc tā nepacieš blīvus ielaidumus un nav piemērota intensīvai akvakultūrai.

Gigantiskā tīģergarnele

Lielākās no akvakultūrā izmantojamām sugām ir gigantiskās tīģergarneles, kuru dabiskais izplatības areāls ir Klusā okeāna austrumu daļas tropisko jūru piekrastes ūdeņi. Šo garneļu garums var pārsniegt 30 cm un svars – 300 g, bet starptautiskajā tirgū piedāvātie eksemplāri parasti ir 15–20 cm gari un 40–50 g smagi. Gigantisko tīģergarneļu lielie izmēri noteica to sākotnēji dominējošo īpatsvaru intensīvās garneļu akvakultūras attīstībā.

Preču tīģergarneles audzē tropiskā klimata zonās gan dažādas intensitātes lagūnas tipa dīķos ar dabisko barības bāzi, gan dažādas konstrukcijas baseinos ar iesāļu un rotējošu ūdens plūsmu, kuros garneles baro ar mākslīgo granulēto barību.

Baltkāju jeb baltā garnele

Pēdējā desmitgadē tīģergarneļu akvakultūras attīstību tās pamata areālā (Taizemē, Taivanā, Indonēzijā, Austrālijā u. c.) ir smagi skārušas plašas un postošas bakteriālo un vīrusu slimību epidēmijas, kuru apkarošana un ierobežošana atklātās ūdensapgādes dīķos un baseinos ir problemātiska. Rezultātā vairums garneļu audzētāju ir pievērsušies pret slimībām izturīgākās un visumā ražīgākās baltkāju garneles akvakultūrai.

Baltkāju garneļu dabiskais izplatības areāls ir Klusā okeāna rietumu piekraste no Meksikas līdz Peru, joslā, kur ūdens temperatūra visu gadu pārsniedz 20 °C. Tās ir vidēja lieluma, piemērotas audzēšanai gan dīķos, gan baseinos ar iesāļu ūdeni, barībā neprasa daudz proteīna, aug ātri un vienmērīgi, ir samērā izturīgas pret slimībām un vides apstākļu svārstībām. Baltkāju garneles gan ir lētākas par tīģergarneļēm, taču samērā zemā cena ir būtiski paplašinājusi to noietu jaunattīstības valstīs, izvīzot šo sugu garneļu globālās produkcijas priekšgalā. Akvakultūras saimniecībās tās sešu mēnešu vecumā sasniedz līdz 35 g lielu svaru. Pēdējā desmitgadē baltkāju garneļu audzēšana ir izplatījusies gandrīz visā pasaulē, tās plaši kultivē ne vien Latīņamerikā, bet arī Ķīnā, Vjetnamā, Indijā, Indonēzijā, vairākās citās Āzijas valstīs, kā arī dažviet Eiropā.

Garneļu audzēšanas cikls

Garneļu audzēšanas biotehniskais cikls sākas ar vaislinieku sagādi, kurus tradicionāli noķer dabiskos jūras ūdeņos, bet pēdējos gados iegūst arī no specializētām vaislinieku audzētavām. Pēdējie ir brīvi no slimībām. Gigantisko tīģergarneļu vaislas mātītes ir 25–30 cm un 200–320 g lielas, bet tēviņi – attiecīgi 20–25 cm un 100–170 g. Baltkāju garneļu vaislinieki ir mazāki, svarā ap 30–45 g. Garneļu auglība ir ļoti liela, tīģergarneļu mātītēm vidēji ir vismaz ap 500 000 ikru, baltkāju garneļēm – 200 000 gab.

Sagādātos garneļu vaisliniekus iztur audzētavā galīgai nobriešanai, kas ilgst apmēram mēnesi. Tad vaislinieku abus dzimumus kopā ielaiž aptumšotos cirkulāros nārsta baseinos (2–3 gab./m²). Nārsts parasti sākas pirmajā naktī pēc pārsēdināšanas un noris pakāpeniski vairāku dienu laikā. Aupauglotie ikri paliek piestiprinājušies pie mātītes peldkājām. Pēc kādām 15 stundām izšķīlas naupliji (priekškāpuri), kas tiek pievilināti ar gaismu un izvākti no nārsta baseina. Tos dezinficē, islaicīgi iztur un ielaiž kāpuru audzēšanas baseinos. Tie var būt dažāda tipa un lieluma, bet nepārsniedz 4–5 m³. Naupliju ielaišanas blīvums ir ap 100 000 gab./m³. Nauplijus baro ar mikroalgēm, artēmijām, vēlāk piebarojot arī ar mākslīgās barības mikrogranulām. Pēc apmēram 30 dienām tie sasniedz pēckāpuru stadiju, uzrādot izdzīvotību ap 70 % no ielaiduma. Pēckāpuru pārsēdina mazuļu audzēšanas baseinos. Šis etaps ilgst apmēram divas nedēļas, līdz tiek iegūti garneles mazuļi 0,2–0,5 g svarā. To iznākums ir ap 80 % no ielaistajiem pēckāpuriem.

Garneļu mazuļus līdz preču produkcijai audzē dažādas intensitātes biotehnikā, kas atšķiras ar ūdens apmaiņas pakāpi, aerāciju, ielaidumu blīvumu, mākslīgo barošanu un attiecīgi – ar iegūto ražīgumu. Ekstensīvo metodi realizē, jūras piekrastē vai lagūnā ierīkojot 5–10 ha lielus un ap 1 m dziļus dīķus, kuros ūdens apmaiņu nodrošina paisums un bēgums. Tur ielaistie garneļu mazuļi barojas ar dabisko barības bāzi. Pusintensīvā tehnoloģijā izmanto mazākus dīķus, kuros ūdens apmaiņu nodrošina ar sūkni un dažkārt izmanto arī mākslīgo aerāciju. Garneles piebaro ar mākslīgo barību vairākas reizes dienā.

Intensīvās garneļu audzēšanas fermas iekārto galvenokārt Āzijā, dažkārt arī attālu no jūras, kur zeme ir lētāka, bet ir labs akvakultūras produktu tirgus. Jūras ūdeni šīm fermām regulāri pieved ar autocisternām, tad daudzkārt atšķaida, bagātina ar skābekli un daļēji izmanto atkārtoti bez pamatīgas attīrīšanas. Parasti izmanto nelielus (0,1–1,0 ha)

ar plastikātu ieklātus diķus, ielaižot tur mazuļus: tīģergarneles blīvumā ap 60 gab./m², baltkāju garneles – pat līdz 300 gab./m². Garneles baro četras piecas reizes dienā ar granulēto barību, kuras izmantošanas koeficients ir 1,4–1,8.

Intensīvā kultūrā garneles aug samērā ātri. Pēc pieciem sešiem mēnešiem gigantiskās tīģergarneles sasniedz 35–45 g relizācijas svaru, bet baltkāju garneles – 25–30 g. Tropiskajā zonā intensīvos baseinos var iegūt divas garneļu ražas gadā. Tādā veidā tīģergarneles dod pavisam līdz 20 000 kg/ha/gadā, bet baltkāju garneles – 30 000 kg/ha/gadā. Paaudzējot nedaudz ilgāk, var iegūt lielāka izmēra garneles, taču tad pastiprinās kanibālisms un krītas barības izmantošanas koeficients. Garneļu audzēšanā ilgāk par sešiem mēnešiem parasti specializējas tikai atsevišķas saimniecības.

Garneļu akvakultūras ekspansijas problēmas tropu zemēs

Garneļu akvakultūras ekspansija daudzās tropu zonas valstīs ir izraisījusi vairāku starptautisko vides aizsardzības organizāciju (*Greenpeace*, *WWF*) asus protestus, jo šādā samērā vienkāršās saimniekošanas rezultātā tiek iznīcināti piekrastes dabiskie biotopi (īpaši mangrovu audzes), ar sālūdens diķiem tiek sabojāta lauksaimniecībai noderīgā zeme, diķu produktivitātes celšanai plaši izmanto dažādus mēslošanas līdzekļus, bet garneļu slimību apkarošanai – antibiotikas, u. c. medicīniskus preparātus. Šādi kultivētu garneļu kvalitāte bieži vien ir apšaubāma, taču daudzās jaunattīstības valstīs pārtikas produktu standarti ir nepilnīgi vai arī netiek stingri ievēroti.

Jaunas tehnoloģijas un iespējas garneļu audzēšanā

Kaut arī bagāto valstu tirgos dzīvas (svaigas) garneles ir ievērojami dārgākas par saldēto produkciju, ko piedāvā tropisko zemju tradicionālā akvakultūra, tām veidojas arvien stabilāks pieprasījuma līmenis un šīs garneles iekaro daudzu tirgu nišas kā *Premium* klases produkts. Šajā sakarā pēdējos gados vairākās mērenā klimata valstīs (ASV, Kanādā, Francijā u. c.) tiek būvētas un sekmīgi darbojas sālūdens recirkulācijas sistēmas (SRES) “superintensīvas” fermas, kas ražo dzīvas vai svaigi atdzesētas garneles. Šādas fermas specializējas vietējā tirgus apgādē ar augstvērtīgas kvalitātes produkciju, kā arī no slimībām brīvu vaislinieku atražošanā.

Modernajās SRES ūdens sālums ir tik neliels (ap 2 ‰) un patēriņš ir tik mazs (< 5 %), ka to no saldūdens ar dažādu minerālsāļu piedevām var sagatavot katrā saimniecībā uz vietas. Recirkulācijas fermu baseinos garneles mazuļus (0,5–2,0 g) ielaiž blīvumā līdz 800 gab./m², to iznākums ir 55–90 % . Mazuļus mākslīgi baro un audzē četrus piecus mēnešus, līdz iegūst ap 30 g lielas preču garneles. Šādu iekārtu ražība ir 40 000–70 000 kg/ha/gadā.

Akvakultūras tehnikas firmas piedāvā dažādas jaudas SRES garneļu audzētavu projektus.

Vācijā bāzēta firma *Polyplan* ir uzcēlusi Bulgārijā netālu no Sofijas jaunākās recirkulācijas tehnoloģijas garneļu fermu, kas izmanto mākslīgi sālīnātu dziļurbuma ūdeni. Fermas produkcija ir baltkāju garneles ar individuālo svaru 30 g, pavisam 14 tonnas/gadā.

Šīs garneles tiek arī eksportētas uz kaimiņvalstīm.

Pie Misuri Universitātes (ASV) Lauksaimniecības pētniecības centra ir uzcelta tuneļa siltumnīcas tipa SRES garneļu ferma ar audzēšanas baseinu kopējo platību 200 m². Te gadā iegūst ap divām tonnām garneļu, kuras centrs pārdod par apmēram 10 USD/kg (2011).

ASV tiek izbūvētas vēl mazākas recirkulācijas garneļu audzēšanas iekārtas, kas noder piemājas lauku saimniecības papildinājumam vai vaļaspriekam. Tās dod produkciju 200–500 kg/gadā. ASV Lauksaimniecības departaments sniedz atbalstu fermeriem mazo garneļu fermu iekārtošanā. Iegādājoties SRES akvakultūras iekārtu komplektu, pircējs iegūst arī palīdzību attiecīgās garneļu biotehnikas realizācijā (*know-how*). (Skat. *Keeton Industries, Inc. (USA)* u. c.).

Kanādas firma *Liveshrimp* piedāvā sekojošu lieljaudas GARNEĻU AKVAKULTŪRAS FERMAS projektu (2011):

- slēgta tipa ūdens recirkulācijas sistēma, paredzēta uzstādīšanai jau gatavās telpās;
- nepieciešamās telpas: kopā ap 5000 m², elektrība 220V (300A), pilsētas tipa ūdensapgāde un kanalizācija, vēlama dabasgāze;
- ferma neprasa nekādas ūdenstilpes klātesamību, tāpēc tās vietas izvēle saistāma tikai ar garneļu produkcijas realizācijas optimizāciju;
- pirmā garneļu raža iegūstama ap 180. dienu pēc akvakultūras iekārtu palaišanas. Turpmāk raža iespējama katru mēnesi, atkarībā no tirgū pieprasītā garneļu lieluma;
- produkcija: dzīvas garneles 27 220 kg/gadā, to svars 15–24 g;
- garneļu audzēšanā netiek izmantoti nekādi hormoni, stimulatori un zāles, tāpēc produkcija var pretendēt uz bioloģisko sertifikātu;
- projekta izmaksas – 3 milj. USD;
- produkcijas pašizmaksa: 5,5–6,1 USD/kg.

Vai varēsīm nogaršot Latvijā audzētas garneles?

Kamēr pasaulē garneļu akvakultūras tehnoloģija arvien pilnveidojas un regulāri parādās jauni sasniegumi šajā laukā, arī Latvijā jau ir uzkrāta zināma pieredze attiecībā uz saldūdens RES iekārtu ekspluatāciju zivju audzēšanā. Līdz ar to sālūdens RES un garneļu akvakultūras attīstībai te veidojas pietiekami labi priekšnoteikumi, ja ņem vērā arī Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda finansiālā atbalsta iespējas.

Ekonomiskais pamatojums garneļu akvakultūras attīstībai Latvijā varētu būt tirgus situācijas pilnveidošanās. Garneļu pieprasījums vietējā tirgū ir apmēram 200 t gadā, ko saldētā veidā nodrošina akvakultūras un zvejas garneļu imports, nedaudz arī Latvijas kuģu zveja Atlantijā (www.db.lv: 16.06.2006.). Daļa saldēto garneļu tiek realizētas un apstrādātas – vārītas vai atčaulotas, bet daļa nonāk tieši tirgos. Latvijas mazumtirdzniecībā saldētas un atdzēsētas garneles tiek realizētas par apmēram 11–22 EUR/kg, no tām lētākās ir mazizmēra brūnās garneles un akvakultūrā audzētās baltkāju garneles (lielveikalos tās apzīmē ar latīnisko sugas vārdu – *vannemei*), bet visdārgākās – lielās tīģergarneles (tirdzniecībā tās dažkārt sauc par karaliskajām). Svai-

gas garneles visai ierobežotā daudzumā ievēd atsevišķu specializētu delikatešu veikalū un restorānu vajadzībām, to cena ir ievērojami augstāka nekā saldētai produkcijai.

Jāatzīst, ka Latvijā izaudzētu dzīvu vai svaigu garneļu pieprasījums vietējā tirgū nav liels, taču pietiekams, lai attaisnotu eksperimentāla tipa recirkulācijas fermas darbību, kas nākotnē varētu strādāt arī eksportam uz tuvākajām kaimiņvalstīm. Iepriekš minētā ārvalstu pieredze ar garneļu akvakultūras straujo attīstību un recirkulācijā audzēto svaigo garneļu pašizmaksu ir visai daudzsološa, lai dotu tehniski–ekonomisko pamatojumu attiecīga projekta uzsākšanai arī Latvijā.

The background of the page is a photograph of numerous bubbles of various sizes, some overlapping, set against a clear, light blue sky. The bubbles are in sharp focus, showing their spherical shape and the way light reflects off their surfaces.

V **Vēstures lappuses**

Sigita Āboltiņa

Latvijas zelts – “Rīgas šprotes”

“Atved “Rīgas šprotes”! Īstās, smaržīgās un zeltainās no Latvijas!” – tā ne reizi vien lūguši radi un draugi no Krievijas. Un kā gan ne – vēl no padomju laikiem mūsu šprotu slava izplatījās visā PSRS, un, ja uz galda bija goda vietā zeltītās, aromātiskās zivtiņas no Latvijas, tas liecināja, ka svētki ir izdevušies un mielasts – bagātīgs. Arī šodien “Rīgas Melnais balzams”, “Laimas” šokolāde, melnā rupjmaize un “Rīgas šprotes” būs labākais cienasts, braucot uz svešām zemēm vai sagaidot viesus. Un, protams, arī pašiem ikdienā.

Pieprasīta delikatese

Nelielas, zeltainas nokūpinātas zivtiņas kārbā – tādas ir mūsu slavenās “Rīgas šprotes”. Ne reizi vien kūpināto brētliņu unikālo garšu centušies atdarināt citu valstu ražotāji, taču velti – “Rīgas šprotu” izsmalcināto garšu nav iespējams sajaukt ne ar ko.

Tas ir zīmols, kas kļuvis slavens un pazīstams ne tikai mūsu zemē, bet arī ārvalstīs. Protams, lielāko popularitāti “Rīgas šprotes” saglabā Krievijā un daudzās citās bijušā socialistisko valstu bloka valstīs. Varētu domāt, ka, mainoties dzīves stilam, paradumiem, ekonomiskajai un politiskajai situācijai, kas tiešā veidā ietekmē cilvēku paradumus, varētu mazināties pieprasījums pēc Latvijas zivju zelta. Tomēr tā nav noticis – šī delikatese ir un, šķiet, arī turpmāk būs pieprasīts produkts.

98 % Latvijā ražoto zivju konservu tiek eksportēti, un tikai divi procenti paliek pašu lietošanai. Vai vēl kāds produkts var lepoties ar šādu eksporta statistiku? NVS valstīm tiek piegādāti ap 70 % no šī apjoma. Tikai 2011. gadā vien Krievijas uzņēmumi saņēmuši no Latvijas 24 miljonus tonnu.

Mazākos, bet tomēr iespaidīgos apjomos Latvijas zivju produkciju iepērk Kazahstāna, Ukraina, Uzbekistāna, Kirgizstāna, Baltkrievija un citas valstis. Bet uz Eiropas Savienību aizceļo apmēram 20 % konservu produkcijas. Eiropā “Rīgas šprotu” lielākie cienītāji, izrādās, ir mūsu kaimiņi igauņi un lietuvieši. Latvijā ražotās zeltainās zivtiņas nonāk arī ASV, Kanādā, Austrālijā, Arābu Emirātos un citās pasaules valstīs. Pat ieejot kādā no mazajiem Īrijas vai Lielbritānijas veikalniņiem, plauktos var redzēt “Rīgas šprotes” – bet te nu nopelns arī uz ārzemēm izbraukušajiem latviešiem, kuri no šā garduma nevēlas atteikties, pat dzīvojot svešumā.

Šprotu rašanās vēsture

Velti domāt, ka šprotes radušās tikai padomju gados – nebūt ne. Šprotu vēsture aizsākusies tālā 19. gadsimta beigās. Pat Krievijas galma vajadzībām šprotes ražoja tieši Latvijā. Bet, ja paritinām vēstures pavedienu kamolīti vēl tālāk, tad jau ilgi pirms tam Rīgas jūras piekrastē mūsu senči zvejoja, bet sievas, domājot, ko darīt ar lomu un kā nodrošināt ēdienu ģimenei ilgākam laikam, izmēģināja dažnedažādas receptes. Tā pamazām attīstījās zivrrūpniecība un radās zivju apstrādes tradīcijas.

19. gadsimta beigās, lūkojoties uz pārtikas produktu konservēšanas pirmsākumiem pasaulē, arī Latvijā radās doma apstrādāt zivis, tās konservējot. Proti, kūpināt Baltijas jūrā nozvejoto mazo reņģi, nogriezt tai galvu un iekonservēt eļļā. Tā arī radās produkts, kuru vēl šobaltdien pazīstam kā šprotes.

Zivsaimniecības nozares speciālisti atklājuši, ka zivju konservu ražošana aizsākusies jau 1890. gadā, kad konservu ražošanā sāka lietot pirmās aizvākojamās mašīnas, un firma “K. V. Mortensen” pirmā Latvijā uzsāka konservu “Šprotes eļļā” ražošanu. Savukārt arhīvu ziņas liecina, ka pirmā zivju konservu fabrika “G. Gēgingers” tika atvērta 1892. gadā. Ļoti iespējams, ka šai fabrikai bija tieša saistība arī ar 1881. gadā dibināto saldumu ražošanas uzņēmumu, a/s “Laima” vēsturisko priekšteci “L. W. Goegginger”. Vēsturnieki ir izpētījuši, ka 1896. gadā Vidzemes guberņas valde atļāva atvērt konservu ražotni A. Ādamsonam. Pēc šiem notikumiem strauji viena pēc otras savu darbību uzsāka vairākas citas konservu fabrikas, kuru preču klāstā, protams, tika gatavotas arī šprotes.

Zivju konservi guva plašu atzinību. Pagājušā gadsimta sākumā Krievijā šis produkts bija jau plaši pazīstams un populārs – Latvija varēja lepoties gan ar starptautiskās izstādēs gūtām medaļām, gan arī skaistām, īpaši izstrādātām etiķetēm. Tikai 1911. gadā vien saražotas 5 000 982 kārbīņas šprotu konservu.

Vienu brīdi zivrrūpnieki izdomāja, ka šprotes vajadzētu pārdēvēt un nosaukt tās par sardīnēm. Taču produkts ar jauno nosaukumu neguva ievēribu, jo radikāli atšķīrās no īstajām sardīnēm, kas bija plašāk pazīstamas pasaulē. Tādēļ ātri vien rūpnieki nolēma atgriezties pie iepriekš pazīstamā un jau popularitāti iekarojušā nosaukuma “šprotes”. Šis vārds radies, sakrustojot angļu *sprat* un vācu *Sprotte*, kas tulkojumā nozīmē to pašu brētliņu. Labi, ka tā, jo sardīņu pasaulē ir atliku likām, bet “Rīgas šprotes” – vienīgās un neatkārtojamās!

Šprotes – melnajiem ikriem līdzvērtīga delikatese

Otrais pasaules karš, varas maiņa, Latvijas iekļaušana Padomju Savienībā ieviesa korekcijas zivrrūpniecībā. Kvalitātes prasības auga, zivju konservus ražoja valsts rūpnīcas. Lai gan ražošanas apjomi strauji palielinājās, pašā Latvijas PSR teritorijā šprotu konservu palika gaužām maz, jo pēc vadības rīkojuma tos sūtīja uz visu plašo padomju zemi – pirmkārt, uz Maskavu un Ļeņingradu un pat uz Kaukāza brālīgajām republikām.

Taču, lai arī kāds bija ražošanas apjoms, “Rīgas šprotes” bija deficīts ne tikai Latvijā, bet visā PSRS. Bija jābūt pamatīgam blatam tirdzniecības vai rūpniecības nozarē, vai arī jāieņem augsts postenis, lai svētku galdū bagātinātu zeltainās, Latvijā ražotās aromātiskās zivtiņas, kas tolaik bija īsta delikatese. Vēl tagad vecāki cilvēki atceras – ja svētkos uz galda bija šprotes, tās tika vērtētas gandrīz tik pat augstu kā melnie ikri. Un, lai gan šprotes ra-

žoja arī citās PSRS republikās, tik un tā vislabākais un elitārākais produkts tolaik skaitījās tieši “Rīgas šprotes”. Pagājušā gadsimta 70. gados strauji attīstījās tālūras zveja. Tālo jūru un okeānu zivju bija daudz – ar lieliem saldētavu kuģiem un vilcienu sastāviem no citām ostām tās sūtīja uz Latviju, jo tieši šeit bija milzīga valstij piederoša ražošanas bāze, kur zivis varēja pārstrādāt konservos. Vienlaikus attīstījās arī zvejnieku kolhozi, kuru galvenie lomi bija reņģes un brētliņas. Lai kolhozi spētu attīstīties, varas gaitenā tika izdots rīkojums veidot zivju pārstrādes uzņēmumus arī šajās kolektīvajās saimniecībās, kur arī tika saražots milzīgs daudzums šprotu.

Neatkarības sākuma grūtie laiki

Padomju vara krita, Latvija atguva neatkarību. Daudzi valsts uzņēmumi tika privatizēti, un tajos atsākās šprotu ražošana. Tika saglabāta iepriekšējā ražošanas īpatnība – plaši pielietots roku darbs, balstot nozari pārsvarā uz sieviešu pleciem. Proti, tieši daļā dzimuma pārstāves nodrošina zivju vēršanu uz irbiņiem, kā arī apstrādāto šprotu pakošanu. Bija gan arī mēģinājumi mehanizēt ražošanu, ievadot no Norvēģijas modernas iekārtas, taču tam nebija panākumu. Tādēļ vēl joprojām šprotu ražošanā vissvarīgākais ir roku darbs.

Pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā Latvijā šprotu ražošana turpināja attīstīties un augt. Pat neraugoties uz to, ka izejvielas kļuva aizvien dārgākas un ražošanai izvirzītās prasības arvien stingrākas.

Zivsaimniecības nozari šajā laikā nesaudzēja arī politiski un vietējo ražotāju stimulēti tirgus aizsardzības skandāli Latvijas konservu noieta valstīs – dioksīna skandāls, vēlāk benzopirēna skandāls, kas pamatīgi satricināja nozari, taču “Rīgas šprotes” spēja izdzīvot, atkarojot uz brīdi zaudētos eksporta tirgus un iegūstot aizvien jaunus ārvalstu partnerus.

Cīņa pret viltotajiem un dempingotajiem

Augot “Rīgas šprotu” popularitātei, daudzu valstu tirgos sarosījās arī to viltotāji, kas sāka izmantot šo preču zīmi, ražojot zemākas kvalitātes produktus un tirgojot tos par dempinga cenām. Lai pasargātu šo preču zīmi un tās kvalitātes augstās prasības, 1996. gadā ražotāji Latvijā apvienojās, izveidojot biedrību “Rīgas Šprotes”. Šajā biedrībā brīvprātīgi apvienojušies zivju pārstrādes uzņēmumi SIA “Unda”, SIA “Rānda”, SIA “Sabiedrība IMS”, a/s “Brīvais vilnis”, SIA “Gamma-A”, SIA “Līcis – 93”, SIA “Karavēla”, kas ražo konservus “Rīgas šprotes eļļā”, izmantojot kolektīvo preču zīmi.

Biedri apvienojās labprātīgi, vienojoties, ka ievēros augstus ražošanas standartus, līdz ar to arī pircējs var būt drošs, ka iegādātie konservi būs kvalitatīvi un gardi. Protams, tas nenozīmē, ka starp šiem uzņēmējiem nav konkurences, tomēr, piedaloties izstādēs un iekarojot aizvien jaunus eksporta tirgus, ražotāji iet kopsolī. Līdz ar to audzis arī sortiments – nav vairs tikai šprotes metāla bundžiņās, bet arī stikla burciņās ar uzskrūvējamu vāciņu un metāla kārbās ar caurspīdīgu polimēra vāciņu.

2000. gadu sākumā vairākiem konservu ražotājiem bija tiesības eksportēt zivju produkciju uz Eiropas Savienības valstīm, tomēr galvenais eksporta tirgus joprojām bija bijušās PSRS valstis.

2013. gadā – šprotēm zelta medaļas

Šobrīd konservu ražošanas apjomi ir tik iespaidīgi, ka ar pašu nozveidotajām reņģēm un brētliņām nepietiek un nākas iepirkt zivis no Somijas, Igaunijas un Polijas zvejniekiem. Augot pieprasījumam pēc zivīm, arī to cenas ir kāpušas. Protams, bija arī grūtāki laiki, kad pēc 2008. gada Latviju pārņēma dižķibeļe, bet pasauli – ekonomiskā krīze un bija vērojams ražošanas kritums. Tomēr krīze ir pārvarēta, un šprotu ražošana katru gadu palielinās vidēji par 15 līdz 20 %. Par piemēru varam minēt 2011. gadu, kad Latvijā tika saražoti 14 miljoni kārbu “Rīgas šprotu”, no kurām tikai daļa palika mūsu valstī – eksporta apjoms bija audzis līdz 97 % no saražotā! Bet 2012. gadā biedrības “Rīgas Šprotes” apgrozījums sasniedza 97,41 miljonu latu, kas bija par 17 % vairāk nekā 2011. gadā.

Eksporta tirgu palīdz iekarot dalība dažādās izstādēs. Un panākumi neizpaliek. Šogad vien Latvijas šprotu ražotāji starptautiskajā izstādē “*World Food Moscow*”, kurā tiekas ražotāji un produkcijas izplatītāji no vairāk nekā 70 valstīm, saņēma četras zelta medaļas konkursos par gada labāko produktu. Divas zelta medaļas saņēma SIA “Sabiedrība IMS” – par “Rīgas šprotēm” stikla kārbā un par kūpinātas foreles fileju eļļā. Pa vienai zelta medaļai saņēma SIA “Gamma-A” – par lielajām šprotēm eļļā “Vēcīga” – un SIA “Līcis - 93” – par šprotēm eļļā “Rīgas zelts”.

Kā top šprotes

Kāds īsti ir “Rīgas šprotu” gardais noslēpums? Kādēļ patērētāji tik daudzās pasaules valstīs izvēlēties tieši mūsu valstī ražotās zeltainās zivtiņas, nevis meklēs lētākos konkurentu ražojumus? Galvenais iemesls – jau gadu desmitiem iesakņojušās ražošanas tradīcijas.

Vēsturiski šprotu konservu ražošanā tika izmantotas Rīgas jūras licī nozveidotās reņģes un Baltijas jūras brētliņas. Kad pēc Otrā pasaules kara attīstījās nozveja, šprotu ražošanā vairāk sāka izmantot brētliņas – mazās zivtiņas atšķiras pēc garšas un uzturvērtības no reņģēm, un zinātāji tās pazīst. Vēl joprojām galvenās zivis šprotu ražošanā ir brētliņas un reņģes, deviņus līdz vienpadsmit centimetrus garas, nekādā gadījumā zivis nedrīkst būt lielākas.

Ļoti liela nozīme ir šprotes kūpinājumam. Karstumam jābūt 140 grādu, un vissvarīgāk, lai kūpinātavā būtu dūmi, jo zivs nedrīkst būt ne pārāk sausa, ne pārāk mitra, un tās ādai jāasaglabā izturība. Tādēļ kūpinātājs ir viens no svarīgākajiem cilvēkiem šprotu gatavošanas procesā, jo tieši viņš kontrolē tvaika un dūmu daudzumu, lai zivis sanāktu atbilstošā kvalitātē.

Šprotes kūpina apmēram 45 minūtes. Ik pēc trim četrām minūtēm no kūpinātavas iznāk viens kontainers ar gatavām nokūpinātām zivīm. Prasības, kādām jāatbilst gatavai, veikalu plauktos nonākušai produkcijai, ir ļoti svarīgas – “Rīgas šprotēm” jābūt gaiši zeltainā krāsā, plīsumi ādā var būt ne vairāk par 30 %, eļļai kārbīņā jābūt caurspīdīgai.

Šprotes, kas atbilst minētajām kvalitātes prasībām, ceļo tālāk pa konveijera lenti pie strādniecēm, kur tās sašķiro pēc lieluma un saliek kārbās ar vēderiem uz augšu. Viens cilvēks dienā var savērt tūkstoti irbiņu, un sapakot tik pat daudz šprotu kārbu, kas tālāk slīd pa lenti pie sāls un eļļas dozētāja. Pēc tam kārbas dodas uz aizvākošanu un sterilizā-

cijas cehu, kas arī ir īpašs un ļoti svarīgs process. Pēc sterilizācijas gatavajām bundžām divas nedēļas ir jāpastāv un jānogatavojas, lai savstarpēji iedarbojas sāls un eļļa. Zinātāji gan teic, ka vislabāk šprotes garšo pēc sešiem mēnešiem, kad jau notikuši visi ķīmiskie procesi.

Ražotāju noslēpumi

Viens no galvenajiem nosacījumiem – ne brētliņu, ne reņģi šprotu konservu ražošanā nedrīkst izmantot, ja nozveja bijusi vasaras mēnešos, kad zivis barojas, un barības vads ir pilns ar dažādiem barības organismiem. Ja tomēr izmanto šajā laikā zvegotās zivis, tad jāreķinās ar ārkārtīgi grūtu apstrādes procesu, jo zivis ir pārāk mīkstas. Sterilizējot tās izjūk, kļūst ūdeņainas, sajaucas ar eļļu. Tāpēc, atverot kārbu, patērētājs ieraudzīs nevis skaistas, zeltainas šprotes eļļā, bet gan pelēku, nepatīkamu masu.

Tāpēc, lai nodrošinātu produktu augstu kvalitāti, vasaras periodos šprotu ražošanā pārsvarā tiek izmantotas saldētas zivis. Vairumā uzņēmumu pavasarī, beidzoties konservu kvalitātes prasībām atbilstošu zivju zvejas periodam, cilvēki dodas atvaļinājumā, bet tehnoloģiskās iekārtas iziet apkopi un remontu, ja tās nepieciešams. Atsākoties zvejai pēc zivju intensīvās barošanās perioda, jau augusta beigās un septembrī viss atkal rit savu gaitu.

Vēl būtiski, ka uzņēmumos regulāri tiek organizētas degustācijas, kurās piedalās paši uzņēmuma darbinieki. Tiek vērtētas garšvielas, kūpinājuma kvalitāte, un ceha ražošanas vadītāji pieraksta savus novērojumus. Ņemot vērā uzņēmēju rūpes par savas produkcijas kvalitāti, varam droši teikt, ka “Rīgas šprotes” ir un būs, un ka tās iegūs arvien plašāku tirgu rietumvalstīs. Lai tas izdodas!

The background of the slide is a photograph of numerous bubbles of various sizes, some overlapping, against a clear, light blue sky. The bubbles are in the foreground, creating a textured, bubbly appearance. The text is centered over the bubbles.

VI

Statistika

Zvejas statistika

(Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības departamenta dati)

Fishery statistics

(Source: Fishery Department of Ministry of Agriculture)

1. tabula

Nozvejas kvotas Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī pa zivju sugām un valstīm 2013, tonnās

Table 1

Allocation of catch quotas in the Baltic Sea and the Gulf of Riga by species and countries in 2013 (tonnes)

Valsts / Country	Reņģe / Herring	Brētliņa / Sprat	Menca / Cod	Lasis* / Salmon*
Dānija / Denmark	5601	24 659	22 892	22 538
Igaunija / Estonia	24 251	28 634	1 572	3 872
Latvija / Latvia	18 956	34 583	5 893	14 335
Lietuva / Lithuania	2633	12 510	3 933	1 685
Polija / Poland	25 825	73 392	18 626	6 837
Somija / Finland	106 683	12 908	1 254	41 941
Vācija / Germany	14 760	15 622	9 903	2 508
Zviedrija / Sweden	53 847	47 670	17 445	30 465
Kopā / Total	252 556	249 978	81 518	124 181

* – zivju skaits gabalos / in number of fish

2. tabula

Latvijas nozvejas kvotas Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī pa zivju sugām 2004–2013, tonnās

Table 2

Latvian catch quotas in the Baltic Sea and the Gulf of Riga by species in 2004 – 2013 (tonnes)

Gads / Year	Reņģe / Herring	Brētliņa / Sprat	Menca / Cod	Lasis / Salmon
2004	23 834	52 249	5078	290
2005	23 714	68 420	4223	290
2006	24 740	58 219	4899	290
2007	23 863	62 877	4449	275
2008	23 658	62 877	4005	230
2009	22 761	55 332	4398	204
2010	23 095	52 565	5018	38 783*
2011	22 569	39 949	5715	32 965*
2012	18 630	31 160	6564	16 153*
2013	18 956	34 583	5983	14 335*

* – zivju skaits gabalos / in number of fish

3. tabula

Latvijas nozveja okeānos, Baltijas jūrā un iekšējos ūdeņos, tonnās

Table 3

Latvian catch in the Ocean, the Baltic Sea and in the inland waters (tonnes)

Gads <i>Year</i>	Zivis un citi hidrobionti <i>Fish and other hydrobionts</i>	Zivis kopā <i>Fish in total</i>	Zivis okeānos <i>Fish from the Ocean</i>	Zivis Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī <i>Fish from the Baltic Sea and the Gulf of Riga</i>	Zivis iekšējos ūdeņos <i>Fish from inland waters</i>	Zivis dīkšaimniecības ūdeņos <i>Fish from pond farming</i>	Vēzveidīgie, moluski u. c. jūras bezmugurkaulnieki <i>Shellfish</i>	Jūras ūdensaugi <i>Sea algae</i>
1977	541 862	525 709	426 228	96 771	788	1 922	15 876	277
1978	462 899	452 503	349 377	101 130	578	1 418	10 077	314
1979	474 001	453 402	356 437	95 136	681	1 148	20 026	573
1980	526 227	506 505	404 422	99 417	634	2 032	19 262	460
1981	500 975	484 988	403 006	78 835	599	2 548	15 486	501
1982	495 283	488 656	413 783	72 712	604	1 557	5 897	730
1983	521 371	519 959	442 186	74 393	530	2 850	1 226	186
1984	546 802	533 702	450 806	80 135	608	2 153	12 930	170
1985	537 883	522 604	446 684	71 673	593	3 654	15 177	102
1986	564 566	557 410	486 683	66 232	698	3 797	6 937	219
1987	570 832	561 125	493 774	63 542	715	3 094	9 530	177
1988	558 737	535 548	469 066	63 237	601	2 644	22 894	295
1989	547 072	520 823	457 309	59 702	593	3 219	26 088	161
1990	471 325	451 584	389 587	57 971	557	3 469	19 602	139
1991	374 493	352 717	295 984	55 562	527	644	21 717	59
1992	163 314	151 789	103 885	46 701	562	641	11 515	10
1993	149 972	145 292	107 169	37 231	553	339	4 679	1
1994	132 170	125 546	78 188	46 176	611	571	6 624	0
1995	138 611	136 672	78 460	57 112	577	526	1 939	0
1996	143 350	137 865	65 115	71 786	581	383	5 485	0
1997	106 028	105 031	18 018	86 123	545	345	997	0
1998	102 753	101 562	22 534	78 105	508	415	1 191	0
1999	125 856	122 776	43 552	78 147	610	467	3 080	0
2000	136 639	133 470	52 293	80 329	623	225	3 169	0
2001	128 638	125 589	47 616	76 930	581	462	3 049	0
2002	114 108	112 105	32 291	78 802	582	430	2 003	0
2003	114 585	110 746	38 532	71 034	572	608	3 839	0
2004	126 155	122 953	39 739	82 301	368	545	3 202	0
2005	151 263	148 907	54 991	93 104	296	516	2 356	0
2006	142 532	140 958	57 300	82 764	328	566	1 574	0
2007	157 594	155 342	63 349	90 956	310	727	2 252	0
2008	158 518	156 955	69 545	86 477	350	583	1 563	0
2009	164 178	162 645	82 888	78 913	327	517	1 533	0
2010	165 357	164 363	89 449	74 037	330	547	994	0
2011	155 872	155 435	91 310	63 235	344	546	437	0
2012	90 370	89 838	31 382	57 588	293	575	532	0

4. tabula

Latvijas galveno zvejas objektu nozveja Atlantijas okeānā pa sugām, tonnās

Table 4

The Latvian catches of main fishery objects in the Atlantic Ocean (tonnes)

Gads Year	Sijķe Herring	Sardīne, Sardinella European pilchard, various Sardinella	Stavrida Atlantic horse mackerel	Makrele Atlantic mackerel, chub mackerel	Moiva Capelin	Menca Cod	Heks Hake	Putasu Blue whiting	Saida Saithe
1977	3 789	66 720	85 939	26 115	24 168	10 167	36 267	2 300	6 775
1978	2 807	56 122	70 480	20 687	13 832	5 964	51 350	12 563	10 809
1979	2 259	26 831	99 130	16 452	22 556	0	21 242	63 680	221
1980	5 237	73 187	110 623	16 437	7 067	0	12 983	83 145	40
1981	6 301	44 165	139 826	19 241	35 713	75	5 904	53 569	0
1982	2 577	49 070	139 861	12 796	16 000	74	28 953	26 989	6
1983	3 903	74 413	120 125	15 719	36 083	0	21 892	15 659	54
1984	3 617	83 320	131 713	11 498	19 610	0	38 928	15 684	27
1985	3 183	75 264	117 456	11 273	14 269	247	25 062	3 757	0
1986	1 637	78 134	148 619	9 820	1 098	38	24 162	22 899	45
1987	1 508	72 207	142 318	12 290	3 485	0	16 439	27 659	43
1988	1 917	62 784	146 870	22 720	1 821	0	21 914	16 241	0
1989	2 106	72 845	149 911	20 543	2 199	0	16 764	18 264	0
1990	1 158	87 964	156 165	22 765	2 244	0	6 018	8 839	121
1991	274	45 772	120 520	13 607	2 213	0	2 990	14 237	42
1992	38	8 011	36 801	4 596	0	0	190	10 169	0
1993	6	7 878	37 602	6 036	0	0	62	10 626	0
1994	0	8 470	34 764	5 564	0	0	43	2 582	0
1995	0	17 032	38 829	4 028	0	0	8	0	0
1996	0	24 683	14 818	3 998	0	0	68	2	0
1997	0	6 497*	4 881	1 931	0	0	27	0	0
1998	0	6 064*	8 710	2 562	0	0	16	0	0
1999	0	15 031*	14 284	3 123	0	0	320	0	0
2000	0	7 886*	22 591	7 151	0	0	280	0	0
2001	0	7 689*	18 522	9 924	0	0	126	0	0
2002	0	6 132*	7 768	7 079	0	0	105	0	0
2003	0	8 714*	8 674	10 537	0	0	143	0	0
2004	0	6 985*	13 837	8 999	0	0	46	0	0
2005	0	15 255*	25 689	4 620	0	0	201	0	0
2006	0	23 869*	17 758	3 596	0	0	22	0	0
2007	0	19 508	22 507	8 943	0	0	30	0	0
2008	0	17 909	31 302	8 112	0	0	11	0	0
2009	0	19 945	35 134	10 496	0	0	89	0	0
2010	0	23 984	40 169	8 148	0	0	9	0	0
2011	0	33 224	26 942	11 738	0	0	22	0	0
2012	0	10 216	7 595	5 750	0	3	8	0	0

* – tikai sardinella / sardinella only

4. tabula (turpinājums)

Latvijas galveno zvejas objektu nozveja Atlantijas okeānā pa sugām, tonnās

Table 4 (continued)

The Latvian catches of main fishery objects in the Atlantic Ocean (tonnes)

Gads Year	Sarkan- asaris Atlantic redfishes	Jūras karūsa Sea breams nei	Pelamida Atlantbonito	Paltuss Atlantic halibut	Tunzivs Yellowfin tuna—like fishes nei	Makrur- zivs Grenadiers	Mataste Hairtail	Anšovs Anchovy	Kalmārs Shotfin squid, various squids nei	Gar- nele Shrimp
1977	15 962	256	626	312	1 390	3 052	1 990	0	3 479	0
1978	4 105	243	312	23	1 841	435	670	4 880	2 646	0
1979	5 691	529	116	10	525	69	5 227	6 756	1 050	0
1980	5 524	1 614	1 406	23	1 549	1 643	1 076	12 673	447	0
1981	6 134	676	868	0	1 405	204	368	12 910	498	0
1982	25 030	2 609	1 563	14	1 285	1	2 409	10 578	714	0
1983	18 563	3 681	472	10	1 677	2 599	1 533	15 001	1 226	0
1984	20 850	2 501	101	0	621	7 018	9 782	17 502	12 930	0
1985	21 951	3 941	488	0	1 247	3 312	275	19 377	8 969	0
1986	24 265	2 093	202	40	663	5 952	96	7 827	4 374	0
1987	18 632	2 784	257	92	863	6 688	22	9 696	5 937	0
1988	17 791	2 467	288	71	1 310	5 700	21	29 494	18 934	0
1989	11 093	2 188	1 252	84	908	7 647	4 437	20 985	19 692	0
1990	5 523	2 042	150	22	1 061	3 074	10 956	12 738	17 309	0
1991	7 336	2 153	123	36	536	6 541	13 440	9 486	18 623	0
1992	8 834	1 279	4	0	54	1 684	6 011	22	10 994	0
1993	13 891	14	0	80	16	2 176	1 708	0	4 608	0
1994	13 354	5	3	0	16	675	13	0	6 282	324
1995	5 307	19	19	0	55	32	8	0	1 717	222
1996	1 084	19	301	0	151	15	0	0	3 954	1 253
1997	0	0	887	0	223	0	0	0	0	997
1998	0	48	318	0	244	0	1 232	1 978	0	1 191
1999	0	80	510	0	52	0	1 502	4 876	0	3 080
2000	13	53	416	215	36	0	544	10 142	0	3 169
2001	11	0	396	291	72	0	13	9 143	0	3 028
2002	1 841	0	639	11	334	0	46	6 872	12	1 951
2003	1 269	0	462	0	182	0	0	0	162	3 677
2004	1 117	23	218	68	605	0	0	0	0	3 202
2005	967	498	382	0	648	0	0	0	0	2 356
2006	1 803	0	621	18	109	0	0	0	0	1 574
2007	1 334	138	641	0	73	0	0	0	0	2 250
2008	1 135	5	730	0	621	0	0	5 964	0	1 563
2009	1 606	6	1 502	0	649	0	0	7 879	0	1 532
2010	2 212	8	1 019	0	200	0	0	8 393	0	994
2011	1 629	25	2 231	14	143	0	0	10 546	0	437
2012	1 171	0	34	0	15	0	0	4 511	0	532

5. tabula

Latvijas nozveja Baltijas jūrā pa sugām (kuģu un piekrastes zveja), tonnās

Table 5

Latvian catch in the Baltic Sea by species in tonnes (by offshore and coastal fishery)

Gads Year	Kopējā nozveja Total catch	Renģe Herring	Brētliņa Sprat	Menca Cod	Plekste, akmeņplekste Flounder, Turbot	Lasis Salmon	Taimiņš Sea trout	Zutis European eel	Zandarts Pike- perch
1976	72 463	23 428	13 638	34 129	992	101	7	0	0
1977	63 043	16 486	31 315	14 417	593	80	17	0	0
1978	70 895	23 269	23 041	23 891	586	95	5	0	0
1979	67 809	24 298	10 065	32 841	404	158	6	0	0
1980	71 760	23 581	5 627	42 067	242	230	5	0	0
1981	59 845	21 368	4 177	33 923	142	168	3	0	0
1982	52 917	17 692	4 919	29 926	179	153	3	0	0
1983	73 092	19 875	3 391	49 422	157	198	12	0	0
1984	60 560	18 809	6 277	35 093	66	273	9	0	0
1985	55 034	22 089	8 194	24 382	94	238	9	0	2
1986	51 423	23 425	8 627	18 861	118	286	7	0	0
1987	51 191	23 734	13 556	13 203	295	332	2	0	0
1988	48 743	26 925	10 616	10 617	209	257	11	0	0
1989	43 732	25 426	11 104	6 124	487	403	10	0	0
1990	42 211	21 245	14 580	5 348	464	426	7	0	0
1991	39 756	19 789	16 536	2 626	310	361	6	0	0
1992	30 208	11 636	16 116	1 250	602	194	5	0	0
1993	21 549	8 395	11 225	1 333	386	191	19	0	0
1994	30 764	8 626	19 484	2 379	164	97	8	0	0
1995	30 776	7 956	16 005	6 471	162/48,9	98	7	0	21
1996	46 406	10 161	27 177	8 741	173/41,9	100	4	0	1
1997	57 955	8 214	43 127	6 187	263/45,8	105	4	0	0
1998	57 723	8 292	41 315	7 778	222/35,9	65	2	0	0
1999	53 870	6 652	39 688	6 914	421/53,97	110	6	1	1
2000	55 293	5 144	43 139	6 280	343/16	95	7	+	1
2001	51 087	3 877	40 301	6 298	498/6	67	5	+	1
2002	53 617	2 713	45 297	4 894	599/14	52	6	1	1
2003	47 471	2 407	39 711	4 634	624/8	35	3	1	0
2004	58 192	2 656	49 701	5 027	720/7	20	3	1	+
2005	69 367	2 461	61 056	3 989	1667/7	21	4	1	1
2006	60 307	2 597	51 943	4 567	1065/5	8	4	1	2
2007	67 875	2 987	57 941	4 268	993/2	18	2	0	1
2008	63 102	3 237	55 143	4 019	595/2	2	3	0	1
2009	56 076	3 252	47 655	4 611	427/1	3	4	+	1
2010	53 051	3 606	44 019	5 160	187/10	2	2	1	1
2011	39 970	2 538	32 143	4 949	283/8	1	3	+	+
2012	36 762	2 136	29 643	4 281	583/9	2	4	+	+

+ – mazāk par 0,5 / under 0,5

5. tabula (turpinājums)

Latvijas nozveja Baltijas jūrā pa sugām (kuģu un piekrastes zveja), tonnās

Table 5 (continued)

Latvian catch in the Baltic Sea by species in tonnes (by offshore and coastal fishery)

Gads Year	Sīga Whitefish	Vimba Vimba	Plaudis Bream	Rauda Roach	Salaka European smelt	Lucītis Eelpout	Asaris Perch	Pārejās sugas Other species
1976	1	1	0	0	0	0	2	164
1977	1	1	0	0	0	0	0	133
1978	0	1	1	0	0	6	0	0
1979	0	2	1	0	0	0	0	34
1980	0	2	1	0	0	0	0	5
1981	1	4	4	0	0	*	0	55
1982	0	0	4	0	0	*	0	41
1983	0	0	10	2	0	*	0	25
1984	0	4	5	0	2	*	0	22
1985	0	0	3	0	0	*	0	23
1986	0	0	3	0	0	*	0	96
1987	0	0	3	0	0	*	0	66
1988	0	0	10	0	2	*	0	96
1989	1	2	7	0	5	0	0	163
1990	0	1	3	0	3	0	0	134
1991	0	13	0	2	0	0	0	113
1992	0	2	1	1	0	0	0	400
1993	0	0	0	0	0	0	0	0
1994	2	2	2	0	0	0	0	0
1995	2	4	1	0	0	0	0	0
1996	1	4	2	0	0	0	0	0
1997	1	2	2	0	0	0	0	4
1998	1	6	2	0	0	0	0	4
1999	2	13	6	0	0	0	2	0
2000	2	10	4	+	3	+	2	247
2001	2	17	4	+	6	+	3	2
2002	1	21	5	+	3	1	7	2
2003	1	21	4	+	7	4	5	6
2004	1	20	4	+	14	8	5	5
2005	1	29	0	0	45	58	7	20
2006	1	20	8	0	18	26	12	30
2007	1	19	7	2	12	9	11	1603
2008	1	17	5	2	14	12	9	40
2009	+	19	4	3	38	23	9	26
2010	0	16	6	2	7	6	8	21
2011	+	15	4	2	5	4	8	13
2012	+	23	4	2	37	11	12	15

* – zvejas aizliegums / fishing closed

+ – mazāk par 0,5 / under 0,5

6. tabula

Latvijas nozveja Rīgas jūras līcī pa sugām (kuģu un piekrastes zveja), tonnās

Table 6

Latvian catch in the Gulf of Riga by species in tonnes (by offshore and coastal fishery)

Gads Year	Kopējā nozveja Total catch	Reņģe Herring	Brētliņa Sprat	Menca Cod	Plekste, akmenplekste Flounder, Turbot	Lasis Salmon	Taimiņš Sea trout	Zutis European eel	Zandarts Pike- perch
1976	38 992	19 914	1 643	129	825	105	0	10	14
1977	33 728	16 268	3 848	184	314	82	0	6	13
1978	30 292	14 292	1 846	1 186	415	41	0	6	15
1979	27 327	13 908	1 591	5 624	342	19	0	1	9
1980	27 657	13 050	944	10 032	175	15	0	2	5
1981	18 990	14 780	1 154	1 004	169	16	0	2	11
1982	19 795	11 224	430	6 209	330	21	0	1	12
1983	21 301	13 008	304	6 534	219	88	0	1	21
1984	19 575	12 820	348	5 198	93	91	0	2	36
1985	16 639	12 998	633	2 129	75	86	0	1	26
1986	14 809	11 656	1 110	1 311	21	123	0	2	26
1987	12 351	11 026	344	105	25	63	0	1	17
1988	14 496	12 746	423	48	43	89	0	1	28
1989	15 970	13 253	1 685	4	26	120	0	0	50
1990	15 760	13 073	1 562	33	66	181	0	1	68
1991	15 825	13 481	1 460	1	135	120	0	0	53
1992	16 432	14 209	1 282	0	88	74	0	1	79
1993	15 682	13 554	1 328	0	89	52	0	0	48
1994	15 413	14 050	648	0	173	33	10	1	33
1995	26 356	17 016	8 378	0	200/0,1	41	7	2	34
1996	25 381	17 362	7 034	0	121/0,1	51	6	1	53
1997	28 172	21 116	6 187	0	104/0,2	64	3	2	20
1998	20 350	16 125	3 543	0	106/0,1	60	5	2	17
1999	24 255	20 511	3 146	0	88/0,03	56	4	1	24
2000	25 293	21 624	3 047	+	75/+	55	7	2	13
2001	25 856	22 775	2 468	1	116/+	71	7	2	20
2002	25 261	22 571	2 243	+	67/+	58	7	1	33
2003	24 137	21 780	2 032	+	50/+	14	3	1	9
2004	24 109	20 903	2 699	+	50/+	11	4	2	7
2005	23 737	19 755	3 590	0	50/0	4	3	3	7
2006	22 457	19 164	2 695	0	98/0	3	3	1	7
2007	23 081	19 418	2 513	1	63/0	3	5	1	62
2008	23 375	19 290	2 158	0	56	3	5	1	6
2009	22 837	18 308	2 341	+	92	6	7	+	4
2010	20 986	17 759	1 832	+	94/+	2	3	+	6
2011	23 266	20 303	1 298	+	45/+	3	4	1	5
2012	20 826	17 963	1 076	+	48/+	3	4	+	2

+ – mazāk par 0,5 / under 0,5

6. tabula (turpinājums)

Latvijas nozveja Rīgas jūras līcī pa sugām (kuģu un piekrastes zveja), tonnās

Table 6 (continued)

Latvian catch in the Gulf of Riga by species in tonnes (by offshore and coastal fishery)

Gads Year	Sīga Baltic whitefish	Vimba Vimba	Plaudis Bream	Rauda Roach	Salaka European smelt	Lucītis Eelpout	Asaris Perch	Pārējās sugas Other species
1976	0	48	9	0	1 514	11 229	185	3 365
1977	0	36	10	0	1 434	7 812	76	3 640
1978	0	48	9	0	1 210	6 914	36	4 270
1979	0	20	7	0	644	1 281	41	3 839
1980	0	12	7	0	648	35	28	2 704
1981	0	17	10	5	499	*	14	1 307
1982	0	23	8	5	400	*	31	1 096
1983	2	25	8	8	456	*	41	583
1984	1	56	16	9	298	*	26	578
1985	1	41	13	13	133	*	22	454
1986	2	73	11	18	142	*	20	285
1987	2	108	14	22	139	*	34	447
1988	7	99	9	34	211	2	48	684
1989	18	100	29	29	292	2	42	303
1990	21	73	33	18	294	8	45	256
1991	11	50	29	20	265	14	61	112
1992	6	33	17	17	505	20	32	63
1993	4	49	33	15	351	79	54	21
1994	3	37	68	17	122	164	34	13
1995	3	50	80	7	351	143	37	3
1996	4	46	89	11	384	139	34	44
1997	4	41	67	12	331	80	27	113
1998	5	73	54	11	200	41	21	86
1999	5	93	71	14	172	33	35	0
2000	3	71	70	11	261	23	25	4
2001	2	78	104	11	127	26	36	10
2002	2	63	106	11	10	28	52	8
2003	2	41	54	8	68	21	37	16
2004	2	36	51	7	263	21	30	23
2005	3	42	67	8	143	17	32	13
2006	3	32	21	6	296	24	72	32
2007	2	28	28	5	850	29	57	16
2008	2	36	26	6	1 731	18	25	12
2009	3	33	30	8	1 941	30	28	6
2010	2	28	55	8	1 121	31	30	13
2011	2	28	33	8	1 465	30	27	14
2012	3	35	29	9	1 497	25	19	113

* – zvejas aizliegums / fishing closed

7. tabula

Nozveja Latvijas jūras piekrastē pa sugām, tonnās

Table 7

Latvian coastal catch by species (tonnes)

Zivju suga <i>Fish species</i>	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Reņģe <i>Herring</i>	3521	3830	2977	2328	2027	1938	1688	2250	2050	1954	2948	2384
Brētliņa <i>Sprat</i>	13	+	6	13	4	12	4	1	1	1	1	1
Plekste <i>Flounder</i>	200	169	203	143	298	347	202	173	212	211	154	174
Akmeņplekste <i>Turbot</i>	4	6	6	7	7	5	2	2	1	1	8	10
Menca <i>Cod</i>	28	28	44	45	29	106	127	86	76	95	78	98
Lucītis <i>Eelpout</i>	26	29	21	21	17	25	29	18	31	32	30	25
Lasis <i>Salmon</i>	73	61	14	13	8	5	5	5	9	4	4	5
Taimiņš <i>Sea trout</i>	12	13	6	7	7	7	8	8	10	5	6	8
Siga <i>Whitefish</i>	4	3	3	3	4	4	3	3	3	2	2	3
Salaka <i>European smelt</i>	41	13	30	53	47	33	28	36	77	25	16	72
Vimba <i>Vimba</i>	96	84	62	56	71	52	47	53	52	45	43	58
Plaudis <i>Bream</i>	108	111	58	55	67	29	35	31	34	61	38	33
Rauda <i>Roach</i>	11	12	8	7	8	6	7	7	11	10	10	11
Zandarts <i>Pike-perch</i>	21	34	9	7	8	9	63	7	5	6	6	2
Asaris <i>Perch</i>	39	59	41	35	39	84	68	34	37	37	36	31
Zutis <i>European eel</i>	2	2	2	3	4	2	1	1	1	1	1	1
Vējzivs <i>Garfish</i>	9	8	17	23	27	25	26	40	30	26	21	17
Pārējās <i>Other fishies</i>	5	3	6	5	7	6	6	5	4	17	8	6
Kopā <i>Total</i>	4213	4465	3513	2824	2679	2695	2348	2759	2644	2533	3407	2939

8. tabula

Latvijas galveno zvejas objektu nozveja un zivkopības produkcija iekšējos ūdeņos pa sugām, tonnās

Table 8

The Latvian main catches of fishery objects in inland waters and fish rearing production by species (tonnes)

Gads Year	Karpa Common carp	Varavīksnes forele* Rainbow trout*	Zutis European eal	Nēģis River Lamprey	Zandarts Pike– perch	Lidaka Pike	Asaris Perch	Plaudis Bream	Linis Tench	Rauda Roach	Lasis Salmon
1976	2152	47	6	163	5	45	20	95	5	213	
1977	1876	41	12	132	5	28	30	162	2	185	
1978	1354	64	15	42	5	22	22	167	5	201	
1979	1100	48	8	27	7	37	33	165	0	243	
1980	1973	54	8	8	9	21	30	150	2	191	
1981	2469	52	10	57	8	29	35	251	2	167	
1982	1473	53	8	27	6	26	23	209	2	155	
1983	2753	59	11	30	6	26	45	216	3	139	
1984	2007	89	16	22	4	29	25	320	1	149	
1985	3464	122	18	21	0	22	29	186	2	172	
1986	3535	157	23	89	1	37	36	247	2	154	
1987	2868	191	14	67	0	52	23	207	1	160	
1988	2398	173	12	97	0	31	27	232	3	133	
1989	3050	115	12	159	0	27	21	219	2	105	
1990	3224	71	13	135	0	23	18	202	2	110	
1991	597	47	16	118	0	21	16	232	4	92	
1992	619	22	18	107	0	25	15	193	3	100	
1993	334	5	18	154	19	30	16	233	5	59	
1994	550	10	37	188	26	41	20	145	16	42	
1995	520	5	22	129	28	52	38	149	15	45	
1996	364	0	22	170	18	49	22	134	14	34	
1997	345	3	27	80	20	47	29	172	24	52	
1998	412	3	25	79	21	55	34	135	22	45	
1999	440	2	15	120	33	73	34	158	42	53	
2000	324	4	13	135	35	72	33	156	29	61	
2001	442	9	17	88	39	74	34	152	35	50	
2002	411	7	9	79	44	92	36	141	41	47	
2003	601	7	9	112	41	73	29	137	47	38	
2004	526	2	12	77	26	55	18	84	28	33	
2005	494	1	9	89	22	42	14	49	29	17	
2006	487	1	6	96	21	45	20	65	41	18	
2007	539	32	8	113	22	47	15	54	28	16	
2008	477	19	12	111	32	61	15	54	46	14	
2009	438	17	4	85	26	54	17	68	51	17	
2010	439	12	7	73	32	56	16	71	58	17	
2011	451	11	5	100	31	54	18	69	47	17	3
2012	475	23	4	88	31	42	14	60	37	13	3

*Foreles + varavīksnes foreles / Trout + Rainbow trout

Ražošanas un tirdzniecības statistika

(Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības departamenta dati)

Fish production and trade statistic

(Source: Fishery Department of Ministry of Agriculture)

1. tabula

Zivju produkcijas (bez konserviem) eksports, 2009–2012

Table 1

Fish product export (canned fish excluded) in 2009–2012

Valsts Country	2009		2010		2011		2012	
	t	1000 USD	t	1000 USD	t	1000 USD	t	1000 USD
Baltkrievija <i>Belarus</i>	19311,62	9556,203	17584,478	7206,314	9609,825	4617,852	5803,971	3971,507
Bulgārija <i>Bulgaria</i>	68,02	72,161	280,753	291,786	178,858	248,192	434,202	560,555
Dānija <i>Denmark</i>	8863,239	8833,567	12898,195	8716,895	6321,914	7296,888	3709,843	10551,844
Francija <i>France</i>	3593,731	14212,119	1935,885	11347,258	2352,225	14204,186	1853,745	11505,047
Igaunija <i>Estonia</i>	5952,947	24900,014	8589,705	25660,47	10703,846	45135,711	13972,548	70877,523
Islande <i>Iceland</i>	1551,162	2814,819	1794,78	3138,973	440,602	924,012	531,126	1054,971
Kazahstāna <i>Kazakhstan</i>	972,016	652,803	400,519	323,573	457,812	265,45	161,415	191,027
Krievija <i>Russia</i>	4997,565	2226,953	3010,95	1480,712	3511,925	2073,464	3261,179	2457,29
Lietuva <i>Lithuania</i>	6874,342	23347,01	8817,795	20284,201	11571,773	27183,9985	12096,722	27351,785
Maroka <i>Morocco</i>			3042,499	532,085	2556,543	257,776		
Mauritānija <i>Mauritania</i>	10022,803	1691,627	8296,07	1020,781	8621,436	1347,747	2778,699	528,794
Moldova <i>Moldova</i>	965,062	462,392	577,88	272,443	470,112	270,116	523,873	343,551
Nīderlande <i>Netherlands</i>	106,601	238,269	469,47	588,822	41,88	41,366	20,16	19,818
Polija <i>Poland</i>	3408,959	5908,76	7535,908	11898,253	6085,125	11038,268	4480,68	9432,739
Rumānija <i>Romania</i>	20,96	19,06	112,53	85,766	381,3	397,733	664,81	799,339
Ukraina <i>Ukraine</i>	8400,371	3203,57	9076,619	3358,55	4937,582	2032,415	5867,051	3211,188
Vācija <i>Germany</i>	120,604	497,669	807,062	8353,688	260,099	2752,985	86,075	381,224
Zviedrija <i>Sweden</i>	1087,865	1121,718	447,1	1010,023	149,262	956,392	268,351	1585,107
Pārējās valstis <i>Other countries</i>	479,051	1181,3	436,867	1145,829	671,324	2279,768	5336,593	2394,264
Kopā <i>Total</i>	76796,918	100940,014	86115,065	106716,422	69323,443	123324,320	61851,043	147217,573

Avots: CSP dati

2. tabula

Zivju produkcijas (bez konserviem) imports 2009–2012

Table 2

Fish product import (canned fish excluded) in 2009–2012

Valsts Country	2009		2010		2011		2012	
	t	1000 USD	t	1000 USD	t	1000 USD	t	1000 USD
Argentīna <i>Argentina</i>	80,124	180,686	161,405	378,865	109,563	336,207	77,204	235,508
ASV USA	24,844	70,424	27,836	83,169	113,178	460,709	46,058	783,077
Beļģija <i>Belgium</i>	34,071	196,364	90,667	784,104	121,07	1264,301	179,411	1697,121
Dānija <i>Denmark</i>	1958,256	10019	1845,666	10630,113	1315,409	8794,12	2071,595	11266,392
Francija <i>France</i>	83,58	747,823	200,764	1513,143	117,601	1047,703	207,338	1846,517
Igaunija <i>Estonia</i>	3959,831	3924,106	4734,869	18682,809	8508,859	14418,243	6668,497	18822,721
Īrija <i>Ireland</i>	2,455	10,348	130,95	307,39	105,995	198,763	543,38	949,299
Islande <i>Iceland</i>	1199,803	1579,179	1956,23	2441,205	1261,462	2445,235	772,012	2250,612
Kazahstāna <i>Kazakhstan</i>	148	194,334	186,5	294,038	305,1	1194,742	222	531,333
Ķīna <i>China</i>	437,678	1062,04	579,422	1459,824	784,548	1975,268	799,199	1811,81
Lielbritānija <i>United Kingdom</i>	955,936	1324,174	697,86	1319,253	734,777	2320,251	805,005	2928,135
Lietuva <i>Lithuania</i>	6627,103	21386,7	9220,127	17013,597	11261,76	19145,429	8978,393	15994,286
Maroka <i>Marocco</i>	1604,756	1586,319	3061,85	2912,023	6512,522	7245,44	2796,705	3119,757
Mauritānija <i>Mauritania</i>	127,572	128,347	132,708	121,383	159,419	177,492	77,374	80,702
Nīderlande <i>Netherland</i>	360,54	1015,01	595,037	1577,201	676,069	2015,295	968,173	2624,882
Norvēģija <i>Norway</i>	9244,365	12507,405	7298,687	10464,854	7344,669	16804,513	6857,453	16186,102
Peru <i>Peru</i>	161,508	140,083	87,255	76,464	54,75	66,13	79,44	97,079
Polija <i>Poland</i>	1656,745	3149,522	660,074	1538,53	415,805	1739,374	3657,975	23784,066
Somija <i>Finland</i>	200,776	1369,089	250,858	1771,073	288,775	1657,852	1925,593	3261,062
Spānija <i>Spain</i>	370,886	1006,367	1143,315	2714,152	2854,906	8393,007	1546,361	5234,467
Vjetnama <i>Vietnam</i>	1608,725	2590,792	1625,47	2759,207	1178,723	2406,081	862,943	1630,969
Zviedrija <i>Sweden</i>	4933,66	22751,149	6722,284	37714,355	9303,59	55147,82	12551,529	52833,923
Pārējās valstis <i>Other countries</i>	447,394	2164,371	536,919	2271,775	1288,65	4893,057	442,383	1888,696
Kopā <i>Total</i>	36228,608	89103,632	41946,753	118828,527	54817,200	154147,032	53136,021	169858,516

Avots: CSP dati

3. tabula

Sagatavoto un konservēto zivju eksports 2009–2012

Table 3

Canned fish export in 2009–2012

Valsts Country	2009		2010		2011		2012	
	t	1000 USD	t	1000 USD	t	1000 USD	t	1000 USD
Armēnija <i>Armenia</i>	251,552	466,359	184,902	270,124	447,576	690,499	325,867	545,138
ASV <i>USA</i>	1078,608	4973,157	486,965	1426,729	546,986	1750,402	663,895	2234,366
Azerbaidžāna <i>Azerbaijan</i>	1342,894	2093,714	1235,202	1002,08	1408,268	1218,729	1785,261	1433,242
Baltkrievija <i>Belarus</i>	1216,959	3208,142	630,737	1925,151	1445,459	4191,073	1387,954	4342,231
Čehijas Republika <i>Czech Republic</i>	1398,302	2842,994	1481,769	2976,866	1055,955	2446,5	1250,583	2989,887
Dānija <i>Denmark</i>	448,527	1954,297	484,542	1900,64	439,585	1736,267	649,642	3068,67
Gruzija <i>Georgia</i>	606,999	1617,429	567,211	1415,844	767,019	2251,069	662,742	1972,801
Igaunija <i>Estonia</i>	5138,219	12301,66	4897,27	11945,644	3983,685	12026,373	3062,637	16436,523
Izraēla <i>Israel</i>	348,892	1038,063	362,395	1165,899	401,014	1318,323	388,273	1363,096
Kazahstāna <i>Kazakhstan</i>	1653,306	1028,742	2131,483	1856,302	2288,633	2235,169	3669,915	3730,187
Kirgizstāna <i>Kyrgyzstan</i>	777,097	846,712	779,374	856	1095,333	1233,164	1378,973	1396,129
Krievija <i>Russia</i>	14069,003	17475,584	18876,962	23563,516	24236,703	33410,036	31200,919	39043,403
Lietuva <i>Lithuania</i>	2138,09	6354,424	2267,7	5853,157	2464,905	7425,425	2593,254	8061,323
Moldova <i>Moldova</i>	1263,807	1419,924	1665,95	1747,445	1581,968	2433,198	1611,879	2556,411
Mongolija <i>Mongolia</i>	67,707	156,569	116,23	304,094	344,383	810,036	362,002	679,496
Polija <i>Poland</i>	409,86	1028,693	551,254	1309,419	322,954	982,744	286,598	912,921
Rumānija <i>Romania</i>	495,847	1232,061	486,764	1082,921	375,907	920,049	358,265	873,883
Slovākija <i>Slovakia</i>	428,565	785,293	355,301	617,345	352,558	743,936	197,499	494,292
Tadžikistāna <i>Tajikistan</i>	130,56	39,536	129,227	96,084	355,285	356,925	505,733	524,164
Turkmenistāna <i>Turkmenistan</i>	199,276	478,363	564,561	1474,81	519,622	1274,462	802,892	1918,497
Ukraina <i>Ukraine</i>	1756,927	1512,217	1770,31	1659,627	2651,1	2504,76	4503,175	3901,207
Ungārija <i>Hungary</i>	190,889	432,512	413,33	971,061	458,342	1222,809	400,902	1149,484
Uzbekistāna <i>Uzbekistan</i>	576,674	395,142	1359,377	711,734	2005,089	564,96	2366,365	616,002
Vācija <i>Germany</i>	2156,818	5351,966	1246,94	3992,771	1476,779	4816,863	1223,971	4143,88
Zviedrija <i>Sweden</i>	0,519	2,211	0,249	0,795	221,005	2283,989	327,789	3092,553
Pārējās valstis <i>Other countries</i>	732,463	3598,146	613,055	2536,914	692,192	3012,936	769,266	3093,22
Kopā <i>Total</i>	38878,360	72633,910	43659,060	72662,972	51938,305	93860,696	62736,251	110573,006

Avots: CSP dati

4. tabula

Sagatavoto un konservēto zivju imports 2009–2012

Table 4

Canned fish import in 2009–2012

Valsts Country	2009		2010		2011		2012	
	t	1000 USD	t	1000 USD	t	1001 USD	t	1001 USD
ASV USA	12,171	279,107	16,889	348,518	34,136	486,452	25,669	368,105
Beļģija Belgium	43,223	367,594	60,565	458,722	31,891	252,616	22,530	165,552
Čehija Czech Republic	33,762	105,093	23,007	52,825	91,873	310,616	141,887	570,015
Dānija Denmark	1028,176	1402,781	390,069	962,29	295,197	1103,383	597,858	1844,698
Francija France	8,474	118,658	11,031	144,307	12,016	153,311	9,621	142,845
Igaunija Estonia	543,376	1961,971	367,59	1014,065	456,375	1514,739	447,434	1818,635
Islande Iceland	10,48	73,818	38,68	203,147	106,226	551,851	235,534	1034,421
Itālija Italy	43,914	135,906	32,179	293,059	57,954	463,940	61,152	465,846
Krievija Russia	44,85	82,093	63,986	112,996	61,980	106,627	22,028	45,659
Kīna China	230,089	532,749	261,968	660,605	352,945	1137,535	341,045	1419,728
Lietuva Lithuania	2891,081	8217,497	2860,583	7580,302	2999,361	9748,273	3626,192	11194,966
Nīderlande Netherlands	14,777	146,851	20,154	253,52	12,766	125,022	11,373	80,097
Norvēģija Norway	9,805	83,192	4,785	35,145	40,673	117,260	27,418	124,664
Polija Poland	341,56	1011,331	247,133	781,262	284,519	1011,717	350,278	3721,450
Seišeļu salas Seychelles			48,36	207,062	199,464	1003,986	178,919	1008,307
Spānija Spain	36,971	119,654	28,545	154,192	47,966	275,652	109,301	645,188
Taizeme Thailand	173,011	454,165	225,312	541,457	98,052	236,520	82,164	238,805
Vācija Germany	59,783	964,063	65,924	875,554	131,276	1556,137	365,129	1531,060
Zviedrija Sweden	14,028	84,358	16,525	114,336	26,396	131,585	72,286	244,752
Pārējās valstis Other countries	83,453	316,185	113,633	477,38	82,944	431,202	108,387	444,415
Kopā Total	5622,984	16457,066	4896,918	15270,744	5424,010	20718,424	6836,205	27109,208

Avots: CSP dati

5. tabula

Zivju produkcijas un zivju konservu realizācija 2009–2012, tonnās

Table 5

Fish production in 2009–2012 (tonnes)

Produkcijas veids <i>Fish production type</i>	KN kods <i>CN code</i>	2009		2010		2011		2012	
		t	1000 Ls	t	1000 Ls	t	1000 Ls	t	1001 Ls
Zivju produkcija (zivis un jūras produkti) <i>Fish products (fish and sea products)</i>	03	135974	34521	140247	27830	133026	31181	80237	26906
Sagatavotas vai konservētas zivis un jūras produkti <i>Prepared or canned fish and sea products</i>	1604, 1605	38502	48861	48144	59428	53578	72629	57772	83355
Zivju produkcija, ieskaitot sagatavotas un konservētas zivis, moluski un garneļvēži <i>Total fish products incl. prepared and canned fish, molluscs and crustaceans</i>	03, 1604, 1605	174475	83382	188391	87258	186604	103810	138009	110261

Zivju produkcijas un zivju konservu ārējās tirdzniecības bilance, 2011–2012

Table 6

Foreign trade balance for fish products and canned fish, 2011–2012

Produkcijas nosaukums Name of product	LINN kods CN code	Gads Year	Eksports/ Export		Imports/ Import		+, —				
			t	tūkst. LVL tūkst. USD	t	tūkst. LVL tūkst. USD	t	tūkst. LVL tūkst. USD			
Dzīvās zivis Live fish	0301	2011	0,040	0,264	0,509	28,310	172,180	342,774	-28,270	-171,916	-342,265
		2012	26,150	78,236	143,037	124,296	252,950	463,705	-98,146	-174,714	-320,668
Atvēsinātas zivis Chilled fish	0302	2011	16444,762	23612,216	46865,346	18477,240	29820,309	59089,769	-2032,478	-6208,093	-12224,423
		2012	14793,641	26337,920	48121,223	22988,227	34319,832	62725,084	-8194,586	-7981,912	-14603,861
Saldētas zivis Frozen fish	0303	2011	27935,167	10032,790	19903,590	22128,934	43746,860	2231,198	-12096,144	-23843,270	
		2012	27241,985	12327,940	22728,346	20342,037	18189,835	33306,738	6899,948	-5861,895	-10578,392
Eksports no zvejas kuģiem Zivis Export from fishing vessels Fish		2011	16927,469	3666,390	7290,320				16927,469	3666,390	7290,320
		2012	10794,118	2680,083	4928,997				10794,118	2680,083	4928,997
Zivju fileja Fish fillet	0304	2011	5645,262	13817,542	27340,716	8580,863	11978,599	23607,595	-2935,601	1838,943	3733,121
		2012	4492,119	12639,590	23086,470	5575,552	10773,632	19750,971	-1083,433	1865,958	3335,499
Kalētas, sāļtās zivis vai zivis sāļjumā, kūpinātas zivis Dried, salted and smoked fish	0305	2011	1633,680	3135,777	6160,707	628,344	1597,439	3174,967	1005,336	1538,338	2985,740
		2012	3601,981	15462,864	28482,265	2178,334	13413,877	24561,676	1423,647	2048,987	3920,589
Vēzveidīgie Crustacean	0306	2011	586,928	1041,784	2077,269	950,336	3429,039	6803,844	-363,408	-2387,255	-4726,575
		2012	703,543	1399,523	2556,993	1510,713	5061,341	9254,857	-807,170	-3661,818	-6697,864
Molluski un citi bezmugurkaulnieki Molluscs and others invertebrates	0307	2011	150,135	420,681	833,970	448,138	934,336	1853,313	-298,003	-513,655	-1019,343
		2012	197,506	448,877	818,969	416,862	997,245	1823,420	-219,356	-548,368	-1004,451
Zivju produkcija Fish products	03	2011	69323,443	62272,622	123324,319	54817,200	77985,865	154147,032	14506,243	-15713,243	-30822,713
		2012	61851,043	80289,525	147217,573	53136,021	92818,890	169858,516	8715,022	-12529,365	-22640,943
Sagatavotas vai konservētas zivis, molluski un vēzveidīgie Prepared or preserved fish	1604, 1605	2011	51938,305	47515,976	93860,696	5424,010	10471,471	20718,424	46514,295	37044,505	73142,272
		2012	62736,251	60305,888	110573,006	6836,205	14773,114	27109,208	55900,046	45532,774	83463,798
Zivju produkcija, ieskaitot zivju konservus. Total fish products incl. canned fish, molluscs and crustaceans	03, 1604, 1605	2011	121261,748	109788,598	217185,015	60241,210	88457,336	174865,456	61020,538	21331,262	42319,559
		2012	124587,294	140595,413	257790,579	59972,226	107592,004	196967,724	64615,068	33003,409	60822,855

Avots: CSP dati

7. tabula

Valsts zivju audzētavu dabiskajos ūdeņos izlaisto zivju mazuļu un kāpuru skaits, tūkst.

Table 7

Number (thousands of pieces) of larvae and young fish produced by State fish hatcheries and released to natural waters

Zivju suga <i>Fish species</i>	Vecums <i>Age</i>	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ālants <i>Ide</i>	1 vasaras <i>1 summer</i>								1,2	
Alata <i>Grayling</i>	1 vasaras <i>1 summer</i>								20	
Karpa <i>Carp</i>	1 vasaras <i>1 summer</i>								10	
Karpa <i>Carp</i>	2 vasaras <i>2 summer</i>								1,6	
Lasis <i>Salmon</i>	1 vasaras <i>1 summer</i>		50,0	288,7	124,7	328,45	135,6	81,1	440,8	74,2
Lasis <i>Salmon</i>	viengadnieki <i>1 year</i>	10,0					61,8	700,794	500,8	
Lasis <i>Salmon</i>	smolti, viengadn. <i>smolt, 1 year</i>	776,5	644,8	804,4	868,2	943,7	893,6	139,272		848,584
Lasis <i>Salmon</i>	smolti, divgadn. <i>smolt, 2 year</i>	38,3	168,1	61,4	4,7	22,8	7,1			55,05
Lidaka <i>Pike</i>	1 vasaras <i>1 summer</i>	12,1	27,9	11,1				116,661	116	6,72
Lidaka <i>Pike</i>	viengadnieki <i>1 year</i>								26,7	
Lidaka <i>Pike</i>	kāpuri <i>fry</i>	1328,0	1350,0	1402,0	1015,0	2034,8	500,0	1535	1174	501
Linis <i>Tench</i>	2 vasaras <i>2 summer</i>								3,7	
Nēģis <i>River lamprey</i>	kāpuri <i>fry</i>	15681,0	15572,4	16261,6	11860,0	11562,1	7200,0	15623	11490	12775,4
Plaudis <i>Bream</i>	1 vasaras <i>1 summer</i>	1445,4	1544,6	1593,7	1608,9	1400,0				
Sīga <i>Whitefish</i>	1 vasaras <i>1 summer</i>								113,5	
Strauta forele <i>Brown trout</i>	1 vasaras <i>1 summer</i>								146,5	135,6
Taimiņš <i>Sea trout</i>	1 vasaras <i>1 summer</i>	10,0	53,3	316,9	113,8		67,6	30,985	145	20
Taimiņš <i>Sea trout</i>	viengadnieki <i>1 year</i>						116,2	180,52	270,9	54,956

Taimiņš <i>Sea trout</i>	smolti, viengadn. <i>smolt, 1 year</i>	107,7	93,9	91,4	112,7	63,3	122,2	103,533	269,832	
Taimiņš <i>Sea trout</i>	smolti, divgadn. <i>smolt, 2 year</i>	60,2	115,9	177,2	119,4	131,8	23,8			
Varavīksnes forele <i>Rainbow trout</i>	1 vasaras <i>1 summer</i>								15	
Vēdzele <i>Burbot</i>	1 vasaras <i>1 summer</i>							62,5	30	
Vēdzele <i>Burbot</i>	viengadnieki <i>1 year</i>							4,6		
Vēdzele <i>Burbot</i>	kāpuri <i>fry</i>							100	1200	
Vimba <i>Vimba</i>	1 vasaras <i>1 summer</i>	466,75	5	466,9	106,0	355,0		738,6	504,3	415
Zandarts <i>Pike-perch</i>	1 vasaras <i>1 summer</i>	560,24	453,2	286,7	224,7	740,2	140,8	663,729	566,5	614,5
Zandarts <i>Pike-perch</i>	1 vasaras <i>1 summer</i>								5,5	
Zandarts <i>Pike-perch</i>	kāpuri <i>fry</i>								40	
Citas sugas <i>Other fish</i>	Dažāda vecuma, mazuļi <i>Different age, parr</i>							14,2	136,8	32,91

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta "BIOR" Zivju resursu pētniecības departamenta dati
Source: Institute of Food Safety, Animal Health and Environment "BIOR" Fish Resources Research Department

Zivju mazuļu ielaišana krājumu ataudzēšanai Latvijā pa ūdenstilpēm

Young fish releasing for stock enhancement in Latvia by water bodies and sites

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
Aģes ezers	2009	Līdakas, vienasaras	1
Aijažu ezers	2009	Līdakas, vienasaras	0.4
		Zandarti, vienasaras	15
Adamovas ezers	2011	Zandarti, mazuļi	20
	2012	Zandarti, vienasaras	15
Aksenovas ezers	2012	Līdakas, kāpuri	50
Alauksta ezers	2003	Līdakas, kāpuri	200
		Ālanti, vienasaras	50
		Zandarti, vienasaras	50
	2005	Līdakas, kāpuri	200
		Zandarti, vienasaras	15
	2006	Līdakas, kāpuri	200
	2007	Līņi, vienasaras	4
	2010	Līdakas, vienasaras	5
		Zandarti, vienasaras	3
	2011	Līdakas, mazuļi	26
		Zandarti, vienasaras	100
	2012	Līdakas, vienasaras	2.4
Alūksnes ezers	2002	Zandarti, vienasaras	12.5
	2004	Līdakas, kāpuri	300
	2006	Līdakas, kāpuri	50
		Līdakas, vienasaras	3.1
	2007	Līdakas, kāpuri	260
	2010	Zandarti, vienasaras	59.7
		Līdakas, vienasaras	9.68
	2011	Zandarti, mazuļi	26
Amata	2002	Laši, viengadnieki	26.1
		Laši, divgadnieki	14.9
	2003	Laši, vienasaras	25
		Laši, divgadnieki	21.7
	2004	Laši, divgadnieki	32.4
	2005	Taimiņi, divgadnieki	9.4
	2006	Laši, divgadnieki	36.7
		Taimiņi, viengadnieki	66.5

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
		Taimiņi, divgadnieki	30.12
	2007	Taimiņi, viengadnieki	8
	2008	Taimiņi, viengadnieki	21,8
		Taimiņi, divgadnieki	1.48
	2009	Laši, viengadnieki	21.2
		Foreles, divvasaru	0.15
		Laši, divgadnieki	3.55
	2010	Taimiņi, viengadnieki	52.8
		Taimiņi, viengadnieki	80.1
	2011	Laši, vienasaras	30
		Taimiņi, viengadnieki	9.9
		Līdakas, mazuļi	5
Auciema ezers	2006	Līņi, vienasaras	4
	2007	Līdakas, kāpuri	20
		Līņi, vienasaras	11
	2009	Līdakas, kāpuri	20
Augstrozes Lielezers	2003	Līdakas, kāpuri	200
		Ālanti, vienasaras	50
		Zandarti, vienasaras	50
	2004	Līdakas, kāpuri	200
	2005	Līdakas, kāpuri	150
	2007	Līdakas, kāpuri	150
		Zandarti, vienasaras	15
	2009	Līdakas, kāpuri	150
		Zandarti, vienasaras	7
Aulejas ezers	2003	Sudrabkarūsas, vienasaras	19
	2005	Līdakas, kāpuri	95
	2010	Zandarti, vienasaras	19
Auziņu ezers	2011	Līdakas, mazuļi	5.5
Ārdavas ezers	2012	Līdakas, kāpuri	100
Āsteres ezers	2009	Zandarti, vienasaras	10
Baltais ezers	2012	Zandarti, vienasaras	11
Baltezers	2004	Zandarti, vienasaras	57
		Līdakas, kāpuri	150
		Līdakas, kāpuri	150
	2005	Zandarti, vienasaras	124.4
		Līdakas, kāpuri	150
	2006	Līdakas, kāpuri	150

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
	2007	Līdakas, kāpuri	150
	2008	Zandarti, vienasaras	198.2
		Līdakas, kāpuri	145
	2009	Līdakas, kāpuri	100
Balvu ezers	2007	Zandarti, vienasaras	16
	2009	Zandarti, vienasaras	8
	2011	Zandarti, mazuļi	20
	2012	Līdakas, vienasaras	6.2
Bajotes ezers	2010	Zandarti, vienasaras	15
Bārtas upe	2007	Vēdzeles, vienasaras	1000
	2008	Vēdzeles, vienasaras	6.1
	2009	Taimiņi, vienasaras	4
		Taimiņi, viengadnieki	4
		Vēdzeles, vienasaras	4
		Vēdzeles, kāpuri	1000
	2012	Vēdzeles, vienasaras	24
Bērzesers	2012	Līdakas, vienasaras	1
Bicānu ezers	2011	Līdakas, kāpuri	75
Biržgaļa ezers	2009	Līdakas, kāpuri	100
		Zandarti, vienasaras	10
	2012	Līdakas, kāpuri	100
Brasla	2002	Nēģi, kāpuri	183
		Taimiņi, vienasaras	28.7
		Taimiņi, viengadnieki	20
		Taimiņi, divgadnieki	4
	2003	Nēģi, kāpuri	977.7
		Taimiņi, viengadnieki	25
		Taimiņi, divgadnieki	9.8
	2004	Taimiņi, viengadnieki	14.8
		Taimiņi, divgadnieki	8.5
	2005	Taimiņi, divgadnieki	30.55
		Nēģi, kāpuri	1624
	2006	Taimiņi, divgadnieki	10
		Nēģi, kāpuri	1000
	2007	Taimiņi, divgadnieki	12
	2008	Taimiņi, divgadnieki	11.5
	2009	Taimiņi, viengadnieki	20.6

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
		Taimiņi, divgadnieki	23.76
	2010	Taimiņi, viengadnieki	16.165
	2011	Taimiņi, viengadnieki	7.34
Brasla, Līgatne, Amata, Rauna	2011	Strauta foreles, vienasaras	51.000
Brasla, Strīkupe, Lenčupe, Amata, Rauna	2011	Strauta foreles, vienasaras	45.500
Bulļupe	2002	Līdakas, kāpuri	190
		Zandarti, vienasaras	136.3
	2003	Līdakas, kāpuri	70
		Zandarti, vienasaras	81.1
	2004	Zandarti, vienasaras	187
		Līdakas, kāpuri	50
	2005	Zandarti, vienasaras	155
	2006	Zandarti, vienasaras	162.68
	2007	Zandarti, vienasaras	205.164
	2008	Zandarti, vienasaras	239.03
Burtnieku ezers	2002	Līņi, vienasaras	30
		Karūsas, vienasaras	50
	2003	Līdakas, kāpuri	2316
	2004	Līdakas, kāpuri	1570
	2006	Līdakas, kāpuri	1000
	2007	Līdakas, kāpuri	947
	2008	Līdakas, kāpuri	1465
		Līdakas, vienasaras	8.14
Cieceres ezers	2010	Līdakas, kāpuri	130
Cirmas ezers	2009	Zandarti, vienasaras	20
Ciskada ezers	2003	Līdakas, kāpuri	50
Dagdas ezers	2009	Zandarti, vienasaras	25
	2011	Zandarti, mazuļi	6
Daugavgrīva	2008	Laši, viengadnieki	580.8
		Taimiņi, divgadnieki	62.3
	2009	Laši, viengadnieki	375.8
		Taimiņi, viengadnieki	31.8
	2010	Ezersīgas, viengadnieki	1.8
		Zandarti, vienasaras	74.4
		Nēgi, kāpuri	7424

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
		Laši, viengadnieki	486.8
		Taimiņi, viengadnieki	47
Daugava	2011	Ceļotājsīgas, vienasaras	20.5
		Laši, smolti	208.444
		Taimiņi, smolti	123.670
		Vimbas, vienasaras	33.100
Daugava, Sausā	2008	Zandarti, vienasaras	96
		Vimbas, vienasaras	355
		Nēgi, kāpuri	3642.4
	2009	Zandarti, vienasaras	27.5
	2010	Zandarti, vienasaras	180
		Vimbas, vienasaras	738.6
	2011	Nēgi, kāpuri	3556.0
		Vimbas, vienasaras	471.2
Daugava, Daugmale	2011	Ezersīgas, vienasaras	10000
Daugava, lejpus Rīgas HES	2002	Laši, vienasaras	43
		Laši, viengadnieki	586.2
		Taimiņi, viengadnieki	47
		Vimbas, vienasaras	172.5
		Zandarti, vienasaras	371.4
	2003	Laši, viengadnieki	600.4
		Taimiņi, viengadnieki	84.2
		Taimiņi, divgadnieki	19.1
		Vimbas, vienasaras	563.2
		Zandarti, vienasaras	397.8
	2004	Laši, viengadnieki	608.3
		Taimiņi, viengadnieki	53.4
		Taimiņi, divgadnieki	31.7
		Vimbas, vienasaras	466.75
	2005	Laši, viengadnieki	522.15
		Laši, divgadnieki	167.15
		Taimiņi, viengadnieki	11
		Taimiņi, divgadnieki	6.69

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
	2006	Laši, viengadnieki	702.54
		Laši, divgadnieki	20
		Taimiņi, viengadnieki	35.96
		Taimiņi, divgadnieki	106.81
		Nēģi, kāpuri	4400
		Vimbās, vienasaras	466.9
		Zandarti, vienasaras	10
	2007	Laši, viengadnieki	615.33
		Taimiņi, divgadnieki	50
		Taimiņi, viengadnieki	15.9
		Vimbās, vienasaras	106
		Nēģi, kāpuri	11640
Daugava, Rīgas ūdenskrātuve	2002	Līdakas, kāpuri	67
	2007	Līdakas, kāpuri	100
	2008	Līdakas, vienasaras	0.4
		Karpas, divgadnieki	0.7
		Līdakas, kāpuri	152
	2009	Sīgas, divvasaru	22.634
		Līdakas, kāpuri	100
		Zandarti, vienasaras	101.66
	2010	Līdakas, kāpuri	150
	2011	Zandarti, vienasaras	60
Daugava, Ķeguma ūdenskrātuve	2002	Līdakas, kāpuri	45
	2003	Līdakas, kāpuri	56
	2004	Zandarti, vienasaras	2.84
	2008	Sīgas, vienasaras	35.5
	2009	Zandarti, vienasaras	64.66
	2010	Ezersīgas, viengadnieki	7
	2011	Zandarti, vienasaras	60
		Ezersīgas, vienasaras	12.5
Daugava, Pļaviņu ūdenskrātuve	2002	Plauži, vienasaras	1129
		Zandarti, vienasaras	6
	2003	Līdakas, kāpuri	419
		Līdakas, vienasaras	6.7
		Plauži, vienasaras	400.1
		Zandarti, vienasaras	358.7

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
	2004	Zandarti, vienasaras	62.3
		Plauži, vienasaras	1445.4
		Līdakas, kāpuri	54
		Līdakas, vienasaras	10.3
	2005	Līdakas, kāpuri	300
		Zandarti, vienasaras	118.2
		Plauži, vienasaras	1544.6
	2006	Līdakas, kāpuri	310
		Plauži, vienasaras	1593.7
		Zandarti, vienasaras	37
	2007	Plauži, vienasaras	1608.9
		Līdakas, kāpuri	305
2008	Plauži, vienasaras	1400	
	Līdakas, kāpuri	340	
Daugava virs Pļaviņu HES	2012	Zandarti, vienasaras	14
Dauguļu Mazezers	2007	Līdakas, kāpuri	30
		Līdakas, vienasaras	0.2
Dridža ezers	2003	Sudrabkarūsas, vienasaras	40
	2005	Līdakas, kāpuri	150
	2009	Līdakas, kāpuri	150
Driškina ezers	2010	Līdakas, vienasaras	1.77
Dūņezers	2010	Līdakas, vienasaras	5.63
	2011	Līdakas, mazuļi	10
Durbes ezers	2002	Līdakas, kāpuri	100
		Līdakas, vienasaras	2.9
	2003	Zandarti, kāpuri	60
	2006	Līdakas, vienasaras	3.2
	2009	Līdakas, vienasaras	1.4
	2010	Līdakas, vienasaras	12
	Dzirnezers	2010	Sīgas, vienasaras
Dziļezers	2007	Līdakas, vienasaras	8
		Zandarti, vienasaras	10
Engures ezers	2002	Līdakas, kāpuri	190
	2003	Līdakas, kāpuri	203
	2004	Līdakas, kāpuri	100
	2006	Līdakas, kāpuri	100

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
	2007	Līdakas, kāpuri	150
	2008	Līdakas, kāpuri	100
	2009	Līdakas, kāpuri	100
	2012	Ālanti, vienasaras	0.7
Ežezers	2003	Sudrabkārūsas, vienasaras	100
	2004	Līdakas, kāpuri	500
	2005	Līdakas, kāpuri	500
	2009	Līdakas, kāpuri	250
	2011	Līdakas, mazuļi	11
Feimaņu ezers	2009	Līdakas, kāpuri	150
		Zandarti, vienasaras	15
	2012	Zandarti, vienasaras	24
Gailīšu ezers	2007	Līdakas, vienasaras	0.1
Gauja	2002	Laši, vienasaras	22
		Laši, viengadnieki	179.4
		Laši, divgadnieki	49.2
		Nēģi, kāpuri	3197
		Taimiņi, viengadnieki	30
		Taimiņi, divgadnieki	5.9
	2003	Laši, vienasaras	45
		Laši, viengadnieki	145.4
	2003	Laši, divgadnieki	11.8
		Nēģi, kāpuri	1922.3
		Taimiņi, viengadnieki	6.7
		Taimiņi, divgadnieki	38.6
	2004	Laši, viengadnieki	86
		Laši, divgadnieki	5.9
		Taimiņi, viengadnieki	36.5
		Taimiņi, divgadnieki	20
		Nēģi, kāpuri	6538
	2005	Laši, divgadnieki	89.1
		Taimiņi, divgadnieki	59.4
		Nēģi, kāpuri	8634.7
	2006	Taimiņi, divgadnieki	52.3
		Nēģi, kāpuri	6511.595

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
	2007	Laši, viengadnieki	30
		Laši, divgadnieki	4.7
		Taimiņi, viengadnieki	7.4
		Taimiņi, divgadnieki	50
	2008	Taimiņi, divgadnieki	50
		Laši, divgadnieki	22.8
		Laši, viengadnieki	105.8
		Nēģi, kāpuri	4624.1
	2009	Laši, viengadnieki	132.9
		Laši, divgadnieki	3.55
		Nēģi, kāpuri	2400
		Taimiņi, viengadnieki	72.8
	2010	Taimiņi, viengadnieki	13.11
		Taimiņi, smolti	46.88
		Nēģi, kāpuri	3131
		Laši, viengadnieki	83.8
		Laši, smolti	28
		Sīgas, vienasaras	24.5
	2011	Taimiņi, smolti	82.1
		Nēģi, kāpuri	4439
		Laši, viengadnieki	92.0
Laši, vienasaras		33.6	
Laši, smolti		90.4	
Ceļotājsīgas		20.5	
Gulbju ezers	2007	Līdakas, kāpuri	200
	2008	Līdakas, kāpuri	50
	2009	Līdakas, kāpuri	50
	2010	Līdakas, kāpuri	50
	2011	Līdakas, kāpuri	50
	2012	Līdakas, kāpuri	50
Indras ezers	2003	Līdakas, kāpuri	100
	2004	Līdakas, kāpuri	100
	2005	Līdakas, kāpuri	100
	2006	Līdakas, kāpuri	100
	2011	Zandarti, mazuļi	15.86

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
Ineša ezers	2003	Līdakas, kāpuri	250
		Ālanti, vienasaras	180
		Zandarti, vienasaras	50
	2004	Līdakas, kāpuri	250
		Zandarti, vienasaras	25
	2005	Līdakas, kāpuri	250
	2006	Līdakas, kāpuri	250
		Zandarti, vienasaras	40
	2007	Līdakas, kāpuri	250
		Zandarti, vienasaras	10
	2009	Zandarti, vienasaras	20
	2010	Līdakas, vienasaras	2
		Zandarti, vienasaras	20
	2011	Līdakas, mazuļi	7
Zandarti, vienasaras		50.5	
Ismeru ezers	2011	Līdakas, mazuļi	4.5
Istras ezers	2011	Līdakas, mazuļi	4.5
Jaunpils ezers	2012	Līdakas, vienasaras	1
Jazinkas ezers	2012	Līdakas, kāpuri	125
Jāšezers	2012	Zandarti, vienasaras	9,458
Jērkules ezers	2004	Līdakas, kāpuri	50
Juglas ezers	2004	Zandarti, vienasaras	57.1
		Līdakas, kāpuri	100
	2006	Līdakas, kāpuri	100
	2007	Līdakas, kāpuri	160
	2008	Zandarti, vienasaras	95
		Līdakas, kāpuri	100
	2009	Līdakas, kāpuri	100
Jūdažu ezers	2004	Līdakas, kāpuri	25
Jumurdas ezers	2006	Līdakas, vienasaras	2.5
	2007	Līdakas, kāpuri	100
Juvera ezers	2011	Līdakas, mazuļi	1
Kairišu ezers	2011	Līņi, mazuļi	1
		Līdakas, mazuļi	2
		Asari, mazuļi	40
Kaitras ezers	2011	Zandarti, mazuļi	3
	2012	Līdakas, vienasaras	5

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
Kāla ezers	2002	Karpas, divgadnieki	10
		Sudrabkarūsas, viengadnieki	20
	2003	Vēži, trīsgadnieki	10
	2007	Sīgas, vienasaras	3
		Palijas, vienasaras	3
	2008	Zandarti, vienasaras	20
	2009	Sīgas, divvasaru	4.875
	2011	Zandarti, mazulji	25
2012	Zandarti, vienasaras	24	
Kaņiera ezers	2006	Līdakas, vienasaras	5
	2007	Līdakas, kāpuri	200
	2008	Līdakas, kāpuri	400
	2009	Līdakas, kāpuri	400
	2010	Līdakas, kāpuri	400
	2011	Līdakas, kāpuri	400
	2012	Līdakas, kāpuri	400
Katvaru ezers	2006	Līdakas, kāpuri	33
		Zandarti, vienasaras	7
	2007	Līdakas, kāpuri	16.5
		Līdakas, vienasaras	0.5
		Zandarti, vienasaras	3.5
	2012	Līdakas, vienasaras	7
Kubuļu ezers	2006	Zandarti, vienasaras	14
	2007	Līdakas, kāpuri	180
Kukšu ezers	2005	Līdakas, kāpuri	50
	2006	Zandarti, vienasaras	4
	2012	Zandarti, vienasaras	4.2
Kurjanovas ezers	2010	Zandarti, vienasaras	6
Ķiploku ezers	2007	Zandarti, vienasaras	0.4
Ķiruma ezers	2008	Līdakas, kāpuri	27
Ķiržu ezers	2010	Līdakas, vienasaras	1.47
Ķīsezers	2003	Līdakas, kāpuri	303.3
	2004	Līdakas, kāpuri	450
		Zandarti, vienasaras	85
	2005	Līdakas, kāpuri	200

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
	2006	Līdakas, kāpuri	200
		Zandarti, vienasaras	77
	2007	Zandarti, vienasaras	19.5
		Līdakas, kāpuri	150
	2008	Zandarti, vienasaras	112
		Līdakas, kāpuri	100
	2009	Līdakas, kāpuri	100
	2010	Zandarti, vienasaras	250.462
		Līdakas, kāpuri	50
	2011	Zandarti, vienasaras	140.00
		Līdakas, kāpuri	56.00
Koja	2010	Taimiņi, vienasaras	14.625
	2011	Taimiņi, vienasaras	10.000
Lādes ezers	2007	Līdakas, kāpuri	120
		Zandarti, vienasaras	24
	2009	Zandarti, vienasaras	24
	2010	Līdakas, vienasaras	12
	2011	Zandarti, mazuļi	12
	2012	Zandarti, vienasaras	10
Lādzēnu purva ūdenskrātuve	2005	Līdakas, kāpuri	50
		Baltie amūri, divvasaru	0.6
	2006	Līdakas, kāpuri	50
Laukezers	2010	Līdakas, vienasaras	0.7
Lejas ezers	2009	Līdakas, kāpuri	85
Lenčupe	2002	Taimiņi, vienasaras	14.1
	2003	Laši, vienasaras	20
		Taimiņi, vienasaras	19.6
	2006	Taimiņi, vienasaras	30
Letīža	2011	Taimiņi, vienasaras	10
Lielais Gusena ezers	2003	Līņi, vienasaras	12
		Sudrabkarūsas, vienasaras	12
		Karpas, divvasaru	6
	2012	Zandarti, vienasaras	11.5
Lielais Kaitra ezers	2011	Līdakas, mazuļi	3
Lielais Kustara ezers	2012	Līdakas, kāpuri	70
Lielais Lidēris	2005	Līdakas, kāpuri	200
		Zandarti, vienasaras	18

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
	2006	Zandarti, vienvasaras	14
	2009	Līdakas, kāpuri	100
		Zandarti, vienvasaras	10
Lielais Ludzas ezers	2002	Līdakas, kāpuri	300
	2011	Līdakas, mazuļi	20
Lielais Pokuļevas ezers	2012	Zandarti, vienvasaras	2
Lielauces ezers	2002	Līdakas, kāpuri	250
	2006	Līdakas, vienvasaras	2.25
	2007	Līdakas, kāpuri	50
	2008	Līdakas, kāpuri	185
	2009	Līdakas, kāpuri	92.5
	2010	Līdakas, kāpuri	185
	2011	Līdakas, kāpuri	185
	2012	Līdakas, kāpuri	180
Lielā un Mazā Jugla	2002	Laši, vienvasaras	40
		Nēģi, kāpuri	5500
	2003	Laši, vienvasaras	205
		Taimiņi, vienvasaras	62
	2003	Taimiņi, viengadnieki	4
		Nēģi, kāpuri	18767
	2004	Taimiņi, vienvasaras	10
		Nēģi, kāpuri	9323
	2005	Nēģi, kāpuri	5313.7
	2006	Taimiņi, divgadnieki	8.1
		Taimiņi, vienvasaras	39
		Laši, vienvasaras	136.6
		Nēģi, kāpuri	3700
	2007	Laši, vienvasaras	62.436
	2008	Laši, vienvasaras	224.4
		Nēģi, kāpuri	2045.6
	2009	Nēģi, kāpuri	2500
	2010	Nēģi, kāpuri	4988
	2011	Laši, vienvasaras	279.1
		Taimiņi, vienvasaras	50.0
		Nēģi, kāpuri	3495
Lielezers	2010	Līdakas, vienvasaras	12.5
Lielezers (Augstrozes)	2011	Līdakas, kāpuri	200

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
Lielezers (Limbažu)	2011	Zandarti, mazuļi	12.5
	2012	Platspišu vēži, trīsvasaru	1.5
Lielupe	2002	Laši, viengadnieki	52.5
		Taimiņi, vienasaras	1
	2003	Laši, viengadnieki	53
		Taimiņi, viengadnieki	1
	2004	Laši, viengadnieki	42.6
		Taimiņi, viengadnieki	1.1
		Zandarti, vienasaras	32
		Līdakas, kāpuri	115
	2005	Laši, viengadnieki	79
		Laši, vienasaras	50
	2006	Līdakas, kāpuri	175
		Laši, viengadnieki	154.177
		Taimiņi, viengadnieki	35.03
	2007	Laši, viengadnieki	133.38
	2008	Laši, viengadnieki	140.4
2009	Taimiņi, viengadnieki	2.89	
2010	Laši, viengadnieki	130.194	
2011	Laši, smolti	54.076	
Līderes ezers	2011	Līdakas, mazuļi	4.5
Liepājas ezers	2005	Līdakas, kāpuri	617
		Līdakas, vienasaras	25
		Zandarti, vienasaras	10
	2006	Līdakas, kāpuri	617
	2007	Līdakas, kāpuri	160
	2008	Līdakas, kāpuri	505.7
	2009	Līdakas, vienasaras	4
Liepupe	2007	Taimiņi, vienasaras	20
Līgatne	2011	Alatas, mazuļi	10
Limbažu Dūņezers	2005	Līdakas, kāpuri	35
	2006	Līdakas, kāpuri	35
	2007	Līdakas, kāpuri	25

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
Limbažu Liel ezers	2005	Līdakas, kāpuri	125
	2006	Līdakas, kāpuri	125
		Līņi, vienasaras	25
		Zandarti, vienasaras	25
	2007	Līdakas, kāpuri	125
Zandarti, vienasaras		25	
Lingas ezers	2006	Līdakas, vienasaras	10
		Karūsas, dekoratīvās	0.02
		Foreles	20 kg
		Karpas	540 kg
Lobes ezers	2006	Līdakas, kāpuri	339
		Sudrabkarūsas, viengadnieki	338 kg
	2008	Līdakas, kāpuri	125
Loja	2003	Taimiņi, viengadnieki	21.7
	2006	Taimiņi, vienasaras	30
	2007	Taimiņi, vienasaras	15
	2009	Taimiņi, viengadnieki	25
Lubānas ezers	2002	Līdakas, kāpuri	210
	2005	Līdakas, kāpuri	500
Lubezers	2012	Zandarti, vienasaras	3
Luknas ezers	2002	Līņi, vienasaras	17.5
	2004	Līdakas, vienasaras	16
		Sudrabkarūsas, vienasaras	40
	2006	Līdakas, viengadnieki	5
	2008	Līdakas, vienasaras	4
		Zandarti, vienasaras	20
	2010	Līdakas, vienasaras	1
2012	Līdakas, vienasaras	14.05	
Marinzejas ezers	2007	Karpas, vienasaras	10
	2010	Līdakas, vienasaras	0.7
Medumu ezers	2009	Zandarti, vienasaras	25
Meirānu ezers	2010	Līdakas, vienasaras	4.898
Mēmele	2008	Laši, vienasaras	50
Mērgupe	2009	Alatas, vienasaras	10
Muižnieka ezers	2010	Līdakas, vienasaras	1.05
Nabes ezers	2006	Līdakas, vienasaras	11.05

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
	2010	Līdakas, kāpuri	70
Nirzas ezers	2003	Līdakas, kāpuri	100
Odzienas ezers	2005	Līdakas, kāpuri	100
	2011	Līdakas, mazuļi	5
Ogres upe	2006	Alatas, vienasaras	20
	2008	Alatas, vienasaras	18
	2009	Alatas, vienasaras	10
		Strauta foreles, vienasaras	15
	2010	Alatas, vienasaras	30
Oloveca ezers	2006	Vēži, divvasaru	7
	2011	Līdakas, mazuļi	4.8
Osvas ezers	2011	Plauži, mazuļi	5.0
Palsa	2001	Laši, vienasaras	24
	2011	Taimiņi, vienasaras	30
Papes ezers	2003	Sudrabkarūsas, vienasaras	40
Pelēču ezers	2012	Zandarti, vienasaras	16
Pērkonu ezers	2005	Līdakas, kāpuri	100
	2006	Līdakas, kāpuri	50
		Līņi, vienasaras	20
		Sudrabkarūsas, vienasaras	10
	2007	Zandarti, vienasaras	20
	2009	Līdakas, kāpuri	50
		Zandarti, vienasaras	10
	2011	Zandarti, mazuļi	16
	2012	Līdakas, vienasaras	4.7
Peškona ezers	2000	Līdakas, kāpuri	154
Pildas ezers	2002	Līdakas, kāpuri	100
Plaužu ezers	2006	Līdakas, vienasaras	45
		Zandarti, vienasaras	9
		Līņi, vienasaras	9
		Sudrabkarūsas, vienasaras	9
	2007	Zandarti, vienasaras	9
		Līdakas, vienasaras	1.4
	2010	Zandarti, vienasaras	9
Ploskines ezers	2012	Zandarti, vienasaras	5
Prušu ūdenskrātuve	2012	Zandarti, vienasaras	6.5
Puduļu ezers	2007	Līdakas, vienasaras	0.5

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
Puzes ezers	2004	Zandarti, vienasaras	65
	2005	Līdakas, kāpuri	800
		Līdakas, viengadnieki	1.7
		Zandarti, vienasaras	50
	2006	Līdakas, kāpuri	400
		Līdakas, viengadnieki	31
		Līdakas, vienasaras	17
		Līdakas, divvasaru	0.8
	Zandarti, vienasaras	20	
	2007	Līdakas, vienasaras	11
2010	Zandarts, kāpuri	200	
Radžu ūdenskrātuve	2006	Līdakas, kāpuri	100
		Sudrabkarūsas, viengadnieki	20
		Plauži, vienasaras	20
		Karpas, divgadnieki	5
		Spoguļkarpas, vienasaras	4
	2009	Baltie amūri, trīsvasaru	100 kg
		Platpieri, trīsvasaru	100 kg
		Plauži, vienasaras	150 kg
	2010	Zandarti, vienasaras	8.25
		Līdakas, vienasaras	2.143
		Zandarti, vienasaras	2.167
	2011	Platspiļu vēži, vienasaras	2.166
Zandarti, mazuļi		5.014	
Zandarti, mazuļi	2.014		
Raiskuma ezers	2006	Zandarti, vienasaras	7
	2007	Līdakas, kāpuri	35
		Zandarti, vienasaras	7
	2009	Līdakas, kāpuri	34
Zandarti, vienasaras		7	
Ratnieku ezers	2009	Līdakas, kāpuri	20
		Zandarti, vienasaras	4
	2011	Līdakas, mazuļi	10
Raunas upe	2005	Taimiņi, vienasaras	53.3
	2011	Taimiņi, viengadnieki	10.01

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
Rauzas upe	2006	Strauta foreles, vienvasaras	6
Rāznas ezers	2002	Zuši (stikla zuši)	230.8
	2004	Līdakas, kāpuri	200
	2005	Zuši (stikla zuši)	120
	2006	Līdakas, kāpuri	200
Rīču ezers	2003	Līņi, divgadnieki	12
	2004	Līņi, divgadnieki	12
Riebezers	2006	Līdakas, vienvasaras	4
		Zandarti, vienvasaras	5
	2011	Līdakas, mazuļi	8.2
Riebiņu ezers	2007	Līņi, vienvasaras	2
	2009	Līdakas, kāpuri	38
Rojas upe	2003	Taimiņi, viengadnieki	3
	2007	Taimiņi, vienvasaras	14.3
	2008	Taimiņi, divgadnieki	6.5
	2009	Taimiņi, vienvasaras	4.86
		Taimiņi, viengadnieki	9.4
Rušona ezers	2002	Līdakas, kāpuri	488.5
	2004	Zandarti, vienvasaras	52
Ruckas ezers	2006	Līdakas, vienvasaras	10.2
		Līņi, viengadnieki	8.4
	2008	Karpas, divgadnieki	300 kg
	2009	Līdakas, vienvasaras	7
	2010	Līdakas, vienvasaras	20
		Zandarti, vienvasaras	4
Rustēga ezers	2005	Līdakas, kāpuri	195
	2006	Līdakas, kāpuri	250
		Zandarti, vienvasaras	7
	2009	Līdakas, kāpuri	125
Zandarti, vienvasaras		1	
Salaca	2006	Taimiņi, vienvasaras	20
Salacas baseina mazās upes	2012	Taimiņi, vienvasaras	25
Salas ezers	2011	Līdakas, mazuļi	3
Salaiņa ezers	2012	Līdakas, vienvasaras	7.7
Salāja ezers	2011	Līdakas, mazuļi	5.1

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
Sasmakas ezers	2011	Līdakas, mazuļi	5
	2012	Zandarti, vienasaras	4
Saukas ezers	2003	Līdakas, kāpuri	1.2
		Līņi, divvasaru	0.6
	2004	Zandarti, vienasaras	25
		Līdakas, kāpuri	102
	2007	Līdakas, vienasaras	11
		Plauži, vienasaras	33
		Sami, vid. sv. 0.6 kg	0.68
		Zandarti, vienasaras	12.6
	2009	Līdakas, kāpuri	312
		Zandarti, vienasaras	19.75
	2010	Līdakas, vienasaras	4.02
	2011	Līdakas, mazuļi	1.825
2012	Zandarti, vienasaras	24.59	
Sāruma ezers	2005	Līdakas, kāpuri	85
	2007	Līņi, vienasaras	2
	2009	Līdakas, kāpuri	85
Zandarti, vienasaras		15	
Sāvienas ezers	2002	Karūsas, vienasaras	10
	2003	Līdakas, kāpuri	30
Šepnas upe	2006	Strauta foreles, vienasaras	6
Sivera ezers	2002	Līdakas, kāpuri	500
	2003	Līdakas, kāpuri	500
	2004	Līdakas, kāpuri	500
	2005	Līdakas, kāpuri	500
	2006	Līdakas, kāpuri	500
	2011	Zandarta mazuļi	25
Šķaunes ezers	2004	Līdakas, kāpuri	50
		Peledes, vienasaras	5
	2005	Līdakas, kāpuri	200
Šķervele	2010	Taimiņi, vienasaras	16.36
Slokas ezers	2004	Līdakas, kāpuri	130
	2006	Līdakas, kāpuri	125
	2010	Līdakas, vienasaras	2.6
Spāres ezers	2012	Līdakas, vienasaras	3.8
Sprinčupe	2006	Nēgi, kāpuri	650

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
Sprūgu ezers	2012	Zandarti, vienasaras	5
Strīkupe	2004	Strauta foreles, vienasaras	2
	2007	Taimiņi, vienasaras	15
	2009	Taimiņi, viengadnieki	25
	2010	Taimiņi, viengadnieki	24.145
	Sudala ezers	2006	Līdakas, kāpuri
		Sudrabkarūsas, vienasaras	14
		Zandarti, vienasaras	14
	2007	Līņi, vienasaras	1.6
Šūņezers	2003	Līdakas, kāpuri	50
Svētaunes ezers	2004	Līdakas, vienasaras	1.6
		Zandarti, vienasaras	4
	2005	Platspīļu vēži	0.6
		Līdakas, kāpuri	19
		Līņi, viengadnieki	4
	2006	Līdakas, kāpuri	19
		Vēži, divvasaru	0.4
		Zandarti, vienasaras	4
	2007	Līdakas, kāpuri	40
		Zandarti, vienasaras	4
Sventes ezers	2008	Līdakas, vienasaras	4
		Zandarti, vienasaras	10
	2009	Zandarti, vienasaras	30
Šķervelis	2011	Taimiņi, vienasaras	10
Taurenes ezers	2010	Līdakas, vienasaras	7
		Zandarti, vienasaras	3
	2011	Līdakas, mazuļi	500
Tērvetes Gulbju ūdenskrātuve	2002	Karpas, divgadnieki	0.8
		Līdakas, kāpuri	50
	2007	Līdakas, kāpuri	50
Tiskādu ezers	2004	Līdakas, kāpuri	50
Ulbrokas ezers	2010	Līdakas, vienasaras	3.5

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
Usmas ezers	2003	Zandarti, kāpuri	100
		Līņi, divgadnieki	12
	2006	Līdakas, vienasaras	3.3
		2007	Līdakas, kāpuri
	Zandarti, vienasaras		20
	2010	Līdakas, kāpuri	300
	2011	Zandarti, vienasaras	100
Ezersīgas, vienasaras		50	
Užuņu	2012	Līdakas, kāpuri	130
Vaidava	2002	Taimiņi, vienasaras	7.2
		2003	Taimiņi, vienasaras
	2004	Līdakas, kāpuri	100
		Zandarti, vienasaras	3
		Līņi, divgadnieki	6
	2006	Līdakas, kāpuri	40
	Vaidavas ezers	2006	Līdakas, kāpuri
Ālanti			10
Karpas, vienasaras			0.7
Karpas, divvasaru			0.2
Līņi, divgadnieki			1.2
Karūsas, vienasaras			6.5
2007		Līdakas, kāpuri	100
		Līņi, viengadnieki	9
		Plauži, vienasaras	4.1
2008		Zandarti, vienasaras	9
2009		Līdakas, vienasaras	1.5
2010		Zandarti, vienasaras	9
2011		Līdakas, mazuļi	1.5
2012		Platspiļu vēži, nav norādīts	4.5
Valda ezers		2006	Līņi, viengadnieki
	Līdakas, vienasaras		19.7
	Sudrabkarūsas, viengadnieki		2.5
Valguma ezers	2006	Zandarti, vienasaras	4
Venta	2002	Laši, viengadnieki	73.6
		Taimiņi, viengadnieki	51.6

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
	2003	Laši, viengadnieki	38.6
		Taimiņi, viengadnieki	33.9
	2004	Laši, viengadnieki	49.6
		Taimiņi, viengadnieki	1.9
	2005	Laši, viengadnieki	43.571
		Laši, divgadnieki	0.95
		Taimiņi, viengadnieki	62.9
		Taimiņi, divgadnieki	9.9
	2006	Laši, vienasaras	152.1
		Laši, viengadnieki	103.1
		Laši, divgadnieki	4.7
		Taimiņi, viengadnieki	30.5
		Taimiņi, vienasaras	81.4
	2007	Laši, vienasaras	62.3
		Laši, viengadnieki	89.5
		Taimiņi, viengadnieki	81.4
		Taimiņi, vienasaras	49.5
		Vēdzeles, vienasaras	0.37
		Nēģi, kāpuri	220
	2008	Laši, viengadnieki	95.5
		Laši, vienasaras	54.1
		Taimiņi, viengadnieki	41.5
		Līdakas, kāpuri	617.1
		Nēģi, kāpuri	1250
		Vēdzeles, kāpuri	1000
	2009	Laši, viengadnieki	111.44
		Nēģi, kāpuri	2300
		Taimiņi, viengadnieki	62.219
	2010	Laši, smolti	111.272
		Laši, vienasaras	51.1
		Nēģi, kāpuri	80
		Taimiņi, smolti	56.653
		Vēdzeles, vienasaras	33
		Sīgas, vienasaras	20.5
	2011	Laši, smolti	41.393
		Laši, vienasaras	128.127
		Laši, viengadnieki	14.534

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
		Taimiņi, smolti	30.707
		Taimiņi, viengadnieki	7.139
		Vēdzeles, viengadnieki	4.63
		Vēdzeles, vienasaras	62.500
		Vēdzeles, kāpuri	100.000
Viesītes ezers	2010	Līdakas, vienasaras	7
	2011	Līdakas, mazuļi	7.995
Viešura ezers	2002	Līdakas, divvasaru	1.7
		Līņi, divvasaru	25
		Karpas, trīsvasaru	2.1
	2006	Samī, vid. sv. 0.8 kg	3.65
		Karpas, vid. sv. 2.5 kg	1.60
		Karpas, vid. sv. 1.025 kg	9.04
Vipēda ezers	2002	Karpas, divvasaru	3.5
		Karūsas, viengadnieki	10
		Līdakas, viengadnieki	3
		Līņi, divgadnieki	14
Viraudas ezers	2005	Līdakas, kāpuri	45
	2007	Līdakas, vienasaras	4
		Zandarti, vienasaras	10
		Karpas, divvasaru	3.65
		Karūsas, trīsvasaru	4.13
		Līņi, vienasaras	4.57
	2011	Līdakas, mazuļi	3.60
	2012	Zandarti, vienasaras	12
Višķu ezers	2003	Karūsas, vienasaras	39
		Līņi, vienasaras	39
	2005	Līdakas, vienasaras	5
	2009	Līdakas, vienasaras	1000 kg
	2011	Līdakas, mazuļi	15
Vizla	2011	Taimiņi, vienasaras	35
Zaņas dzirnavu ūdenskrātuve	2004	Līdakas, kāpuri	10
	2007	Karpas, kāpuri	50
	2012	Zandarti, vienasaras	5

Ielaišanas vieta <i>Place of releasing</i>	Ielaišanas gads <i>Year of releasing</i>	Zivju suga, vecums <i>Fish species, age</i>	Skaitis (tūkst.) vai svars <i>Number (thousand) or weight</i>
Zebus ezers	2002	Līdakas, kāpuri	300
		Zandarti, vienasaras	50
		Zuši (stikla zuši)	20
	2006	Zandarti, vienasaras	3
		Līdakas, vienasaras	2
	2007	Līdakas, kāpuri	100
	2008	Līdakas, kāpuri	200
	2009	Līdakas, kāpuri	100
		Zandarti, vienasaras	5
	2010	Līdakas, kāpuri	200
	2011	Līdakas, kāpuri	200
	2012	Zandarti, vienasaras	18
Zosnas ezers	2010	Zandarti, vienasaras	9
	2011	Līdakas, mazuļi	4.2
Zvirgzdu ezers	2004	Līdakas, viengadnieki	1.8
Zvirgzdenes ezers	2012	Līdakas, vienasaras	13.8

Termini	<i>Terms</i>
vienasaras	<i>1 summer</i>
divvasaru	<i>2 summer</i>
trīsvasaru	<i>3 summer</i>
viengadnieki	<i>1 year</i>
divgadnieki	<i>2 year</i>
trīsgadnieki	<i>3 year</i>
kāpuri	<i>larvae</i>
smolti	<i>smolts</i>

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta "BIOR" Zivju resursu pētniecības departamenta dati
Source: Institute of Food Safety, Animal Health and Environment "BIOR" Fish Resources Research Department

Licencētie rūpnieciskās zvejas tiesību nomnieki Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes joslas
(25.09.2013.)

Licensed leaseholder of the fishing rights for offshore fishing in the Baltic Sea and in the Gulf of Riga
(25.09.2013.)

Nr.p.k. <i>No</i>	Uzņēmuma nosaukums <i>The name of company</i>	Adrese <i>Address</i>	Uzņēmēj sabiedrības vadība <i>The Head of company</i>	Tālrunis <i>Phone</i>
1	"5B" SIA	Loču 2, Ventspils, LV-3600	Aleksandrs Blohins	29350008 63621445
2	"A.I. un KO" SIA	Limbažu iela 2, Zvejniekiems, Saulkrastu pag., Saulkrastu nov., LV-2161	Indulis Pētersons	67954294 29343949 29219003 f. 64041896
3	"Aisbergs JV" SIA	Tirgus 5b, Pāvilosta, Pāvilostas nov., LV-3466	Jānis Vīgants	63498188 29126416
4	"Aivars" SIA zvejniecības sabiedrība	Ostas iela 3, Roja, Rojas nov., LV-3264	Rišards Petraškevičs	29474709
5	"Alosa" SIA	Kūrmājas pr.7-306, Liepāja, LV-3416	Oļegs Nakipovs	29217294 f. 63434305
6	"Baņķis" SIA	Pērnavas 51, Salacgrīva, Salacgrīvas nov., LV-4034	Kārlis Kleins	26455519
7	"BraDava" SIA	Loču 2, Ventspils, LV-3601	Aleksandrs Blohins	29350008 63621385
8	"Brīze" SIA	Poruka 11-2, Ventspils, LV-3600	Aldis Grīnvalds	63680745 29422407
9	"Ervils" SIA	Muitas 6/8, Liepāja, LV-3401	Ervils Laugalis	29228533 f. 63481836
10	"Gaisma AR" SIA	Zvejnieku 1, Roja, Rojas nov., LV-3264	Andrejs Rozefelds	29451369 63481836 63232221
11	"Gamma A" SIA	Meža iela 4A, Rīga, LV-1048	Oskars Jankovskis	67615142
12	"Grants & Ko" SIA	Enkura 8, Ventspils, LV-3600	Juris Kokorevičs	63621206 29150281
13	"Grifs" zvejnieku kompānija SIA	Loču iela 2, Ventspils, LV-3601	Juris Pētersons	2942040 6362429 f. 63624335
14	"Grīva" SIA	Lielais prospekts 18-60, Ventspils, LV-3600	Viktors Osipovs	29546946 3634346 f. 3607586
15	"Hanters" SIA	M. Ķempes 2-54, Liepāja, LV-3407	Natālija Lilienfelde	63425139 29718030 29421161

16	"Irbe" SIA zvejnieku saimniecība	Ostas 3, Roja, Rojas nov., LV-3264	Lauris Jirgens	29231348 t/f. 63269820
17	"Kaija" zv/s	Celtnieku 2a, Pāvilsta, Pāvilstas nov., LV-3466	Jānis Pētermanis	63498174 26597297
18	"Krustkalni" ZS	Krustkalni, Užavas pag., Ventspils nov., LV-3627	Nikolajs Lode	29463119
19	"Kursa LSEZ" a/s	Zvejnieku aleja 11, Liepāja, LV-3400	Igors Markuševskis	t/f. 63423094
20	"Kursas jūra" SIA	Zvejnieku aleja 11B-1, Liepāja, LV-3401	Igors Markuševskis	t/f. 63423094
21	"Lagūna L" SIA	Dzintaru 71, Pāvilsta, Pāvilstas nov., LV-3466	Igors Popkovs	26367375
22	"LatSalmon" SIA	Albatrosu 24-36, Rīga, LV-1030	Igors Fikss	29252321
23	"Lema" SIA	Klaipēdas 2, Liepāja, LV-3400; jurid. Vecā Ostmala 47, Liepāja, LV-3401	Sergejs Roslovs	63424166
24	"Liepājas zvejas osta" SIA	Liepāja, Sūnu iela 2A, LV-3401	Igors Smirnovs	29185128
25	"Livonijas lasis" SIA	Liepāja, Kuršu iela 32, LV-3401	Reinholds Miķelsons	63232356 29220387 f. 63291781
26	"Līcis-93" SIA	Ostas 1, Roja, Rojas nov., LV-3264	Einārs Ūdris	63423921 29258789
27	"Majoka" SIA	Alejas 35-4, Liepāja, LV-3401	Anatolijs Molokanovs	29409290
28	"Mer-Kur" SIA	Brīvības 208, Rīga, LV-1039	Dzindra Šteinberga	29218720 63484909
29	"MTK Group" SIA	Siguldas iela 19-5, Liepāja, LV-3401	Sergejs Otrāškevičs	
30	"N Stars" SIA	Ūliha 66-2, Liepāja, LV-3401	Vadims Cepļajevs	
31	"Nord Star Fisher" SIA	Ūliha iela 66-2, Liepāja, LV-3401	Vadims Cepļajevs	29218720
32	"R+R LTD" SIA	Kapteiņu 28, Ventspils, LV-3601	Juris Rendenieks	29227902 f. 63625074
33	"Rāmas" Kolkas pagasta zv/s	"Sudrabkalni", Mazirbe, Kolkas pag., Dundagas nov., LV-3275	Agris Vansovičs	26443771
34	"Regens" SIA	Siguldas 19-42, Liepāja, LV-3416	Oļegs Antoņuks	29217823 f. 63424808
35	"Sanda- B" SIA	Pļavu 11, Lapmežciems, Engures nov., LV-3118	Alberts Druvaldis	29343685 63163729
36	"Sibilla" SIA	Ostas iela 1, Roja, Rojas nov., LV-3264	Einārs Ūdris	63232356
37	U. Meiera zv/s	Ozolu 20, Lapmežciema pag., Engures nov., LV-3118	Uldis Meiers	63163321 29243729

38	"Unda" SIA	Jūras 60, Engure, Engures nov., LV-3113	Juris Bubišs	29216504 63181117 f. 63161277 63107488
39	"Varita" SIA	Bēru aleja 3-20, Saulkrasti, Saulkrastu nov., LV-2161	Agris Lapiņš	29286863 67954808 f. 67954809
40	"Verģi" SIA	Mellužu prospekts 66a-3, Jūrmala, LV-2008; jurid.: A.Čaka 31-8a, Rīga, LV-1011	Jānis Apens	29443567 67351037
41	"Vētra S" SIA	Lielā iela 7, Liepāja, LV-3401	Sergejs Vanceris, Māris Stankevičs	63422797 29235120
42	"Zitars" SIA	Bēru aleja 3-1, Zvejniekiems, Saulkrastu pag., Saulkrastu nov., LV-2161	Arvis Vētra	26598379

Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības departamenta dati / Source: Ministry of Agriculture, Fishery Department

Licencētās zvejniecības uzņēmēj sabiedrības zvejai starptautiskos un citu valstu ūdeņos (25.09.2013.)
Licensed leaseholder of the fishing rights for fishing in international waters and in waters of another countries (25.09.2013.)

Nr.p.k. No	Uzņēmuma nosaukums The name of company	Adrese Address	Uzņēmēj sabiedrības vadība The Head of company	Tālrunis Phone
1	"Baltic Marine Fishing Company" AS	Brīvības gatve 214b-1, Rīga, LV-1039, Latvija	Graudiņš	67353207
2	"Baltjūra-Serviss" SIA	Kūrmājas pr. 7-306, Liepāja, LV-3401, Latvija	Oļegs Nakipovs	29217294 63420589 f. 3420589
3	"BALTREIDS" SIA	Caunu iela 38a, Liepāja, LV-3405, Latvija	Nikolajs Varušeckins	63428107 29454039 f. 63420854
4	"Batterfiša" SIA	Kronvalda bulv. 10-32, Rīga, LV-1010, Latvija	Jānis Leja	
5	"BURINIEKI" SIA	Brīvības gatve 215A, Rīga, LV-1039, Latvija	Dmitrijs Kaljinovs	67542471 67552593
6	"PESCA BALTICA" SIA	Brīvības gatve 215A, Rīga, LV-1039, Latvija	Vjačeslavs Krasnovs	67542471 67552593

Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības departamenta dati / Source: Ministry of Agriculture, Fishery Department

Licencētie rūpnieciskās zvejas tiesību nomnieki Baltijas jūrā un Rīgas jūras līča piekrastes joslā

(25.09.2013.)

Licensed leaseholder of the fishing rights for fishing in the coastal zone of the Baltic Sea and the Gulf of**Riga** (25.09.2013.)

Nr.p.k. No	Uzņēmuma nosaukums The name of company	Adrese Address	Uzņēmēj sabiedrības vadība The Head of company	Tālrunis Phone
1	"AB AIJA" IK	Avotu iela 6, Pļieņciems, Engures pag., Engures nov., LV-3113	Aigars Bautra	29211776
2	"ABI PLUSS" zv/s	Transporta iela 8, Salacgrīva, Salacgrīvas nov., LV-4033	Bruno Šrenks	29340081
3	"Aisbergs JV" SIA	Tirgus iela 5b, Pāvilosta, Pāvilostas nov., LV-3466	Jānis Vīgants	63498188 29126416
4	"Aja 3" zv/s	Vīļņu iela 5, Pāvilosta, Pāvilostas nov., LV-3466	Arnolds Apenis	63498183 26559336
5	"ALDIS E" zv/s	Kļaviņas, Lapmežciema pagats, Engures nov., LV-3118	Aldis Egle	63163751 29462759
6	"Alģes" IK	Pērnavas iela 52-3, Salacgrīva, Salacgrīvas nov., LV-4033	Jānis Krūmiņš	64046789
7	"Anete Š" IK	Zelmeņi, Lapmežciems, ngures nov., LV-3118	Guntars Štāls	26176929
8	"ARINAS 1" IK	Salas iela 13, Salacgrīva, Salacgrīvas nov., LV-4033	Paulis Kariņš	64041160 29103965
9	Arturs Ozoliņš IK	Avotkalna iela 1, Engure, Engures pag., Engures nov., LV-3113	Arturs Ozoliņš	63161438 29810816
10	Arvids Anstrauts IK	Lielā iela 80, Mērsrags, Mērsraga nov., LV-3284	Arvids Anstrauts	63235745
11	"ASARĪTIS" IK	Jaunulpēni, Nīcas pag., Nīcas nov., LV-3472	Ivars Roga	26373691
12	"AZ&JD" SIA	Kalniņi, Jūrkalne, Jūrkalnes pag., Ventspils nov., LV-3626	Aldis Cērmanis	29196526
13	"ĀMIS" IK	Niedrāji, Liepupes pag., Salacgrīvas nov., LV-4023	Artūrs Sokolovskis	
14	"Baltezers" SIA	Rīga, Jaunciema gatve 51, LV-1024	Igors Nikandrovs	29275283
15	"Baņķis" SIA	Pērnavas iela 51, Salacgrīva, Salacgrīvas nov., LV-4033	Mārtiņš Kleins	29222771 29463994
16	"Bentoss" zv/s	Krastiņi, Liepupes pag., Salacgrīvas nov., LV-4023	Jānis Krastiņš	64023549 26437632
17	"Beta-2" zv/s	Kolkas iela 44, Venstpils, LV-3602	Benita Gardere	29129979
18	"BISNIEKI" ZS	Valdemāra iela 9a, Ainaži, Salacgrīvas novads, LV-4035	Gunta Bērziņa	64043555

19	"Branga" SIA	Mūrnieki, Ķesterciems, Engures pag., Engures nov., LV-3114	Ilmārs Raginskis	
20	"Brīvā Kaija" zv/s	Gaitiņi, Liepupes pag., Salacgrīvas nov., LV-4022	Māris Miežītis	
21	"BURA 2" zv/s	Tukuma iela 54-1, Ventspils, LV-3600	Modris Mūrnieks	63625153 26032906
22	"Bute" zv/s	Bute, Salacgrīvas nov., LV-4033	Visvaldis Šrenks	64041710 29211838
23	"Concilium" SIA	Mellužu iela 7, Rīga, LV-1067	Aldis Rudašs	6727325
24	"DALLE" IK	Ķīrkragi, Rojas pag., Rojas nov. LV-3264	Ervīns Vilciņš	29171505
25	"Devītais vilnis" IK	Staldzenes iela 42, Ventspils, LV-3601,	Viktors Eizenbarts	26522357
26	"Drukās" zv/s	Engures nov., Lapmežciema pag., Drukās, LV-3118	Ojārs Druka	63163403 29297107
27	"Dunduri" zv/s	Dunduri, Užavas pag., Venstpils nov., LV-3627	Andris Dundurs	63623068 29733063
28	"Dzelmes" zv/s	Dzelmes, Kolkas pag., Dundagas nov., LV-3275	Agris Rūmnieks	63247381
29	"DZĒRVES IG" zv/s	Vildiņi, Lapmežciema pagats, Engures nov., LV-3118	Nauris Dzērve	27184015
30	"Dzilnas" zv/s	Dzilnas, Dundagas nov., Kolkas pag., LV-3275	Aigars Mežstība	63248373
31	"Džulis" IK	Rīgas iela 6-14, Svētciems, Salacgrīvas pag., Salacgrīvas nov., LV-4033	<i>Jonas Vytautas Žydeliūnas</i>	29241726
32	"Enkurs", Zakuļa IU	Jaunā iela 5, Ragaciems, Lapmežciema pag., Engures nov., LV-3118	Uldis Zakulis	29110537
33	"Entuziasts" zv/s	Rīga, Anniņmuižas bulvāris 58, LV-1029	Vitolds Juškevičs	29545168
34	"Ērcī" IK	Ezera iela 37, Mērsrags, Mērsraga nov., LV-3284	Arvīds Elsons	26218499
35	Ēriks Lihačevs IK	Strautmalī, Kolkas pag., Dundagas nov., Kolka, LV-3275	Ēriks Lihačevs	29256174
36	"FORELE AN" SIA	Bākas iela 8, Mērsrags Mērsraga pag., Rojas nov., LV-3284	Aigars Neilands	63235660 29435825
37	G. Šadurska zv/s	Ostas iela 1-1, Zvejniekiems, Salacgrīvas nov., LV-2161	Gints Šadurkis	28383730
38	"Galnieki" zv/s	Centri, Kolkas pag., Dundagas nov., LV-3275	Ivars Avotiņš	63247458 63220592
39	"Garāji" ZS	Garāji, Rojas pag., Rojas nov., LV-3264	Viesturs Vīgants	29433754 63260148

40	"Gatis 7" IK	Centrs 7–17 Vārve, Vārves pag. Vent-spils nov., LV–3622	Gatis Kasparsons	
41	"Gobulauki" IK	Salacgrīvas nov., Salacgrīva, Pērnavas iela 15–20, LV–4033	Jānis Rakuzovs	29239481
42	"Graudulis" SIA	Laivu iela 18, Ragaciems, Lapmežciema pag., Engures nov., LV–3118	Arvis Kalnpurs	29267204
43	"GRIF 93 Ltd" SIA	Laivas, Carnikavas pag., Carnikavas nov., LV–2163	Viesturs Rinkēvičs	26082665
44	"Grīņi" zv/s	Grīņi, Liepupes pag., Salacgrīvas nov., LV–4033	Jānis Brakovskis	29413035
45	"GROTS" zv/s	Medņu iela 97, Jūrmala, LV–2008	Dainis Rožkalns	63163744
46	"Gulbis" IU	Brūkļu 9, Mērsraga pag., Mērsraga nov., LV–3284	Ivars Cīrulis	26554231
47	Guntis Meiers IK	Stadiona 4, Lapmežciems, Engures nov., LV–3118	Guntis Meiers	63163375 26313627
48	"HAIZIVS F" zv/s	Jūrmalas gatve 101–52, Rīga LV–1029	Sergejs Frolovs	29208840
49	Ilgvars Španks IK	Vecprūši, Engures pag., Engures nov., LV–3112	Ilgvars Španks	27868463
50	"Indāns" IK	Stīru iela 39–6, Rīga LV–1084		
51	"J.A.N.K.I." IK	Tīruma 6–5, Salacgrīvas nov., Salacgrīva, LV–4033	Nikolajs Koluškins	29417933
52	"JANKIŠ" IK	9.maija iela 8A, Talsi, Talsu nov., LV–3201	Jānis Znotiņš,	22440909
53	"Jaunjuši" ZS	Jaunjuši, Dundagas pag., Dundagas nov., LV–3270	Aldons Eltmanis	63247375
54	"Jaunozolnieki" Zv/s	Jaunozolnieki, Liepupes pag., Salacgrīvas nov., LV–4023	Jānis Jankovičs	29147578 64050716
55	Jānis Apiņš IK	Aizsaules iela 5, Ainaži, S alacgrīvas nov., LV–4035	Jānis Apiņš	29789017
56	"Jūras līcis" zv/s	Austrumi, Lapmežciema pag., Engures nov., LV–3118	Ilmārs Legzdīņš	63163446 29476567
57	"Jūrasliča zvejnieki" SIA	Kr.Barona 28, Jūrmala, LV–2010	Jānis Apens	29443567
58	"Jūrkrasti" zv/s	Jūrkrasti, Dundagas nov., Kolkas pag., LV–3275	Igors Kuzmins	63247559
59	"K un BB" SIA	Kurzemes pr. 148–62, Rīga, LV–1050	Ēvalds Birznieks	29335309
60	"Kaija" zv/s	Celtnieku 2a, Pāvilosta, Pāvilostas nov., LV–3466	Jānis Pētermanis	63498174 26597297
61	"Kalnpuri" zv/s	Kalnpuri, Lapmežciema pag., Engures nov., LV–3118	Gatis Kalnpurs	20025640

62	"Kauguri" zv/s	Lauku 35–55, Jūrmala, LV–2016	Vasilijs Uvarovs	26768595 29625652
63	Klētnieks IK	Rīgas iela 19, Saulkrasti, Saulkrastu nov., LV–4033	Jānis Klētnieks	29333130
64	"Knaģi" ZS	Knaģi, Upasgrīva, Mērsraga nov., LV–3284	Raitis Neilands	26842413
65	"Krustkalni" ZS	Krustkalni, Užavas pag., Ventspils nov., LV–3627	Nikolajs Lode	63699386 29463119
66	"Krūmiņa Saulkrastu" zv/s	Marsa gatve 1–62, Rīga, LV–1080	Sergejs Pokatovs	26710892
67	Kuivižkrasts IK	Pērnavas iela 51, Salacgrīva, Salacgrīvas nov., LV–4033	Andris Skuja	29214838
68	Kukurznītis IK	Avoti, Bigauņciems, Lapmežciema pag., Engures nov., LV–3118	Ivars Tulišs	63163502
69	"KURSAS ZEME" SIA	Vilciņi, Bernāti Nīcas pag. Nīcas nov. LV–3416		
70	"L. Atiķes doktorāts" SIA	Kūrmājas pr. 30–24, Liepāja, LV–3410	Uldis Attiķis	63401988
71	"Labrags" zv/s	Laukgaļi, Jūrkalnes pag., Ventspils nov., LV–3626	Jānis Pētermanis	
72	"LAGŪNA L" SIA	Dzintaru 71, Pāvilosta, Pāvilostas nov., LV–3466	Igors Popkovs	26 367 375
73	"LAINTI" zv/s	Mellužu iela 7, Rīga, LV–1067	Aldis Rudašs	26 369 885
74	"Lasīši" zv/s	Kāpu iela 2, Tūja, Liepupes pag., Salacgrīvas nov., LV–4022	Aksels Roshofs	
75	"LESTE" SIA	Jomas Carnikavas pag., Carnikavas nov., LV–2163	Aldonis Lūkins	67993260 29247181
76	"Libavas zvejnieks" IK	Graudu iela 43–23, Liepāja, LV–3401	Jānis Freimanis	
77	"Lielā Zivs" A. Jansona zv/s	Kaļķbērziņi dz.2, Tumes pag., Tukuma nov., LV–3139	Aivars Jansons	63220200 29435290
78	"Lielurgas" IK	Lielurgas, Salacgrīvas pag., Salacgrīvas nov., LV–4033	Jānis Kalniņš	29436629
79	"Liepziedi" Z/s	Liepziedi, Rojas pag., Rojas nov., LV–3264	Gunārs Otmanis	29419602
80	"Lidaka 1" zv/s	Meža 53, Ventspils, LV–3601	Harijs Pečaks	63624790
81	"Liga G" IK	Lāčplēša iela 57/59–9, Liepāja LV–3401	A. Ceļadoma	
82	"Lucītis" zv/s	Jūras iela 41 Engures pag., Engures nov. LV–3113	Andis Andersons	29167255
83	"Majoka" SIA	Alejas 35–4, Liepāja, LV–3401	Anatolijs Molokanovs	63423921 29258789

84	"Marlin – 11" SIA	Saktas, Rucavas pag., Rucavas nov. LV–3477	Aivo Eidiņš	29705412
85	"MARSIKS" IK	Baznīcas iela 28 Salacgrīvas nov. Salacgrīva LV–4033	Māris Bahmanis	29208800 64041151
86	"Mazā kajja" IK	Engures nov., Engures pag., Bērziems, Cīruļi, LV–3112	Andris Cīrulis	29152018
87	"Māmas Lapmežciema pagasta" zv/s	Māmas, Bigauņciems, Lapmežciema pag., Engures nov., LV–3118	Edmunds Pētersons	29460774
88	"Mārupes" zv/s	Ventspils, Talsu iela 60–20, LV–3602	Anatolijs Glazunovs	26632804
89	"Meldri N" ZS	Meldri, Užavas pag., Ventpils nov., LV–3627	Einārs Neilands	26357646
90	"Metenis un CO" SIA	Airu iela 16, Ragaciems, Lapmežciema pag., Engures nov., LV–3118	Andrejs Škutāns	
91	"Migļiņas" ZS	Migļiņas, Liepupes pag., Salacgrīvas nov., LV–4023	Baiba Muižniece	64020114
92	"MISTRALS" SIA	Liedegas, Salacgrīvas pag., Salacgrīvas nov., LV–4033	Rolands Ķirsis	27009094
93	"MR Strupis" zv/s	Ezera 1, Lapmežciema pag., Engures nov., LV–3118	Lauris Strupis	26556176
94	"Nastja S Samiko Ventspils" IU	Inženieru 58–7, Ventpils, LV–3600	Lidija Samiko	63623088 29411098
95	"Nemo Z" IU	Kr. Valdemāra 55, Engures pag., Engures nov., LV–3116	Aldis Zanders	63161240
96	"NORMIS" IK	Valmieras iela 1A–19, Limbaži, Limbažu nov., LV–4001	Normunds Jansons	28760833
97	"Normundine" SIA	Kalnstepes, Skultes pag., Limbažu nov., LV–4025	Normunds Grūbe	29390752
98	Oskars Celkarts IK	Ziediņi, Bērziems, Engures pag., Engures nov., LV–3112	Oskars Celkarts	29297982
99	"Oskars" ZS	Oskars, Nīcas pag., Nīcas nov., LV–3473	Oskars Kadeģis	29294839
100	"Pārnesums" IK	Valdemāra iela 81, Ainaži, Salacgrīvas nov., LV–4035	Jānis Runcis	26545717
101	"Penčers" IK	Loču 6a, Jūrmala, LV–2010	Jānis Endželis	26396390
102	"Piestātne 85" SIA	Muitas iela 6/8, Liepāja, LV–3401	Māris Stankevičs	
103	"Pikša" zv/s	Bērzu iela 2, Lapmežciems, Lapmežciema pag., Engures nov., LV–3118	Ilmārs Gertners	26322738
104	"Pludiņš Zīpovas Ventspils" zv/s	Jūras 4–64, Ventpils, LV–3600	Irma Zīpova	29107566

105	"Priesteri" zv/s	Priesteri, Dundagas nov., Kolkas pag., LV-3275	Dainis Zvirbulis	36247507
106	"Priežbogi" zv/s	Priežbogi, Dundagas nov., Kolkas pag., LV-3275	Modris Anuss	63247186
107	"Pumpuri" zv/s	Dzelmes, Lapmežciema pag., Engures nov., LV-3118	Augusts Kļava	63163706
108	"Pundiķi" SIA	Krasta 10, Roja, Rojas nov., LV-3264	Ivars Haselbaums	63269218 29495202
109	"Ragaciems" SIA	Ragaciems, Lapmežciema pag., Engures nov., LV-3118	Juris Šabašovs	29460774
110	"Rāceņi" ZS	Vītoli, Jūrkalne, Jūrkalnes pag., Vent- spils nov., LV-3626	Jānis Dadzis	29113063
111	"Rāmas" zv/s	Sudrabkalni, Dundagas nov., Kolkas pag., LV-3273, zs.ramas@inbox.lv	Agris Vansovičs	63248330 26443771
112	"Reņņa" zv/s	Medņu 20, Liepupes pag., Salacgrīvas nov., LV-4023	Vladimirs Pogodins	64050842 26418928
113	"Rhodeus" zv/s	Avotkalni 1-1, Salacgrīvas nov., Salacgrīva, LV-4033	Valdis Celmiņš	29469054
114	"Riediņi" zv/s	Kīrsīši, Vērgales pag., Pāvilostas nov., LV-3465	Gints Ročāns	29156873
115	"RISKS" G. Petrišinas Ventspils IJ	Laipas, Tārgales pag., Ventspils nov., LV-3621	Gunta Petrišina	29252710
116	Romāns Krišjānis IK	Jūrmalas iela 21, Salacgrīva, Salacgrīvas nov., LV-4033	Romāns Krišjānis	22434773
117	"Rostokas Aroma" SIA	Ieriķu ielā 60 – 200, Rīga, LV-1084	Didzis Līdaks	27820758
118	Rucavas Segliņi IK	Liedagi 13, Rucavas pag., Rucavas nov., LV-3477	Aleksandra Maksakova	29904424
119	"RUDE 96" SIA	Kļavas, Rojas pag., Rojas nov., LV-3264	Oskars Grosmanis	29209083
120	"Rumbas – A" IK	Rumbas, Engures nov., Lapmežciema pag., LV-3118	Raimonds Ančāns	
121	"Salacgrīvas vilniši" IK	Vilniši, Salacgrīva, LV-4033	Valērijs Maļcevs	28339195
122	"Santa VV" SIA	Lašu iela 3, Pāvilosta, Pāvilostas nov., LV-3466	Ģirts Vagotiņš – Vagulis	29125521
123	"Sāmenis" SIA	Ziemeļu apločiņi, Jūrmalciems, Nīcas pag., Nīcas nov., LV-3473	Jānis Ziemelis	29405546
124	"Sārta bura" IK	Mangaļu pr.48-1, Rīga, LV-1030	Pēteris Innuss	67344716
125	"SĒRE" IK	Vidzemes iela 7-41, Salacgrīva, LV-4033		29472663

126	"Silzviedri" zv/s	Rīgas iela 34A, Saulkrasti, Saulkrastu nov., LV-4033	Edgars Zviedris	29883000
127	"Skolotāju māja" zv/s	Skolotāju māja, Dundagas nov., Kolkas pag., LV-3275	Vilnis Švāģers	26465991
128	"SMILKŠĒNI" zv/s	Smilkšēni, Dundagas nov., Kolkas pag., LV-3275	Guntis Otomers	63247338 29416085
129	"Staģis 1" zv/s	Progresā 17-1, Rīga, LV-1067	Juris Dančauskis	67626223 29413772
130	"Stieбри" zv/s	Stieбри, Liepupes pag., S alacgrīvas nov. LV-4023	Haralds Kukurs	29567206
131	"Stoderis"	Laivu iela 18, Ragaciems, Lapmežciema pag., Engures nov., LV-3118	Sandra Freimane	29491511
132	"STUBIŅŠ" IK	Saules iela 8 Engures nov., Klapkalnciems Engures pag. LV-3117	Kaspars Eglītis	26409652
133	Sudrabs Kristofers IK	Sudrabmežs, Vērgales pag., Pāvilstas nov., LV-3463	Dainis Sudrabs	
134	"Šjakatas" IK	Kutkājas, Salacgrīvas nov., Salacgrīva, LV-4033	Jānis Reinholds	29171467
135	"Šoneris" I. Ivanova zv/s	Pīlāgi, Salacgrīva, Salacgrīvas nov., LV-4034	Ivars Ivanovs	
136	"Tēvs un dēli" IK	Ceriņu iela 31, Mērsraga pag., Rojas nov., LV-3284	Aivars Pēteris Kriķauskis	
137	"Tuba" IK	Liepāja, Peldu iela 29-32, LV-3401	Dzintars Ziemeļis	29143338
138	U. Meiera zv/s	Ozolu iela 20 Lapmežciema pag. Engures nov., LV-3118	Uldis Meiers	63163321 29243729
139	"ULDIS K" IK	Lapiņas, Salacgrīvas pag., Salacgrīvas nov., LV-4033	Uldis Ķepiņš	26498425
140	Uldis R. IK	Rojas 2-1, Rīga, LV-1016	Uldis Riekstiņš	67626212 29432222
141	V. Visockis zv/s	Cīruļa 82, Jūrmala, LV-2011	Vitālijs Visockis	26058846
142	Valdis Juknevičs IK	Riekstu 15-1, Ventspils, LV-3601	Valdis Juknevičs	26166691
143	Valentīns Vasars IK	Ezerlīči, Pērkone, Nīcas pag., Nīcas nov., LV-3416	Valentīns Vasars	29471470
144	"Valis A.K." IK	Skujenieki, Lapmežciema pag., Engures nov., LV-3118	Aigars Kronbergs	29485779
145	"VAMŽAS" zv/s	Vamžas, Labrags, Jūrkalnes pag., Ventspils nov., LV-3626	Ilze Zandberga	26482944
146	"Varita" SIA	Bērzu aleja 3-20, Saulkrasti, Saulkrastu nov., LV-2161	Agris Lapiņš	67954270 29286863
147	"Vecdaugava" Mangasalas k/s	Audupes 28a, Rīga, LV-1030	Uģis Tētiņš	67345332 29222244

148	"Vecvalgani" zv/s	"Vecvalgani", Dundagas nov., Kolkas pag., LV-3275	Jānis Ūdris	63247324 26328421
149	"Vendzavas Valgums" zv/s	"Leču muiža", Leči, Vārves pag., Vent- spils nov., LV-3623	Aivars Kārklīšs	26585141
150	"Ventas nēģis" SIA	Ventspils nov., Vārves pag., Vārve, "Centrs" 3-4, LV-3622	Uldis Stenders	
151	"Vējavas" ZS	"Vējavas", Salacgrīvas l.t., Salacgrīvas nov., LV-4033	Evija Klēviņa, pārvaldnieks	
152	"Vētra L" SIA	Kuģinieku iela 2, Liepāja, LV-3401	Andrejs Podrjadčikovs	2913777
153	Viktors Otomers IK	"Delfīni"-5, Dundagas nov., Kolka, LV-3275	Viktors Otomers	26681464
154	"Vilnis AK" zv/s	Kārklīņi, Mērsraga pag., Rojas nov., LV-3284	Arnis Ķīsis	63173744
155	"Vilnis" zv/s	Dārznieki, Upesgrīva, Mērsraga pag., Rojas nov., LV-3284	Juris Elsons	63234389
156	"Vilniši DM" IK	Viļņi, Liepipes pag., Salacgrīvas nov., LV-4023	Dainis Liepkalns	67955129 29279872
157	"Zaļā laiviņa" IK	Salacgrīvas nov., Ainaži, Valdemāra iela 93-19, LV-4035	Aldis Liepiņš	26198910
158	"Zāmi" IK	Valdemāra iela 84, Ainaži, LV-4035	Raitis Staškuns	26400710
159	"Zivju Namiņš" SIA	Dārza iela 12A-35, Bauska, Bauskas nov., LV-3901	Viesturs Zīriņš	26951910
160	"Zītari" Liepupes pagasta Zv/s	Zītari, Liepupes pag., Salacgrīvas nov. LV-4023	Dzintars Zanders	29219483
161	"Zītari Plus" Zv/s	Zītari, Liepupes pag., Salacgrīvas nov. LV-4023	Valdis Līdums	67955163 29221780
162	"Zītari" Z/s	Zītari, Jūrkalnes pag., Ventspils nov., LV-3626	Anna Rudīte, Ilgvars Andersons	63697190 63697131
163	"Zvejnieks RR IK	1. Rietumu iela 623, Vārzas, Skultes pag., Limbažu nov., LV-4025	Rinalds Reiters	29215096
164	Zvejnieks ZG" zv/s	Jaunstrazdiņi, Zvejniekciems, Saulkrastu nov., LV-2161	Gvido Zilberts	67700170 26089670
165	"Zvejnieks ZR" zv/s	Ostas iela 1a, Saulkrasti Rīgas rajons, LV-2161	Normunds Rutkis	26674385
166	"Zviņas L" zv/s	Delfīni-15, Kolka, Dundagas nov., LV-3275	Andris Laukšteins	29394504 63247180

Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības departamenta dati / Source: Ministry of Agriculture, Fishery Department

Valsts apstiprinātais zvejas kuģu saraksts Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes joslas

List of fishing vessels (offshore fishery in the Baltic Sea and the Gulf of Riga)

Kuģa vārds <i>The name of vessel</i>	Paz. sign. <i>Call signal</i>	Kuģa tips <i>Vessel type</i>	Zvejas kompānija <i>Fishing company</i>	Būv. gads <i>Year of construction</i>	Garums <i>Length of vessel</i>	Dzinēja jauda (kW) <i>Engine power</i>
Agnese	YL2069	MRTK	Grifs	1980	25,45	386
Airis LA086			Majoka	2004	10,7	44,5
Ako	YL2256	MRTK	Zitars	1992	25,45	368
Albatross	YLIY		Lat–Salmon	1987	25,45	287
Artūrs	YL2040		Brīze	2005	23,8	353
Auda	YL2257	MRTK	Vētra S	1992	25,45	220
Auri	YLJS	MRTK	Liepājas zvejas osta	1991	25,45	220
Āva	YL2321	MSTB	Irbe	1985	17,56	184
Bandava	YL2055	MRTK	Hanters	1981	25,45	220
Bārbele	YL2114	STB	Livonijas lasis	1974	27,1	310
Bēne	YL2093	MRTK	Unda	1974	25,45	220
Briedis	YLIH	MRTK	Ervils	1987	25,45	368
Brocēni	YL2100	MRTK	Hanters	1985	25,45	221
Bubis	YL2403		Irbe	1987	17,8	221
Bukaiši	YLII	MRTK	Kursas jūra	1988	25,6	220
Burtnieki	YLJJ	MRTK	Kursas jūra	1989	25,6	221
Daniels	YL2320	MRTK	Alosa	1994	25,45	272
Daugava	YLIU	MRTK	Līcis 93	1990	25,45	220
Delta P0007			Labrags	1970	8,4	40,5
Durbe–2	YL2089	SČS	Lema	1971	25,23	110
Dzintari	YLJU	SČS	Lat–Salmon	1990	26,5	165
EE026			U.Meiera	1992	8	18
Ērglis P0019			Aisbergs JV	1987	8,8	50
Gaisma	YL2214	MRTK	Gaisma AR	1984	25,6	275
Gele	YL2323	MSTB	Irbe	1987	17,56	184
Glenrose	YL2694		BraDava	1990	38,5	1268
Grifs	YL2237	MRTK	Grifs	1983	25,45	386
Grīva	YL2201	MRTK	Grīva	1982	25,45	220
Harengus	YLBH		5B	1988	30,71	700
Jurmala	YL2794		Lat–Salmon	1992	25,45	220
Kalvene	YLIK	MRTK	Kursa	1990	25,6	221
Kate	YL2343	MRTK	Unda	1992	25,45	220
Kormoran	YL2413		Gaisma AR	1973	29	441
Kristīna	YL2419	MRTK	Lema	1984	25,45	220
Laima	YL2138	MSTB	Sanda–B	1984	17,56	162
Laimdota	YLJT	SČS	Lat–Salmon	1991	26,5	165

Lube	YL2139	MSTB	Irbe	1983	17,56	206
Madara	YL2083		Gamma A	1969	33,81	500
Māliņi	YL2327	STB	MTK Group	1983	27,1	220
Marita	YL2385	MRIK	N Stars	1981	25,45	368
Menca	YL2461	MSTB	Regens	1976	17,56	110
Nautilus	YL2348	MRTR	N Stars	1988	25,45	220
Nadežda	YL2785		Baņķis	1992	25,45	220
Orvur	YLDM		Sanda B	1981	24,4	478
Pirita	YL2235	MSTB	Baņķis	1985	18,02	220
Pliņciems	YLJE	MRTK	Sanda B	1988	25,6	276
Priedaine	YL2496	MRTK	Grifs	2002	25,45	220
RA001			Rāmas	1981	8	29,4
Rauda	YL2341	MSTB	Aivars	1984	17,56	184
Reina			Kaija	1964	10,72	74
Renāte	YL2384	MRTK	N Stars	1981	25,45	368
Rondo	YL2493		R+R Ltd	2002	19,48	294
Rucava	YL2141	MSTB	Sanda –B	1973	17,56	110
Rude	YL2142	MSTB	Sibilla	1973	17,56	184
Sakta	YL2110	SČS	Regens	1970	25,23	110
Sams	YL2143		Mer–Kur	1974	17,56	184
Sencis	YLJJ	MRTK	Grants & KO	1989	25,45	221
Sirius	YLHG		Grifs	1975	75,48	633
Stella	YL2759		Verģi	1991	25,45	220
Straupe	YL2297	MRTK	Vētra S	1994	25,33	220
Toms P0029			Lagūna L	1985	8,95	26,47
Ulrika	YL2344	MRTK	Verģi	1992	25,45	221
Una	YL2798		Varita	1991	25,45	220
Unions	YL2319	MRTK	Verģi	1994	25,45	221
Urga	YLKL	MRTK	Verģi	1986	25,45	221
Valderoy	YL2755		BraDava	1985	33,99	956
Varita	YL2132		Varita	1983	27,1	162
Verģi	YL2402	MRTK	Verģi	1984	25,45	221
Vidi	YL2322	MSTB	Irbe	1986	17,56	184
Vitas	YL2347	MRTK	MTK Group	1990	25,45	221
Vivita	YL2791		Gamma A	2001	25,5	354
VP006			Krastkalni	1997	5,5	20
Zane	YL2016	MRTK	A.I.un Ko	1978	25,45	221
Zvaigzne	YL2012	STB	A.I.un Ko	1971	27,1	220

Valsts apstiprinātais zvejas kuģu saraksts tālūras zvejai

List of fishing vessels for offshore fishery in the Atlantic Ocean

Kuģa vārds <i>The name of vessel</i>	Paz. sign. <i>Call signal</i>	Zvejas kompānija <i>Fishing company</i>	Būv. gads <i>Year of onstruction</i>	Garums <i>Length of vessel</i>	Dzinēja jauda (kW) <i>Engine power</i>
Dorado	YLDD	SIA "Batterfīša"	1987	62,23	1764
Marshal Krylov	YLFU	SIA "Baltreids"	1982	98,1	5148
Marshal Vasilevskiy	YLFT	SIA "Baltreids"	1982	98,1	5146
Marshal Novikov	YLFX	SIA "Baltreids"	1982	103,7	5148
Otto	YLAC	SIA "Burinieki"	1968	61,17	2207
Stende	YLFD	A/s "Baltic Marine Fishing Company"	1989	104,5	5152

Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības departamentā reģistrētie zivju pircēji (27.09.2013.)

List of dealer approved by the Fishery Department under Ministry of agriculture (27.09.2013.)

Nr.p.k. <i>No</i>	Uzņēmuma nosaukums <i>The name of company</i>	Adrese <i>Address</i>	Tālrunis <i>Phone</i>
1.	"5B" SIA	Loču iela 2, Ventspils, LV-3601	29474722 f. 63621445
2.	"A.I. un Ko" SIA	Saulkrastu nov., Saulkrastu pag., Zvejniekciems, Limbažu iela 2, LV-2161	29219003
3.	"AIZPURI A" SIA	Aizpuri, Nicas pag., Nicas nov., LV-3473	29422478
4.	"Alanta" SIA	Spartaka iela 26-7, Tukums, LV-3100	
5.	"Alģes" IK	Salacgrīvas nov., Salacgrīva, Pērnavas iela 52-3, LV-4033	64046789
6.	"ARIMATEKS" SIA	Lēņu iela 1-5, Liepāja, LV-3402	
7.	"ARSO EE" AS	Sadama 16, Voiste, Tahkuranna apriņķis, Pērnavas rajons, 86501, Igaunija	
8.	"Auzas" Talsu IU	Talsu nov., Talsi, 9. maija iela 44, LV-3201	
9.	"BALTALIANCE" SIA	Maskavas iela 450 A, Rīga, LV-1063	
10.	"Baltic Fish Processing" SIA	Miera iela 3, Roja, Rojas nov., LV-3264	26539149
11.	"Baltic Fish Products" SIA	Aleksandra Čaka iela 33, Rīga, LV-1011	29134777
12.	"Baltic Seafood Trade" SIA	Dārzu iela 6, Ventspils, LV-3601	20385588
13.	"Baltic Trade Services" SIA	Paula Lejiņa iela 20-21, Rīga, LV-1029	
14.	"Baltijas zivis-97" SIA	Limbažu nov., Skultes pag., Mandegas, Ikriņi, LV-4025	67997036
15.	"Baltijas Zivsaimnieku apvienība" biedrība	Lielā iela 7, Liepāja, LV-3401	
16.	"Baltijos konservai" UAB	Klemiškes 2k, Klaipėdos r., Lietuva, LT-91277	
17.	"Baņķis" SIA	Pērnavas iela 51, Salacgrīva, Salacgrīvas nov., LV-4033	26455519
18.	"Beķerejas Pasaule" SIA	Lubānas iela 43 a, Rīga, LV-1073	67114498

19.	"Beta-2" zv/s	Ventspils, Kolkas iela 44, LV-3604	29129979
20.	"Bērziems" SIA	Bērziema cehs, Bērziems, Engures pag., Engures nov., LV-3113	63154323
21.	"Bērziņas" SIA	Rojas nov., Mērsraga pag., Bērziņas, LV-3284	63254480
22.	"Boroffish" SIA	Mežu iela 51-37, Liepāja, LV-3401	29356775
23.	"BraDava" SIA	Ventspils, Loču iela 2, LV-3601	63663234 63621385
24.	"Brīvais vilnis" AS	Salacgrīvas nov., Salacgrīva, Ostas iela 1, LV-4033	64000210 f. 64041677
25.	"BUTE" Limbažu rajona Salacas pagasta zv/s	Bute, Salacgrīvas pag., Salacgrīvas nov., LV-4033	
26.	"DASHA.COM" SIA	Reiņu meža iela 2-17, Liepāja, LV-3416	29846859
27.	"Devītais Vilnis" IK	Staldzenes iela 42, Ventspils, LV-3601	26522357
28.	"Dūzis" IK	Dzintarzemes 43, Mērsrags, Mērsraga nov., LV-3284	29267355
29.	"Dzeta" SIA	Kroņa iela 46, Ventspils, LV-3601	63663234 63621385
30.	"ESCO" SIA	Ieriķu iela 20-16, Rīga, LV-1084	
31.	"EDEGA" UAB	Rukla, Jonavos raj., Lietuva, LT-55025	+370 349 73378
32.	"Enkurs" Zakuļa IJ	Jaunā iela 5, Ragaciems, Lapmežciema pag., Engures nov., LV-3118	20242177
33.	"Ervils" SIA	Liepāja, Muitas iela 6/8, LV-3401	63481816
34.	"FISHLITA" UAB	Artojo 7b, Klaipeņa, Lietuva, LT-92105	
35.	FISH PRO DENMARK A.M.B.A.	Kuttervej 4, Nexø, 3730 Nexø, Bornholm, Denmark	
36.	"FishTrans" SIA	Brīvības iela 21-2, Talsi, LV-3201	29481302
37.	"FISHWELL" SIA	Atbrīvošanas aleja 121-16, Rēzekne, LV-4601	29240490
38.	"FTI Fish Products" SIA	A.Dombrovska iela 75-8, Rīga, LV-1015	27492910
39.	"Gaisma AR" SIA	Rojas nov., Rojas pag., Roja, Zvejnieku iela 1, LV-3264	63269429
40.	"Gamma A" SIA	Meža iela 4a, Rīga, LV-1048	67615142
41.	"GANDIS" SIA	Baltiņi-5, Dižstende, Lībagu pag., Talsu nov., LV-3258	
42.	"Grants & Ko" SIA	Ventspils, Enkuru iela 8, LV-3601	
43.	"Grobiņa" AS	Lapsu iela 3, Dubēni, Grobiņas pag., LV-3438	63459100
44.	"Hanters" SIA	M. Ķempes iela 2-54, Liepāja, LV-3401	
45.	"Hanzas Zivs-1" SIA	Lielais prospekts 74-7, Ventspils, LV-3601	29394937
46.	"K3K" SIA	Bruninieku iela 58/60-13, Rīga, LV-1009	2945273
47.	"Kaija" Pāvilostas pilsētas zv/s	Celtnieku iela 2a, Pāvilosta, Pāvilostas nov., LV-3466	26597297
48.	"KARAVELA" SIA	Atlantijas iela 15, Rīga, LV-1015	

49.	"KIHNU KALA" AS	Lemsi kula, Kihnu vald, Parnumaa, 88002, Estonia	29286863
50.	"Klaipēdos žuvinīkystēs produktu aukcijas" UAB	Nemungo g. 40B, Laipedos M., LT-93277, Klaipēdos m. sav.	+370 46365657
51.	"Kolumbija LTD" LSEZ SIA	Liepāja, Roņu iela 6, LV-3401	67463100 63401696
52.	"K un BB" SIA	Kurzemes prospekts 148-62, Rīga, LV-1069	29353509
53.	"Kursa" Liepājas SEZ AS	Liepāja, Zvejnieku aleja 11B-1, LV-3401	63423094
54.	"Kurzemes Zvejniecības ražotāju organizācija" biedrība	Rojas nov., Rojas pag., Roja, Ostas iela 3, LV-3264	63269820
55.	"Laba Zveja" SIA	Rūsas-5, Baltezers, Ādažu nov., LV-2164	28838836
56.	"Labrags" Jūrkalnes pagasta zv/s	Laukgāji, Jūrkalnes pag., Ventspils nov., LV-3626	
57.	"LAT-SALMON" SIA	Kr. Valdemāra 145 k.2-25, Rīga, LV-1013	29252321
58.	"Latvijas Zvejas produktu ražotāju grupa" biedrība	Liepāja, Roņu iela 8, LV-3401	63423094
59.	"Liepājas zvejas osta" SIA	Liepāja, Lielā iela 7, LV-3401	29235120
60.	"Libavas zvejnieks" IK	Graudu iela 43-23, Liepāja, LV-3401	26306130
61.	Limbažu rajona Liepupes pagasta zv/s "ZĪTARI PLUS"	Aģes iela 18, Zvejniekiems, Saulkrastu pag., Saulkrastu nov., LV-2161	
62.	"Līcis-93" SIA	Rojas nov., Rojas pag., Roja, Ostas iela 1, LV-3264	63281783 29220387 f. 63269237
63.	"Līčiņu smilškalni" Cēsu rajona Amatas pagasta S. Jēkabsones zemnieku saimniecība	Līčiši, Amata pag., Amatas nov., LV-4141	26127924
64.	"LKZ" SIA	Kalna iela 1, Kocēnu pag., Kocēnu nov., LV-4220	29188941
65.	"Lucki" SIA	Lubānas iela 82, Rīga, LV-1073	67176800
66.	"Marlin-11" SIA	Saktas, Rucava, Rucavas pag., Rucavas nov., LV-3477	26306130
67.	"MDC Nord" AS	Silavas, Pūres pag., Tukuma nov., LV-3124	
68.	"Mežmalji M" SIA	Zvejnieku iela 16, Mērsrags, Mērsraga nov., LV-3284	63235799
69.	"Mincis" Tukuma raj. I. Lāča tirdzniecības IU	Tukuma nov., Tukums, Kārķu iela 2, LV-3101	63125982
70.	"MISTRALS" SIA	Liedegas, Salacgrīvas pag., Salacgrīvas nov., LV-4033	
71.	"MTK GROUP" SIA	Siguldas iela 19-5, Liepāja, LV-3401	63424077
72.	"Nacionālās zvejniecības ražotāju organizācija" biedrība	Rīga, Ganību dambis 24D, LV-1005	
73.	"Nauta" SIA	Ventspils, Sarkanmuižas dambis 4-16, LV-3601	
74.	"NORDFOOD" SIA	Ainavas iela 4, Rīga, LV-1084	

75.	"Nord Star Fisher" SIA	Uliha iela 66-2, Liepāja, LV-3401	63498144 29361023 f. 63498359
76.	"NORMUNDĪNE" SIA	Kalnstepes, Skultes pag., Limbažu nov., LV-4025	29218720 63484909 f. 63498359
77.	"N Stars" SIA	Liepāja, Uliha iela 66-2, LV-3401	29572540
78.	"ONPRIZE" SIA	Rīga, Bēnes iela 1A-3, LV-1055	29572540
79.	"Osta 3" SIA	Rojas nov., Rojas pag., Roja, Ostas iela 3, LV-3264	63269820
80.	"Ostbaltfish" SIA	Friča Brīvzemnieka iela 31-11, Liepāja, LV-3401	
81.	"OSTFISH" SIA	Ciemupes iela 1-98, Rīga, LV-1024	25914400
82.	"Pagrindine grupe" UAB	Rinkūnu ciems, Garliavos apkārtnē sub-rajonus, LT53280 Kauno rajons	+378 02220077
83.	"Pērkones Liedags" SIA	Pērkones Jūrmala, Nicas pag., Nicas nov., LV-3473	t/f. 63481816
84.	"Piejūra" SIA	Avoti, Nicas pag., Nicas nov., LV-3473	63486394
85.	"Piestātne 85" SIA	Muitas iela 6/8, Liepāja, LV-3401	29421891
86.	"POLLINK" SIA	Raunas iela 16B-6, Rīga, LV-1039	26455130
87.	"Provit Industrija" UAB	Turgaus iela 5-4, Klaipeda, Lietuva	
88.	"Ramuss KV" SIA	Vecāču prospekts 71, Rīga, LV-1015	26176333
89.	"Rapans" SIA	Airītes iela 1-7, Liepāja, LV-3401	29132862
90.	"Rānda" SIA	Rojas nov., Rojas pag., "Kļavas", LV-3263	63267721
91.	"Risks" Petrišina Ventspils IU	Ventspils nov., Tārgales pag., "Laipas", LV-3621	63626025
92.	"Roņu 6" SIA	Liepāja, Roņu iela 6, LV-3401	63401696 f. 63401698
93.	"Saare Rand" AS	Pikk 42A, Kuresāre, 93812, Igaunija	+37 25065150
94.	"Saimnieks OTTO" SIA	Ostmalas iela 5, Pāvilosta, Pāvilostas nov., LV-3466	63498144
95.	"SAIRAS" SIA	Sairas, Melnsils, Rojas pag., Rojas nov. LV-3264	26540525
96.	"SALMAR" SIA	Dienvidu iela 36, "Dzidriņas", Stopiņu nov., LV-2130	29236987
97.	"SAIVA ANNO 1949" SIA	Lašu iela 3-37, Jūrmala, LV-2010	67893969
98.	"Salacas Zivtiņa" Rolanda Ķirša zv/s	Zivtiņas, Salacgrīvas pag., Salacgrīvas nov., LV-4033	
99.	"Saldus gaļas kombināts" SIA	Kuldīgas iela 96, Saldus pag., Saldus nov., LV-3801	63822248
100.	Saulkrastu pagasta G. Šadurska zv/s	Ostas iela 1-1, Zvejniekiems, Saulkrastu pag., Saulkrastu nov., LV-2161	28383730
101.	"Savanta TZ" SIA	Pulkveža Briēža iela 46, Liepāja, LV-3414	28335177

102.	"SBA 2" SIA	Gravenieki, Stāmerienas pag., Gulbenes nov., LV-4406	29427078
103.	"SEA TRADE" SIA	Lielā iela 7, Liepāja, LV-3401	29235120
104.	"SILEKS" SIA	Zviedru iela 2, Liepāja, LV-3401	29134777
105.	"SOFIA ME" SIA	Aptiekas iela 6-58, Rīga, LV-1005	22022582
106.	"Stoderis" SIA	Laivu iela 18, Ragaciems, Lapmežciema pag., Engures nov., LV-3118	29491511
107.	"SUN" SIA	Dundagas iela 20-31, Talsi, Talsu nov., LV-3201	29481302
108.	"Svaigais zivis" SIA	Strazdu iela 4, Bergji, Garkalnes nov., LV-1024	26399524
109.	"ŠONERIS" Salacgrīvas novada I. Ivanova zv/s	Salacgrīvas nov., Salacgrīvas pag., Pilāgi, LV-4033	20202392
110.	"Taimiņš" SIA	Talsu nov., Laucienes pag., Reprodukators, LV-3285	63291330
111.	"Trans Market" SIA	Šmerļa iela 3, Rīga, LV-1006	27754066
112.	"Unda" SIA	Engures nov., Engures pag., Engure, Jūras iela 60, LV-3113	63181117 63124529
113.	"Varita" SIA	Bēru aleja 3-20, Zvejniekiems, Saulkrastu pag., Saulkrastu nov., LV-2161	67954270, 29286863, 67954808
114.	"VENTA FM" SIA	Brīvības iela 32/34-43, Ventspils, LV-3601	26512445
115.	"Ventspils zivju konservu kombināts" AS	Ventspils, Enkuru iela 12, LV-3601	63664324 f. 63661884
116.	"Verģi" SIA	Jūrmala, Mellužu prospekts 66a-3, LV-2008	t/f. 67351037
117.	"Vēju paradīze" SIA	Smilšu iela 14, Pāvilosta, Pāvilstas nov., LV-3466	26446644
118.	"Vētra S" SIA	Lielā iela 7, Liepāja, LV-3401	29235120
119.	"Vētrasputns VV" Voronina IU	Zemes iela 15-71, Rīga, LV-1082	67172845
120.	"Vido" SIA	Liepāja, Nākotnes iela 22, LV-3402	29218941
121.	"Zelta zivtiņa B" Ventspils zv/s	Kuldīgas nov., Padures pag., Jaunbeltes, LV-3321	29781457
122.	"Ziemeļkurzemes zivsaimnieku apvienība" biedrība	Mellužu prospekts 66A-3, Jūrmala, LV-2008	29443567 67351037
123.	"Zivtiņa N" SIA	Engures nov., Lapmežciema pag., Ragaciems, Jaunā iela 5, LV-3118	29437684
124.	"ZPC Banga" SIA	Akas iela 74B, Roja, Rojas pag., Rojas nov., LV-3264	
125.	"Zvejnieku kompānija "Grifs"" SIA	Ventspils, Loču iela 2, LV-3601	63661954 f. 63624294
126.	"Zvejniecības sabiedrība Aivars" SIA	Rojas nov., Rojas pag., Roja, Ostas iela 3, LV-3264	63135941
127.	"Zvejnieku saimniecība IRBE" SIA	Rojas nov., Rojas pag., Roja, Ostas iela 3, LV-3264	

Zrējās produktu apstrādes uzņēmumi (01.08.2013)

Fish processing companies (01.08.2013)

Nr.p.k. <i>No</i>	Nosaukums <i>The name of company</i>	Adrese <i>Address</i>	Tālrunis, fakss <i>Phone</i>
1.	"A3" SIA	Jaunā iela 5, Smārde, Smārdes pag., Engures nov., LV-3129	631 92014 f. 631 92015 orhideja08@inbox.lv
2.	"ADEMUS" SIA	Centrāltirgus iela 3 k.4, Rīga, LV-1050 ražotne: "Silakrogs-54", Ropažu novads, LV-2104	67 215074; 67 226981 f. 67 215074 ademus@inbox.lv
3.	"Aizpuri A" SIA	"Aizpuri", Nīcas pag., Nīcas novads, LV-3473	29422478 aizpuria@inbox.lv
4.	"Agaluks" IU	Poruka iela, 19-1, Rīga, LV-1014	67519268 agaluks@inbox.lv
5.	"Ālants" IK	Ezera iela 39, Lapmežciems, Lapmežciems, Engures novads, LV-3118; ražotne: "Airi", Lapmežciems, Engures novads, LV-3118	26461230 egons.petersons@inbox.lv
6.	"Ānete Š" IK	"Zelmeņi" Ragaciems, Lapmežciema pag., Engures novads, LV-3118	26176929 AneteStale@inbox.lv
7.	"Antares Latgale" SIA	Malu iela 2a, Daugavpils, LV-5401 www.antaresslatgale.lv	654 22680 f. 654 22680 info@antaresslatgale.lv
8.	"Atlantikstars" SIA	"Surimi", Mucenieki, Ropažu novads, LV-2137 www.atlantika.lv	67 1702235 f. 67 702096 atlantika@atlantika.lv
9.	"Avis-D" SIA	Kalkūnes iela 21, Kalkūni, Kalkūnes pag., Daugavpils novads, LV-5449	654 74551 f. 654 74551 avis-d@apollo.lv
10.	"AV Food" SIA	Rīgas brīvosta, Kundziņsala 1, Rīga, LV-1822	20009851 info@avfood.lv
11.	"Baltā zivīte" SIA	Kandavas 41a, Rīga, LV-1083 ražotne: Kalkūne, Kalkūnes pag., Daugavpils novads, LV-5449	28332176 baltazivite@inbox.lv 65474685
12.	"Baltiance" SIA	Maskavas iela 540A, Rīga, LV-1063	29511520 baltiancesia@gmail.com
13.	"Baltic Fish Processing" SIA	Miera iela, Roja., Rojas novads, LV-3264	32 69202 f. 3269202 processing@mail.lv
14.	"Baltijas zivis-97" SIA	Ikriņi, Mandegas, Skultes pag., Limbažu novads, LV-4025 www.bz97.lv	640 65175; 640 65174 f. 640 65287 baltijaszivis97@apollo.lv

15.	"Banga Ltd" SIA	Akas iela 74 B, Roja, Rojas novads, LV-3264	632 69138 f. 632 60134 Office@balticfishgroup.com
16.	"Baņķis" SIA	Pērnavas iela 51, Salacgrīva, Salacgrīvas nov., LV-4033 ražotne: Pērnavas iela 55, Salacgrīva, Salacgrīvas nov., LV-4033	640 24116 f. 640 24116 bankis1@apollo.lv
17.	"Bērciems" SIA	"Bērciema cehs", Bērciems, Engures pag., Engures novads, LV-3113 ražotne: "Bērciema cehs", Bērciems, Engures pag., Engures novads, LV-3113; Lielā iela 62, Mērsrags, Mērsraga pag., Mērsraga novads, LV-3284	631 54323 f. 632 35873 berziems@inbox.lv 632 35873 f. 632 35873 berziems@inbox.lv
18.	"BraDava" SIA	Loču iela 2, Ventspils, LV-3601 Saldēšanas komplekss: "Muiža", Ugāle, Ugāles pag., Ventspils novads, LV-3615	636 21385 f. 636 21385 bradava@inbox.lv
19.	"Brīvais vilnis" A/S	Ostas iela 1, Salacgrīva, Salacgrīvas novads, LV-4033	640 00210 f. 640 71331 bv@brivaisvilnis.lv
20.	"Bute" zv/s	pastam: Viļņu iela 9-25, Salacgrīva, Salacgrīvas novads, LV-4033 ražotne: "Bute", Salacgrīvas pils. lauku teritorija, Salacgrīvas novads, LV 4033	29211838 zsbute@inbox.lv
21.	"Dagi" SIA	Grebešņikova iela 1, Rīga, LV-1003; ražotne: "Ziediņi", Lēdmane, Lēdmanes pag., LV-5011	67 143921 f. 67 143923 dagi.info@inbox.lv 650 58618
22.	"Dalnie Ostrova" SIA	Pildas iela 16B, Rīga, LV-1035	22082652 info@dalnieostrova.lv
23.	"Dietlavi" I/K	Ziedu iela 2, Carnikava, Carnikavas novads, LV-2163	67992474
24.	"Elanders" SIA	Jaunciema gatve 320, Rīga, LV-1015	67 343477 f. 67 343028 elanders@elanders.lv
25.	"Fish Trans" SIA	Selgas iela 1, Roja, Rojas novads, LV-3264	29118792 29481302 fishtrans@inbox.lv
26.	"Forele – AN" SIA	Bākas iela 8, Mērsrags, Mērsraga novads, LV –3284	29435825 632 35660 f. 632 35660 aigars.neilands@apollo.lv
27.	"Galit" SIA	Buļļu iela 43/45, Rīga, LV-1067	67 403395 f. 67 403393 galit9@inbox.lv

28	"Gamma-A" SIA	Audupes iela 15/17, Rīga, LV-1030 www.gamma-a.lv	67 615142 f. 67 353889 info@gamma-a.lv
29.	"Gaujas krasti" SIA	"Priekzalni", Gauja, Carnikavas novads, LV-2163 www.gaijas-krasti.lv	29268415, 26514046 gaujas.krasti@inbox.lv
30.	"GAUJAS NĒĢI" SIA	Zvejnieku iela 28, Carnikava, Carnikavas novads, LV - 2163	29214579 f. 67 993119 janiskartupelis@inbox.lv
31.	"Georga" SIA	Buļļu iela 43/45, Rīga, LV - 1067	67 426372 f. 67 428272 georga@apollo.lv
32.	"Grants & Ko" SIA	Enkuru iela 8, Ventspils, LV-3601	636 21206 f. 636 21206 Grantsko@gmail.com
33.	"Gundegas I.P." IU	Vecgaujas iela 20, Carnikava, Carnikavas novads, LV-2163	29413089 ilmars_praulins@inbox.lv
34.	"Ivolga" SIA	Celtnieku iela 4a, Rīga, LV1005 ražotne: "Tūjas", Valdgales pag. Talsu novads, LV-3253; ražotne: Kanāla iela 15, Mērsrags, Mērsraga pag., Rojas novads, LV-3284	66 017147 f. 66 017147 ivolga08@inbox.lv
35.	"Jūras karaliste" SIA	Atlantijas 15, Rīga, LV-1015 ražotne: "Zivtiņas", Mucinieki, Ropažu nov., LV-2137	20774444
36.	"Jūras veltes 2" SIA	Artilērijas iela 40, Rīga, LV-1009	67313255 jurastars@inbox.lv
37.	"Kaija" zv/s	Celtnieku iela 1b, Pāvilosta, Pāvilostas novads, LV-3466	26597297, 26522248 f. 634 98122 zskaija@inbox.lv
38.	"Karavēla" SIA	Atlantijas iela 15, Rīga, LV-1015 www.kaija.lv	67 496400 f. 67 496401 kaija@kaija.lv
39.	"Kaltene VM" SIA	Ostas iela 1, Roja, Rojas novads, LV-3264; ražotne: "Elza 1", Kaltene, Rojas pag., Rojas novads, LV-3264	632 69095 f. 632 69095 kaltenevm@e-apollo.lv
40.	"Kārkli BC" SIA	Cimdīņi, Lapmežciema pag., Engures novads, LV-3118	29147337 karklibc@inbox.lv
41.	"Kaspars" SIA	Silkalniņi, Lapmežciema pag., Engures novads, LV-3118	26 439259
42.	"KH Select" SIA	Lauki, Ādažu novads (līdz 2014. gada janvārim) Ādaži, Muižas iela 18, LV-2164	67996692 f. 67996693 kh@khselect.lv
43.	"Kims un Ko" IK	Sakņudārza iela 2, Eleja, Elejas pag., Jelgavas novads, LV-3023	630 61737 f. 630 61737 kimsunko@inbox.lv

44.	"Kolumbija LTD" SIA	Roņu iela 6d, Liepāja, LV-3401	634 01698 f. 634 01698 office@fish-pk.lv
45.	"Krupis" SIA	Zvejnieku iela 22, Carnikava, Carnikavas novads, LV-2163	29469448 info.krupis@inbox.lv
46.	"Latvijas zvejas produktu ražotāju grupa" biedrība	Roņu iela 8, Liepāja, LV-3401	634 23094 f. 634 23094 kursa@apollo.lv
47.	"Kuršu zeme" SIA	Cerības Pūres pag., Tukuma novads, LV – 3124 www.kursuzeme.lv	67914740 f. 67147214 kursuzeme@kursuzeme.lv
48.	"Kurzeme G.B." SIA	Robežu iela 7, Salacgrīva, Salacgrīvas novads, LV-4033	2 9268960 kurzemegb9@inbox.lv
49.	"Līcis-93" SIA Ģipkas zivju apstrādes cehs Kolkas zivju apstrādes cehs	Ostas iela 1, Roja, Rojas novads, LV-3264 ražotne: Ģipkas ZAC, Ģipka, Rojas novads, LV-3264 ražotne: Kolkas ZAC, Kolka, Dundagas novads, LV-3275	632 32356, 63291783 f. 632 91781 licis93@apollo.lv 63220413 63254196
50.	"Liedags" SIA	Jaunriķšas, Bigauņciems, Lapmežciema pag., Engures novads, LV-3118 ražotne: Durbes iela 2b, Jūrmala, LV-2012	67 765051 f. 67 765052 liedags@parks.lv
51.	"Firma Liepa-AR" SIA	Zīles, Liepas pag., Priekule novads, LV-4128	2 9408772 liepa-ar@inbox.lv
52.	"Linums" zv/s	Niedres, Nicas pag., LV-3473	26667098 linums31@inbox.lv
53.	"Lucki" SIA	Lubānas iela 82, Rīga, LV-1073	67176800 luckisia@inbox.lv
54.	"Mauriņi – S" SIA	Mauriņi, Lapmežciema pag., Engures novads, LV-3118	631 63404 maurinis@inbox.lv
55.	"MDC Nord" A/S	Silavas, Pūres pagasts, Tukuma novads, LV-3124	27880091, 27880092; 27880093 info@mdc-nord.eu
56.	"Mežmalī M" SIA	Zvejnieku iela 16, Mērsrags, Mērsraga novads, LV-3284 ražotne: "Ladoss", Mērsrags, Mērsraga novads, LV-3284	632 35799 f. 632 35099 mezmali@mezmali.com
57.	"Mottra" SIA	Lāmiņas, Katlakalns, Ķekavas pag., Ķekavas novads, LV-2111 www.mottra.lv	67 148023 f. 67148023 dt@mottra.lv info@mottra.lv
58.	"Nacionālās zvejniecības ražotāju organizācija" biedrība	Vānes iela 21 A, Liepāja, LV-3405	634 25139; 634 43337 f. 634 25139 kugjis@inbox.lv;
59.	"N Stars" SIA	Ūliha iela 66-2, Liepāja, LV-3401 ražotne: Dzintaru iela 4, Pāvilosta, Pāvilstas novads, LV-3466	29361023 f. 634 98359 office@nstars.lv

60.	"Oniors zivis" SIA	Zelīnska iela 20, Daugavpils, LV–5410	654 40465 f. 654 40465 oniors_zivis@inbox.lv
61.	"Oskars" SIA	Liči, Sērenes pag., Jaunjelgavas nov., LV–5123 "Purviņi", Seces pag., Jaunjelgavas nov., LV–5124	29298933 oskarfish@inbox.lv
62.	"Ostbaltfish" SIA	Liepāja, Brīvēmnieka iela 31–11, LV–3401 ražotne: "Tomi", Nicas pag., Nicas novads, LV–3473	29 143338 f. 634 26054 ostbalt@inbox.lv
63.	"Piejūra" SIA	Avoti, Nicas pag., Nicas novads, LV –3473	634 86394 f. 634 86395 info@piejura.lv
64.	"Premia FFL" AS	"Saldētava", Smārde, Smārdes pag., Engures novads, LV–3129	67805165 f. 63192028
65.	"Rānda" SIA	Kļavas, Roja, Rojas novads, LV–3264	632 60225; 632 60227 f. 632 60226 randao@inbox.lv
66.	"Reaton Ltd" SIA (zivju cehs)	Viskaļu iela 21, Rīga, LV–1026	67 551616 f. 67 553704 info@reaton.lv
67.	"Roja F.C.T." SIA	Raiņa iela 10, Valdemārpils, Talsu novads, LV– 3260 ražotne: Raiņa iela 10, Valdemārpils, Talsu novads, LV–3260	29258148 f. 632 91160 e–pasts: fct@apollo.lv
68.	"Roze GV" SIA	E. Veidenbauma iela 12, Cēsis, LV – 4101	29245533, 29216165 f. 641 20449 info@rozegv.lv
69.	"Rozula" SIA	Sprīdīša iela 1, Rīga LV – 1005; ražotne: Lubānas iela 82, Rīga, LV–1073	67174601 f. 67174985 rozula@rozula.lv
70.	"Sabiedrība IMS" SIA	Silarāju iela 3, Piņķi, Babītes pag., Babītes nov., LV–2107 ražotne: Lielā iela 62, Mērsraga pag., Mērsraga novads, LV–3284	67336054 f. 67336024 helena@ims.lv violetta@ims.lv; kvs@ims.lv;
71.	"Saiva ANNO 1949" SIA	Kurzemes prospekts 132A, Rīga, LV–1069 ražotne: Lielā iela 64, Mērsrags, Mērsraga novads, LV–3284	67893969 f. 67893975 info@saiva1949.lv
72.	"Salam" SIA	Kalna iela 41, Madona, Madonas novads, LV–4801	648 23697 salaam@apollo.lv
73.	"Salas zivis" SIA	Daugavgrīvas iela 83, Rīga, LV–1007 ražotne: Lidoņu iela 6c, Rīga, LV–1055 www.salas–zivis.com	67314409 f. 67314410 info@salas–zivis.com
74.	"Saldus gaļas kombināts" SIA	Kuldīgas iela 96, Saldus, Saldus pagasts, Saldus novads, LV–3801	638 22248 f. 638 81714 sgk@apollo.lv
75.	"Seafood Production" SIA	Rūpniecības iela 4, Olaine, Olaines nov., LV–2114	67069844; f. 67069843 fariga@fariga.lv

76.	"Galina Ļevočkina" IK	Vēju iela 18a, Carnikava, Carnikavas novads, LV–2163	67992618 selgasvl@inbox.lv
77.	"Senga" SIA	Vandzenes pag., Talsu nov., LV– 3281	63237880 f. 63291184 senga@apollo.lv
78.	"Sonnos" SIA	Stirnu iela 49a–16, Rīga, LV–1084; ražotne: Centrāltirgus 3/4, Rīga, LV–1050	28815704 launerts@gmail.com t./f. 67222032
79.	"STEMA real" SIA	Enkuru iela 12A, Ventspils, LV – 3601	636 21455 f. 636 21220 stemareal@stemareal.lv
80.	"Sudrablinis" SIA	Augusta Dombrovska iela 23, Rīga LV – 1015	67353070; f. 67353261 info@sudrablinis.lv
81.	"Svani un partneri" SIA	Bērzu iela 12, Baloži, Ķekavas novads, LV–2128	67 917330 f. 67 917330 svaniunp@inbox.lv
82.	"Taimiņš" SIA	"Reproduktors", Laucienas pag., Talsu novads, LV–3285	29462872 f. 32 91330 taimins1@inbox.lv
83.	"Līaudi" SIA	Līči, Ragaciems, Engures nov., LV–3118	29189951 f. 631 63732 lici@inbox.lv
84.	"Tin fish" SIA	Lielais prospekts 15, Jūrmala, LV–2010 ražotne: ZAC Melnsils, Melnsils, Rojas novads, LV–3264	29484927 info@tinfish.eu www.tinfish.eu
85.	"Unda" SIA	Jūras iela 60, Engure, Engures pagasts, Engures novads, LV–3113	631 81117 f. 631 61277 info@unda.lv
86.	"Varita" SIA	Bērzu aleja 3–20, Zvejniekiems, Saulkrastu nov., LV– 2161 ražotne: Skultes iela 5A, Zvejniekiems, Saulkrastu pag., Saulkrastu nov., LV–2161	67954808 f. 67954809 varita@apollo.lv
87.	"Ventspils zivju kon- servu kombināts" AS	Enkuru iela 12, Ventspils, LV–3601	636 61884 f. 636 61884 santa@vzkk.lv
88.	"Vētra S" SIA	Lielā iela 7, Liepāja, LV–3401	634 22797 f. 634 80319 vetra@e-liepaja.lv
89.	"Vergi" SIA	Mellužu prospekts 66A–3, Jūrmala, LV–2008 ražotne: Sarkanmuižas dambis 29, Ventspils, LV– 3601	67 351037 f. 67 351037, 29211160 janeks@elva1.lv
90.	"Vido" SIA	Nākotnes iela 22, Liepāja, LV– 3401 ražotne: Nākotnes iela 22, Liepāja, LV–3401 Nākotnes iela 24, Liepāja, LV–3401	634 87746 siavido@inbox.lv

91.	"Vlakon" SIA	Pļavu iela 1 Vijāni, Vijānu nov., LV-4650 ražotne: karjers "Pērtņieki", Sakstagala pag., Rēzeknes nov., LV-4638	29293393, 26159894 f. 29271702; vlakonkarjers@inbox.lv
92.	"Zamelsons" SIA	Jaunā iela 7, Smārde, Smārdes pag., Engures novads, LV-3129 www.zamelsons.lv	631 92235 info@zamelsons.lv
93.	"Zentenes zivju kombināts" SIA	Maskavas 20-2, Rīga, LV-1050 ražotne: Zivju kombināts, Zentene, Zentenes pag., Tukuma nov., LV-3123 www.konservi.ru	25982439, 27001414 konservi@inbox.lv
94.	"Zibs" SIA	Šoseja iela 15, Carnikava, Carnikavas novads, LV-2163	29654756 maris-miglans@inbox.lv
95.	"Ziemeļkurzemes ziv- saimnieku apvienība" biedrība	Mellužu prospekts 66A-3, Jūrmala, LV-2008 ražotne: Sarkanmuīžas dambis 29 B, Ventspils, LV-3601	67351037, 29443567 f. 67351037 apens@mail.elva1.lv
96.	"Zilā lagūna" SIA	pastam: Kalkūnes iela 2A, Kalkūni, Kalkūnes pag., Daugavpils novads, LV-5449; ražotne: Kalkūnes iela 2A, Kalkūni, Kalkūnes pag., Daugavpils novads, LV-5449;	654 76945 f. 654 76949 zila-laguna@apollo.lv
97.	"Zivtiņa N" SIA	Jaunā iela5, Lapmežciems, Engures novads, LV-3118 ražotne: Dārdedži, Lapmežciems, Engures novads, LV-3118	631 63531 f. 631 63531 zivtinansia@inbox.lv
98.	"Zivju namiņš" SIA	Dārza iela 12a-35, Bauska, Bauskas novads, LV-3901 ražotne: Zemgaļi, Gailišu pag., Bauskas nov., LV-3931	27737833 viesturs.zirins@gmail.com
99.	"Zvani" SIA	Ezera iela 29, Talsi, Talsu novads, LV-3201 Vaisumi, Upesgrīva, Mērsraga novads, LV-3284	632 21581 f. 632 21581 siazvani@inbox.lv 29241417
100.	Zvejniecības biedrība "Roja"	Rojas novads, Rojas pagasts, Roja, Ostas iela 1, LV-3264 Saldētava: Rīga, Traleru iela 32, LV-1030	26403318
101.	"Zvejnieku sabiedrība "Irbe" SIA	Ostas iela 3, Roja, Rojas novads, LV-3264 www.irbefish.lv	632 69820 f. 632 69820 irbefish@irbefish.lv

Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības departamenta dati / Source: Ministry of Agriculture, Fishery Department

Noderīgas saites

Useful links

Latvijas zvejniecības raksturojums

<http://www.zm.gov.lv/> > Zivsaimniecība > Zvejniecība

Saite: <http://www.zm.gov.lv/?sadala=1712>

Zivju apstrādes raksturojums

<http://www.zm.gov.lv/> > Zivsaimniecība > Zivju apstrāde

Saite: <http://www.zm.gov.lv/?sadala=1715>

Latvijas akvakultūras sektora raksturojums

<http://www.zm.gov.lv/> > Zivsaimniecība > Akvakultūra

Saite: <http://www.zm.gov.lv/?sadala=1713>

Eiropas Zivsaimniecības fonda apguve

<http://www.lad.gov.lv/> > STATISTIKA > EIROPAS ZIVSAIMNIECĪBAS FONDS

Saite: <http://www.lad.gov.lv/lv/statistika/eiropas-zivsaimniecibas-fonds/>

Atzītie akvakultūras dzīvnieku audzēšanas uzņēmumi

<http://www.pvd.gov.lv/> > Reģistri > Atzīto un reģistrēto uzņēmumu saraksti > Atzītie uzņēmumi > Atzītie dzīvnieku barības un veterinārās uzraudzības objekti > Atzītie akvakultūras dzīvnieku audzēšanas uzņēmumi

Saite: www.pvd.gov.lv/text_files/akvakult-audz.xls

Zivju resursu izpēte

<http://www.bior.gov.lv/> > Zivju resursu izpēte

Saite: <http://www.bior.gov.lv/lv/left-menu/zivju-resursu-izpete>

Valsts zivju audzētavas

<http://www.bior.gov.lv/> > Zivju audzētavas

Saite: <http://www.bior.gov.lv/lv/left-menu/zivju-audzetavas>

Zivsaimniecības un ar zivsaimniecību saistītas iestādes, dienesti un organizācijas

Institutions and organizations in fisheries sector and related to fisheries

Nr. p.k. <i>No</i>	Nosaukums <i>Name</i>	Adrese <i>Address</i>	Kontakti <i>Contact</i>
1.	Dabas aizsardzības pārvalde <i>National Protection Board</i>	Baznīcas iela 7, Sigulda, LV–2150 www.daba.gov.lv	67509545 daba@daba.gov.lv
2.	Lauku atbalsta dienests <i>Rural Support service</i>	Republikas laukums 2, Rīga, LV–1981 www.lad.gov.lv	67027542 lad@lad.gov.lv
3.	Krasta apsardzes dienesta jūras meklēšanas un glābšanas koordināciju centrs <i>Rescue Coordination Centre of Coast Latvian Guard Service</i>	Meldru iela 5a, Rīga, LV–1015 www.mrcc.lv	67323103 sar@mrcc.lv
4.	Kurzemes Zvejnieku asociācija <i>Fishermen's Association of Kurzeme Region</i>	Roņu iela 8, Liepāja, LV–3401	63422101 kza@apollo.lv
5.	Latvijas Ihtiolōģijas biedrība	Īvandes iela 9–3, Rīga, LV–1004	67610861
6.	Latvijas Jūras administrācija <i>Maritime Administration of Latvija</i>	Trijādības iela 5, Rīga, LV–1048 www.jurasadministracija.lv	67062101 lja@lja.lv
7.	Latvijas Makšķernieku asociācija <i>Latvian Angling Association</i>	Lāčplēša iela 23–17, Rīga, LV–1011 www.dzivausudens.lv	29285934 albiart@inbox.lv
8.	Latvijas Makšķernieku apvienība <i>Latvian Angling Union</i>	Nurmižu iela 33–85, Sigulda, Siguldass nov., LV–215	29211707
9.	Latvijas Makšķerēšanas sporta federācija <i>Latvian Angler Sport Federation</i>	Kungu iela 8, Rīga, LV–1050	29517507 janis.stikuts@parks.lv
10.	Latvijas Vēžu un zivju audzētāju asociācija <i>Latvian Fish and Crayfish Farmers Association</i>	Avoti, Ogresgala pag., Ogres nov., LV–5020 pasta adrese: Alberta iela 7–6, Rīga, LV–1010 www.lvzaa.lv	29234280 earens@latnet.lv
11.	Latvijas Zivju audzētāju asociācija <i>Latvian Fish Farmer Association</i>	A. Deglava iela 10, Rīga, LV–1009	28378781 aquaculture@inbox.lv
12.	Latvijas Zivsaimnieku asociācija <i>Latvian Fisheries Association</i>	Ganību dambis 24d–608, Rīga, LV–1005	67383197 zv.flote@dtg.lv
13.	Ziemeļkurzemes Zivsaimnieku apvienība	Mellužu prospekts 66a–3, Jūrmala, LV–2008	67351037
14.	Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR" <i>Institute of Food Safety, Animal Health and Environment "BIOR"</i>	Lejupes iela 3, Rīga, LV–1076 www.bior.gov.lv	67620513 bior@bior.gov.lv
15.	Zivju audzētava "Tome" <i>Fish Hatcherie "Tome"</i>	Ķegums, Ķeguma pilsētas lauku teritorija, LV–5020	65038111 tome@inbox.lv
16.	Zivju audzētava "Dole"	Doles sala, Salaspils lauku ter., Salaspils novads, LV–2121	67216354; 29468110 fishdole@delfi.lv

17.	Zivju audzētava "Kārļi"	Drabešu pagasts, Amatas novads, LV-4139	29299548 dace.melgalve@inbox.lv
18.	Zivju audzētava "Pelči"	"Avotienes", Pelču pagasts, Kuldīgas novads, LV-3322	63326144; 26142500 zapelchi@kuldiga.lv
19.	Filiāle zivju audzētavai "Kārļi" – "Brasla"	Straupes pagasts, Pargaujas novads, Latvija, LV-4152	64129452 29299548
20.	Latvijas Zivrupnieku savienība <i>Latvian Fish Industry Union</i>	Atlantijas iela 15, Rīga, Latvija LV-1015 www.cannedfish.lv	26364252 info@cannedfish.lv
21.	Biedrība "Latvijas Zvejnieku federācija" <i>Latvian Fishermen's Federation</i>	Oskara Kalpaka iela 92-25, Liepāja, LV-3405	29268311
22.	Liepājas rajona ezeru zvejnieku apvienība <i>Inland Fishermen's Union of Liepaja Region</i>	Celtnieku iela 20-16, Grobiņa, Grobiņas nov., LV-3430	29279992 kokainisj@inbox.lv
23.	Vērgales novada zvejnieku apvienība <i>Fishermen's Union of Vergale Region</i>	Padomes māja, Vērgales pag., Pāvilostas nov.	vza@inbox.lv
24.	Lapmežciema novada zvejnieku apvienība <i>Fishermen's Union of Lapmezciems</i>	Bigauņciems, Birzes 15, Lapmežciema pag., Engures n., LV-3118	28307680
25.	Biedrība "Rīgas šprotes" <i>Society "Rigas šprotes"</i>	Brīvības iela 90-28, Rīga, Latvija, LV-1001 www.rigassprotes.lv	67294389, 29135899 imants@rigassprotes.lv
26.	Loida reģistrs <i>Loyd's Register of Shipping</i>	Elizabetes iela 2a, 528-534, Rīga, LV-1340	67325642 riga@lr.org
27.	Nacionālā zvejniecības ražotāju organizācija <i>National Fisheries Producers Organization</i>	Ganību dambis 24D, Rīga, LV-1005	67383197 zv.flote@dtg.lv
28.	Rīgas Mednieku un makšķernieku biedrība <i>Riga Hunter and Angler Society</i>	Vārves iela 8, Rīga www.fishing.lv	67428422, 29517507 jst@fishing.lv
29.	Pārtikas un veterinārais dienests <i>Food and Veterinary Service</i>	Peldu iela 30, Rīga, LV-1050 www.pvd.gov.lv	67095230 pvd@pvd.gov.lv
30.	Zemkopības ministrija <i>Ministry of Agriculture</i>	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981 www.zm.gov.lv	67027010 zm@zm.gov.lv
31.	Valsts vides dienests <i>State Environmental Service</i>	Rūpniecības iela 23, Rīga LV-1045 www.vvd.gov.lv	67084200 vvd@vvd.gov.lv

Latvijas makšķernieku rekordi

Latvian angler's records

Zivs	Latiniskais nosaukums	Svars (kg)	Gads	Udenstilpe	Makšķernieks
<i>Fish species</i>	<i>Name in Latin</i>	<i>Weight (kg)</i>	<i>Year</i>	<i>Water reservoir</i>	<i>Angler</i>
Akmeņplekste, āte	<i>Silurus glanis</i>	84,7	2010	Daugava	M. Velde
Alata	<i>Psetta maxima</i>	2,38	2010	Baltijas jūra	E. Dižgalvis
Asaris	<i>Thymallus thymallus</i>	1,02	1987	Gauja	J. Bogdanovičs
Ālants	<i>Perca fluviatilis</i>	2,15	2003	Cepša ez. Valm.raj.	K. Cekuls
Karpa	<i>Leuciscus idus</i>	5,5	1989	Lubāns	V. Korotkovs
Karūsa	<i>Cyprinus carpio</i>	19,7	1994	Lubāns	A. Deksnis
Ķīsis	<i>Carassius carassius</i>	3,15	2006	Kaņiera ez.	J. Ņikuļins
Lasis	<i>Gymnocephalus cernua</i>	0,146	1998	Božēvas ez.	G. Gruzņiņš
Līdaka	<i>Salmo salar</i>	16	2005	Venta	I. Harjuzovs
Līnis	<i>Esox lucius</i>	19,56	1989	Ungurs	V. Petjukevičs
Menca	<i>Tinca tinca</i>	3,2	2009	Alberta dīķi	N. Kalnača
Palede	<i>Gadus morhua callarias</i>	5,99	2005	Baltijas jūra	E. Dižgalvis
Plaudis	<i>Alosa fallax</i>	1,15	2007	Baltijas jūra	E. Dižgalvis
Plekste	<i>Abramis brama</i>	5,61	2005	Pāles ūdenskr.	U. Nuķis
Raibais platpieris	<i>Platichthys flesus</i>	1,69	2006	Baltijas jūra	E. Dižgalvis
Rauda	<i>Aristichthys nobilis</i>	15,15	2013	Daugava	I. Skurjats
Salate (meža vimba)	<i>Rutilus rutilus</i>	1,31	2004	Usmas ez.	A. aleiņa
Sams	<i>Aspius aspius</i>	8,12	2006	Daugava	G. Kolosovs
Sapals	<i>Leuciscus cephalus</i>	3,7	1987	Salaca	V. Furs
Strauta forele	<i>Salmo trutta fario</i>	3,875	2000	Pededeze	J. Ziediņš
Sudrabkarūsa	<i>Carassius auratus</i>	2,37	2010	Slampes karpu dīķis	G. Mališevs
Taimiņš	<i>Salmo trutta</i>	6	1995	Salaca	L. Martinsons
Tulcis(baltais sapals)	<i>Leuciscus leuciscus</i>	0,345	2001	Rūja	A. Eglītis
Varavīksnes forele	<i>Oncorhynchus mykiss</i>	6,66	1993	Salaca	J. Greilihs
Vēdzele	<i>Lota lota</i>	5,5	2008	Bārta	V. Žimants
Vimba	<i>Vimba vimba</i>	1,45	1989	Venta	E. Lāceklis
Zandarts	<i>Stizostedion lucioperca</i>	11,8	2011	Daugava	K. Kravčenko
Zutis	<i>Anguilla anguilla</i>	3,5	2004	Venta	L. Lauris

Latvijas Makšķerēšanas sporta federācijas dati

Source: Latvian Angling Sport Federation

<http://www.fishing.lv/specclapas/rekzivis.htm>

Grāmatā lietotie zivju nosaukumi

The names of fish used in the book

Latviešu valodā	Latīņu valodā	Angļu valodā
Akmeņplekste, āte	<i>Psetta maxima</i>	<i>Turbot</i>
Alata	<i>Thymallus thymallus</i>	<i>Grayling</i>
Anšovs	<i>Engraulis encrasicolus</i>	<i>Anchovy</i>
Asaris	<i>Perca fluviatilis</i>	<i>Perch</i>
Ālants	<i>Leuciscus idus</i>	<i>Ide</i>
Amūrs baltais	<i>Ctenopharyngodon idella</i>	<i>Grass carp</i>
Amūrs melnais	<i>Mylopharyngodon piceus</i>	<i>Black carp</i>
Arktikas palija	<i>Salvelinus alpinus</i>	<i>Arctic charr</i>
Avota palija	<i>Salvelinus fontinalis</i>	<i>Brook charr</i>
Baikāla omulis	<i>Coregonus migratorius</i>	<i>Baikal cisco</i>
Beluga	<i>Huso huso</i>	<i>Beluga</i>
Brētliņa	<i>Spratus spratus balticus</i>	<i>Baltic sprat</i>
Čirs	<i>Coregonus nasus</i>	<i>Broad whitefish</i>
Garnele	<i>Pandalus borealis</i>	<i>Shrimp</i>
Heks	<i>Merluccius merluccius</i>	<i>European hake</i>
Jūras karūsas	<i>Sparidae</i>	<i>Porgies, seabreams nei</i>
Jūras nēģis	<i>Petromyzon marinus</i>	<i>Sea lamprey</i>
Kalmārs	<i>Teuthida</i>	<i>Squid</i>
Karpa	<i>Cyprinus carpio</i>	<i>Common carp</i>
Karūsa	<i>Carassius carassius</i>	<i>Crucian carp</i>
Ketlasis	<i>Oncorhynchus keta</i>	<i>Chum salmon</i>
Kižučs	<i>Oncorhynchus kisutch</i>	<i>Coho salmon</i>
Krievu store	<i>Acipenser güldenstädti</i>	<i>Rissian sturgeon</i>
Kuprlasis	<i>Oncorhynchus gorbuscha</i>	<i>Pink salmon</i>
Lasis	<i>Salmo salar</i>	<i>Salmon</i>
Lidaka	<i>Esox lucius</i>	<i>Pike</i>
Linis	<i>Tinca tinca</i>	<i>Tench</i>
Lučītis	<i>Zoarces viviparus</i>	<i>Eelpout</i>
Makrele, skumbrija	<i>Scomber scombrus</i>	<i>Atlantic mackerel</i>
Makrurzivis	<i>Macrourus spp</i>	<i>Grenadiers</i>
Matastes	<i>Trichurus lepturus</i>	<i>Hairtail</i>
Menca	<i>Gadus morhua</i>	<i>Cod</i>
Moiva	<i>Mallotus villosus</i>	<i>Capelin</i>
Muksuns	<i>Coregonus muksun</i>	<i>Muksun</i>
Nēģis	<i>Lampetra fluviatilis</i>	<i>River lamprey</i>
Nelma	<i>Stenodus leucichthys</i>	<i>Inconnu</i>
Paltuss	<i>Hypoglossus hippoglossus</i>	<i>Atlantic halibut</i>
Pelamīda	<i>Sarda sarda</i>	<i>Atlantic bonito</i>
Peledē	<i>Coregonus peled</i>	<i>Peled</i>
Platpieris baltais	<i>Hypophthalmichthys molitrix</i>	<i>Silver carp</i>

Platpieriis raibais	<i>Aristichthys nobilis</i>	Spotted silver carp
Plaudis	<i>Abramis brama</i>	Bream
Plekste, bute	<i>Platichthys flesus</i>	Flounder
Plicis	<i>Blicca bjoerkna</i>	White bream
Putasu	<i>Micromesistius poutassou</i>	Blue whiting
Rauda	<i>Rutilus rutilus</i>	Roach
Renģe	<i>Clupea harengus membras</i>	Baltic herring
Repsis	<i>Coregonus albula</i>	Vendace
Rotans	<i>Percottus glehni</i>	Amur sleeper
Saida	<i>Pollachius virens</i>	Saithe
Salaka	<i>Osmerus eperlanus</i>	European smelt
Salate	<i>Aspius aspius</i>	Asp
Sams	<i>Silurus glanis</i>	Wels, catfish
Sapals	<i>Leuciscus cephalus</i>	Chub
Sardīne	<i>Sardina pilchardus</i>	European pilchard
Sardinella	<i>Sardinella aurita</i>	Round sardinella
Sarkanāsari	<i>Sebastes spp</i>	Atlantic redfishes
Sibirijas store	<i>Acipenser baeri</i>	Siberian sturgeon
Silķe	<i>Clupea harengus</i>	Herring
Sīga	<i>Coregonus lavaretus</i>	Whitefish
Stavrida	<i>Trachurus trachurus</i>	Atlantic horse Mackerel
Sterlete	<i>Acipenser ruthenus</i>	Sterlet
Store	<i>Acipenser sturio</i>	Sturgeon
Strauta forele	<i>Salmo trutta fario</i>	Brown trout
Sudrabkarūsa	<i>Carassius auratus</i>	Gibel
Svītraināis asāris	<i>Morone saxatilis</i>	Striped bass
Taimiņš	<i>Salmo trutta</i>	Sea trout
Tunzivis	<i>Thunnini</i>	Tunas nei
Upes nēģis	<i>Lampetra fluviatilis</i>	River lamprey
Varavīksnes forele	<i>Oncorhynchus mykiss</i>	Rainbow trout
Vēdzele	<i>Lota lota</i>	Burbot
Vējzivis	<i>Belone belone</i>	Garfish
Vimba	<i>Vimba vimba</i>	Vimba
Zandarts	<i>Stizostedion lucioperca</i>	Pike–perch
Zutis	<i>Anguilla anguilla</i>	European eel
Dzelonvaigu vēzis	<i>Orconectes limosus</i>	Spiny–cheek crayfish
Platspīļu vēzis	<i>Astacus astacus</i>	Noble crayfish
Šaurspīļu vēzis	<i>Astacus leptodactylus</i>	Narrow–clawed crayfish
Signālvēzis	<i>Pacifastacus leniusculus</i>	Signal crayfish

Table of contents

Dear Reader! <i>Normunds Riekstiņš</i>	6
I Management of fisheries sector	9
The reform of the common fisheries policy has arrived. <i>Ginta Pērle-Sīle, Atis Rektiņš</i>	10
Forthcoming amendments to the Law on Fisheries. <i>Jānis Lagūns</i>	15
Fish Fund activities in 2012. <i>Jānis Ābele</i>	18
Active and young entrepreneurs are present in coastal areas. <i>Elīna Ozola</i>	32
Accomplishments of Liepāja District Partnership by utilizing the European Fisheries Fund. <i>Santa Brāle</i>	37
Best practice of National Fisheries Network. <i>Kristaps Gramanis</i>	41
II Fishing and fish resources	43
Fish stocks and the regulation of fishing in the Baltic Sea in 2012 and 2013. <i>Georgs Korņilovs</i>	44
Daugava river lamprey – where do you come from? <i>Kaspars Abersons</i>	57
III Production of fish products and markets	65
Production and marketing of fish products – four years after the crisis. <i>Ludmila Ankviča</i>	66
The trends of fish products in Europe and Latvia. <i>Aina Afanasjeva, Jekaterina Tribilustova</i>	77
A new source of information for market monitoring of fisheries products. <i>Inese Miķelsone</i>	85
Everybody is interested in processing. <i>Ilze Rutenberga</i>	89
IV Aquaculture and reproduction of fish resources	104
Guidelines for the development of aquaculture in Latvia. <i>Mārtiņš Jansons</i>	105
SUBMARINER project –for promotion of sustainable use of marine resources. <i>Kārlis Maulics</i>	110
The prospects of shrimp aquaculture in the world and Latvia. <i>Andis Mitāns</i>	115
V History pages	122
The gold of Latvia – „Rīga sprats”. <i>Sigita Āboltiņa</i>	123
VI Statistics and information	128
Fishery statistics	129
Allocation of catch quotas in the Baltic Sea and the Gulf of Riga by species and countries in 2013.....	129

Latvian catch quotas in the Baltic Sea and the Gulf of Riga by species in 2004–2013	129
Latvian catch in the Ocean, the Baltic Sea and in the inland waters	130
The Latvian catches of main fishery objects in the Atlantic Ocean	131
Latvian catch in the Baltic Sea by species in tonnes	133
Latvian catch in the Gulf of Riga by species in tonnes	135
Latvian coastal catch by species.....	137
The Latvian main catches of fishery objects in inland waters and fish rearing production by species	138
Fish production and trade statistic.....	139
Fish product export (canned fish excluded) in 2009–2012	139
Fish product import (canned fish excluded) in 2009–2012	141
Canned fish export in 2009–2012	142
Canned fish import in 2009–2012	143
Fish production in 2009–2012 (tonnes)	144
Foreign trade balance for fish products and canned fish, 2011–2012.....	145
Number of larvae and young fish produced by State fish hatcheries and released to natural waters	147
Young fish releasing for stock enhancement in Latvia by water bodies and sites	171
Licensed leaseholder of the fishing rights for offshore fishing in the Baltic Sea and in the Gulf of Riga	173
Licensed leaseholder of the fishing rights for fishing in international waters and in waters of another counties.....	174
List of fishing vessels (offshore fishery in the Baltic Sea and the Gulf of Riga)	182
List of fishing vessels for offshore fishery in the Atlantic Ocean	184
List of dealer approved by the Fishery Department under Ministry of agriculture	184
Fish processing companies	189
Useful links	196
Institutions and organizations in fisheries sector and related to fisheries	197
Latvian angler's records.....	199
The names of fish used in the book.....	200
Table of contents (In English).....	202